

Законик о кривичном поступку

*"Службени лист ЦГ", бр. 57/2009, 49/2010,
47/2014 - Одлука УС ЦГ, 2/2015 - Одлука УС
ЦГ, 35/2015 (чл. 88-91. нису у пречишћеном
тексту) и 58/2015 - други закон.*

Дио први

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Глава I

ОСНОВНА ПРАВИЛА

Предмет и циљ законика

Члан 1

Овим законом утврђују се правила са циљем да се омогући правично вођење кривичног поступка и да нико невин не буде осуђен, а да се учиниоцу кривичног дјела изрекне кривична санкција под условима прописаним Кривичним законом и на основу законито спроведеног поступка.

Начело законитости

Члан 2

- (1) Кривичну санкцију учиниоцу кривичног дјела може изрећи само надлежни суд у поступку који је покренут и спроведен по овом закону.
- (2) Прије правоснажне одлуке суда, окривљени може бити ограничен у својој слободи и другим правима само под условима прописаним овим законом.

Претпоставка невиности и *in dubio pro reo*

Члан 3

- (1) Свако се сматра невиним док се његова кривица за кривично дјело не утврди правоснажном одлуком суда.
- (2) Државни органи, медији, удружења грађана, јавне личности и друга лица дужни су да се придржавају правила из става 1 овог члана и да својим јавним изјавама о кривичном поступку који је у току не вријеђају друга правила поступка, права окривљеног и оштећеног и начело судске независности.
- (3) Ако и након прибављања свих расположивих доказа и њиховог извођења у кривичном поступку, остане само сумња у односу на постојање неког битног обиљежја кривичног дјела или у погледу чињеница од којих

зависи примјена неке одредбе Кривичног или овог законика, суд ће донијети одлуку која је повољнија за окривљеног.

Права осумњиченог, односно окривљеног

Члан 4

(1) Осумњичени на првом саслушању мора бити обавијештен о кривичном дјелу за које се терети и основима сумње против њега.

(2) Окривљеном се мора омогућити да се изјасни о свим чињеницама и доказима који га терете и изнесе све чињенице и доказе који му иду у корист.

(3) Осумњичени приликом првог саслушања, односно окривљени мора бити упознат да не мора да даје никакве изјаве нити да одговара на постављена питања, а да све што изјави може бити употребљено као доказ.

Права лица лишеног слободе

Члан 5

(1) Лице лишено слободе од стране надлежног државног органа мора бити одмах обавијештено, на свом језику или на језику који разумије, о разлозима лишења слободе и истовремено упознато да није дужно ништа да изјави, да има право да узме браниоца кога сам изабере, да захтијева да се о лишењу слободе обавијести лице које сам одреди, као и дипломатско конзуларни представник државе чији је држављанин, односно представник одговарајуће међународне организације ако се ради о лицу без држављанства или избјеглици.

(2) Лице које је лишено слободе, без одлуке суда, мора одмах бити спроведено надлежном државном тужиоцу, осим у случајевима предвиђеним овим закоником.

Забрана поновног суђења (Ne bis in idem)

Члан 6

(1) Никоме не може бити поново суђено за кривично дјело за које је правоснажном одлуком осуђен или ослобођен оптужбе.

(2) Забрана из става 1 овог члана не спрјечава понављање кривичног поступка у складу са овим закоником.

Службени језик у кривичном поступку

Члан 7

(1) У кривичном поступку службени језик је црногорски језик.

(2) У суду на чијем подручју значајан дио становништва чине припадници мањинских народа и других мањинских националних заједница (у даљем тексту: мањине), у службеној употреби у кривичном поступку је и њихов језик, у складу са законом.

Право на употребу свог језика у кривичном поступку

Члан 8

- (1) Кривични поступак води се на црногорском језику.
- (2) Странке, свједоци и друга лица која учествују у поступку имају право да у поступку употребљавају свој језик или језик који разумију. Ако се поступак не води на језику неког од тих лица, обезбиједиће се превођење исказа, исправа и другог писаног доказног материјала.
- (3) О праву на превођење поучиће се лице из става 2 овог члана, које се може одрећи тог права ако зна језик на којем се води поступак. У записнику ће се забиљежити да је дата поука и изјава учесника у поступку.
- (4) Превођење се повјерава тумачу.

Језик на којем се упућују поднесци суду, односно на којем суд упућује поднеске

Члан 9

- (1) Тужбе, жалбе и други поднесци упућују се суду на црногорском језику.
- (2) Лице лишено слободе може упућивати суду поднеске на свом језику или на језику који разумије.
- (3) Позиве, одлуке и друга писмена упућује суд на црногорском језику.
- (4) Ако је у суду у службеној употреби и језик мањине, суд ће на том језику достављати судска писмена лицима која су припадници те мањине, а која су се у поступку служила тим језиком. Та лица могу захтијевати да им се писмена достављају на црногорском језику.
- (5) Окривљеном који је у притвору, на издржавању казне или у здравственој установи у којој се извршава мјера безбједности доставиће се и превод писмена из ст. 1 и 3 овог члана на језику којим се служи у поступку.

Међусобно саобраћање судова

Члан 10

Судови саобраћају међусобно и указују једни другима правну помоћ на црногорском језику. Ако је писмено састављено на језику мањине, а упућује се суду у којем тај језик није у службеној употреби, приложиће се превод на црногорском језику.

Забрана примјене насиља и изнуђивања признања

Члан 11

- (1) Забрањено је пријетити или вршити насиље над осумњиченим, окривљеним или другим лицем које учествује у поступку, као и изнуђивање признања или друге изјаве од тих лица.
- (2) Судска одлука се не може заснивати на признању или другој изјави прибављеној изнуђивањем, мучењем, нечовјечним или понижавајућим поступањем.

Право на одбрану

Члан 12

(1) Окривљени има право да се брани сам или уз стручну помоћ браниоца кога сам изабере из реда адвоката.

(2) Окривљени има право да његовом саслушању присуствује бранилац.

(3) Прије првог саслушања, окривљени ће се поучити о праву да узме браниоца, да се са браниоцем договори о начину одбране и да бранилац може да присуствује његовом саслушању. Он ће бити упозорен да све што изјави може бити употребијено против њега као доказ.

(4) Ако окривљени сам не узме браница, поставиће му се бранилац по службеној дужности, кад је то одређено овим закоником.

(5) Окривљеном се мора обезбиједити довољно времена и могућности за припремање одбране.

(6) Осумњичени има право на браниоца у складу са овим закоником.

Право на рехабилитацију и накнаду штете

Члан 13

Лице које је незаконито или неосновано лишено слободе или неосновано осуђено има право на рехабилитацију, право на накнаду штете од државе, као и друга права утврђена законом.

Поука о правима окривљеног или другог лица које учествује у поступку

Члан 14

Осумњиченог, односно окривљеног или друго лице које учествује у поступку, а из незнања би могло да пропусти неку радњу у поступку или да због тога не користи своја права, суд, државни тужилац и државни органи који учествују у поступку ће поучити о правима која му по овом закоником припадају и о посљедицама пропуштања радње.

Право на суђење без одлагања

Члан 15

(1) Окривљени има право да, у најкраћем року, буде изведен пред суд и да му буде суђено без одлагања.

(2) Суд је дужан да поступак спроведе без одуговлачења и да онемогући сваку злоупотребу права која припадају лицима која учествују у поступку.

(3) Трајање притвора, односно других ограничења слободе мора бити сведено на најкраће потребно вријеме.

Начело истине и правичности

Члан 16

(1) Суд, државни тужилац и други државни органи који учествују у кривичном поступку дужни су да истинито и потпуно утврде чињенице које

су од важности за доношење законите и правичне одлуке, као и да са једнаком пажњом испитују и утврде чињенице које терете окривљеног и оне које му иду у корист.

(2) Суд је дужан да странкама и браниоцу обезбиједи једнаке услове у погледу предлагања доказа и приступа доказима и њиховом извођењу.

Слободна оцјена доказа и правно неваљани докази

Члан 17

(1) Суд и државни тужилац постојање или непостојање чињеница, на којима заснива одлуку, цијени по свом слободном увјерењу.

(2) Судска одлука се не може заснивати на доказима који су прибављени повредама људских права и основних слобода зајемчених Уставом или потврђеним међународним уговорима, или на доказима који су прибављени повредама одредаба кривичног поступка, као и другим доказима за које се из њих сазнало, нити се такви докази могу користити у поступку.

Начело оптужбе

Члан 18

(1) Кривични поступак покреће се и води по оптужби овлашћеног тужиоца.

(2) За кривична дјела за која се гони по службеној дужности овлашћени тужилац је државни тужилац, а за кривична дјела за која се гони по приватној тужби овлашћени тужилац је приватни тужилац.

(3) Ако државни тужилац нађе да нема основа за покретање или вођење кривичног поступка, на његово мјесто може ступити оштећени као тужилац, под условима прописаним овим закоником.

Начело легалитета кривичног гоњења

Члан 19

Државни тужилац је дужан да предузме кривично гоњење кад постоје основи сумње да је одређено лице учинило кривично дјело за које се гони по службеној дужности, ако овим закоником није друкчије одређено.

Почетак кривичног поступка

Члан 19а

Кривични поступак почиње:

- 1) доношењем наредбе о спровођењу истраге из члана 275 овог законика;
- 2) потврђивањем непосредне оптужнице из члана 288 овог законика;
- 3) позивањем на главни претрес у скраћеном поступку у складу са чланом 454 став 1 овог законика или доношењем рјешења о кажњавању без одржавања главног претреса у складу са чланом 461 став 1 овог законика;
- 4) позивањем на главни претрес у поступку за изрицање мјере безбједности обавезног лијечења и чувања у здравственој установи, односно обавезног

психијатријског лијечења на слободи у складу са чланом 471 став 2 овог законика;

5) заказивањем главног претреса из члана 451 став 4 овог законика;

6) потврђивањем оптужбе оштећеног као тужиоца.

Ограничење одређених права услед вођења кривичног поступка

Члан 19б

(1) Кад је прописано да вођење кривичног поступка има за последицу ограничење одређених права, ова ограничења, ако законом није другачије прописано, наступају:

1) потврђивањем оптужнице;

2) позивањем на главни претрес у скраћеном поступку у складу са чланом 454 став 1 овог законика или доношењем рјешења о кажњавању без одржавања главног претреса у складу са чланом 461 став 1 овог законика;

3) позивањем на главни претрес у поступку за изрицање мјере безбједности обавезног лијечења и чувања у здравственој установи, односно обавезног психијатријског лијечења на слободи у складу са чланом 471 став 2 овог законика.

(2) О околностима из става 1 овог члана, суд ће по службеној дужности, у року од три дана од доношења одлуке, обавијестити орган или послодавца код кога је окривљени запослен.

(3) На начин и у року из става 2 овог члана, суд ће обавијестити орган или послодавца код кога је окривљени запослен и о одређивању притвора.

(4) О давању података у складу са ст. 2 и 3 овог члана, суд ће обавијестити окривљеног и његовог браниоца, на њихов захтјев.

Суђење у вијећу

Члан 20

(1) У кривичном поступку суд суди у вијећу.

(2) У првостепеном суду суди судија појединац кад је то прописано овим законом.

Ограничење одређених права услед покретања кривичног поступка

Члан 21

- брисан -

Значење израза

Члан 22

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) **осумњичени** је лице према коме је надлежни државни орган предузео неку радњу због постојања основа сумње да је учинило кривично дјело, а у односу на које још није донесена наредба о спровођењу истраге нити је поднесена непосредна оптужница;

2) **окривљени** је лице против кога је донесена наредба о спровођењу истраге или против кога је подигнута оптужница, оптужни предлог или приватна тужба или лице против кога је покренут посебни поступак за примјену мјера безбједности обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи и обавезно психијатријско лијечење на слободи; израз окривљени може се користити у кривичном поступку као општи назив за окривљеног, оптуженог и осуђеног;

3) **оптужени** је лице против кога је оптужница ступила на правну снагу;

4) **осуђени** је лице за које је правоснажном пресудом или правоснажним рјешењем о кажњавању утврђено да је криво за одређено кривично дјело;

5) **оштећени** је лице чије је какво лично или имовинско право кривичним дјелом повријеђено или угрожено;

6) **туžilаци** је државни тужилац, приватни тужилац и оштећени као тужилац;

7) **странка** је тужилац и окривљени;

8) **организовани криминал** подразумева постојање основа сумње да је кривично дјело за које се по закону може изрећи казна затвора од четири године или тежа казна резултат дјеловања три или више лица удружених у криминалну организацију, односно криминалну групу, чији је циљ вршење тешких кривичних дјела, ради стицања незаконите добити или моћи, у случају кад су испуњена најмање три од следећих услова:

а) да је сваки члан криминалне организације, односно криминалне групе имао унапријед одређени или очигледно одредиви задатак или улогу;

б) да је дјеловање криминалне организације, односно криминалне групе планирано на дуге вријеме или за неограничени временски период;

в) да се дјеловање криминалне организације, односно криминалне групе заснива на примјени одређених правила унутрашње контроле и дисциплине чланова;

г) да се дјеловање криминалне организације, односно криминалне групе планира и спроводи у међународним размјерама;

д) да се у дјеловању криминалне организације, односно криминалне групе примјењује насиље или застрашивање или да постоји спремност за њихову примјену;

ђ) да се у дјеловању криминалне организације, односно криминалне групе користе привредне или пословне структуре;

е) да се у дјеловању криминалне организације, односно криминалне групе користи праће новца или незаконито стечене добити;

ж) да постоји утицај криминалне организације, односно криминалне групе или њеног дијела на политичку власт, средства јавног информисања, законодавну, извршну или судску власт или на друге важне друштвене или економске чиниоце;

9) најдужа казна затвора је казна затвор од четрдесет година.

Глава II

НАДЛЕЖНОСТ СУДОВА

1. СТВАРНА НАДЛЕЖНОСТ И САСТАВ СУДА

Стварна надлежност

Члан 23

Суд суди у границама своје стварне надлежности одређене законом.

Састав суда и функционална судска надлежност

Члан 24

(1) У првом степену суд суди у вијећу састављеном од троје судија, осим у случају из става 2 овог члана.

(2) За кривична дјела за која је као главна казна прописана новчана казна или казна затвора до десет година у првом степену суди судија појединац, осим за дјела организованог криминала или ако законом није друкчије одређено.

(3) У другом степену суд суди у вијећу састављеном од троје судија.

(4) У трећем степену суд суди у вијећу састављеном од пет судија.

(5) У извиђају и истрази учествује судија за истрагу првостепеног суда у складу са овим закоником.

(6) Предсједник суда и предсједник вијећа одлучују у случајевима прописаним овим закоником.

(7) Првостепени судови, у вијећу састављеном од троје судија, одлучују о жалбама против рјешења судије за истрагу и других рјешења кад је то одређено овим закоником, доносе одлуке у првом степену ван главног претреса, спроводе поступак и доносе пресуду по захтјеву којим се тражи извршење кривичне пресуде страног суда и стављају предлоге у случајевима прописаним овим закоником или другим законом.

(8) Ако се код суда који суди само у првом степену, због недовољног броја судија, не може образовати вијеће из става 7 овог члана, послове из надлежности тог вијећа вршиће вијеће непосредно вишег суда.

(9) Одредбе овог законика које се односе на права и дужности предсједника вијећа и вијећа сходно се примјењују и на судију појединца кад суди у складу са одредбама овог законика.

(10) Суд одлучује о захтјеву за заштиту законитости у вијећу састављеном од пет судија.

(11) У случајевима који нијесу прописани у ст. 3, 4 и 10 овог члана, судови вишег степена одлучују у вијећу састављеном од троје судија, ако овим закоником није друкчије одређено.

2. МЈЕСНА НАДЛЕЖНОСТ

Општа правила одређивања мјесне надлежности

Члан 25

(1) Мјесно надлежан је, по правилу, суд на чијем подручју је кривично дјело извршено или покушано.

(2) Приватна тужба може се поднијети и суду на чијем подручју окривљени има пребивалиште или боравиште.

(3) Ако је кривично дјело извршено или покушано на подручју више судова или на граници тих подручја или је неизвјесно на којем је подручју

извршено или покушано, надлежан је суд који је по оптужби овлашћеног тужиоца први започео поступак, а у извиђају и истрази надлежан је суд који је први предузео радњу по предлогу тужиоца.

Мјесна надлежност суда кад је дјело учињено на домаћем броду или ваздухоплову

Члан 26

Ако је кривично дјело учињено на домаћем броду или домаћем ваздухоплову, док се налази у домаћем пристаништу, надлежан је суд на чијем подручју се налази то пристаниште. У осталим случајевима, кад је кривично дјело учињено на домаћем броду или домаћем ваздухоплову, надлежан је суд на чијем се подручју налази матична лука брода, односно ваздухоплова или домаће пристаниште у којем се брод, односно ваздухоплов први пут заустави.

Мјесна надлежност за дјело учињено путем медија

Члан 27

(1) Ако је кривично дјело учињено путем штампе, надлежан је суд на чијем је подручју лист штампан. Ако то мјесто није познато или је лист штампан у другој држави, надлежан је суд на чијем се подручју растура штампани лист.

(2) Ако по закону одговара састављач текста, надлежан је и суд на чијем подручју састављач има пребивалиште или суд мјеста гдје се десио догађај на који се односи текст.

(3) Одредбе ст. 1 и 2 овог члана сходно се примјењују и у случају кад је изјава или текст објављен преко радија, телевизије или других средстава јавног информисања.

Мјесна надлежност кад није познато мјесто извршења кривичног дјела

Члан 28

(1) Ако није познато мјесто извршења кривичног дјела или ако је то мјесто ван Црне Горе, надлежан је суд на чијем подручју окривљени има пребивалиште или боравиште.

(2) Ако је суд на чијем подручју окривљени има пребивалиште или боравиште већ започео поступак, остаје надлежан и кад се сазна за мјесто извршења кривичног дјела.

(3) Ако није познато мјесто извршења кривичног дјела ни пребивалиште или боравиште окривљеног или су оба ван Црне Горе, надлежан је суд на чијем се подручју окривљени лиши слободе или се сам пријави.

Мјесна надлежност кад су кривична дјела извршена у Црној Гори и у другој држави

Члан 29

Ако је неко лице учинило кривично дјело у Црној Гори и у другој држави, надлежан је суд који је надлежан за кривично дјело учињено у Црној Гори.

Одређена мјесна надлежност (forum ordinatum)

Члан 30

Ако се по одредбама овог законика не може установити који је суд мјесно надлежан, Врховни суд Црне Горе (у даљем тексту: Врховни суд) одредиће један од стварно надлежних судова пред којим ће се спровести поступак.

3. СПАЈАЊЕ И РАЗДВАЈАЊЕ ПОСТУПКА

Спајање поступка

Члан 31

(1) Ако је исто лице окривљено за више кривичних дјела, од којих је за нека надлежан нижи, а за нека виши суд, надлежан је виши суд, а у случају кад су надлежни судови исте врсте, надлежан је суд који је по оптужби овлашћеног тужиоца први започео поступак, а у извиђају и истрази надлежан је суд који је први предузео радњу по предлогу тужиоца.

(2) По одредби става 1 овог члана одређује се надлежност и у случају кад је оштећени истовремено учинио кривично дјело према окривљеном.

(3) За саизвршиоце је надлежан, по правилу, суд који је као надлежан за једног од њих први започео поступак.

(4) Суд који је надлежан за извршиоца кривичног дјела надлежан је, по правилу, и за саучеснике, прикриваче, лица која су помогла учиниоцу послуже извршеног кривичног дјела, као и за лица која нијесу пријавила припремање или извршење кривичног дјела или учиниоца.

(5) У случајевима из ст. 1 до 4 овог члана спровешће се, по правилу, јединствени поступак и донијети једна пресуда.

(6) Суд може одлучити да се спроведе јединствени поступак и донесе једна пресуда и у случају кад је више лица окривљено за више кривичних дјела, али само ако између извршених кривичних дјела постоји међусобна веза и исти докази. Ако је за нека од ових кривичних дјела надлежан виши суд, а за нека нижи суд, јединствени поступак може се спровести само пред вишим судом.

(7) Суд може одлучити да се спроведе јединствени поступак и донесе једна пресуда ако се пред истим судом воде одвојени поступци против истог лица за више кривичних дјела или против више лица за исто кривично дјело.

(8) О спајању поступка одлучује суд који је надлежан за спровођење јединственог поступка. Против рјешења којим је одређено спајање поступка или којим је одбијен предлог за спајање поступка није дозвољена жалба.

(9) Одредбе о спајању поступка сходно се примјењују и кад у извиђају и истрази поступак води државни тужилац који одлучује о спровођењу јединственог поступка.

Раздвајање поступка

Члан 32

(1) На предлог странака, оштећеног или по службеној дужности, суд који је надлежан у складу са чланом 31 овог законика може, из важних разлога или из разлога цјелисходности, до завршетка главног претреса, одлучити да се поступак за поједина кривична дјела или против појединих окривљених раздвоји и посебно доврши или преда другом надлежном суду.

(2) Одредбе о раздвајању поступка сходно се примјењују и кад у извиђају и истрази поступак води државни тужилац који одлучује о спровођењу јединственог поступка.

(3) Против рјешења којим је одређено раздвајање поступка или којим је одбијен предлог за раздвајање поступка није дозвољена жалба.

4. ПРЕНОШЕЊЕ МЈЕСНЕ НАДЛЕЖНОСТИ

Нужно преношење мјесне надлежности

Члан 33

(1) Кад је надлежни суд, из правних или стварних разлога, спријечен да поступа дужан је да о томе извјести непосредно виши суд, који ће одредити други стварно надлежни суд на свом подручју.

(2) Против рјешења из става 1 овог члана није дозвољена жалба.

Преношење надлежности из разлога цјелисходности

Члан 34

(1) Врховни суд може за вођење поступка одредити други стварно надлежан суд ако је очигледно да ће се тако лакше спровести поступак или ако постоје други важни разлози.

(2) Рјешење у смислу става 1 овог члана, може се донијети на предлог странака, судије појединца или предсједника вијећа.

5. СУКОБ НАДЛЕЖНОСТИ

Оцјена надлежности

Члан 35

(1) Суд је дужан да пази на своју стварну и мјесну надлежност и чим примијети да није надлежан огласиће се ненадлежним и по правоснажности рјешења уступиће предмет надлежном суду, осим у случајевима из ст. 2 и 3 овог члана.

(2) Ако суд послѣ отварања главног претреса установи да је за суђење надлежан нижи суд, наставиће поступак и донијети одлуку.

(3) Након што оптужница ступи на правну снагу, суд се не може огласити мјесно ненадлежним нити странке могу истичати приговор мјесне ненадлежности.

(4) Ненадлежан суд је дужан да предузме оне радње у поступку за које постоји опасност од одлагања.

Покретање поступка за рјешавање сукоба надлежности

Члан 36

(1) Ако суд којем је предмет уступљен као надлежном сматра да је надлежан суд који му је предмет уступио или неки други суд, покренуће поступак за рјешавање сукоба надлежности.

(2) Кад је поводом жалбе против одлуке првостепеног суда којом се овај огласио ненадлежним одлуку донио другостепени суд, за ту одлуку везан је по питању ненадлежности и суд којем је предмет уступљен, ако је другостепени суд надлежан за рјешавање сукоба надлежности између тих судова.

Рјешавање сукоба надлежности

Члан 37

(1) О сукобу надлежности између судова рјешење доноси заједнички непосредно виши суд.

(2) Прије него што донесе рјешење поводом сукоба надлежности, суд ће затражити мишљење државног тужиоца који је надлежан да поступа пред тим судом, кад се кривични поступак води по оптужби државног тужиоца.

(3) Против рјешења донесеног поводом сукоба надлежности жалба није дозвољена.

(4) Приликом одлучивања о сукобу надлежности, суд може истовремено, по службеној дужности, донијети одлуку о преношењу мјесне надлежности, ако су испуњени услови из члана 34 овог законика.

(5) До доношења рјешења о сукобу надлежности између судова, суд је дужан да предузима оне радње у поступку за које постоји опасност од одлагања.

Глава III

ИЗУЗЕЋЕ

Разлози за изузеће

Члан 38

Судија не може вршити судијску дужност, ако:

- 1) је оштећен кривичним дјелом;
- 2) му је окривљени, његов бранилац, тужилац, оштећени, њихов законски заступник или пуномоћник брачни друг, бивши брачни друг или са њим живи у ванбрачној заједници или сродник по крви у правој линији до било којег степена, у побочној линији до четвртог степена, а по тазбини до другог степена;

3) је са окривљеним, његовим браниоцем, тужиоцем или оштећеним у односу стараоца, штићеника, усвојιοца, усвојеника, храниоца или храниеника;

4) је у истом кривичном предмету учествовао као судија за истрагу, тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као свједок или као вјештак;

5) је у истом предмету учествовао у доношењу одлуке нижег суда или одлуке из члана 302 став 10 овог законика или ако је у истом суду учествовао у доношењу одлуке која се побија жалбом;

6) постоје околности које изазивају сумњу у његову непристрасност.

Поступак судије у случају захтјева за изузеће

Члан 39

(1) Кад судија сазна да постоји неки од разлога за његово изузеће из члана 38 тач. 1 до 5 овог законика, дужан је да одмах прекине рад на том предмету и да о томе обавијести предсједника суда који ће додијелити предмет другом судији. Ако се ради о изузећу предсједника суда, њега ће у том случају замијенити судија тог суда, најстарији по стажу у суду, а ако то није могуће, судију који ће га замијенити одредиће предсједник непосредно вишег суда.

(2) Ако судија сматра да постоје околности из члана 38 став 1 тачка 6 овог законика, које оправдавају његово изузеће, обавијестиће о томе предсједника суда.

Лица која могу тражити изузеће судије

Члан 40

(1) Изузеће судије могу тражити странке, бранилац и оштећени.

(2) Захтјев за изузеће судије странке, бранилац и оштећени могу поднијети до почетка главног претреса, а ако су за разлог изузећа сазнале касније, захтјев могу поднијети одмах по сазнању.

(3) Захтјев за изузеће судије вишег суда странке, бранилац и оштећени могу поднијети одмах по сазнању, а најкасније до почетка сједнице вијећа или претреса.

(4) Странке, бранилац и оштећени могу тражити изузеће само поименично одређеног судије који у предмету поступа.

(5) Странке, бранилац и оштећени дужни су да у захтјеву наведу околности због којих сматрају да постоје неки од разлога за изузеће из члана 38 овог законика. У захтјеву се не могу наводити разлози који су истицани у ранијем захтјеву за изузеће који је одбијен.

Одлучивање о захтјеву за изузеће

Члан 41

(1) О захтјеву за изузеће из члана 40 овог законика одлучује предсједник суда.

(2) Ако се тражи изузеће само предсједника суда или предсједника суда и судије, одлуку о изузећу доноси предсједник непосредно вишег суда, а ако се

тражи изузеће председника Врховног суда, одлуку о изузећу доноси општа сједница тог суда.

(3) Прије доношења рјешења о изузећу прибавиће се изјава судије, односно председника суда, а по потреби, спровешће се и други извиђаји.

(4) Против рјешења којим се усваја захтјев за изузеће није дозвољена жалба. Рјешење којим се захтјев за изузеће одбија може се побијати посебном жалбом, а ако је то рјешење донесено послје подигнуте оптужнице, онда само жалбом на пресуду.

(5) Ако је захтјев за изузеће поднесен супротно одредбама члана 40 овог законика, захтјев ће се одбацити у цјелини, односно дјелимично. Против рјешења којим се захтјев одбацује није дозвољена жалба. Рјешење којим се захтјев одбацује доноси председник суда, а на главном претресу вијеће. У доношењу тог рјешења на главном претресу може учествовати судија чије се изузеће тражи.

(6) Изузетно, судија на главном претресу може одбацити захтјев којим се тражи његово изузеће, односно захтјев којим се тражи његово изузеће и изузеће председника суда, ако оцијени да је захтјев за изузеће очигледно неоснован и да је поднијет ради спрјечавања или ометања суда у предузимању одређених радњи, односно ради одуговлачења поступка. Против овог рјешења није дозвољена посебна жалба.

Поступак судије до доношења одлуке о изузећу

Члан 42

Кад судија сазна да је поднијет захтјев за његово изузеће дужан је да одмах обустави рад на предмету, а ако се ради о изузећу из члана 38 тачка 6 овог законика може, до доношења рјешења о захтјеву, предузимати само оне радње за које постоји опасност од одлагања.

Изузеће државног тужиоца и других учесника у поступку

Члан 43

(1) Одредбе о изузећу судија сходно се примјењују и на државне тужиоце и лица која су на основу закона овлашћена да државног тужиоца заступају у поступку, записничаре, тумаче и стручна лица, као и на вјештаке чије се изузеће може тражити и због разлога из члана 139 и члана 148 став 2 овог законика.

(2) Изузетно од става 1 овог члана, државни тужилац се неће изузети ако је у истом предмету вршио доказне радње, односно ако је у поступку учествовао као тужилац или је у истом предмету учествовао у поступку пред нижим судом у смислу члана 38 ст. 4 и 5 овог законика.

(3) О изузећу државног тужиоца одлучује руководица државног тужилаштва, а о изузећу руководиоца државног тужилаштва одлучује руководица непосредно вишег државног тужилаштва. О изузећу врховног државног тужиоца одлучује сједница Врховног државног тужилаштва.

(4) О изузећу записничара, тумача, стручног лица и вјештака одлучује вијеће, председник вијећа или судија.

(5) Кад овлашћени полицијски службеници предузимају доказне радње на основу овог законика, о њиховом изузећу одлучује надлежни државни

тужилац. Ако приликом предузимања ових радњи учествује записничар, о његовом изузећу одлучује службено лице које предузима радњу.

Глава IV

ДРЖАВНИ ТУЖИЛАЦ

Права и дужности

Члан 44

(1) Основно право и дужност државног тужиоца је гоњење учинилаца кривичних дјела.

(2) За кривична дјела за која се гони по службеној дужности државни тужилац је надлежан да:

1) издавањем обавезујућих налога или непосредним руковођењем усмјерава радње органа управе надлежног за полицијске послове (у даљем тексту: полиција), војне полиције, органа управе надлежног за послове царина, органа управе надлежног за послове пореза и других органа управе у извиђају;

2) доноси рјешења о одлагању кривичног гоњења кад је то предвиђено овим закоником и одбацује кривичне пријаве из разлога правичности;

3) доноси наредбе о спровођењу истраге, спроводи истрагу и врши неодложне доказне радње у извиђају;

4) са окривљенима у складу са овим закоником закључује споразуме о признању кривице након што је прикупио доказе у складу са овим закоником;

5) подиже и заступа оптужнице, односно оптужне предлоге пред надлежним судом;

6) изјављује правне лијекове против судских одлука;

7) врши и друге радње одређене овим закоником.

(3) Ради вршења овлашћења из става 2 тачка 1 овог члана, полиција и други државни органи дужни су да прије сваке предузете радње, осим у случају хитности, обавијесте надлежног државног тужиоца. Полиција и други државни органи надлежни за откривање кривичних дјела дужни су да поступе по захтјеву надлежног државног тужиоца.

(4) Државни тужилац је дужан да у току истраге са једнаком пажњом утврди чињенице које терете окривљеног и оне које му иду у прилог.

Стварна надлежност

Члан 45

Стварна надлежност државног тужиоца у кривичном поступку одређује се у складу са посебним законом.

Мјесна надлежност

Члан 46

Мјесна надлежност државног тужиоца одређује се према мјесној надлежности суда за подручје за које је државни тужилац именован.

Радње предузете од стране ненадлежног државног тужиоца

Члан 47

Кад постоји опасност од одлагања, радње у поступку предузеће и ненадлежни државни тужилац, о чему мора одмах обавијестити надлежног државног тужиоца.

Предузимање радњи

Члан 48

Државни тужилац предузима радње у поступку непосредно. По овлашћењу државног тужиоца радње у поступку, осим саслушања осумњиченог, може предузети и савјетник у државном тужилаштву, у складу са законом којим се уређује Државно тужилаштво. Записник о спроведеној радњи у поступку од стране савјетника потписом овјерава државни тужилац.

Сукоб надлежности

Члан 49

Сукоб надлежности између државних тужилаца рјешава заједнички непосредно виши државни тужилац.

Одустанак од оптужбе

Члан 50

Државни тужилац може одустати од оптужбе до завршетка главног претреса пред првостепеним судом, а пред вишим судом у случајевима предвиђеним овим закоником.

Глава V

ПРИВАТНИ ТУЖИЛАЦ И ОШТЕЋЕНИ

Рок за подношење приватне тужбе

Члан 51

(1) За кривична дјела за која се гони по приватној тужби, тужба се подноси у року од три мјесеца од дана кад је приватни тужилац, односно лице из члана 54 овог законика, сазнало за кривично дјело и учиниоца.

Подношење приватне тужбе

Члан 52

(1) Приватна тужба подноси се надлежном суду.

(2) Кад је оштећени поднио кривичну пријаву, а у току поступка се утврди да се ради о кривичном дјелу за које се гони по приватној тужби, пријава ће се сматрати благовременом приватном тужбом ако је поднесена у року предвиђеном за приватну тужбу.

Приватна тужба малољетника и лица лишеног пословне способности

Члан 53

(1) За малољетна лица и лица која су потпуно лишена пословне способности приватну тужбу подноси њихов законски заступник.

(2) Изузетно, малољетник који је навршио шеснаест година може и сам поднијети приватну тужбу.

Сукцесија приватног тужиоца

Члан 54

Ако приватни тужилац умре у току рока за подношење приватне тужбе или у току поступка, његов брачни друг, лице са којим живи у ванбрачној заједници, дјеца, родитељи, усвојеници, усвојитељи, браћа и сестре могу, у року од три мјесеца после његове смрти, поднијети тужбу, односно дати изјаву да поступак настављају.

Више оштећених и гоњење по приватној тужби

Члан 55

Ако је кривичним дјелом оштећено више лица, гоњење ће се предузети, односно наставити по приватној тужби било ког оштећеног.

Одустанак од приватне тужбе и посљедице одустанка

Члан 56

(1) Приватни тужилац може давањем изјаве суду пред којим се води поступак одустати од приватне тужбе до завршетка главног претреса.

(2) У случају из става 1 овог члана приватни тужилац губи право да поново поднесе приватну тужбу.

Претпостављени одустанак од приватне тужбе и повраћај у пређашње стање

Члан 57

(1) Ако приватни тужилац не дође на главни претрес иако је уредно позван или му се позив није могао уручити због непријављивања суду промјене адресе или боравишта сматраће се да је одустао од тужбе, осим у случају из члана 457 овог законика.

(2) Предсједник вијећа дозволиће повраћај у пређашње стање приватном тужиоцу који, из оправданог разлога, није могао да дође на главни претрес или да благовремено обавијести суд о промјени адресе или боравишта, ако у року од осам дана по престанку сметње поднесе молбу за повраћај у пређашње стање.

(3) Послије протеча три мјесеца од дана пропуштања подношења молбе из става 2 овог члана не може се тражити повраћај у пређашње стање.

(4) Против рјешења којим се дозвољава повраћај у пређашње стање није дозвољена жалба.

(5) Рјешење о обустави поступка донесено у случају из става 1 овог члана ступа на правну снагу кад истекну рокови из ст. 2 и 3 овог члана, ако приватни тужилац у тим роковима не поднесе молбу за повраћај у пређашње стање или кад рјешење којим се молба одбија постане правоснажно.

Право упознавања са доказним материјалом и право предлагања доказа

Члан 58

(1) Оштећени има право да у току истраге укаже на све чињенице и да предлага доказе који су од важности за кривичну ствар и његов имовинскоправни захтјев.

(2) На главном претресу оштећени и приватни тужилац имају право да предлажу доказе, постављају питања оптуженом, свједоцима и вјештацима, да износе примједбе и објашњења у погледу њихових исказа и да дају друге изјаве и предлоге.

(3) Оштећени, оштећени као тужилац и приватни тужилац имају право да разматрају списе и разгледају предмете који служе као доказ. Оштећеном се може ускратити разматрање списка до доношења наредбе о спровођењу истраге или док не буде саслушан као свједок.

(4) Оштећени који је жртва кривичног дјела против полне слободе има право да га саслуша и поступак води судија истог пола, ако то омогућава кадровски састав суда.

(5) Државни тужилац и предсједник вијећа упознаће оштећеног и приватног тужиоца са правима из ст. 1 до 4 овог члана.

(6) Кад се кривични поступак води за кривично дјело за које је прописана казна затвора преко три године, а оштећени према свом имовном стању не може сносити трошкове заступања, на његов захтјев може му се поставити пуномоћник ако је заступање оштећеног од стране пуномоћника у интересу правичности. Ако је оштећени малолетно лице, суд ће у току цијелог кривичног поступка по службеној дужности цијенити да ли је потребно да му се постави пуномоћник.

(7) Право на правну помоћ оштећени остварује у складу са посебним законом.

Оштећени као тужилац (супсидијарни тужилац)

Члан 59

(1) Кад државни тужилац нађе да нема основа да предузме гоњење за кривично дјело за које се гони по службеној дужности или да нема основа да предузме гоњење против неког од пријављених саучесника дужан је да, у року од осам дана, о томе обавијести оштећеног, упути га да може сам предузети гоњење и достави му рјешење о одбацивању кривичне пријаве, осим у случајевима из члана 272 став 6 и члана 273 овог законика.

(2) На начин из става 1 овог члана поступиће државни тужилац кад донесе наредбу о обустави истраге и суд кад донесе рјешење о обустави поступка због одустанка државног тужиоца од оптужбе.

(3) Оштећени има право да предузме, односно настави гоњење, у року од 30 дана од дана кад је примио обавјештење из става 1 овог члана, а у случају да је поднио притужбу у складу са чланом 271а овог законика, у року од 30 дана од дана пријема обавјештења непосредно вишег државног тужилаштва о поступању по притужби.

(4) Ако је државни тужилац одустао од оптужнице, оштећени може, преузимајући гоњење, остати при подигнутој оптужници или подићи нову.

(5) Оштећени који није обавијештен да државни тужилац није предузео гоњење или да је одустао од гоњења може своју изјаву да предузима или наставља поступак дати пред надлежним судом, у року од шест мјесеци од дана кад је државни тужилац одбацио пријаву или обуставио истрагу, односно од дана кад је донесено рјешење о обустави поступка.

(6) Обавјештење државног тужиоца, односно суда да оштећени може предузети гоњење садржи и поуку које радње може предузети ради остваривања овог права.

(7) Ако оштећени као тужилац умре у току рока за предузимање гоњења или у току поступка, његов брачни друг, лице са којим живи у ванбрачној заједници, дјеца, родитељи, усвојеници, усвојитељи, браћа и сестре могу, у року од три мјесеца од дана његове смрти, предузети гоњење, односно дати изјаву да поступак настављају.

(8) Рјешење о обустави поступка због одустанка државног тужиоца од гоњења ступа на правну снагу по истеку рокова из ст. 3, 5 и 7 овог члана, ако оштећени, односно лица из става 7 овог члана у прописаним роковима нијесу преузела гоњење.

Настављање гоњења на главном претресу и повраћај у пређашње стање

Члан 60

(1) Кад државни тужилац одустане од оптужнице на главном претресу, оштећени је дужан да се одмах изјасни да ли хоће да настави гоњење.

(2) Ако оштећени није присутан на главном претресу, а уредно је позван или му се позив није могао уручити због непријављивања суду промјене адресе или боравишта сматраће се да неће да настави гоњење.

(3) Предсједник вијећа првостепеног суда дозволиће повраћај у пређашње стање оштећеном који није уредно позван или је уредно позван, а из оправданих разлога није могао доћи на главни претрес на којем је донесена пресуда којом се оптужба одбија због одустанка државног тужиоца од оптужнице, ако оштећени у року од осам дана од пријема пресуде поднесе молбу за повраћај у пређашње стање и ако у тој молби изјави да наставља

гоњење. У овом случају заказаће се поново главни претрес и пресудом донесеном на основу новог главног претреса укинуће се ранија пресуда. Ако уредно позвани оштећени као тужилац не дође на нови главни претрес или прије почетка претреса изјави да одустаје од гоњења, ранија пресуда остаје на снази.

(4) На повраћај у пређашње стање из става 3 овог члана примјениће се одредбе члана 57 ст. 3 и 4 овог законика.

(5) Пресуда којом се оптужба одбија, изречена у случају из става 2 овог члана, постаје правоснажна кад истекну рокови за подношење молбе за повраћај у пређашње стање.

Губитак права на супсидијарну оптужбу

Члан 61

(1) Ако оштећени у законском року не предузме или не настави гоњење или ако оштећени као тужилац не дође на главни претрес иако је уредно позван или му се позив није могао уручити због непријављивања суду промјене адресе или боравишта сматраће се да је одустао од гоњења.

(2) У случају недоласка оштећеног као тужиоца на главни претрес на који је био уредно позван примјениће се одредбе члана 57 ст. 2 до 5 овог законика.

Права оштећеног као тужиоца и преузимање гоњења од стране државног тужиоца

Члан 62

(1) Оштећени као тужилац има иста права која има државни тужилац, осим овлашћења која припадају државном тужиоцу као државном органу.

(2) У поступку који се води по оптужби оштећеног као тужиоца државни тужилац има право увида у списе кривичног предмета и да до завршетка главног претреса преузме гоњење и заступање оптужбе.

(3) Ради остваривања права из става 2 овог члана, суд ће обавијестити државног тужиоца да је оштећени предузео гоњење.

Законски заступник оштећеног који нема пословну способност

Члан 63

(1) Ако је оштећени малољетно лице или лице које је потпуно лишено пословне способности, његов законски заступник је овлашћен да даје све изјаве и да предузима све радње на које је по овом законуку овлашћен оштећени.

(2) Изузетно, оштећени који је навршио шеснаест година овлашћен је да сам даје изјаве и предузима радње у поступку.

Остваривање права преко пуномоћника

Члан 64

(1) Приватни тужилац, оштећени и оштећени као тужилац, као и њихови законски заступници могу своја права у поступку вршити и преко пуномоћника.

(2) Суд је дужан да лица из става 1 овог члана поучи о праву на пуномоћника.

(3) Оштећеном као тужиоцу, кад се поступак води по његовој оптужби за кривично дјело за које се по закону може изрећи казна затвора у трајању преко пет година, може се, на његово тражење, поставити пуномоћник, ако је то у интересу поступка и ако оштећени као тужилац, према свом имовном стању, не може сносити трошкове заступања. О захтјеву одлучује предсједник вијећа, а пуномоћника поставља предсједник суда из реда адвоката.

Дужност обавјештавања суда о промјени адресе или боравишта

Члан 65

Приватни тужилац, оштећени као тужилац и оштећени, као и њихови законски заступници и пуномоћници дужни су да о свакој промјени адресе или боравишта обавијесте суд, са чиме ће их суд упознати и упозорити на последице пропуштања прописане овим закоником.

Глава VI

БРАНИЛАЦ

Право на браниоца

Члан 66

(1) Окривљени има право на браниоца.

(2) Браниоца окривљеном могу узети и његов законски заступник, брачни друг, сродник по крви у правој линији, усвојилац, усвојеник, брат, сестра и хранилац, као и лице са којим окривљени живи у ванбрачној заједници.

(3) За браниоца се може узети само адвокат.

(4) Бранилац је дужан да поднесе пуномоћје органу пред којим се води поступак. Окривљени може дати браниоцу и усмено пуномоћје на записник код органа пред којим се води поступак.

Више бранилаца и заједнички бранилац

Члан 67

(1) Више окривљених могу имати заједничког браниоца само ако то није у супротности са интересима њихове одбране.

(2) Један окривљени може имати истовремено у поступку највише три браниоца, а сматра се да је одбрана обезбијеђена кад у поступку учествује један од бранилаца.

Ко не може бити бранилац

Члан 68

(1) Бранилац не може бити саокривљени, оштећени, брачни друг оштећеног, тужиоца или судије, ни њихов сродник по крви у правој линији до било ког степена, у побочној линији до четвртог степена или по тазбини до другог степена.

(2) Бранилац не може бити ни лице које је као свједок позвано на главни претрес, осим ако је по овом закону ослобођено дужности свједочења и изјавило да неће свједочити.

(3) Бранилац не може бити ни лице које је у истом предмету поступало као судија или државни тужилац или је предузимало радње у извиђају.

Обавезна одбрана

Члан 69

(1) Ако је окривљени лице са инвалидитетом услед чега је право лица са инвалидитетом да се успјешно брани отежано или ако се поступак води због кривичног дјела за које се може изрећи најдужа казна затвора, окривљени мора имати браниоца током цијелог поступка, почев од првог саслушања.

(2) Послије подигнуте оптужнице због кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна затвора у трајању од десет година, окривљени мора имати браниоца у вријеме достављања оптужнице.

(3) Окривљени коме је одређен притвор мора имати браниоца док је у притвору.

(4) Окривљени коме се суди у одсуству, у смислу члана 324 став 2 овог законика, мора имати браниоца чим суд донесе рјешење о суђењу у одсуству.

(5) Осумњичени кога полиција, односно службеници органа државне управе надлежног за послове царина у извиђају саслушавају, у складу са чланом 261 став 5 овог законика, мора имати браниоца.

(6) Осумњичени мора имати браниоца кад државни тужилац донесе рјешење о задржавању из члана 267 овог законика.

(7) Окривљени мора имати браниоца од почетка преговарања о условима признања кривице из члана 300 став 2 овог законика, до доношења одлуке суда о жалби на пресуду.

(8) Ако окривљени у случајевима обавезне одбране не узме браниоца, о постављењу браниоца по службеној дужности до подизања оптужнице одлучује руководиоца надлежног државног тужилаштва, а након подигнуте оптужнице до правоснажности пресуде и у случају кад је изречена најдужа казна затвора у поступку по ванредним правним лијековима предсједник суда. Кад се окривљеном по службеној дужности постави бранилац послје подигнуте оптужнице, о томе ће се окривљени обавијестити истовремено са достављањем оптужнице. Ако окривљени у случају обавезне одбране у току поступка остане без браниоца, а сам не узме другог браниоца, предсједник суда пред којим се води поступак поставиће му браниоца по службеној дужности. Бранилац постављен по службеној дужности остаје у поступку док постоје услови за обавезну одбрану, односно док окривљени сам не изабере браниоца.

(9) Окривљеном ће се поставити бранилац по редосљеду са списка Адвокатске коморе Црне Горе (у даљем тексту: Адвокатска комора).

Постављање браниоца због слабог имовног стања

Члан 70

(1) Кад не постоје услови за обавезну одбрану, а то захтијевају интереси правичности, окривљеном се, на његов захтјев, може поставити бранилац ако према свом имовном стању не може сносити трошкове одбране.

(2) О захтјеву одлучује у извиђају и истрази надлежни државни тужилац, а након подигнуте оптужбе предсједник суда, по редосљеду са списка Адвокатске коморе.

Разрјешење постављеног браниоца

Члан 71

(1) Уколико окривљени у случајевима из чл. 69 и 70 овог законика сам узме другог браниоца, постављени бранилац ће се разрјешити.

(2) Бранилац постављен у складу са чланом 69 став 3 овог законика биће разрјешен након правоснажности рјешења о укидању притвора.

(3) Постављени бранилац може само из оправданих разлога тражити да буде разрјешен.

(4) О разрјешењу браниоца у случају из ст. 1 и 2 овог члана, прије подигнуте оптужнице одлучује државни тужилац, након подигнуте оптужнице, предсједник вијећа, на главном претресу вијеће, а у жалбеном поступку предсједник првостепеног вијећа, односно вијеће надлежно за одлучивање у поступку по жалби. Против овог рјешења није дозвољена жалба.

(5) Надлежни државни тужилац, односно предсједник суда може разрјешити постављеног браниоца који неуредно извршава дужност. Умјесто разрјешеног браниоца, надлежни државни тужилац, односно предсједник суда поставиће другог браниоца. О разрјешењу браниоца обавијестиће се Адвокатска комора.

Право браниоца на увид у списе предмета и упознавање са садржином кривичне пријаве

Члан 72

(1) Бранилац има право на увид у списе предмета у складу са чл. 203, 203а и 203б овог законика.

(2) Прије првог саслушања осумњиченог, бранилац има право да му се предочи садржина кривичне пријаве.

Комуникација окривљеног који је у притвору и браниоца

Члан 73

(1) Ако се окривљени налази у притвору, бранилац се може са њим дописивати и разговарати без надзора.

(2) Бранилац има право на повјерљив разговор са осумњиченим који је лишен слободе и прије него што је осумњичени саслушан. Контрола овог

разговора прије првог саслушања допуштена је само посматрањем, али не и слушањем.

Предузимање радњи од стране браниоца

Члан 74

(1) Бранилац је овлашћен да у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени, осим оних које, сходно одредбама овог законика, окривљени може само лично вршити.

(2) Бранилац не смије предузимати радње против изричито изражене воље окривљеног, осим у случају из члана 382 став 6 овог законика.

(3) Права и дужности браниоцу престају кад му окривљени опозове пуномоћје, кад буде разријешен и протеком рока од 15 дана од дана отказивања пуномоћја.

Глава VII

РАДЊЕ ДОКАЗИВАЊА

1. ПРЕТРЕСАЊЕ СТАНА, СТВАРИ И ЛИЦА

Разлози за претресање стана, других просторија, покретних ствари и лица

Члан 75

(1) Претресање стана и других просторија окривљеног или других лица и њихових покретних ствари изван стана може се предузети ако постоје основи сумње да ће се претресањем окривљени ухватити или да ће се пронаћи трагови кривичног дјела или предмети важни за кривични поступак.

(2) Претресање покретних ствари, у смислу става 1 овог члана, обухвата и претресање рачунара и сличних уређаја за аутоматску обраду података који су са рачунаром повезани. На захтјев суда, лице које се користи рачунаром дужно је омогућити приступ рачунару и преносивим медијима на којима се чувају подаци који се односе на предмет претресања (дискови, USB-флеш диск, USB-хард диск, дискете, траке и слично), као и пружити потребна обавјештења за употребу рачунара. Лице које то одбије иако за то не постоје разлози из члана 111 овог законика може бити кажњено у складу са чланом 85 став 3 овог законика.

(3) Претресање лица може се предузети кад постоје основи сумње да ће се претресањем пронаћи трагови и предмети важни за кривични поступак.

Наредба и захтјев за доношење наредбе за претресање

Члан 76

(1) Наредбу за претресање доноси суд на захтјев државног тужиоца или на захтјев овлашћеног службеног лица полиције које је добило одобрење државног тужиоца, а извршава је полиција.

(2) Захтјев за доношење наредбе подноси се у писаној форми, а изузетно и усмено, у складу са чланом 78 овог законика.

Садржај захтјева за доношење наредбе за претресање

Члан 77

Захтјев за доношење наредбе за претресање садржи:

- 1) назначење подносиоца захтјева;
- 2) назив суда којем се захтјев упућује;
- 3) чињенице из којих произилази вјероватноћа постојања разлога за претресање из члана 75 овог законика;
- 4) име и презиме, а по потреби и опис лица које је потребно ухватити током претресања стана или других просторија, односно очекиване трагове и опис предмета које је потребно претресањем пронаћи;
- 5) одређивање предмета на коме ће се обавити претресање уз навођење адресе, података о власнику, односно држаоцу ствари или стана или других просторија и других података који су битни за утврђивање идентитета;
- 6) потпис подносиоца захтјева.

Усмени захтјев за доношење наредбе

Члан 78

(1) Усмени захтјев за доношење наредбе за претресање може се поднијети кад постоји опасност од одлагања.

(2) Захтјев из става 1 овог члана може се саопштити судији за истрагу и телефоном, радио везом или другим средством електронске комуникације.

(3) Кад је поднесен усмени захтјев за доношење наредбе за претресање судија за истрагу ће даљи ток разговора забиљежити. У случају кад се користи аудио или стенографски записник, у року од 24 сата, направиће се његов препис чија ће се истовјетност овјерити и чувати са оригиналним записником.

Наредба за претресање

Члан 79

(1) Кад судија за истрагу прими захтјев за доношење наредбе, ако се сагласи са захтјевом, донијеће одмах наредбу за претресање која садржи:

- 1) податке из члана 77 овог законика;
- 2) да ће претресање извршити полиција;
- 3) поуку да се претресање врши у складу са чланом 80 овог законика;
- 4) потпис судије и службени печат суда.

(2) Уколико се судија за истрагу не сагласи са захтјевом за доношење наредбе за претресање, одмах ће затражити да о захтјеву одлучи вијеће из члана 24 став 7 овог законика. Вијеће је дужно да одлучи о захтјеву у року од 24 часа.

Претресање по наредби суда

Члан 80

(1) Наредба о претресању предаје се прије почетка претресања лицу код кога ће се или на коме ће се претресање извршити. Прије претресања позваће се лице на које се односи наредба о претресању да добровољно преда лице, односно предмете који се траже. То лице ће се поучити да има право да узме адвоката, односно браниоца који може присуствовати претресу. Ако лице на које се односи наредба о претресу захтијева присуство адвоката, односно браниоца, почетак претреса ће се одложити до његовог доласка, а најдуже за два часа.

(2) Претресању се може приступити и без претходне предаје наредбе, као и без претходног позива за предају лица или ствари и поуке о праву на браниоца, односно адвоката, ако је то неопходно ради спрјечавања вршења кривичног дјела, непосредног хватања учиниоца кривичног дјела или ради спашавања људи и имовине или ако се претресање има извршити у јавним просторијама.

(3) Претресање се врши дању од 6 часова до 21 час. Претресање се може вршити и ноћу, ако је дању започето па није довршено или ако је то због опасности од одлагања изричито наредио суд или ако постоје разлози из члана 83 став 1 овог законика.

Правила претресања

Члан 81

(1) Држалац стана и других просторија позваће се да присуствује претресању, а ако је он одсутан, позваће се његов заступник или неко од одраслих укућана или сусједа.

(2) Закључане просторије, намјештај или друге ствари отвориће се силом само ако њихов држалац није присутан или неће добровољно да их отвори. Приликом отварања избјегаваће се непотребно оштећење.

(3) Претресању стана или лица присуствују два пунољетна грађанина као свједоци, осим ако постоје разлози из члана 83 став 4 овог законика. Претресање лица врши лице истог пола, а за свједока се узима лице истог пола. Свједоци ће се прије почетка претресања упозорити да пазе на ток претресања, као и да имају право да прије потписивања записника о претресању ставе своје приговоре, ако сматрају да садржина записника није тачна.

(4) Кад се претресају просторије државног органа, привредног друштва или другог правног лица, позваће се њихов руководилац да присуствује претресању.

(5) Претресање и прегледи у војној згради извршиће се по одобрењу надлежног војног старјешине и уз присуство лица које он одреди.

(6) Ако се претресање мора извршити на броду или ваздухоплову, наредба о претресању ће се предати заповједнику брода, односно ваздухоплова. Заповједник брода, односно ваздухоплова или лице које он одреди присуствује претресању.

(7) Претресање стана и лица треба вршити обазриво, уз поштовање људског достојанства и права на приватност, без непотребног ремећења кућног реда и узнемиравања грађана.

(8) О претресању саставиће се записник, који потписују лице код кога се или на коме се претресање врши и лица чије је присуство обавезно. Ток претресања се може аудио или аудиовизуелно снимити уз обраћање посебне пажње на мјеста на којима су пронађена одређена лица и предмети. Мјесто претресања и његови поједини дијелови, као и лица, односно предмети пронађени током претресања се могу фотографисати. Аудио, односно аудиовизуелни снимак и фотографије се прилажу записнику о претресању и могу служити као доказ.

(9) Приликом претресања привремено ће се одузети само они предмети и исправе који су у вези са сврхом претресања. У записник ће се унијети и тачно назначити предмети и исправе који се одузимају, што ће се унијети и у потврду која ће се одмах издати лицу коме су предмети, односно исправе одузете.

Одузимање других предмета по основу наредбе о претресању

Члан 82

(1) Ако се приликом претресања стана или лица нађу предмети који немају везе са кривичним дјелом због којег је претресање наређено, али који указују на друго кривично дјело за које се гони по службеној дужности, они ће се описати у записнику и привремено одузети, а о одузимању ће се одмах издати потврда.

(2) Ако претресању није присуствовао надлежни државни тужилац, он ће се одмах обавијестити о проналаску предмета из става 1 овог члана, ради покретања кривичног поступка. Ови предмети ће се одмах вратити, ако државни тужилац нађе да нема основа за покретање кривичног поступка, а не постоји други законски основ по коме би се ти предмети могли одузети.

(3) Ако се код претресања рачунара и сличних уређаја за аутоматску обраду података одузму одређени предмети, они ће се одмах вратити својим корисницима, ако нијесу потребни за вођење поступка. Лични подаци прикупљени претресањем могу се користити само у сврху вођења кривичног поступка и избрисаће се чим та сврха престане.

Улазак у туђи стан без наредбе и претресање

Члан 83

(1) Овлашћени полицијски службеник може и без наредбе суда ући у туђи стан или друге просторије и по потреби извршити претресање ако то држалац стана тражи или ако неко зове у помоћ или ако је то неопходно ради спрјечавања вршења кривичног дјела или непосредног хватања учиниоца кривичног дјела или ради спашавања људи или имовине или ради извршења одлуке о притвору или довођењу окривљеног или другог лица или ради лишења слободе учиниоца кривичног дјела који је у бјекству или лица за којим је расписана потјерница или ако се претресање има извршити у јавним просторијама.

(2) Држалац стана, ако је присутан, има право да на поступак овлашћеног полицијског службеника из става 1 овог члана изнесе примједбе. Овлашћени полицијски службеник је дужан да држаоца стана обавијести о овом праву и

да његове примједбе унесе у потврду о уласку у стан, односно у записник о претресању стана.

(3) У случају из става 1 овог члана, ако је извршен само улазак у туђи стан или друге просторије без претресања, држаоцу стана издаће се потврда, у којој ће се назначити разлог уласка у стан, односно друге просторије, као и примједбе држаоца. Ако се у туђем стану или другим просторијама врши и претресање, поступиће се у складу са чланом 81 ст. 3, 7 и 8 и чланом 82 став 1 овог законика.

(4) Претресање се може спровести и без присуства свједока ако би присуство претресању изложило свједоке ризику од физичких повреда или ако присуство свједока није могуће одмах обезбиједити, а постоји опасност од одлагања. Разлози за претресање без присуства свједока морају се назначити у записнику.

(5) Овлашћени полицијски службеник може, без наредбе за претресање и без присуства свједока, спровести претресање лица приликом извршења наредбе о принудном довођењу или приликом лишења слободе, ако постоји сумња да лице посједује оружје или оруђе за напад или ако постоји сумња да ће лице одбацити, сакрити или уништити предмете које треба од њега одузети као доказ у кривичном поступку.

(6) Ако постоје основи сумње да је извршено кривично дјело за које се гони по службеној дужности, овлашћени полицијски службеник може, без наредбе суда и без присуства свједока, извршити претресање превозних средстава, путника, пртљага и других покретних ствари, осим ствари из члана 75 став 2 овог законика.

(7) Кад овлашћени полицијски службеник врши претресање без наредбе за претресање дужан је да о томе одмах поднесе извјештај судији за истрагу.

Правно неваљани докази

Члан 84

Ако је претресање извршено супротно одредбама члана 76, члана 80 став 1, члана 81 став 3 и члана 83 овог законика, записници о претресању и докази прибављени претресањем не могу се користити као доказ у кривичном поступку.

2. ПРИВРЕМЕНО ОДУЗИМАЊЕ ПРЕДМЕТА И ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ

Привремено одузимање предмета и имовинске користи

Члан 85

(1) Предмети који се по Кривичном законiku имају одузети или могу послужити као доказ у кривичном поступку, на предлог државног тужиоца, рјешењем суда ће се привремено одузети и предати на чување суду или ће се на други начин обезбиједити њихово чување.

(2) Рјешење о привременом одузимању предмета садржи:

- 1) назив суда који доноси рјешење;
- 2) правни основ за привремено одузимање предмета;

- 3) означање и опис предмета који ће се привремено одузети;
- 4) име и презиме лица од којег се предмет привремено одузима и мјесто на којем, односно у којем треба привремено одузети одређени предмет.
- (3) Лице које држи предмете из става 1 овог члана дужно је да их преда. Лице које одбије да преда предмете може се казнити новчаном казном до 1.000 €, а у случају даљег одбијања може се затворити. Затвор траје до предаје предмета или до завршетка кривичног поступка, а најдуже два мјесеца. На исти начин поступиће се према службеном или одговорном лицу у државном органу, привредном друштву или другом правном лицу.
- (4) Одредбе ст. 1 и 3 овог члана односе се и на податке који се чувају у уређајима за аутоматску, односно електронску обраду података и медије у којима се ти подаци чувају, који се на захтјев суда морају предати у читљивом и разумљивом облику. Суд и други органи придржаваће се прописа о чувању тајности података.
- (5) Привременом одузимању не подлијежу:
- 1) списи и друге исправе државних органа чије би објављивање повриједило обавезу чувања тајних података у смислу прописа којима се уређује тајност података, док надлежни орган не одлучи друкчије;
- 2) писма окривљеног браниоцу или лицима из члана 109 став 1 тач. 1, 2 и 3 овог закона, осим ако их окривљени добровољно преда;
- 3) записи, изводи из регистра и сличне исправе које се налазе код лица из члана 108 тачка 3 овог закона, а које су она сачинила о чињеницама које су сазнали од окривљеног у обављању свог занимања, чијим објављивањем би била повријеђена дужност чувања професионалне тајне.
- (6) Забрана из става 5 тачка 2 овог члана не примјењује се у односу на браниоца или лице ослобођено обавезе свједочења у складу са чланом 109 став 1 овог закона, ако постоји основана сумња да су помагали окривљеном у извршењу кривичног дјела или су му пружили помоћ после извршеног кривичног дјела или су поступили као прикривачи.
- (7) Рјешење из става 3 овог члана доноси у току истраге судија за истрагу, а након подизања оптужнице предсједник вијећа.
- (8) О жалби против рјешења из ст. 2 и 3 овог члана одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог закона. Жалба против рјешења о затвору не задржава извршење.
- (9) Овлашћени полицијски службеник може одузети предмете из става 1 овог члана кад поступа у складу са чл. 257 и 263 овог закона или кад извршава одлуку суда.
- (10) Приликом одузимања предмета назначиће се гдје су пронађени и описаће се, а по потреби ће се и на други начин обезбиједити утврђивање њихове истовјетности. За одузете предмете издаће се потврда.
- (11) Мјере из става 3 овог члана не могу се примијенити према осумњиченом, односно окривљеном или лицима која су ослобођена дужности свједочења.
- (12) На привремено одузимање имовинске користи примјењује се одредба члана 481 овог закона.

Ускраћивање показивања или издавања списка

Члан 86

(1) Државни органи могу ускратити показивање или издавање својих списа и других исправа, ако сматрају да би објављивање њихове садржине штетило јавном интересу, осим у случају одузимања имовине стечене криминалном дјелатношћу. Ако је ускраћено показивање или давање списа и других исправа, коначну одлуку доноси вијеће из члана 24 став 7 овог законика.

(2) Привредна друштва или друга правна лица могу захтијевати да се не објаве подаци који се односе на њихово пословање. О захтјеву одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика.

Пописивање и печећење списа

Члан 87

(1) Привремено одузети списи који могу да послуже као доказ биће пописани. Ако то није могуће, списи ће се ставити у омот и запечатити. Власник списа може на омот ставити и свој печат.

(2) Лице од кога су списи одузети позваће се да присуствује отварању омота. Ако се оно не одазове позиву или је одсутно, омот ће се отворити, а списи прегледати и пописати у његовом одсуству.

(3) Приликом прегледања списа мора се водити рачуна да њихов садржај не сазнају неовлашћена лица.

Привремено одузимање писама, телеграма и других пошиљки

Члан 88

(1) На захтјев државног тужиоца судија за истрагу може наредити да поштанска, друга привредна друштва и правна лица регистрована за пренос информација задрже и да му уз потврду пријема, предају писма, телеграме и друге пошиљке које су упућене осумњиченом или окривљеном или које они шаљу, ако постоје околности због којих се основано може очекивати да ће ове пошиљке послужити као доказ у поступку.

(2) Пошиљке отвара судија за истрагу у присуству два свједока. Приликом отварања пазиће се да се не повриједе печати, а омоти и адресе ће се сачувати. О отварању ће се саставити записник.

(3) Судија за истрагу о садржају писама, телеграма и других пошиљки обавјештава државног тужиоца и на његов захтјев му доставља њихову копију и примјерак записника из става 2 овог члана.

(4) Ако интереси поступка дозвољавају, садржај пошиљке може се саопштити у цјелини или дјелимично осумњиченом или окривљеном, односно лицу коме је упућена, а може му се пошиљка и предати. Ако је осумњичени или окривљени одсутан, пошиљка ће се вратити пошиљаоцу, ако се то не противи интересима поступка.

Прибављање података од надлежног државног органа за привремену обуставу новчаних трансакција

Члан 89

(1) Државни тужилац може захтијевати да надлежни државни орган обави контролу пословања одређених лица и да му достави документацију и

податке који могу послужити као доказ о кривичном дјелу или имовини прибављеној кривичним дјелом, као и обавјештења о сумњивим новчаним трансакцијама.

(2) Државни тужилац може захтијевати да надлежни орган или организација привремено обустави исплату, односно издавање сумњивог новца, хартија од вриједности или предмета, најдуже шест мјесеци.

(3) У захтјеву из ст. 1 и 2 овог члана државни тужилац ће ближе означити садржај мјере или радње коју захтијева.

(4) На предлог државног тужиоца суд може донијети рјешење о привременој обустави извршења одређене новчане трансакције за коју постоји основана сумња да представља кривично дјело или да је намијењена извршењу, односно прикривању кривичног дјела или добити остварене кривичним дјелом.

(5) Рјешењем из става 4 овог члана суд ће одредити да се новчана средства у њиховом жиралном или готовинском облику привремено одузму и положи на посебан рачун ради чувања до правоснажног окончања кривичног поступка, односно док се не стекну услови за њихово враћање.

(6) Против рјешења из става 4 овог члана жалбу могу поднијети странке и бранилац, односно жалбу може уложити власник новчаних средстава или његов пуномоћник, односно правно лице од кога су новчана средства привремено одузета. О жалби одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог закона.

Привремено одузимање имовине и финансијска истрага ради проширеног одузимања имовине

Члан 90

- престао да важи -

Садржај захтјева и одлучивање о захтјеву за одређивање привременог одузимања предмета или имовинске користи

Члан 90а

(1) О привременом одузимању предмета или имовинске користи одлучује судија за истрагу, одмах или у року од осам дана од дана пријема захтјева, односно предсједник вијећа пред којим се одржава главни претрес. О жалби против рјешења одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог закона.

(2) Поступак за одређивање привременог одузимања предмета или имовинске користи из става 1 овог члана, покреће државни тужилац захтјевом из става 1 овог члана.

(3) Захтјев државног тужиоца из става 2 овог члана садржи: опис предмета или имовинске користи; податке о лицу које те предмете или имовинску корист посједује; разлоге за сумњу да су предмети односно имовинска корист незаконито стечени и разлоге за вјероватноћу да ће до краја кривичног поступка бити знатно отежано или онемогућено одузимање предмета или имовинске користи.

(4) Ако суд одбије захтјев из става 1 овог члана, рјешење о одбијању се неће достављати лицу из става 3 овог члана.

Садржај рјешења о привременом одузимању предмета или имовинске користи и жалба на рјешење

Члан 90б

(1) У рјешењу о привременом одузимању предмета или имовинске користи суд ће означити врсту и вриједност предмета, износ имовинске користи и вријеме на које се одузимају.

(2) У рјешењу из става 1 овог члана, суд може одредити да се привремено одузимање не односи на предмете или имовинску корист које треба изузети примјеном правила о заштити савјесног стицаоца.

(3) Жалба против рјешења из става 1 овог члана, не одлаже извршење.

(4) Образложено рјешење из става 1 овог члана, суд ће доставити лицу на које се рјешење односи, банци или другој организацији надлежној за платни промет, а по потреби и другим лицима и државним органима.

Заказивање рочишта и одлуке по жалби

Члан 90в

(1) Ако буде изјављена жалба против рјешења о привременом одузимању предмета или имовинске користи, вијеће из члана 24 став 7 овог законика заказаће рочиште на које ће позвати лице на које се односи рјешење, његовог браниоца и државног тужиоца.

(2) Рочиште из става 1 овог члана, одржаће се у року од 30 дана од дана подношења жалбе. На том рочишту саслушаће се позвана лица. Њихов недолазак не спрјечава одржавање рочишта.

(3) Вијеће ће рјешење из става 1 овог члана укинути ако осумњичени, односно окривљени вјеродостојним исправама докаже законитост поријекла предмета или имовинске користи или ако у недостатку вјеродостојних исправа учини вјероватним да су предмети или имовинска корист стечени законито.

(4) Вијеће ће рјешење из става 1 овог члана преиначити ако се, у складу са ставом 3 овог члана, докаже или учини вјероватним да је предмет или дио имовинске користи који су привремено одузети законитог поријекла.

Чл. 91 до 96

- престали да важе -

Враћање привремено одузетих предмета и имовинске користи

Члан 97

Предмети и имовинска корист који су у току кривичног поступка привремено одузети вратиће се власнику, односно држаоцу, ако поступак буде обустављен или ако буде донијета правоснажна ослобађајућа пресуда или пресуда којом се оптужени ослобађа од оптужбе, а не постоје разлози за њихово одузимање из члана 477 овог законика. Предмети и имовинска

корист ће се вратити власнику, односно држаоцу и прије окончања кривичног поступка, ако престану разлози за њихово одузимање.

3. ПОСТУПАЊЕ СА СУМЊИВИМ СТВАРИМА

Оглашавање сумњивих ствари

Члан 98

(1) Ако се код осумњиченог или окривљеног нађе туђа ствар, а не зна се чија је, орган који води поступак описаће ту ствар и опис објавити у дневним новинама. У огласу ће се позвати власник да се јави у року од једне године од дана објављивања огласа, уз напомену да ће се у супротном ствар продати. Новац добијен продајом уноси се у посебан раздјел буџета за рад судова.

(2) Ако је ствар подложна кварењу или је њено чување везано са знатним трошковима, она ће се продати у складу са законом којим се уређује извршни поступак, а новац предати на чување у судски депозит.

(3) По одредби става 2 овог члана поступиће се и кад ствар припада одбјеглом или непознатом учиниоцу кривичног дјела.

Одлучивање о сумњивим стварима

Члан 99

(1) Ако се у року од једне године нико не јави за ствари или за новац добијен од продаје ствари из члана 98 овог законика, донијеће се рјешење да ствар постаје државна својина, односно да се новац унесе у буџет.

(2) Власник ствари има право да у парници тражи повраћај ствари или новца добијеног од продаје ствари. Застаријевање овог права почиње да тече од дана објављивања огласа.

4. САСЛУШАЊЕ ОКРИВЉЕНОГ

Поука о правима и начин саслушања окривљеног

Члан 100

(1) Кад се окривљени први пут саслушава, питаће се за име и презиме, јединствени матични број, надимак, ако га има, име и презиме родитеља, дјевојачко породично име мајке, гдје је рођен, гдје станује, дан, мјесец и годину рођења, чији је држављанин, да ли разумије црногорски језик и који је његов језик, којег је занимања, какве су му породичне прилике, да ли је писмен, коју је школу завршио, каквог је имовног стања, да ли је, кад и зашто осуђиван, да ли је и кад је изречену казну издржао, да ли се против њега води поступак за друго кривично дјело, а ако је малољетан, ко му је законски заступник.

(2) Окривљени ће се упозорити да је дужан да се одазове позиву и да одмах саопшти сваку промјену адресе или намјеру да промијени боравиште, као и на посљедице ако по томе не поступи. Након тога окривљеном ће се саопштити права из члана 8 став 2 и члана 12 став 3 овог законика, зашто се

окривљује, основи сумње који стоје против њега, да није дужан да изнесе одбрану, нити да одговара на постављена питања и да његов исказ може бити коришћен као доказ у поступку и без његове сагласности и позваће се да, ако жели, изнесе одбрану.

(3) Изјашњење окривљеног о правима из става 2 овог члана записнички ће се констатовати, а окривљени ће изјашњење потврдити потписом.

(4) Окривљени се саслушава усмено. Окривљени има право да се приликом саслушања користи својим забиљешкама.

(5) Приликом саслушања треба окривљеном омогућити да се у неометаном излагању изјасни о свим околностима које га терете и да изнесе чињенице које му служе за одбрану.

(6) Кад окривљени заврши свој исказ, поставиће му се питања уколико је потребно да се попуне празнине или отклоне противрјечности и нејасноће у његовом излагању.

(7) Окривљени се саслушава уз пуно уважавање његове личности.

(8) Према окривљеном не смију се употрејевити сила, пријетња, обмана, изнуда, изнуривање или друга средства из члана 154 став 5 овог законика, да би се дошло до његове изјаве, признања или чињења које би се против њега могло употрејевити као доказ.

(9) Окривљени може бити саслушан у одсуству браниоца, ако се изричито одрекао тог права, а одбрана није обавезна, ако бранилац није присутан иако је обавијештен о саслушању сагласно члану 282 овог законика, а не постоји могућност да окривљени узме другог браниоца или ако за прво саслушање окривљени није обезбиједио присуство браниоца ни у року од 24 часа од часа кад је поучен о овом праву у складу са чланом 12 став 3 овог законика, осим у случају обавезне одбране.

(10) Ако је поступљено супротно одредбама ст. 8 и 9 овог члана или окривљени није поучен о правима из става 2 овог члана или ако изјаве окривљеног из става 9 овог члана о потреби присуствовања браниоца нијесу унесене у записник, такав исказ се не може користити као доказ у кривичном поступку.

Начин саслушања

Члан 101

(1) Окривљеном треба постављати питања јасно, разговјетно и одређено, тако да их може потпуно разумјети. У саслушању се не смије полазити од претпоставке да је окривљени признао нешто што није признао, нити се смију постављати питања у којима је већ садржано како на њих треба одговарати.

(2) Ако се доцнији искази окривљеног разликују од ранијих, а нарочито ако окривљени опозове своје признање, суд ће га позвати да изнесе разлоге зашто је дао различите исказе, односно зашто је опозвао признање.

Суочење

Члан 102

(1) Окривљени може бити суочен са свједоком или другим окривљеним, ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница.

(2) Суочени ће се поставити један према другом и од њих захтијевати да један другом понове своје исказе о свакој спорној околности и да расправљају о истинитости онога што су исказали. Ток суочења и изјаве при којима су суочени коначно остали суд ће унијети у записник.

(3) Радња суочења се може аудио или аудиовизуелно снимати, о чему ће се сачинити пропис аудио записа.

Препознавање лица или предмета

Члан 103

(1) Ако је потребно да се утврди да ли окривљени препознаје одређено лице или предмет, које је претходно описао, показаше му се то лице, заједно са другим њему непознатим лицима чије су основне физичке особине сличне онима какве је описао, односно тај предмет, заједно са предметима исте или сличне врсте, након чега ће се затражити да изјави да ли лице или предмет препознаје са сигурношћу и да, у случају потврдног одговора, на препознато лице или предмет укаже.

(2) У извиђају и истрази препознавање спроводи државни тужилац који ће претходно поучити окривљеног о правима из члана 100 став 2 овог законика.

(3) Радња препознавања ће се обавити тако да лице које је предмет препознавања не може да види окривљеног, нити окривљени може да види то лице прије него што се приступи препознавању.

(4) О току препознавања и изјавама окривљеног саставља се записник и сачињава заједнички фото снимак лица или предмета који се препознају, а по потреби се може извршити и аудио или аудиовизуелно снимање.

Биљежење исказа окривљеног

Члан 104

(1) Исказ окривљеног уноси се у записник у облику приповиједања, а постављена питања и одговори на њих унијеће се у записник само кад се односе на кривичну ствар.

(2) Окривљеном се може дозволити да свој исказ сам казује у записник.

(3) Исказ окривљеног се може аудио, односно аудиовизуелно снимити, о чему ће се сачинити препис аудио записа. Снимак исказа окривљеног представља саставни дио записника о саслушању окривљеног и може се користити као доказ. Копија записника или снимка издаће се окривљеном ако то захтијева.

Признање окривљеног и даље прикупљање доказа

Члан 105

(1) Кад окривљени признаје извршење кривичног дјела, орган који води поступак дужан је да и даље прикупља доказе о кривичном дјелу.

(2) Изузетно од става 1 овог члана, орган који води поступак може одлучити да не прикупља доказе о кривичном дјелу кад је признање потпуно, јасно и истинито.

Саслушавање окривљеног преко тумача

Члан 106

(1) Саслушање окривљеног обавиће се преко тумача у случајевима предвиђеним овим закоником.

(2) Ако је окривљени лице са оштећењем слуха, постављаће му се питања писано, а ако је лице са оштећеним говором, позваће се да писано одговара. Ако се саслушање не може обавити на овај начин, позваће се као тумач лице које се са окривљеним може споразумјети.

(3) Ако тумач није раније заклет, положиће заклетву да ће вјерно пренијети питања која се окривљеном упућују и изјаве које он буде давао.

(4) Одредбе овог законика које се односе на вјештаке сходно се примјењују на тумаче.

5. СВЈЕДОК

Лица која могу бити саслушана као свједоци

Члан 107

(1) Као свједоци позивају се лица за која је вјероватно да ће моћи да дају обавјештења о кривичном дјелу и учиниоцу и о другим важним околностима.

(2) Оштећени, оштећени као тужилац и приватни тужилац могу се саслушати као свједоци.

(3) Свако лице које се као свједок позива дужно је да се одазове позиву, а ако овим закоником није друкчије одређено, дужно је и да свједочи.

Лица која не могу бити саслушана као свједоци

Члан 108

Не може се саслушати као свједок:

1) лице које би својим исказом повриједило дужност чувања тајних података у смислу прописа којима се уређује тајност података, док га надлежни орган не ослободи те дужности;

2) бранилац окривљеног о ономе што му је окривљени као свом браниоцу повјерио;

3) лице које би својим исказом повриједило дужност чувања професионалне тајне (вјерски исповједник, адвокат, здравствени радник и други запослени у здравству, новинар, као и друга лица), осим ако је ослобођено те дужности посебним прописом или изјавом лица у чију је корист установљено чување тајне;

4) малолетно лице које, с обзиром на узраст и душевну развијеност, није способно да схвати значај права да не мора да свједочи.

Лица ослобођена од дужности свједочења

Члан 109

(1) Ако овим законом није другачије одређено, ослобођени су од дужности свједочења:

1) брачни друг окривљеног и лице са којим окривљени живи у ванбрачној заједници;

2) сродници окривљеног по крви у правој линији, сродници у побочној линији закључно до трећег степена, као и сродници по тазбини закључно до другог степена;

3) усвојеник и усвојилац окривљеног, односно хранилац и храњеник окривљеног.

(2) Ослобађање од дужности свједочења из става 1 овог члана не односи се на лица која су позвана да свједоче у поступку за кривично дјело запуштање и злостављање малолетног лица, насиље у породици или у породичној заједници и родоскрвњење, кад је оштећено малолетно лице.

(3) Орган који води поступак дужан је да лица из става 1 овог члана, прије њиховог саслушања или чим сазна за њихов однос са окривљеним, упозори да не морају свједочити. Лица из става 1 овог члана ће се упозорити да ће се њихов исказ, ако одлуче да свједоче, без обзира на њихову каснију одлуку, моћи користити као доказ. Упозорење и одговор се уносе у записник.

(4) Ако има основа да лице ускрати свједочење у односу на једног од окривљених, то лице је ослобођено дужности свједочења и у односу на друге окривљене, ако се његов исказ, према природи ствари, не може ограничити само на друге окривљене.

Свједочења на којима не може бити заснована судска одлука

Члан 110

Ако је као свједок саслушано лице које се не може саслушати као свједок у смислу члана 108 овог закона или лице које не мора свједочити сагласно члану 109 овог закона, а није на то упозорено или се није изричито одрекло тог права, или ако упозорење и одрицање није унесено у записник, или ако је исказ свједока добијен мучењем или на начин из члана 154 став 5 овог закона, на таквом исказу свједока не може се заснивати судска одлука.

Ускраћивање давања одговора на поједина питања

Члан 111

Ако овим законом није другачије одређено, свједок има право да не одговара на поједина питања кад је вјероватно да би тиме изложио себе или лица из члана 109 став 1 овог закона тешкој срамоти или кривичном гоњењу, о чему је суд дужан да га упозна.

Позивање свједока

Члан 112

(1) Позивање свједока врши се достављањем писаног позива, у којем се наводи име и презиме и занимање позваног, вријеме и мјесто доласка, кривични предмет у вези којег се позива, назначење да се позива као свједок

и упозорење о посљедицама неоправданог изостанка из члана 119 овог законика.

(2) Позивање као свједока малољетног лица које није навршило шеснаест година врши се преко његових родитеља, односно законског заступника, осим ако то није могуће због потребе да се хитно поступа или других околности.

(3) Свједоци који се налазе у другој држави и свједоци који се због старости, болести или инвалидитета не могу одазвати позиву, могу се саслушати у свом стану, а изузетно и путем техничких уређаја за пренос слике или звука, тако да им странке могу постављати питања иако нијесу присутне у просторији гдје се свједок налази. За потребе таквог саслушања може се одредити стручна помоћ лица из члана 282 став 8 овог законика.

(4) Позивање свједока може се вршити телефоном и другим средствима електронске комуникације, ако свједок пристаје да се на такав позив одазове.

Начин саслушања свједока и упозорења суда

Члан 113

(1) Свједоци се саслушавају одвојено и без присуства осталих свједока. Свједок је дужан да одговоре даје усмено.

(2) Свједок ће се претходно опоменути да је дужан да говори истину и да не смије ништа прећутати и упозорити да давање лажног исказа представља кривично дјело. Свједок ће се упознати са правом из члана 111 овог законика, што ће се унијети у записник.

(3) Након опомене и упозорења из става 2 овог члана, свједок ће се питати за име и презиме, име оца или мајке, занимање, боравиште, мјесто и годину рођења и његов однос са окривљеним и оштећеним. Свједок ће се упозорити да је дужан да о промјени адресе или боравишта обавијести суд.

(4) Приликом саслушања малољетног лица, нарочито ако је оно оштећено кривичним дјелом, поступиће се обазриво да саслушање не би штетно утицало на психичко стање малољетног лица. Ако је то потребно, саслушање малољетног лица обавиће се уз помоћ психолога или другог стручног лица.

(5) Оштећени који је жртва кривичног дјела против полне слободе, као и дијете које се саслушава као свједок има право да свједочи у одвојеној просторији пред судијом и записничарем, а тужилац, окривљени и бранилац да гледају пренос из друге просторије, уз могућност да постављају питања свједоку, о чему их је суд дужан поучити, што се записнички констатује.

(6) Суд може одлучити да се одредба става 5 овог члана примијени и на свједочење оштећеног који је жртва дискриминације.

Саслушање и суочење свједока

Члан 114

(1) Послије општих питања свједок се позива да изнесе све што му је о предмету кривичног поступка познато, након чега ће му се постављати питања ради провјеравања, допуне и разјашњења. Приликом саслушања свједока није дозвољено служити се обманом нити постављати таква питања у којима је већ садржано како би требало одговорити.

(2) Свједок ће се увијек питати откуда му је познато оно о чему свједочи.

(3) Свједоци се могу суочити, ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница. Истовремено се могу суочити само два свједока. На суочење свједока сходно се примјењују одредбе члана 102 ст. 1 и 3 овог закона.

(4) Оштећени који се саслушава као свједок питаће се да ли жели да у кривичном поступку остварује имовинскоправни захтјев.

Препознавање лица или предмета

Члан 115

(1) Ако је потребно да се утврди да ли свједок препознаје одређено лице или предмет које је описао, показаше му се то лице, заједно са другим њему непознатим лицима чије су основне особине сличне онима какве је описао, односно тај предмет, заједно са предметима исте или сличне врсте, након чега ће се затражити да изјави да ли лице или предмет препознаје са сигурношћу и да, у случају потврдног одговора, на препознато лице или предмет укаже.

(2) У извиђају и истрази препознавање спроводи државни тужилац који ће претходно опоменути и упозорити свједока у складу са чланом 113 став 2 овог закона.

(3) Радња препознавања ће се обавити тако да лице које је предмет препознавања не може да види свједока, нити свједок може да види то лице прије него што се приступи препознавању.

(4) О току препознавања и изјавама свједока саставља се записник и сачињава заједнички фото снимак лица или предмета који се препознају, а по потреби се може извршити и аудио или аудиовизуелно снимање.

Саслушање свједока преко тумача

Члан 116

Ако се саслушање свједока обавља преко тумача или ако је свједок лице са оштећењем слуха или говора, његово саслушање врши се на начин прописан чланом 106 овог закона.

Полагање заклетве

Члан 117

(1) Од свједока се може захтијевати да прије свједочења положи заклетву.

(2) Прије главног претреса, свједок може положити заклетву само ако постоји бојазан да због болести или због других разлога неће моћи да дође на главни претрес. Разлог због кога је тада положена заклетва навешће се у записнику.

(3) Текст заклетве гласи: "Заклињем се да ћу о свему што пред судом будем питан говорити само истину и да ништа од онога што ми је познато нећу прећутати".

(4) Свједок заклетву полаже усмено, читањем њеног текста или потврдним одговором након саслушаног садржаја текста заклетве коју је прочитао орган који води кривични поступак. Свједоци са оштећењем слуха или говора који

знају да читају и пишу потписују текст заклетве, а свједоци са оштећењем слуха или говора који не знају да читају ни да пишу заклињу се уз помоћ тумача.

(5) Одбијање и разлози одбијања свједока да положи заклетву унијеће се у записник.

Лица која се не смију заклињати

Члан 118

Не смију се заклињати лица:

- 1) која нијесу пунољетна у часу саслушавања;
- 2) за која је доказано или за која постоји основана сумња да су извршила или учествовала у кривичном дјелу због кога се саслушавају;
- 3) која због душевног стања не могу да схвате значај заклетве.

Мјере за обезбјеђење присуства свједока и процесне казне

Члан 119

(1) Ако свједок који је уредно позван не дође, а изостанак не оправда или се без одобрења или оправданог разлога удаљи са мјеста гдје треба да буде саслушан може се наредити да се принудно доведе, а може се и казнити новчано до 1.000 €.

(2) Ако свједок дође и, након што буде опоменут и упозорен у складу са чланом 113 став 2 овог законика, одбије без законског разлога да свједочи, може се казнити новчано до 1.000 €, а ако и после тога одбије да свједочи, може се затворити. Затвор траје док свједок пристане да свједочи или док његово саслушање постане непотребно или док се кривични поступак заврши, али најдуже два мјесеца.

(3) Ако свједок вријеђа суд и друге учеснике поступка или им пријети, суд ће га опоменути, а може га и новчано казнити до 1.000 €.

(4) У извиђају и истрази казне из ст. 1, 2 и 3 овог члана, на предлог државног тужиоца, изриче суд.

(5) О жалби против рјешења којим је изречена новчана казна или затвор одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика. Жалба против рјешења о затвору не задржава извршење.

Заштита свједока од застрашивања

Члан 120

(1) Ако постоји основана бојазан да би свједок давањем исказа или одговором на поједина питања себе, свог брачног друга, блиског сродника или њему блиско лице изложио озбиљној опасности по живот, здравље, физички интегритет, слободу или имовину већег обима, свједок може ускратити изношење података из члана 113 став 3 овог законика, давање одговора на поједина питања или давање исказа у цјелини, док се не обезбиједи његова заштита. Ако ускраћивање давања исказа сматра очигледно неоснованим, орган који води поступак ће упозорити свједока на могућност изрицања казни из члана 119 овог законика.

(2) Заштита свједока састоји се у посебном начину учествовања и саслушања свједока у кривичном поступку.

(3) На начин из става 2 овог члана заштита се може обезбиједити и звиждачу кад се саслушава као свједок, на његов захтјев.

(4) Заштита свједока и других лица из става 1 овог члана може се обезбиједити и ван кривичног поступка, у складу са законом којим се уређује заштита свједока.

(5) Суд је дужан да упозна свједока са правима из ст. 1 до 4 овог члана.

Посебни начини учествовања и саслушања заштићеног свједока

Члан 121

(1) Посебни начин учествовања и саслушања свједока у кривичном поступку је: саслушање свједока под псеудонимом, саслушање уз помоћ техничких уређаја (заштитни зид, уређаји за промјену гласа, уређаји за пренос слике и звука) и слично.

(2) Ако се посебни начин саслушања свједока у поступку односи само на прикривање података из члана 113 став 3 овог законика, саслушање ће се спровести под псеудонимом, а у осталом дијелу саслушање ће се спровести према општим одредбама овог законика о саслушању свједока.

(3) Ако се посебни начин учествовања и саслушање свједока у поступку односи на прикривање података из члана 113 став 3 овог законика и на прикривање лика свједока, саслушање ће се спровести посредством техничких уређаја за пренос слике и звука. Техничким уређајем рукује стручно лице из члана 282 став 8 овог законика. Лик и глас свједока током саслушања ће се измијенити. Током саслушања свједок ће се налазити у просторији која је одвојена од просторије у којој се налази судија за истрагу и друга лица која су присутна саслушању. Судија за истрагу ће забранити свако питање чији би одговор могао да открије идентитет свједока.

(4) Након завршеног саслушања свједок ће потписати записник псеудонимом само у присуству судије за истрагу и записничара.

(5) Лица која у било ком својству сазнају податке о свједоку из ст. 2 и 3 овог члана дужна су да их чувају као тајну.

Одлучивање о посебном начину учествовања и саслушања свједока и заштита података

Члан 122

(1) Рјешење о посебном начину учествовања и саслушања заштићеног свједока у истрази доноси судија за истрагу, на предлог свједока, окривљеног, браниоца или државног тужиоца, а на главном претресу вијеће. Предлог мора да буде образложен.

(2) Прије доношења рјешења судија за истрагу ће оцијенити да ли је исказ свједока од таквог значаја да му се одреди статус заштићеног свједока. Ради утврђивања тих чињеница судија за истрагу може да одреди рочиште на које ће позвати државног тужиоца и свједока.

(3) Подаци о свједоку који ће на посебан начин учествовати у поступку запечатитиће се у посебан омот и чувати код судије за истрагу. На омот ће се

ставити назнака "заштићени свједок - тајна". Омот може отворити само вијеће које суди на главном претресу и другостепени суд у поступку по жалби, али ће забиљежити да је отварањем уз навођење чланова вијећа који су упознати са његовом садржином. Након тога омот ће се поново запечатити и вратити судији за истрагу.

Доказна вриједност исказа заштићеног свједока

Члан 123

(1) Одредбе чл. 120, 121 и 122 овог законика примјењују се и на саслушање заштићеног свједока на главном претресу.

(2) Пресуда се не може заснивати искључиво на исказу свједока који је прибављен на начин прописан у чл. 120, 121 и 122 овог законика.

Заштита оштећеног приликом давања исказа

Члан 124

Одредбе чл. 120 до 123 овог законика сходно се примјењују и на учествовање и саслушање оштећеног у кривичном поступку.

Свједок сарадник

Члан 125

(1) Државни тужилац може суду дати предлог да се као свједок саслуша припадник криминалне организације, односно криминалне групе који на то пристане (у даљем тексту: свједок сарадник) против кога је поднијета кривична пријава или се води кривични поступак за дјело организованог криминала из члана 22 тачка 8 овог законика, ако је извјесно:

- да ће његов исказ и докази које пружи суду знатно допринијети доказивању тог кривичног дјела и кривице учинилаца или помоћи откривању, доказивању и спрјечавању других кривичних дјела криминалне организације, односно криминалне групе и

- да је значај његовог исказа за доказивање тих кривичних дјела и кривице осталих учинилаца претежнији од штетних посљедица кривичног дјела које му се ставља на терет.

(2) Предлог из става 1 овог члана државни тужилац може да поднесе до завршетка главног претреса, а мора да садржи чињенице и податке на основу којих ће суд донијети рјешење о одређивању статуса свједока сарадника.

(3) Свједок сарадник не може бити лице за које постоји основана сумња да је организатор или вођа криминалне организације, односно криминалне групе.

Упозорење свједоку сараднику

Члан 126

(1) Прије подношења предлога из члана 125 став 1 овог законика, државни тужилац ће опоменути и упозорити лице које се предлаже за свједока

сарадника на дужности из члана 113 став 2 овог законика. На ослобађање од дужности свједочења из члана 109 овог законика и право да не одговара на поједина питања из члана 111 овог законика, свједок сарадник се не може позвати.

(2) Опомена и упозорење из члана 113 став 2 овог законика, одговори лица које се предлаже за свједока сарадника и његова изјава да ће дати исказ о свему што му је познато и да неће ништа прећутати, државни тужилац ће унијети у записник који потписује то лице. Ако лице које се предлаже за свједока сарадника не говори црногорски језик, обезбиједиће се превод записника на његов језик, након чега то лице потписује записник. Записник се прилаже уз предлог из члана 125 став 1 овог законика.

(3) Ако државни тужилац оцијени да постоје услови да се окривљени који се налази у притвору предложи као свједок сарадник, суд ће омогућити државном тужиоцу да ради извођења радњи из ст. 1 и 2 овог члана оствари контакт са окривљеним.

Одлучивање о предлогу државног тужиоца

Члан 127

(1) О предлогу државног тужиоца из члана 125 овог законика, у истрази и до почетка главног претреса, одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика, а на главном претресу вијеће пред којим се одржава главни претрес.

(2) На сједницу вијећа ће се позвати државни тужилац, лице предложено за свједока сарадника и његов бранилац да би се утврдило да ли су испуњени услови из члана 125 овог законика. Сједница се одржава без присуства јавности. Изјаве дате на овој сједници не могу се користити у кривичном поступку против лица које је предложено за свједока сарадника као доказ за оглашавање тог лица кривим.

(3) Против рјешења вијећа из става 1 овог члана којим се предлог државног тужиоца одбија жалбу може изјавити државни тужилац у року од 48 сати од пријема рјешења. Одлуку о жалби доноси виши суд у року од три дана од пријема жалбе и списка првостепеног суда.

(4) Ако усвоји предлог државног тужиоца, вијеће ће одредити да се из списка издвоје записници и службене забиљешке о ранијим исказима свједока сарадника које је дао као осумњичени или окривљени и они се не могу употријебити као доказ у кривичном поступку, осим у случају из члана 130 овог законика.

(5) Ако се окривљени налази у притвору, а вијеће донесе одлуку из става 4 овог члана, истовремено ће донијети рјешење о укидању притвора.

Рјешење о одређивању статуса свједока сарадника

Члан 128

(1) Ако након одржане расправе из члана 127 овог законика утврди да су испуњени услови из члана 125 став 1 овог законика, вијеће доноси рјешење којим се осумњичени, односно окривљени одређује као свједок сарадник.

(2) Ако вијеће одлучује о предлогу за одређивање свједока сарадника против кога је поднијета кривична пријава, односно покренута истрага,

вијеће ће прије утврђивања услова из става 1 овог члана утврдити постојање услова из члана 22 тачка 8 овог законика.

(3) У рјешењу се наводи: да се против свједока сарадника неће покренути, односно наставити кривични поступак, опис дјела из којег произилазе законска обиљежја кривичног дјела и законски назив кривичног дјела на који се односи забрана покретања или настављања кривичног поступка, природа и садржај сарадње коју ће пружити свједок сарадник и услови под којима се рјешење може укинути.

(4) Рјешење из става 1 овог члана доставља се државном тужиоцу, свједоку сараднику и његовом браниоцу.

Немогућност кривичног гоњења

Члан 129

(1) Свједок сарадник који је суду дао исказ у складу са одредбама члана 126 ст. 1 и 2 овог законика не може бити гоњен за кривично дјело организованог криминала за које се води поступак.

(2) Кад суд утврди рјешењем на записнику о главном претресу да је свједок сарадник дао исказ у смислу става 1 овог члана, државни тужилац ће одбацити кривичну пријаву, односно одустати од кривичног гоњења свједока сарадника најкасније до завршетка главног претреса који се води против других припадника криминалне организације, односно криминалне групе, а суд ће изрећи пресуду којом се оптужба одбија против свједока сарадника.

(3) У случају из става 2 овог члана, одредбе члана 59 овог законика неће се примјењивати.

Укидање рјешења

Члан 130

(1) Ако свједок сарадник не да исказ у складу са чланом 126 ст. 1 и 2 овог законика или ако прије правоснажно окончаног поступка изврши ново кривично дјело организованог криминала, државни тужилац ће предложити укидање рјешења из члана 128 став 1 овог законика и наставити кривично гоњење, односно покренути кривични поступак за то и ново кривично дјело.

(2) Ако се у току поступка открије неко раније извршено кривично дјело организованог криминала свједока сарадника, државни тужилац ће поступити у складу са одредбама члана 125 овог законика, након чега може предложити укидање рјешења из члана 128 став 1 овог законика и наставити кривично гоњење, односно покренути кривични поступак за то и раније извршено кривично дјело.

(3) Ако се у току поступка открије неко раније извршено кривично дјело свједока сарадника које не представља дјело организованог криминала, државни тужилац ће поступити у складу са општим правилима овог законика.

Заштита свједока сарадника

Члан 131

(1) Приликом саслушања свједока сарадника јавност је искључена, осим ако вијеће, на предлог државног тужиоца и уз сагласност свједока сарадника, не донесе друкчију одлуку.

(2) Прије доношења одлуке из става 1 овог члана, предсједник вијећа ће, уз присуство браниоца, упознати свједока сарадника са предлогом државног тужиоца и обавијестити га о његовом праву да буде саслушан без присуства јавности. Кад свједок сарадник да изјаву да је сагласан да буде саслушан уз присуство јавности, та изјава ће се унијети у записник.

(3) Државни тужилац може предложити да се свједоку сараднику, његовом брачном другу, блиском сроднику или њему блиском лицу обезбиједи посебна заштита сходно члану 120 овог закона.

Доказни значај исказа свједока сарадника

Члан 132

Суд не може неко лице огласити кривим само на основу доказа добијеног свједочењем свједока сарадника.

6. УВИЂАЈ И РЕКОНСТРУКЦИЈА

Предузимање увиђаја

Члан 133

Увиђај се предузима кад је за утврђивање или разјашњење неке важне чињенице у поступку потребно непосредно опажање.

Реконструкција догађаја

Члан 134

(1) Ради провјеравања изведених доказа или утврђивања чињеница који су од значаја за разрјешење ствари, орган који води поступак може одредити реконструкцију догађаја, која се обавља тако што ће се поновити радње или ситуације у условима под којима се према изведеним доказима догађај одиграо. Ако су у исказима појединих свједока или окривљених радње или ситуације различито приказане, реконструкција догађаја ће се, по правилу, посебно извршити са сваким од њих.

(2) Радња из става 1 овог члана може се спровести у потпуности или дјелимично коришћењем одговарајућих техничких средстава.

(3) Реконструкција се не смије обавити на начин којим се ремети јавни ред и вријеђа морал или се доводи у опасност живот или здравље људи.

(4) Приликом реконструкције могу се, по потреби, поново извести поједини докази.

Помоћ стручног лица и вјештака

Члан 135

(1) Орган који обавља увиђај или реконструкцију може затражити помоћ стручног лица криминалистичко-техничке, саобраћајне или друге струке, које ће, по потреби, предузети и проналажење, обезбјеђивање или описивање трагова, извршити потребна мјерења и снимања, сачинити скице или прикупити друге податке.

(2) На увиђај или реконструкцију може се позвати и вјештак, ако би његово присуство било од користи за давање налаза и мишљења.

7. ВЈЕШТАЧЕЊЕ

Одређивање вјештачења

Члан 136

Вјештачење се одређује кад за утврђивање или оцјену неке важне чињенице треба прибавити налаз и мишљење од лица које располаже потребним стручним знањем.

Наредба о вјештачењу

Члан 137

(1) Вјештачење одређује орган који води поступак писаном наредбом која мора да садржи: задатак и обим вјештачења, рок за подношење писаног налаза и мишљења и одређивање лица које ће извршити вјештачење а које је уписано у Регистар судских вјештака или Регистар правних лица за вршење вјештачења (у даљем тексту: Регистар). Наредба се доставља и странкама.

(2) Ако за одређену врсту вјештачења постоји стручна установа или се вјештачење може обавити у оквиру државног органа, таква вјештачења, а нарочито сложенија, повјериће се, по правилу, таквој установи, односно органу. Установа, односно орган одређује једног или више стручњака одговарајуће специјалности који ће извршити вјештачење.

(3) Кад вјештака одређује орган који води поступак, тај орган ће, по правилу, одредити једног вјештака, а ако је вјештачење сложено - два или више вјештака.

(4) Ако за неку врсту вјештачења нема постављених судских вјештака или су сви судски вјештаци за одређену област вјештачења спријечени да изврше вјештачење у примјереном року, вјештачење може извршити лице са пребивалиштем, односно сједиштем у другој држави или лице које није уписано у Регистар.

Дужност вјештака и процесне казне

Члан 138

(1) Вјештак је дужан да се одазове позиву и да дâ свој писани налаз и мишљење у року одређеном у наредби. Рок одређен наредбом, из оправданих разлога, на захтјев вјештака, може се продужити.

(2) Ако вјештак који је уредно позван не дође, а изостанак не оправда, или ако одбије да вјештачи, или вријеђа орган који води поступак или друге

учеснике поступка, или ако не да налаз и мишљење у року из наредбе, може да се казни новчано до 1.000 €, а стручна установа или друго правно лице до 5.000 €. У случају неоправданог изостанка, вјештак може и принудно да се доведе.

(3) У извиђају и истрази казне из става 2 овог члана, на предлог државног тужиоца, изриче суд.

(4) О жалби против рјешења којим је изречена новчана казна одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика.

Лица која не могу бити одређена за вјештака

Члан 139

(1) За вјештака се не може одредити лице које не може бити саслушано као свједок у складу са чланом 108 овог законика или лице које је ослобођено од дужности свједочења у смислу члана 109 овог законика, као ни лице према коме је кривично дјело учињено, а ако је одређено, на његовом налазу и мишљењу не може се заснивати судска одлука.

(2) За вјештака се не може одредити лице које је запослено код оштећеног или окривљеног или су оштећени или окривљени запослени код вјештака или је вјештак заједно са њима или неким од њих запослен код другог послодавца.

(3) За вјештака се, по правилу, неће одредити лице које је саслушано као свједок.

(4) Кад је дозвољена посебна жалба против рјешења којим се одбија захтјев за изузеће вјештака, у смислу члана 41 став 4 овог законика, жалба одлаже извршење вјештачења, уколико не постоји опасност од одлагања.

Поступак вјештачења

Члан 140

(1) Прије почетка вјештачења вјештак ће се позвати да предмет вјештачења брижљиво размотри, да тачно наведе све што запази и нађе и да своје мишљење изнесе непристрасно и у складу са правилима науке или вјештине. Он ће се посебно упозорити да давање лажног исказа представља кривично дјело.

(2) Од вјештака се може захтијевати да прије вјештачења положи заклетву. Вјештак уписан у Регистар може бити прије вјештачења само опоменут на већ положену заклетву.

(3) Текст заклетве гласи: "Заклињем се да ћу вјештачити савјесно и непристрасно, по свом најбољем знању и да ћу тачно и потпуно изнијети свој налаз и мишљење".

(4) Орган пред којим се води поступак стара се да се вјештачењем утврде и разјасне све важне чињенице и у ту сврху показује вјештаку предмете које ће размотрити, поставља му питања и, по потреби, тражи објашњења у погледу датог налаза и мишљења.

(5) Вјештаку се могу давати разјашњења, а може му се дозволити и да разматра списе. Вјештак може предложити да се изведу докази или прибаве предмети и подаци који су од важности за давање налаза и мишљења. Ако присуствује увиђају, реконструкцији или другој истражној радњи, вјештак

може предложити да се разјасне поједине околности или да се лицу које се саслушава поставе поједина питања.

Прегледање предмета вјештачења

Члан 141

(1) Вјештак прегледа предмете вјештачења у присуству органа који води поступак и записничара, осим ако су за вјештачење потребна дуготрајна испитивања или ако се испитивања обављају у стручној установи, односно у државном органу или ако је то у интересу морала.

(2) Ако је за сврхе вјештачења потребно да се анализира нека материја, вјештаку ће се, ако је то могуће, ставити на располагање само дио те материје, а остатак ће се у потребној количини обезбиједити за случај накнадних анализа.

Уношење налаза и мишљења у записник

Члан 142

Налаз и мишљење вјештака одмах се уноси у записник.

Вјештачење од стране стручне установе или државног органа

Члан 143

(1) Ако се вјештачење повјерава стручној установи или државном органу, орган који води поступак упозориће да у давању налаза и мишљења не може учествовати лице које нема одговарајућу специјалност нити лице за које постоје разлози за изузеће од вјештачења из чл. 139 и 148 овог законика или у смислу члана 43 овог законика, као и на посљедице давања лажног налаза и мишљења.

(2) Стручној установи, односно државном органу ставиће се на располагање материјал потребан за вјештачење, а ако је потребно поступиће се у складу са одредбом члана 140 став 5 овог законика.

(3) Стручна установа, односно државни орган доставља писани налаз и мишљење потписан од лица која су извршила вјештачење.

(4) Странке могу од старјешине стручне установе, односно државног органа захтијевати да им саопшти имена стручњака који ће извршити вјештачење.

(5) Одредбе члана 140 ст. 1 до 4 овог законика не примјењују се кад је вјештачење повјерено стручној установи или државном органу. Орган пред којим се води поступак може тражити од стручне установе или државног органа објашњења у погледу датог налаза и мишљења.

Записник о вјештачењу и право његовог разгледања

Члан 144

(1) У записнику о вјештачењу или у писаном налазу и мишљењу назначиће се ко је извршио вјештачење, као и занимање, стручна спрема и специјалност вјештака.

(2) По завршеном вјештачењу, којем нијесу присуствовале, странке ће се обавијестити да је вјештачење обављено и да записник о вјештачењу, односно писани налаз и мишљење могу разгледати.

Поновно вјештачење

Члан 145

Кад је за вјештачење одређено више вјештака, а подаци у њиховом налазу се битно разилазе или ако је њихов налаз нејасан, непотпун или у противрјечности сам са собом или са извиђеним околностима, а ти се недостаци не могу отклонити поновним саслушањем вјештака, вјештачење ће се обновити са другим вјештацима.

Допунско вјештачење

Члан 146

Ако у мишљењу вјештака има противрјечности или недостатака или се појави основана сумња у тачност датог мишљења, а ти се недостаци или сумња не могу отклонити поновним саслушањем вјештака, затражиће се мишљење других вјештака или ће се предузети ново вјештачење са другим вјештацима.

Преглед, обдукција и ексхумација леша

Члан 147

(1) Преглед и обдукција леша предузеће се увијек кад о неком смртном случају постоји сумња или је очигледно да је смрт проузрокована кривичним дјелом или је у вези са извршењем кривичног дјела. Ако је леш већ закопан, одредиће се ексхумација у циљу његовог прегледа и обдукције.

(2) Приликом обдукције леша предузеће се потребне мјере да се утврди идентитет леша и у том циљу посебно ће се описати подаци о спољним и унутрашњим тјелесним особинама леша.

(3) Кад је то неопходно, примијениће се идентификационе стручне и научне методе: узимање и упоређивање отисака прстију леша, анализа ДНК узорка и поређење добијеног ДНК профила са ДНК профилем несталога лица или другог лица, крвних сродника лица за које се претпоставља да би могао бити идентификован, а по потреби и предузимање других анализа и примјена других стручних и научних метода у циљу утврђивања идентитета леша.

(4) Узимање узорака биолошког материјала за потребе ДНК анализе у кривичном поступку, паковање биолошког материјала, чување, обрада, чување узорака и добијених резултата ДНК анализе врши се на начин прописан посебним законом.

Вјештачење леша ван установе

Члан 148

(1) Кад се вјештачење обавља ван стручне установе, преглед и обдукцију леша ће извршити један, а по потреби два или више доктора медицине који, по правилу, треба да буду судско-медицинске струке. Државни тужилац у извиђају и истрази, односно предсједник вијећа након подизања оптужнице, наређује и руководи тим вјештачењем и у записник уноси налаз и мишљење вјештака.

(2) За вјештака се не може одредити доктор медицине који је лијечио умрлог. Приликом обдукције леша, а ради давања разјашњења о току и околностима болести, доктор медицине који је лијечио умрлог може се саслушати као свједок.

Садржај мишљења вјештака и дужности вјештака приликом прегледа и обдукције леша

Члан 149

(1) У свом мишљењу вјештаци ће нарочито навести који је непосредни узрок смрти, шта је тај узрок изазвало и кад је смрт наступила.

(2) Ако је на лешу нађена повреда, утврдиће се да ли је ту повреду нанио неко други и, ако јесте, онда чиме, на који начин, колико времена прије него што је смрт наступила и да ли је она проузроковала смрт. Ако је на лешу нађено више повреда, утврдиће се да ли је свака повреда нанијета истим средством и која је повреда проузроковала смрт, а ако је више повреда смртоносних, која је од њих или које су својим заједничким дјеловањем биле узрок смрти.

(3) У случају из става 2 овог члана нарочито ће се утврдити да ли је смрт проузрокована самом врстом и општом природом повреде или због личног својства или нарочитог стања организма повријеђеног или због случајних околности или околности под којима је повреда нанијета. Поред тога, утврдиће се да ли би благовремено пружена помоћ могла отклонити смрт.

(4) Вјештак је дужан да обрати пажњу на нађени биолошки материјал (крв, плувачка, сперма, урин и др.) и да га опише и сачува за биолошко вјештачење, ако оно буде одређено.

Преглед и обдукција зачетка и новорођенчета

Члан 150

(1) Приликом прегледа и обдукције зачетка треба посебно утврдити његову старост, способност за ванматерични живот и узрок изумирања.

(2) Приликом прегледа и обдукције леша новорођенчета утврдиће се посебно да ли је рођено живо или мртво, да ли је било способно за живот, колико је дуго живјело, као и вријеме и узрок смрти.

Токсиколошко вјештачење

Члан 151

(1) Ако постоји сумња да је смрт наступила тровањем, упутиће се сумњиве материје које су нађене у лешу или на другом мјесту на вјештачење стручној установи која врши токсиколошка испитивања.

(2) Приликом прегледа сумњивих материјала вјештак ће посебно утврдити врсту, количину и дејство нађеног отрова, а ако се ради о прегледу материја узетих из леша, по могућности и количину употријебљеног отрова.

Вјештачење тјелесних повреда

Члан 152

(1) Тјелесне повреде вјештаче се, по правилу, прегледом повријеђеног, а ако то није могуће или није потребно - на основу медицинске документације или других података у списима.

(2) Након што тачно опише повреде, вјештак ће дати мишљење, нарочито о врсти и тежини сваке поједине повреде и њиховом укупном дејству, с обзиром на њихову природу или посебне околности случаја, какво дејство те повреде обично производе, а какво су у конкретном случају произвеле, чиме су повреде нанијете и на који начин.

(3) Приликом вјештачења, вјештак је дужан да поступи у складу са одредбом члана 149 став 4 овог законика.

Психијатријско вјештачење

Члан 153

(1) Ако се појави сумња да је искључена или смањена урачунљивост окривљеног услед душевне болести, привремене душевне поремећености, заосталог душевног развоја или друге теже душевне поремећености, одредиће се психијатријски преглед.

(2) Ако је према мишљењу вјештака потребно дуже посматрање, окривљени ће се послати на посматрање у психијатријску установу. Рјешење о томе доноси судија за истрагу или вијеће. Посматрање се може продужити преко два мјесеца само на образложени предлог руководиоца психијатријске установе, по претходно прибављеном мишљењу вјештака, али не може ни у ком случају трајати дуже од шест мјесеци.

(3) Против рјешења из става 2 овог члана окривљени и његов бранилац могу изјавити жалбу у року од 24 часа од часа кад је рјешење уручено окривљеном, односно браниоцу. О жалби рјешава вијеће из члана 24 став 7 овог законика, у року од 48 часова, а ако је то вијеће донијело рјешење које се побија жалбом или вијеће на главном претресу, о жалби одлучује вијеће непосредно вишег суда. Жалба не задржава извршење рјешења.

(4) Ако вјештаци установе да је душевно стање окривљеног поремећено, одредиће природу, врсту, степен и трајност поремећености и дати своје мишљење о томе какав је утицај такво душевно стање имало и какав још има на схватање и поступке окривљеног, као и да ли је и у којој мјери поремећај душевног стања постојао у вријеме извршења кривичног дјела.

(5) Ако се у психијатријску установу упућује окривљени који се налази у притвору, судија за истрагу или предсједник вијећа ће обавијестити ту установу о разлозима због којих је одређен притвор, да би се предузеле мјере потребне за обезбјеђење сврхе притвора.

(6) Вријеме проведено у психијатријској установи урачунаће се окривљеном у притвор, односно у казну затвора ако буде изречена.

Тјелесни преглед и друге радње

Члан 154

(1) Тјелесни преглед осумњиченог или окривљеног предузеће се и без његовог пристанка, ако је потребно да се утврде чињенице важне за кривични поступак. Тјелесни преглед других лица може се, без њиховог пристанка, предузети само онда ако се мора утврдити да ли се на њиховом тијелу налази одређен траг или посљедица кривичног дјела.

(2) Узимању узорка крви и предузимању других медицинских радњи које су по правилу медицинске науке неопходне ради анализе и утврђивања других чињеница важних за кривични поступак може се приступити и без пристанка лица које се прегледа, изузев ако би због тога наступила штета по његово здравље.

(3) Узорци пљувачке ради спровођења ДНК анализе могу се узимати кад је то потребно у циљу идентификације лица или у циљу поређења са другим биолошким траговима и другим ДНК профилима, и за то није потребан пристанак лица нити се та радња може сматрати опасном по здравље.

(4) Ако се лица из става 1 овог члана противе спровођењу радњи из ст. 1, 2 и 3 овог члана, оне се могу предузети само по наредби надлежног суда.

(5) Забрањено је према осумњиченом, окривљеном или свједоку примјењивати медицинске интервенције или им давати средства којима би се утицало на њихову свијест и вољу приликом давања исказа.

Вјештачење пословних књига

Члан 155

(1) Кад је потребно вјештачење пословних књига, орган пред којим се води поступак дужан је вјештацима назначити у ком правцу и у ком обиму треба обавити вјештачење и које чињенице и околности треба утврдити.

(2) Ако је за вјештачење пословних књига привредног друштва, другог правног лица или предузетника нужно да се претходно среди њихово књиговодство, трошкови сређивања књиговодства падају на терет имаоца пословних књига.

(3) Рјешење о сређивању књиговодства доноси орган који води поступак, на основу образложеног писаног извјештаја вјештака коме је наложено вјештачење пословних књига. У рјешењу ће се назначити и износ који је привредно друштво, друго правно лице или предузетник дужно да положи суду као предујам за трошкове сређивања његовог књиговодства. Против овог рјешења није дозвољена жалба.

(4) Након сређивања књиговодства орган који води кривични поступак доноси, на основу извјештаја вјештака, рјешење којим утврђује висину трошкова насталих услед сређивања књиговодства и одређује да те трошкове сноси привредно друштво, друго правно лице или предузетник чије је књиговодство било предмет сређивања. На то рјешење може се изјавити жалба у погледу основаности одлуке о накнади трошкова и висине трошкова. О жалби рјешава вијеће првостепеног суда из члана 24 став 7 овог законика.

(5) Уколико трошкови и награда нијесу били предујмљени, они ће бити наплаћени у корист органа који их је унапријед исплатио вјештацима.

(6) Прије спровођења вјештачења из става 1 овог члана обавиће се попис пословних књига и друге пословне документације повезане са пословним књигама у присуству државног тужиоца или овлашћеног полицијског службеника.

8. ФОТОГРАФИЈЕ И АУДИОВИЗУЕЛНИ СНИМЦИ

Увид у фотографије, слушање аудио снимака и увид у аудиовизуелне снимке

Члан 156

(1) Фотографије или аудио, односно аудиовизуелни снимци спроведених доказних радњи у складу са овим закоником могу се користити као доказ и на њима се може заснивати судска одлука.

(2) Фотографије или аудио, односно аудиовизуелни снимци који не спадају у фотографије или аудио, односно аудиовизуелне снимке из става 1 овог члана, могу се користити као доказ у кривичном поступку ако је утврђена њихова аутентичност и искључена могућност фотомонтаже или видео монтаже и других облика фалсификовања фотографија и снимака и ако су фотографија, односно снимак направљени уз прећутну или изричиту сагласност осумњиченог, односно окривљеног кад се он или његов глас налазе на фотографији, односно снимку.

(3) Фотографије или аудио, односно аудиовизуелни снимци из става 2 овог члана, са чијим се прављењем није сагласио осумњичени, односно окривљени, а он или његов глас се налазе на фотографији, односно снимку, могу да се користе као доказ у кривичном поступку ако се на фотографији, аудио, односно аудиовизуелном снимку истовремено налази и неко друго лице, односно његов глас које се прећутно или изричито сагласило са прављењем фотографије или аудио, односно аудиовизуелног снимка.

(4) Фотографије или аудио, односно аудиовизуелни снимци који су направљени без прећутне или изричите сагласности осумњиченог или окривљеног који се на њима налазе или чији је глас снимљен, могу да се користе као доказ у кривичном поступку ако су фотографије или аудио, односно аудиовизуелни снимци настали као вид општих безбједносних мјера:

- које се предузимају на јавним површинама - улицама, трговима, паркиралиштима, двориштима школа и установа и другим сличним јавним површинама, односно у јавним објектима и просторијама, зградама државних органа, установама, болницама, школама, аеродромима, аутобуским и жељезничким станицама, спортским стадионима и халама и другим таквим просторијама и са њима повезаним отвореним површинама, као и у радњама, продавницама, банкама, објектима за пословне намјене и другим сличним објектима у којима се снимање редовно обавља из безбједносних разлога или
- предузетих од стране држаоца стана и других просторија, односно од стране другог лица по налогу држаоца стана и других просторија, што се односи и на дворишне и друге сличне отворене просторе.

(5) Ако се на фотографији или аудио, односно аудиовизуелном снимку налазе само одређени предмети или догађаји или лица која немају својство

осумњиченог или окривљеног, фотографија или аудио, односно аудиовизуелни снимак се могу користити као доказ у кривичном поступку уколико нијесу настали извршењем кривичног дјела.

(6) Кад су фотографије или аудио, односно аудиовизуелни снимци настали у складу са ст. 1 до 5 овог члана, као доказ у кривичном поступку може да се користи и одређени дио фотографије или снимка издвојен примјеном одговарајућих техничких средстава, као и фотографија направљена као извод из видео снимка.

(7) Кад су фотографије или аудио, односно аудиовизуелни снимци настали у складу са ст. 1 до 5 овог члана, као доказ у кривичном поступку може да се користи и цртеж или скица направљени на основу фотографије или видео снимка, под условом да су направљени ради појашњења детаља фотографије или снимка и да су фотографија, односно снимак садржани у доказном материјалу.

(8) Аудио снимци који се користе као доказ у кривичном поступку морају бити преписани и унесени у списе кривичног предмета.

9. МЈЕРЕ ТАЈНОГ НАДЗОРА

Врсте мјера тајног надзора и услови за њихову примјену

Члан 157

(1) Ако постоје основи сумње да је неко лице само или у саучесништву са другим извршило, врши или се припрема за вршење кривичних дјела из члана 158 овог законика, а на други начин се не могу прикупити докази или би њихово прикупљање захтијевало несразмјерни ризик или угрожавање живота људи, према тим лицима могу се одредити мјере тајног надзора:

1) тајни надзор и снимање телефонских разговора и других комуникација на даљину;

2) пресријетање, прикупљање и снимање рачунарских података;

3) улазак у просторије ради тајног фотографисања и видео и аудио снимања у просторијама;

4) тајно праћење и видео и аудио снимање лица и предмету.

(2) Ако постоје основи сумње да је неко лице само или у саучесништву са другим извршило, врши или се припрема за вршење кривичних дјела из члана 158 овог законика, а околности случаја указују да ће се са најмање повреда права на приватност прикупити докази, према тим лицима могу се одредити мјере тајног надзора:

1) симулирана куповина предмета или лица и симулирано давање и примање мита;

2) пружање симулираних пословних услуга или склапање симулираних правних послова;

3) оснивање фиктивног привредног друштва;

4) праћење превоза и испоруке предмета кривичног дјела;

5) снимање разговора уз претходно информисање и сагласност једног од учесника разговора;

6) ангажовање прикривеног истражника и сарадника.

(3) Мјере из става 1 тачка 1 овог члана, могу се наредити и према лицу за које постоје основи сумње да извршиоцу или од извршиоца кривичних дјела

из члана 158 овог законика преноси поруке у вези са кривичним дјелом, односно да се извршилац служи њиховим прикључцима на телефон или другим средствима за електронску комуникацију.

(4) У случају кад се не располаже сазнањима о идентитету учиниоца кривичног дјела, мјера из става 1 тачка 4 овог члана, може се одредити према предмету кривичног дјела.

(5) Против лица која извршавају мјере из става 2 тач. 1, 2, 5 и 6 овог члана, неће се предузети кривично гоњење за радње које представљају помагање у вршењу кривичног дјела, ако се то чини ради обезбјеђивања података и доказа за успјешно вођење кривичног поступка.

(6) Извршење мјера из става 2 тач. 1, 2, 5 и 6 овог члана, не смије да представља подстрекавање на извршење кривичног дјела.

(7) Мјере из става 1 тач. 1 до 4 овог члана и мјере из става 2 тач. 5 и 6 овог члана могу се наредити и према лицу за којим је расписана међународна потјерница или према трећем лицу за које постоји основ сумње да је у директном контакту са лицем за којим је расписана међународна потјерница.

Кривична дјела за која могу бити наређене мјере тајног надзора

Члан 158

Мјере из члана 157 овог законика могу се наредити за кривична дјела:

1) за која се може изрећи казна затвора у трајању од десет година или тежа казна;

2) са елементима организованог криминала;

3) проузроковање лажног стечаја, злоупотреба процјене, примање мита, давање мита, противзаконити утицај, злоупотреба службеног положаја, као и злоупотреба овлашћења у привреди и превара у служби за која је прописана казна затвора од осам година или тежа казна;

4) отмица, изнуда, уцјена, посредовање у вршењу проституције, приказивање порнографског материјала, зеленаштво, утаја пореза и доприноса, кријумчарење, недозвољено прерађивање, одлагање и складиштење опасних материја, напад на службено лице у вршењу службене дужности, спрјечавање доказивања, криминално удруживање, одавање тајних података, повреда тајности поступка, прање новца, фалсификовање новца, фалсификовање исправе, фалсификовање службене исправе, прављење, набављање и давање другом средстава и материјала за фалсификовање, учествовање у страним оружаним формацијама, договарање исхода такмичења, недозвољено држање оружја и експлозивних материја, недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи;

5) против безбједности рачунарских података.

Надлежност за одређивање и трајање мјера тајног надзора

Члан 159

(1) Мјере из члана 157 став 1 овог законика, на образложени предлог државног тужиоца, писаном наредбом одређује судија за истрагу. Мјере из члана 157 став 2 овог законика, на образложени предлог овлашћеног полицијског службеника или по службеној дужности, писаном наредбом

одређује државни тужилац. Образложени предлог се предаје у затвореној коверти са назнаком МТН - мјере тајног надзора.

(2) Предлог и наредба из става 1 овог члана садрже: врсту мјере, податке о лицу према коме се мјера спроводи, ако је то лице познато, разлоге за основе сумње, начин извршења мјере, њен циљ, обим и трајање. Ако се ради о мјери ангажовања прикривеног истражника и сарадника, предлог и наредба садрже и употребу лажних исправа и техничких уређаја за пренос и снимање звука, слике и видео записа, учешће у закључивању правних послова, као и разлоге који оправдавају да се за истражника и сарадника ангажује лица које није овлашћени полицијски службеник.

(3) Предлог и наредба за одређивање мјера постају саставни дио кривичног списка и треба да садрже расположиве податке о лицу према коме се одређују, кривично дјело због којег се одређују, чињенице из којих проистиче потреба њиховог предузимања, рок трајања који мора бити примјерен остварењу циља мјере, начин, обим и мјесто спровођења мјера.

(4) Изузетно, ако се писана наредба не може издати на вријеме, а постоји опасност од одлагања, предузимање мјере из члана 157 овог законика може започети на основу усмене наредбе судије за истрагу, односно државног тужиоца. У том случају писана наредба мора да буде прибављена у року од 12 сати од издавања усмене наредбе.

(5) На основу наредбе судије за истрагу односно државног тужиоца мјере из члана 157 став 1 и став 2 тач. 3 до 6 овог законика, могу трајати до четири мјесеца. Из оправданих разлога, наведене мјере се могу продужавати према истом лицу и за исто кривично дјело најдуже до 18 мјесеци од доношења прве наредбе за одређивање мјера тајног надзора. Извршење мјера ће се наредбом прекинути кад престану разлози за њихову примјену. Мјере чије је извршење прекинуто могу се из оправданих разлога наставити према истом лицу и за исто кривично дјело на основу наредбе. У максимални рок трајања мјере рачуна се и вријеме прекида извршења мјере. Након протеча рокова из овог става, не може се наставити извршење, нити нова мјера одредити за исто кривично дјело и према истом извршиоцу. Предлог за предузимање мјере из члана 157 став 2 тач. 1 и 2 овог законика може се односити само на један симулирани акт, а сваки наредни предлог за предузимање ове мјере против истог лица мора садржати разлоге који оправдавају поновно предузимање ове мјере.

(6) Ако се у току извршења мјере покаже да се том мјером не може постићи сврха, она се може замијенити другом мјером. У максимални рок трајања новоодређене мјере рачуна се и вријеме трајања претходно одређене мјере.

(7) Одређивање мјера тајног надзора из члана 157 ст. 1 и 2 овог законика према истом лицу и за исто кривично дјело не утиче на одређивање мјере тајног надзора према лицу за којим је расписана међународна потјерница или према трећем лицу за које постоји основ сумње да је у директном контакту са лицем за којим је расписана међународна потјерница.

(8) Уз наредбу за извршење мјере из члана 157 став 1 тачка 1 овог законика, судија за истрагу ће издати посебан налог у којем ће навести само телефонски број или e-mail адресу или интернационални идентификациони број корисника (IMSI број), интернационални идентификациони број мобилног уређаја (IMEI број) и адресу интернет протокола (IP адреса) и

трајање мјере, а налог ће овлашћени полицијски службеник предати привредним субјектима из става 7 овог члана у поступку извршења мјере.

(9) Поштанска, друга привредна друштва и правна лица регистрована за преношење информација дужна су да овлашћеном полицијском службенику омогуће извршење мјере из члана 157 став 1 овог законика. Службена и одговорна лица која учествују у поступку доношења наредбе и извршењу мјере из члана 157 овог законика дужна су да као тајне податке чувају све податке које су сазнали у овом поступку.

(10) Ако се приликом примјене мјера тајног надзора забиљеже подаци и обавјештења који упућују и на неко друго лице за које постоје основи сумње да је извршило кривично дјело за које је одређена мјера тајног надзора или неко друго кривично дјело, тај дио материјала ће се издвојити и доставити државном тужиоцу и може се користити као доказ само за кривична дјела из члана 158 овог законика.

(11) Државни тужилац и судија за истрагу ће, на одговарајући начин (преписом записника или службених забиљешки без личних података, издвајањем службене забиљешке из списка и сл.), спријечити да неовлашћено лице, осумњичени или његов бранилац утврде идентитет лица која су извршила мјере из члана 157 овог законика као и прикривеног иследника и сарадника. Ако се ова лица саслушавају као свједоци суд ће поступити на начин прописан чл. 120 до 123 овог законика.

Извршење мјера тајног надзора

Члан 160

(1) Мјере из члана 157 овог законика извршава овлашћени полицијски службеник, водећи рачуна да се у што мањој мјери нарушава приватност лица на која се мјера не односи.

(2) Прикривени иследник и сарадник може бити овлашћени полицијски службеник, запослени у другом државном органу, овлашћени полицијски службеник друге државе или, изузетно, ако се мјера не може спровести на други начин, неко друго лице. Прикривеног иследника одређује старјешина органа који је надлежан за извршење мјера тајног надзора или лице које он власти.

(3) Прикривени иследник и сарадник не може бити лице за које постоји основана сумња да је био или је сада припадник криминалне организације, односно криминалне групе или лице које је осуђивано за кривична дјела организованог криминала.

(4) Прикривени иследник и сарадник могу да учествују у правном саобраћају користећи исправе за прикривање идентитета, а приликом прикупљања обавјештења могу да користе техничка средства за пренос и снимање звука, слике и видео записа. Орган надлежан за издавање исправа на основу којих се може утврдити идентитет лица, на захтјев старјешине органа надлежног за извршење мјера тајног надзора, издаће исправе за прикривање идентитета полицијског службеника или другог лица и у базу података унијети податке из тих исправа.

(5) Овлашћени полицијски службеник који извршава мјеру води евиденцију о свакој предузетој мјери, о чему државном тужиоцу, односно судији за истрагу доставља периодичне извјештаје о извршењу мјере. Ако

државни тужилац, односно судија за истрагу оцијени да више не постоји потреба за предузимањем наређених мјера доноси наредбу о њиховом обустављању.

(6) По извршењу мјера из члана 157 овог законика, овлашћени полицијски службеник ће доставити државном тужиоцу коначан извјештај и остали материјал прибављен предузимањем мјера.

(7) Ако државни тужилац одлучи да не покрене кривични поступак односно ако подаци и информације прикупљени примјеном мјера тајног надзора нијесу потребни за кривични поступак, доставиће материјал добијен примјеном члана 157 овог законика у затвореном омоту са посебном ознаком МТН судији за истрагу, који ће наредити да се материјал уништи у присуству државног тужиоца и судије за истрагу, о чему ће судија за истрагу сачинити записник.

(8) Судија за истрагу ће поступити у складу са ставом 7 овог члана и ако државни тужилац донесе наредбу о спровођењу истраге против осумњиченог према коме су предузете мјере тајног надзора, али добијени резултати или дио њих нијесу потребни за вођење кривичног поступка или кад је лице за којим је расписана међународна потјерница пронађено.

(9) У случају из ст. 7 и 8 овог члана, подаци се сматрају тајним подацима у смислу прописа којим се уређује тајност података.

(10) Начин израде, употребе, чувања и уништавања исправа за утврђивање идентитета уређује се актом министарства надлежног за унутрашње послове.

Правно неваљани докази

Члан 161

(1) Ако је приликом предузимања мјера из члана 157 овог законика поступљено супротно одредбама овог законика или наредби судије за истрагу, односно државног тужиоца, судска одлука се не може заснивати на прикупљеним подацима.

(2) Одредбе члана 211 став 1, члана 293 став 6, члана 356 став 4 и члана 392 став 4 овог законика, сходно ће се примјењивати и на снимке сачињене супротно одредбама овог члана и члана 157 овог законика.

Обавјештавање лица према коме је предузета мјера тајног надзора у случају кад не дође до покретања кривичног поступка

Члан 162

(1) Прије него што се уништи материјал добијен извршењем мјера тајног надзора у случајевима из члана 160 ст. 7 и 8 овог законика, судија за истрагу ће обавијестити лице према коме је мјера предузета, а то лице има право увида у прикупљени материјал.

(2) Ако постоји основана бојазан да би обавјештавање лица из става 1 овог члана или увид у добијени материјал могло да представља озбиљну опасност по живот и здравље људи или би могло угрозити неку од истрага које су у току или из других оправданих разлога, судија за истрагу, по прибављеном мишљењу државног тужиоца, може одлучити да не обавјештава лице према коме је предузета мјера и да му не дозволи увид у добијени материјал.

Глава VIII

МЈЕРЕ ЗА ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ ПРИСУСТВА ОКРИВЉЕНОГ И ЗА НЕСМЕТАНО ВОЂЕЊЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

1. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

Врсте мјера и општа правила о њиховој примјени

Члан 163

(1) Мјере које се могу предузети према окривљеном за обезбјеђење његовог присуства и за несметано вођење кривичног поступка су: позив, довођење, мјере надзора, јемство и притвор.

(2) Надлежни суд ће се придржавати услова одређених за примјену појединих мјера, водећи рачуна да се не примјењује тежа мјера, ако се иста сврха може постићи блажом мјером.

(3) Мјере из става 1 овог члана укинуће се по службеној дужности кад престану разлози због којих су предузете или по жалби, односно замијениће се другом блажом мјером кад за то наступе услови.

(4) Одредбе чл. 164 и 165 и члана 166 став 2 тачка 6 овог законика примјењују се и на осумњиченог.

2. ПОЗИВ

Позивање, садржај и достављање позива

Члан 164

(1) Присуство окривљеног у кривичном поступку обезбјеђује се његовим позивањем. Позив окривљеном упућује орган који води кривични поступак.

(2) Окривљени се позива достављањем затвореног писаног позива који садржи: назив и адресу органа који га позива, име и презиме окривљеног, законски назив кривичног дјела које му се ставља на терет, мјесто гдје окривљени има да дође, дан и час кад треба да дође, назначење да се позива у својству окривљеног и упозорење да ће у случају недоласка бити принудно доведен, службени печат и име и презиме државног тужиоца, односно судије који позива.

(3) Позивање окривљеног може се вршити телефоном и другим средством електронске комуникације, ако он пристаје да се на такав позив одазове.

(4) Кад се окривљени први пут позива, поучиће се у позиву о праву да узме браниоца и да бранилац може присуствовати његовом саслушању.

(5) Окривљени је дужан да одмах обавијести суд о промјени адресе и о намјери да промијени боравиште. О томе ће се окривљени поучити приликом првог саслушања, односно достављања оптужног предлога или приватне тужбе, уз предочавање посљедица одређених овим закоником.

(6) Ако окривљени није у стању да се одазове позиву услед болести или друге неотклоњиве сметње, саслушаће се у мјесту гдје се налази или ће се

обезбиједити његов превоз до судске зграде или другог мјеста гдје се радња предузима.

3. ДОВОЂЕЊЕ

Наредба за довођење

Члан 165

(1) Наредбу да се окривљени доведе може издати суд или државни тужилац, ако уредно позвани окривљени не дође, а свој изостанак не оправда, или ако се није могло извршити уредно достављање позива, а из околности очигледно произилази да окривљени избјегава пријем позива, или ако је донијето рјешење о притвору.

(2) Наредбу за довођење извршава полиција.

(3) Наредба за довођење издаје се у писаној форми. Наредба треба да садржи: име и презиме окривљеног који се има довести, мјесто и годину рођења, законски назив кривичног дјела које му се ставља на терет уз навођење одредбе Кривичног законика којом је то дјело прописано, разлог због којег се наређује довођење, службени печат и потпис судије, односно државног тужиоца који наређује довођење.

(4) Лице коме је повјерено извршење наредбе предаје наредбу окривљеном и позива га да са њим пође. Ако окривљени то одбије, довешће га принудно.

(5) Наредбу за довођење војних лица, припадника полиције или страже установе у којој су смјештена лица лишена слободе извршава њихова команда, односно установа.

4. МЈЕРЕ НАДЗОРА

Врсте мјера

Члан 166

(1) Ако постоје околности које указују да би окривљени могао побјећи, сакрити се, отићи у непознато мјесто или у другу државу или ометати вођење кривичног поступка, суд може, по службеној дужности, по предлогу тужиоца или оштећеног, образложеним рјешењем окривљеном изрећи једну или више мјера надзора.

(2) Мјере надзора су:

- 1) забрана напуштања стана;
- 2) забрана напуштања боравишта;
- 3) забрана посјеђивања одређеног мјеста или подручја;
- 4) обавеза повремениог јављања одређеном државном органу;
- 5) забрана приступа или састајања са одређеним лицима;
- 6) привремено одузимање путне исправе;
- 7) привремено одузимање возачке дозволе.

(3) Спровођење мјера надзора из става 2 тач. 1 до 5 овог члана може се контролисати електронским надзором. Контрола електронским надзором уређује се посебним прописом Владе Црне Горе (у даљем тексту: Влада).

(4) Мјерама надзора не може се ограничити право окривљеном да живи у свом стану, да се несметано виђа са члановима породице и блиским сродницима, осим кад се поступак води због кривичног дјела учињеног на штету члана породице или блиских сродника, као и да обавља своју професионалну дјелатност, осим ако се поступак води због кривичног дјела учињеног у вези са обављањем те дјелатности.

(5) Мјерама надзора не може се ограничити право окривљеног да несметано контактира са својим браниоцем.

(6) Окривљени ће се у рјешењу о изрицању мјера из става 2 овог члана упозорити да се против њега може одредити притвор ако прекрши изречену мјеру.

(7) У току истраге мјере из става 2 овог члана одређује и укида судија за истрагу, а последице подигнуте оптужнице предсједник вијећа, у року од 24 часа од подношења предлога из става 1 овог члана. Ако мјеру није предложио државни тужилац, а поступак се води за кривично дјело за које се гони по службеној дужности, прије доношења рјешења којим се мјера изриче или укида, суд ће затражити мишљење државног тужиоца. Суд ће на исти начин поступити и кад нађе да треба укинути мјеру предложену од стране државног тужиоца.

(8) Мјере из става 2 овог члана могу трајати док за то постоји потреба, а најдуже до правоснажности пресуде. Судија за истрагу или предсједник вијећа дужан је да свака два мјесеца испита да ли је примијењена мјера потребна.

(9) Против рјешења којим се одређује, продужава или укида мјера из става 2 овог члана странке могу изјавити жалбу, а државни тужилац и против рјешења којим је његов предлог за примјену мјере одбијен. О жалби одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика, у року од три дана од пријема жалбе. Жалба не задржава извршење рјешења.

Рјешење о изрицању мјере надзора

Члан 167

(1) Рјешењем којим се изриче мјера забране напуштања стана суд ће одредити да се окривљени не смије удаљавати из стана у којем живи и просторија које су у функционалној вези са станом, односно да се из стана може удаљавати само под надзором одређеног лица. Изузетно, рјешењем се може одредити да окривљени за одређено вријеме може напустити стан ако је то неопходно ради његовог лијечења или ако то налажу посебне околности због којих би могле наступити тешке посљедице по живот, здравље или имовину.

(2) Рјешењем којим изриче мјеру забране напуштања боравишта суд ће одредити мјесто у којем окривљени мора боравити док траје ова мјера, као и границе ван којих се не смије удаљавати.

(3) Рјешењем којим изриче мјеру забране посјеђивања одређеног мјеста или подручја суд ће одредити мјесто односно подручје, као и удаљеност испод које им се окривљени не смије приближити.

(4) Рјешењем којим изриче мјеру обавезе повременог јављања одређеном државном органу суд ће одредити службено лице коме се окривљени мора

јављати, рок у којем се мора јављати и начин вођења евиденције о јављању окривљеног.

(5) Рјешењем којим изриче мјеру забране приступа или састајања са одређеним лицима суд ће одредити раздаљину испод које се окривљени не смије приближити одређеном лицу.

(6) У рјешењу којим се изриче мјера привременог одузимања путне исправе навешће се лични подаци, орган који је издао исправу, датум и број исправе.

(7) У рјешењу којим се изриче мјера привременог одузимања возачке дозволе навешће се лични подаци, орган који је издао дозволу, број и датум издавања и категорија.

Извршење мјера надзора

Члан 168

(1) Рјешење којим се изриче мјера надзора доставља се и органу који извршава мјеру.

(2) Мјеру забране напуштања стана, забране напуштања боравишта, забране посјеђивања одређеног мјеста или подручја, забране приступа или састајања са одређеним лицем, привременог одузимања путне исправе и привременог одузимања возачке дозволе извршава полиција.

(3) О извршењу мјере обавезе повременог јављања одређеном државном органу стара се полиција или други државни орган којем се окривљени мора јављати.

Провјера мјере надзора и обавеза извјештавања

Члан 169

(1) Суд може, у свако доба, наложити провјеру мјере надзора и затражити извјештај од органа надлежног за њено извршење, а тај орган је дужан да извјештај без одлагања достави суду.

(2) Ако окривљени не испуњава обавезе наложене изреченом мјером, орган који извршава мјеру о томе обавјештава суд, а суд му због тога може изрећи додатну мјеру надзора или одредити притвор.

5. ЈЕМСТВО

Разлози за одређивање јемства

Члан 170

(1) Окривљени који треба да буде стављен у притвор и окривљени који је већ стављен у притвор само због постојања околности које указују да ће побјећи или из разлога прописаних у члану 175 став 1 тачка 5 овог законика, може се оставити на слободи, односно пустити на слободу, ако он лично или неко други за њега пружи јемство да до краја кривичног поступка неће побјећи, а сам окривљени обећа да се неће крити и да без одобрења неће напустити своје боравиште.

(2) Јемство се може одредити уз мјеру надзора из члана 166 став 2 овог законика, ради обезбјеђења поштовања те мјере.

Одређивање јемства и његов садржај

Члан 171

(1) Јемство увијек гласи на новчани износ који се одређује с обзиром на тежину кривичног дјела, личне и породичне прилике окривљеног и имовно стање лица које даје јемство.

(2) Јемство се састоји у полагању готовог новца, хартија од вриједности, драгоцености или других покретних ствари веће вриједности које се лако могу уновчити и чувати или у стављању хипотеке за износ јемства на непокретна добра лица које даје јемство.

(3) Лице које даје јемство мора доставити доказе о свом имовном стању и власништву над имовином која се даје као јемство.

(4) Ако окривљени побјегне, рјешењем ће се одредити да се вриједност дата као јемство унесе у посебан раздјел буџета за рад судова.

Укидање јемства и његова замјена притвором

Члан 172

(1) Окривљени за кога је положено јемство због опасности од бјекства ставиће се у притвор, ако на уредан позив не дође, а изостанак не оправда или ако се против њега, након што је остављен на слободи, појави неки други законски основ за притвор.

(2) Окривљени за кога је положено јемство због разлога за притвор прописаних чланом 175 став 1 тачка 5 овог законика ставиће се у притвор, ако на први наредни уредни позив не дође на главни претрес, а изостанак не оправда.

(3) У случајевима из ст. 1 и 2 овог члана јемство се укида. Положени новчани износ, драгоцености, хартије од вриједности или друге покретне ствари враћају се, а хипотека се скида. На исти начин ће се поступити и кад се кривични поступак правоснажно оконча рјешењем о обустави поступка или пресудом.

(4) Ако је пресудом изречена казна затвора, јемство се укида кад осуђени почне да издржава казну.

Надлежност за одређивање јемства

Члан 173

(1) Рјешење о одређивању јемства, прије и у току истраге, доноси судија за истрагу. Послије подигнуте оптужнице рјешење о одређивању јемства доноси предсједник вијећа, а на главном претресу вијеће.

(2) Рјешење о одређивању јемства и рјешење којим се јемство укида доноси се по прибављеном мишљењу државног тужиоца, ако се поступак води по његовој оптужби.

6. ПРИТВОР

Изузетност притвора и хитност поступања у притворским предметима

Члан 174

(1) Притвор се може одредити само у случајевима прописаним овим закоником и само ако се иста сврха не може остварити другом мјером, а неопходан је ради несметаног вођења поступка.

(2) Дужност је свих органа који учествују у кривичном поступку и органа који им пружају правну помоћ да поступају са посебном хитношћу ако се окривљени налази у притвору.

(3) У току цијелог поступка притвор ће се укинути чим престану разлози на основу којих је био одређен.

Разлози за одређивање притвора

Члан 175

(1) Кад постоји основана сумња да је одређено лице учинило кривично дјело, притвор против тог лица може се одредити, ако:

1) се крије или ако се не може утврдити његов идентитет или ако постоје друге околности које указују на опасност од бјекства;

2) постоје околности које указују да ће уништити, сакрити, измијенити или фалсификовати доказе или трагове кривичног дјела или да ће ометати поступак утицањем на свједоке, саучеснике или прикриваче;

3) постоје околности које указују да ће поновити кривично дјело или довршити покушано кривично дјело или да ће учинити кривично дјело којим пријети;

4) је притвор нужен ради несметаног вођења поступка, а у питању је кривично дјело за које се по закону може изрећи казна затвора од десет година или тежа казна и које је посебно тешко због начина извршења или последица;

5) уредно позвани оптужени избјегава да дође на главни претрес.

(2) У случају из става 1 тачка 1 овог члана, притвор који је одређен само због тога што се не може утврдити идентитет лица траје док се идентитет утврди. У случају из става 1 тачка 2 овог члана, притвор ће се укинути чим се обезбиједе докази због којих је притвор одређен. Притвор који је одређен по ставу 1 тачка 5 овог члана може трајати до објављивања пресуде.

Одређивање притвора, садржај рјешења о притвору и право жалбе на рјешење

Члан 176

(1) Притвор се на предлог овлашћеног тужиоца одређује рјешењем надлежног суда.

(2) Прије доношења рјешења из става 1 овог члана, суд ће саслушати окривљеног о разлозима за одређивање притвора. Саслушању могу присуствовати државни тужилац и бранилац.

(3) Изузетно од става 2 овог члана, рјешење о одређивању притвора може се донијети без саслушања окривљеног ако се окривљени крије или ако постоје околности из члана 175 став 1 тачка 5 овог законика.

(4) Ако је притвор одређен у складу са ставом 3 овог члана, суд ће у року од 48 часова од часа лишења слободе саслушати окривљеног о разлозима за одређивање притвора. Након саслушања, суд ће одлучити да ли ће одлуку о одређивању притвора оставити на снази или укинути притвор.

(5) Рјешење о одређивању притвора садржи: име и презиме, годину и мјесто рођења лица које се притвара, кривично дјело за које се окривљује, законски основ за притвор, вријеме на које је одређен притвор, вријеме лишења слободе, поуку о праву на жалбу, образложење основа, као и образложење разлога за одређивање притвора, службени печат и потпис судије који одређује притвор.

(6) Рјешење о одређивању притвора уручује се лицу на које се односи, одмах по његовом доношењу. У списима предмета се мора назначити дан и час пријема рјешења. Пријем рјешења притворено лице потврђује својим потписом.

(7) Против рјешења о одређивању притвора државни тужилац, притворено лице и његов бранилац могу, у року од 24 часа од часа пријема рјешења, изјавити жалбу вијећу из члана 24 став 7 овог законика, којем се одмах достављају жалба, рјешење о притвору и остали списи предмета. Жалба не задржава извршење рјешења.

(8) Кад одлучује о жалби на рјешење у случају из става 7 овог члана, вијеће може жалбу одбити као неосновану или преиначити побијано рјешење.

(9) Против рјешења којим је одбијен предлог државног тужиоца да се окривљеном одреди притвор, државни тужилац може изјавити жалбу вијећу из члана 24 став 7 овог законика, у року од 24 часа од часа пријема рјешења.

(10) Кад одлучује о жалби на рјешење у случају из става 9 овог члана, вијеће може жалбу одбити као неосновану или преиначити рјешење и одредити притвор. Против рјешења о одређивању притвора, државни тужилац, притворено лице и његов бранилац могу изјавити жалбу која не задржава извршење рјешења. На уручење рјешења којим се одређује притвор и изјављивање жалбе примјењују се одредбе ст. 6 и 7 овог члана.

(11) У случајевима из ст. 7, 8 и 10 овог члана, вијеће је дужно да донесе одлуку у року од 48 часова.

Одређивање и трајање притвора у истрази

Члан 177

(1) На основу рјешења судије за истрагу окривљени се може задржати у притвору најдуже мјесец дана од дана лишења слободе. Послије тог рока окривљени се може задржати у притвору само на основу рјешења о продужењу притвора.

(2) Притвор се по одлуци вијећа из члана 24 став 7 овог законика може, на образложени предлог државног тужиоца, продужити најдуже за два мјесеца. Против рјешења вијећа дозвољена је жалба која не задржава извршење рјешења.

(3) Ако се поступак води за кривично дјело за које је прописана казна затвора преко пет година, вијеће Врховног суда може, на образложени

предлог државног тужиоца, из важних разлога, продужити притвор најдуже за још три мјесеца.

(4) Ако се до истека рокова из ст. 2 и 3 овог члана не подигне оптужница окривљени ће се пустити на слободу.

Укидање притвора

Члан 178

(1) У току истраге, судија за истрагу ће на предлог државног тужиоца укинути притвор. Предлог за укидање притвора могу да поднесу окривљени и његов бранилац.

(2) Прије доношења одлуке о предлогу окривљеног, односно браниоца за укидање притвора, судија за истрагу ће затражити мишљење државног тужиоца.

Одређивање и контрола притвора након подизања оптужнице

Члан 179

(1) Након предаје оптужнице суду, до завршетка главног претреса, притвор се може, по прибављеном мишљењу државног тужиоца, кад се поступак води по његовој оптужби, одредити или укинути само рјешењем вијећа. Од подизања оптужнице до доношења првостепене пресуде притвор може трајати најдуже три године.

(2) Вијеће је дужно, по предлогу странака или по службеној дужности, да испита да ли још постоје разлози за притвор и да донесе рјешење о продужењу или укидању притвора, по истеку сваких тридесет дана до ступања оптужнице на правну снагу, а свака два мјесеца након ступања оптужнице на правну снагу.

(3) Жалба на рјешење из ст. 1 и 2 овог члана не задржава извршење рјешења и о њој суд одлучује у року од три дана.

(4) Против рјешења вијећа из става 1 овог члана, којим се одбија предлог за одређивање или укидање притвора, жалба није дозвољена.

Обавеза обавјештавања о лишењу слободе

Члан 180

(1) Полиција, државни тужилац, односно суд дужни су да о лишењу слободе одмах обавијесте породицу лица лишеног слободе, или лице са којим оно живи у ванбрачној заједници, осим ако се лице лишено слободе томе изричито противи.

(2) О лишењу слободе обавијестиће се надлежни орган социјалног старања, ако је потребно да се предузму мјере за збрињавање дјете и других чланова породице о којима се лице лишено слободе стара.

7. ПОСТУПАЊЕ СА ПРИТВОРЕНИМ ЛИЦЕМ

Поштовање личности и достојанства притвореног лица и његов смјештај

Члан 181

(1) У току притвора не смије се вријеђати личност и достојанство притвореног лица.

(2) Према притвореном лицу могу се примјењивати само она ограничења која су потребна да се спријечи бјекство, подстрекавање трећих лица да униште, сакрију, измијене или фалсификују доказе или трагове кривичног дјела и непосредни или посредни контакти притвореног лица усмјерени на свједоке, саучеснике и прикриваче.

(3) У истој просторији не могу бити притворена лица различитог пола. По правилу, у исту просторију не могу се смјештати лица за која постоји основана сумња да су учествовала у извршењу истог кривичног дјела, ни лица која су на издржавању казне са лицима у притвору. Лица за која постоји основана сумња да су извршила кривично дјело у поврату неће се, ако је могуће, смјештати у исту просторију са другим лицима лишеним слободе на која би могла штетно утицати.

Права притвореног лица

Члан 182

(1) Притворено лице има право на непрекидни ноћни одмор сваког дана у трајању од најмање осам сати.

(2) Притвореном лицу ће се обезбиједити кретање на отвореном простору у кругу затвора у трајању од најмање два сата дневно.

(3) Притворено лице има право да носи своје одијело, да се служи својом постељином или да о свом трошку набавља и користи храну, књиге, стручне публикације, штампу, прибор за писање и цртање и друге ствари које одговарају његовим редовним потребама, осим предмета подобних за наношење повреда, нарушавање здравља или припрему бјекства.

(4) За вријеме трајања истраге судија за истрагу може, по службеној дужности или на предлог државног тужиоца, притвореном лицу рјешењем привремено ускратити или ограничити набавку и коришћење штампе, ако би услед тога могла да настане штета за вођење поступка. Против рјешења судије за истрагу дозвољена је жалба вијећу из члана 24 став 7 овог законика.

(5) Притворено лице се може обавезати да обавља радове нужне за одржавање чистоће у просторији у којој борави. Ако притворено лице то захтијева, судија за истрагу, односно предсједник вијећа, у споразуму са управом затвора, може дозволити да он ради у кругу затвора на пословима који одговарају његовим психичким и физичким својствима, под условом да то није штетно за вођење поступка. За тај рад притвореном лицу припада накнада коју одређује лице које руководи затвором.

Примање посјета и дописивање притвореног лица

Члан 183

(1) По одобрењу судије за истрагу, а по потреби и под његовим надзором или надзором лица које он одреди, у границама кућног реда, притворено лице могу посјећивати супружник или лица са којим живи у трајној ванбрачној заједници и његови блиски сродници, а по његовом захтјеву - доктор медицине и друга лица. Поједине посјете могу се забранити, ако би усљед тога могла да настане штета за вођење поступка.

(2) Дипломатски и конзуларни представник стране државе има право да, уколико то захтијева притворено лице и са знањем судије за истрагу, обилази и без надзора разговара са притвореним лицем које је држављанин његове државе. О обиласку дипломатског или конзуларног представника судија за истрагу ће обавијестити руководиоца установе у којој се окривљени налази у притвору.

(3) Притворено лице могу посјећивати представници међународних комитета против тортуре, Међународног комитета Црвеног крста, као и представници међународних организација које се баве заштитом људских права кад је то предвиђено потврђеним међународним уговором. По одобрењу предсједника суда притворено лице могу посјећивати представници домаћих организација које се баве заштитом људских права.

(4) Притворено лице може се дописивати са лицима ван затвора, са знањем и под надзором судије за истрагу. Судија за истрагу може забранити слање и примање писама и других пошиљки штетних за вођење поступка. Забрана се не односи на писма која притворено лице шаље међународним судовима и домаћим органима законодавне, судске и извршне власти или их од њих прима. Слање молбе, притужбе или жалбе не може се никад забранити.

(5) Послије подигнуте оптужнице, до правоснажности пресуде, овлашћења из ст. 1, 2 и 4 овог члана врши предсједник вијећа.

Дисциплински преступи и дисциплинске казне

Члан 184

(1) За дисциплинске преступе притвореног лица, лице које руководи затвором или лице које он овласти може изрећи дисциплинску казну ограничења посјета или упућивања у самицу до 15 дана. Ово ограничење не односи се на комуникацију притвореног лица са браниоцем.

(2) Против рјешења о казни из става 1 овог члана дозвољена је жалба судији за истрагу у року од 24 часа од часа пријема рјешења. Жалба не задржава извршење рјешења. Судија за истрагу ће одлучити о жалби у року од три дана од пријема жалбе.

Надзор над извршењем притвора

Члан 185

(1) Надзор над притвореним лицима врши предсједник суда који је за то овлашћен.

(2) Предсједник суда или судија кога он одреди дужан је, најмање два пута годишње да обиђе притворена лица и да се, ако нађе за потребно, и без присуства надзорника и стражара, обавијести како се притворена лица хране, како им се обезбјеђују друге потребе и како се са њима поступа. Предсједник, односно судија кога он одреди дужан је да предузме потребне мјере да се

отклоне неправилности уочене приликом обиласка затвора и да о свом обиласку сачини извјештај који подноси предсједнику Врховног суда и доставља министарству надлежном за послове правосуђа.

(3) Предсједник суда и судија за истрагу могу, у свако доба, да обилазе сва притворена лица, да са њима разговарају и да од њих примају притужбе.

Прописи о кућном реду приликом извршавања притвора

Члан 186

Ближи начин извршавања притвора прописује министарство надлежно за послове правосуђа.

Глава IX

ДОНОШЕЊЕ И САОПШТАВАЊЕ ОДЛУКА

Врсте одлука и органи одлучивања

Члан 187

(1) У кривичном поступку одлуке се доносе у облику пресуде, рјешења и наредбе.

(2) Пресуду доноси само суд, а рјешења и наредбе доносе и други органи који учествују у кривичном поступку.

Одлучивање на сједници о вијећању и гласању

Члан 188

(1) Одлуке вијећа доносе се после усменог вијећања и гласања. Одлука је донесена кад је за њу гласала већина чланова вијећа.

(2) Предсједник вијећа руководи вијећањем и гласањем, стара се да се сва питања свестрано и потпуно размотре и гласа посљедњи.

(3) Ако се у погледу појединих питања о којима се гласа гласови подијеле на више различитих мишљења, тако да ниједно од њих нема већину, питања ће се раздвојити и гласање ће се понављати док се не постигне већина. Ако се на тај начин не постигне већина, одлука ће се донијети тако што ће се гласови који су најнеповољнији за окривљеног припојити гласовима који су од ових мање неповољни, све док се не постигне потребна већина.

(4) Чланови вијећа не могу одбити да гласају о питањима која постави предсједник вијећа, али члан вијећа који је гласао да се оптужени ослободи или да се пресуда укине и остао у мањини није дужан да гласа о санкцији. Ако не гласа, узеће се као да је пристао на глас који је за окривљеног најповољнији.

Редосљед питања о којима се гласа

Члан 189

(1) Приликом одлучивања прво се гласа да ли је суд надлежан, да ли је потребно допунити поступак, као и о другим претходним питањима. Кад се донесе одлука о претходним питањима прелази се на рјешавање о главној ствари.

(2) Приликом одлучивању о главној ствари прво ће се гласати да ли је оптужени учинио кривично дјело и да ли је крив, а затим ће се гласати о казни, другим кривичним санкцијама, трошковима кривичног поступка, имовинскоправном захтјеву и осталим питањима о којима треба донијети одлуку.

(3) Ако је исто лице оптужено за више кривичних дјела, гласаће се о кривици и казни за свако од тих дјела, а затим о јединственој казни за сва дјела.

Тајност засиједања

Члан 190

(1) Вијећа се и гласа у тајном засиједању.

(2) У просторији у којој се вијећа и гласа могу да буду присутни само чланови вијећа и записничар.

Саопштавање одлука

Члан 191

(1) Ако овим закоником није друкчије одређено, одлуке се саопштавају усменим објављивањем лицима која за то имају правни интерес, ако су присутна, а достављањем овјереног преписа, ако су одсутна.

(2) Ако је одлука усмено саопштена, то ће се назначити у записнику или у спису, а лице које има право на жалбу потврдиће то својим потписом. Ако то лице изјави да се неће жалити, овјерени препис усмено саопштене одлуке неће му се доставити, ако овим закоником није друкчије одређено.

(3) Преписи одлука против којих је дозвољена жалба достављају се са поуком о праву на жалбу. Жалба изјављена у корист окривљеног сматраће се благовременом, ако је изјављена у року назначеном у поуци о праву на жалбу, ако је у поуци назначен рок дужи од законског рока.

Глава X

ДОСТАВЉАЊЕ ПИСМЕНА И РАЗМАТРАЊЕ СПИСА

Начин достављања

Члан 192

(1) Писмена се достављају, по правилу, посредством службеног лица органа који је одлуку донио или непосредно код тог органа, а могу се достављати и преко поште, односно овлашћеног правног лица регистрованог за обављање послова достављања, органа локалне самоуправе или замолним путем преко другог органа.

(2) Позив за главни претрес или друге позиве суд може и усмено саопштити лицу које се налази пред судом, уз поуку о посљедицама недоласка. Овакво позивање унијеће се у записник који ће позвано лице потписати, осим ако је то позивање унесено у записник о главном претресу. Сматра се да је тиме извршено пуноважно достављање.

Лично достављање

Члан 193

Писмено за које је у овом закону одређено да се има лично доставити предаје се непосредно лицу коме је упућено. Ако се лице коме се писмено мора лично доставити не затекне тамо гдје се достављање има извршити, достављач ће се обавијестити кад и на којем мјесту може то лице да затекне и оставиће му код једног од лица из члана 194 став 1 овог закона писано обавјештење да, ради примања писмена, буде у одређени дан и час у свом стану или на свом радном мјесту. Ако и после тога достављач не затекне лице коме се достављање има извршити, поступиће у складу са чланом 194 став 1 овог закона и сматра се да је тиме достављање извршено.

Посредно достављање

Члан 194

(1) Писмена за која у овом закону није одређено да се морају лично доставити, ако се не могу непосредно предати лицу коме су упућена, односно ако се прималац не затекне у стану, могу се предати некоме од његових одраслих чланова домаћинства, који је дужан да прими писмено. Ако се они не затекну у стану, писмено ће се предати управнику стамбене зграде, односно улаза или сусједу, ако на то пристану. Ако се достављање врши на радном мјесту лица коме се писмено има доставити, а то лице се ту не затекне, достављање се може извршити лицу овлашћеном за пријем поште које је дужно да прими писмено или лицу које је запослено на истом мјесту, ако оно пристане да прими писмено.

(2) Ако се утврди да је лице коме се писмено има доставити одсутно и да му лица из става 1 овог члана због тога не могу писмено на вријеме предати, писмено ће се вратити уз назначење гдје се одсутни налази.

Позивање окривљеног и достављање писмена окривљеном

Члан 195

(1) Окривљеном ће се лично доставити позив за прво саслушање у претходном поступку и позив за главни претрес.

(2) Окривљеном који нема браниоца лично ће се доставити оптужница, оптужни предлог или приватна тужба, пресуда и друге одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу, а и жалба противне странке која се доставља ради одговора. Ако окривљени захтијева да се позиви из става 1 овог члана и писмена из овог става доставе лицу које он одреди, достављање се врши том лицу и сматраће се да је извршено окривљеном.

(3) Ако окривљеном који нема браниоца треба доставити пресуду којом му је изречена безусловна казна затвора, а достављање се не може извршити на његову до тада познату адресу, суд ће окривљеном поставити браниоца по службеној дужности, који ће вршити ову дужност док се не сазна нова адреса окривљеног. Постављеном браниоцу ће се одредити потребан рок за упознавање са списима, а после тога ће се пресуда доставити постављеном браниоцу и поступак наставити. Ако је у питању друга одлука од чијег достављања тече рок за жалбу или жалба противне странке која се доставља ради одговора, а достављач није могао сазнати нову адресу окривљеног, одлука, односно жалба ће се истаћи на огласној табли суда и протеком осам дана од дана истицања сматра се да је извршено пуноважно достављање.

(4) Ако окривљени има браниоца, оптужница, оптужни предлог, приватна тужба, пресуда и све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу или приговор, као и жалба противне странке која се доставља ради одговора, доставиће се и браниоцу и окривљеном у складу са чланом 194 овог законика. У том случају рок тече од дана достављања писмена окривљеном, односно браниоцу. Ако се окривљеном не може доставити одлука, односно жалба на његову до тада познату адресу или зато што није пријавио промјену адресе, то писмено истаћи ће се на огласној табли суда, а може се објавити на интернет страници суда и протеком осам дана од дана истицања сматра се да је извршено пуноважно достављање.

(5) Ако се писмено има доставити браниоцу окривљеног, а он има више бранилаца, довољно је да се достави једном од њих.

Достављање писмена приватном тужиоцу и оштећеном као тужиоцу

Члан 196

(1) Обавјештење за подношење приватне тужбе или оптужнице, као и позив за главни претрес доставља се приватном тужиоцу и оштећеном као тужиоцу, односно њиховом законском заступнику лично у складу са чланом 193 овог законика, а њиховим пуномоћницима у складу са чланом 194 овог законика. На исти начин достављају им се и одлуке за које од дана достављања тече рок за жалбу, као и жалба противне странке која се доставља ради одговора.

(2) Ако се лицима из става 1 овог члана или оштећеном достављање не може извршити на до тада познату адресу, суд ће обавјештење, односно одлуку или жалбу истаћи на огласној табли суда и протеком осам дана од дана истицања сматра се да је извршено пуноважно достављање.

(3) Ако оштећени, оштећени као тужилац или приватни тужилац има законског заступника или пуномоћника, достављање ће се извршити том лицу, а ако их има више, само једном од њих.

Доставница

Члан 197

(1) Писмена се достављају у затвореном омоту.

(2) Потврду о извршеном достављању (доставницу или повратницу) потписују прималац и достављач. Прималац ће на доставници или повратници сам назначити дан и час пријема.

(3) Ако је прималац неписмен или није у стању да се потпише, достављач ће га потписати, назначити дан и час пријема и ставити напомену зашто је потписао примаоца.

(4) Ако прималац одбије да потпише доставницу или повратницу, достављач ће то забиљежити на доставници или повратници и назначити дан и час предаје и тиме је достављање извршено.

Одбијање пријема писмена

Члан 198

Кад прималац или одрасли члан његовог домаћинства одбије да прими писмено, достављач ће забиљежити на доставници дан, час и разлог одбијања пријема, а писмено ће оставити у стану примаоца или у просторији гдје је он запослен и тиме је достављање извршено.

Посебни случајеви достављања

Члан 199

(1) Војним лицима, припадницима страже у органу управе надлежном за извршење кривичних санкција и у установама у којима су смјештена лица лишена слободе и запосленим у сувоземном, рјечном, поморском и ваздухопловном саобраћају, позив се доставља преко њихове команде, односно непосредног старјешине, а по потреби могу им се на тај начин достављати и остала писмена.

(2) Лицима лишеним слободе писмена се достављају у суду или посредством органа управе надлежног за извршење кривичних санкција или установе у којој су смјештена.

(3) Лицима која уживају право имунитета у Црној Гори, ако међународним уговорима није друкчије предвиђено, писмена се достављају посредством министарства надлежног за иностране послове.

(4) Држављанима Црне Горе у другој држави, ако се не ради о замолницама домаћих судова за међународну правну помоћ у кривичним предметима, писмена се достављају посредством дипломатског или конзуларног представништва Црне Горе, под условом да се друга држава не противи таквом начину достављања и да лице коме се доставља добровољно пристане да прими писмено. Овлашћени радник дипломатског или конзуларног представништва потписује доставницу као достављач ако је писмено уручено у самом представништву, а ако је писмено достављено поштом, потврђује то на доставници.

Достављање писмена државном тужиоцу

Члан 200

(1) Државном тужиоцу одлуке и друга писмена достављају се предајом писарници државног тужилаштва.

(2) Кад се достављају одлуке код којих од дана достављања тече рок, као дан достављања сматра се дан предаје писмена писарници државног тужилаштва.

(3) Суд ће државном тужиоцу, на његов захтјев, доставити кривични спис ради разматрања. Ако је у току рок за изјаву редовног правног лијека или ако то захтијевају други интереси поступка, суд може одредити у којем року државни тужилац треба да врати списе.

Примјена одредаба других закона

Члан 201

У случајевима који нијесу уређени овим закоником, достављање се врши сходно одредбама закона којим се уређује парнични поступак.

Обавјештавање телефоном и телеграмом

Члан 202

(1) Позиви и одлуке који се доносе до завршетка главног претреса за лица која учествују у поступку, осим за окривљеног, могу се предати учеснику у поступку који пристаје да их уручи лицу коме су упућени, ако орган сматра да је на тај начин обезбијеђен њихов пријем.

(2) О позиву за главни претрес или другом позиву, као и о одлуци о одлагању главног претреса или других заказаних радњи, лица из става 1 овог члана могу се обавијестити телеграмом, телефоном или другим средствима електронске комуникације, ако се према околностима може претпоставити да ће обавјештење на тај начин примити лице коме је упућено.

(3) О позивању и предаји одлуке који су извршени на начин прописан у ст. 1 и 2 овог члана ставиће се службена забиљешка на спису.

(4) Према лицу које је обавијештено у складу са ставом 1 или ставом 2 овог члана, односно коме је одлука упућена не могу наступити штетне посљедице прописане овим закоником.

Увид у списе предмета

Члан 203

(1) Право на увид у списе предмета обухвата право разгледања, преписивања, пресликавања и снимања доказа који служе за утврђивање чињеница у поступку.

(2) Право на увид у списе предмета у којима је поступање тајно или је искључена јавност имају само лица која могу учествовати у том поступку складу са овим закоником и законом којим се уређује тајност података.

(3) Увид у списе предмета дозвољава орган пред којим се води поступак, а кад је поступак завршен орган пред којим је поступак завршен, ако овим закоником није друкчије прописано.

Право на увид у списе предмета

Члан 203а

(1) Оштећени и његов пуномоћник имају право на увид у списе предмета. Ако би увид у списе предмета прије саслушања утицао на исказ оштећеног,

право на увид оштећени и његов пуномоћник стичу након што оштећени буде саслушан.

(2) Оштећени као тужилац има право на увид у списе предмета након пријема обавјештења из члана 59 став 1 овог законика.

(3) Осумњичени, односно окривљени и бранилац имају право на увид у списе предмета:

- 1) након саслушања осумњиченог, односно окривљеног;
- 2) након подношења приватне тужбе.

Ограничење права на увид у списе предмета

Члан 203б

(1) Изузетно, лицима из члана 203а овог законика у извиђају и истрази може се ускратити право на увид у дио списка предмета, ако би тиме била угрожена сврха истраге, национална безбједност и заштита свједока, што у даљем поступку не смије угрозити право на одбрану.

(2) О ускраћивању права на увид у дио списка предмета у извиђају и истрази одлучује државни тужилац рјешењем у којем наводи разлоге из става 1 овог члана. Лица из члана 203а овог законика имају право на приговор против рјешења, у року од три дана. Приговор се подноси државном тужиоцу који ће га одмах, уз навођење разлога ускраћивања права на увид у дио списка предмета, доставити судији за истрагу. Лица из члана 203а овог законика немају право на увид у разлоге државног тужиоца којим одбија захтјев за увид у списе предмета. О приговору лица из члана 203а овог законика одлучује судија за истрагу, у року од три дана.

(3) Након потврђивања оптужнице окривљени и бранилац имају право на увид у списе предмета у цјелини.

Глава XI

ПОДНЕСЦИ И ЗАПИСНИЦИ

Подношење и исправка поднесака

Члан 204

(1) Приватне тужбе, оптужнице и оптужни предлози оштећеног као тужиоца, предлози, правни лијекови и друге изјаве и саопштења подnose се писано или се дају усмено на записник.

(2) Поднесци из става 1 овог члана морају бити разумљиви и садржати све што је потребно да би се по њима могло поступати.

(3) Ако у овом законiku није друкчије одређено, суд ће подносиоца поднеска који је неразумљив или не садржи све што је потребно да би се по њему могло поступати позвати да поднесак исправи, односно допуни, а ако он то не учини у одређеном року, суд ће поднесак одбацити.

(4) У позиву за исправку, односно допуну поднеска подносилац ће се упозорити на посљедице пропуштања.

Достављање поднесака противној странци

Члан 205

Поднесци који се по овом закону достављају противној странци предају се суду у довољном броју примјерака за суд и другу странку. Ако овакви поднесци нијесу предати суду у довољном броју примјерака, суд ће потребне примјерке преписати о трошку подносиоца.

Заштита угледа суда, странака и других учесника поступка

Члан 206

(1) Суд је дужан да свој углед, углед странака и других учесника поступка заштити од увреде, пријетње или напада.

(2) Дужност из става 1 овог члана има и државни тужилац у извиђају и у истрази.

(3) Суд ће казнити новчаном казном до 1.000 € браниоца, пуномоћника, законског заступника, оштећеног, приватног тужиоца или оштећеног као тужиоца који у поднеску или у усменој ријечи вријеђа суд или лице које учествује у поступку. Рјешење о кажњавању доноси судија за истрагу, односно вијеће пред којим је дата изјава, а ако је она учињена у поднеску, суд који о поднеску треба да одлучи. Ако државни тужилац или лице које га заступа вријеђа другога, о томе ће се обавијестити надлежни државни тужилац. О кажњавању адвоката, обавијестиће се Адвокатска комора.

(4) Кад државни тужилац у току извиђаја или истраге оцијени да бранилац, пуномоћник или законски заступник оштећеног у поднеску или у усменој ријечи вријеђа суд, државног тужиоца или друго лице које учествује у кривичном поступку, копију поднеска или записник о усменој ријечи доставиће судији за истрагу који може донијети рјешење о кажњавању из става 3 овог члана.

(5) Против рјешења из ст. 3 и 4 овог члана дозвољена је жалба.

(6) Кажњавање из ст. 3 и 4 овог члана не утиче на гоњење и изрицање казне за кривично дјело извршено вријеђањем.

Обавеза састављања записника

Члан 207

(1) О свакој радњи предузетој у току кривичног поступка саставиће се записник истовремено са предузимањем радње, а ако то није могуће, непосредно после предузимања радње.

(2) Записник пише записничар.

(3) Кад се врши претресање стана или лица или се радња предузима ван службених просторија органа, а записничар се не може обезбиједити, записник може писати лице које предузима радњу.

(4) Кад записник пише записничар, записник се саставља на начин што лице које предузима радњу казује гласно записничару шта ће унијети у записник.

(5) Лицу које се саслушава може се дозволити да само казује одговоре у записник. У случају злоупотребе ово право му се може ускратити.

Садржај записника

Члан 208

(1) У записник се уноси назив државног органа пред којим се предузима радња, име и презиме службеног лица које радњу предузима, мјесто гдје се предузима радња, дан и час кад је радња започета и завршена, имена и презимена присутних лица и у ком својству присуствују, као и назначење кривичног предмета по којем се предузима радња.

(2) Записник треба да садржи битне податке о току и садржини предузете радње. У записник се, у облику приповиједања, уноси само битна садржина датих исказа и изјава. Питања се уносе у записник само ако је потребно да се разумије одговор. Кад суд оцијени да је потребно или на захтјев странака или браниоца, у записник ће се дословно унијети питање које је постављено и одговор који је дат. У случају злоупотребе, ово право им се може ускратити. Ако су приликом предузимања радње одузети предмети или списи, то ће се навести у записник, а одузете ствари ће се прикључити записнику или ће се навести гдје се налазе на чувању.

(3) Ток главног претреса може се биљежити и стенографски. Стенографске забиљешке ће се, у року од 48 часова, превести, прегледати, потписати од стране стенографа и прикључити списима.

(4) Приликом предузимања радњи као што је увиђај, претресање стана или лица или препознавање лица или предмета из члана 115 овог законика, у записник ће се унијети и подаци који су важни с обзиром на природу такве радње или за утврђивање истовјетности појединих предмета (опис, мјере и величина предмета или трагова, стављање ознаке на предметима и др.), а ако су направљене скице, цртежи, планови, фотографије, филмски снимци и слично, то ће се навести у записник и прикључити записнику.

Уредно вођење записника, преиначења, исправке и додаци у записнику

Члан 209

(1) Записник се мора водити уредно. У њему се не смије ништа избрисати, додати или мијењати. Прецртана мјеста морају остати читка.

(2) Сва преиначења, исправке и додаци уносе се на крају записника и морају бити овјерени од стране лица која потписују записник.

Читање, односно увид у записник и потписивање записника

Члан 210

(1) Саслушано лице, лица која обавезно присуствују радњама у поступку, као и странке, бранилац и оштећени, ако су присутни, имају право да прочитају записник или да захтијевају да им се прочита. На то је дужно да их упозори лице које предузима радњу, а у записник ће се назначити да ли је упозорење дато и да ли је записник прочитан. Записник ће се увијек прочитати ако није било записничара и то ће се назначити у записнику.

(2) Записник потписује саслушано лице. Ако се записник састоји од више листова, саслушано лице потписује сваки лист. Ако саслушано лице одбије

да потпише записник или да стави отисак прста, то ће се забиљежити у записник и навешће се разлог одбијања.

(3) На крају записника потписаће се тумач, ако га је било, свједоци чије је присуство обавезно приликом предузимања доказних радњи, а приликом претресања и лице које се претреса или чији се стан претреса. Ако записник пише лице из члана 207 став 3 овог законика, записник потписују лица која присуствују радњи. Ако таквих лица нема или нијесу у стању да схвате садржину записника, записник потписују два свједока, осим ако није могуће да се обезбиједи њихово присуство.

(4) Неписмено лице, умјесто потписа, ставља отисак кажипрста десне руке, а записничар ће испод отиска уписати његово име и презиме. Ако се, услед немогућности да се стави отисак десног кажипрста, ставља отисак неког другог прста или отисак прста лијеве руке, у записнику ће се назначити од којег је прста и са које руке узет отисак.

(5) Ако саслушано лице нема обје руке, прочитаће записник, а ако је неписмено, записник ће му се прочитати и то ће се забиљежити у записник.

(6) Ако се радња није могла обавити без прекида, у записнику ће се назначити дан и час кад је настао прекид, као и дан и час кад се радња наставља.

(7) Ако је било приговора у погледу садржине записника, навешће се у записник и ти приговори.

(8) Записник на крају потписује лице које је предузело радњу и записничар.

Издајање записника

Члан 211

(1) Кад је овим закоником одређено да се на исказу окривљеног, свједока или вјештака или записнику о претресању стана или подацима из члана 161 овог законика не може засновати судска одлука, судија за истрагу ће, по службеној дужности или на предлог странака, донијети рјешење о њиховом издавању из списка одмах, а најкасније до завршетка истраге, односно подношења непосредне оптужнице из члана 288 овог законика. Против овог рјешења дозвољена је посебна жалба.

(2) По правоснажности рјешења издвојени записници се затварају у посебан омот и чувају код судије за истрагу одвојено од осталих списка и не могу се разгледати, нити се могу користити у поступку.

(3) Послије завршене истраге, односно подношења непосредне оптужнице из члана 288 овог законика, судија за истрагу ће поступити по одредбама ст. 1 и 2 овог члана и са свим обавјештењима која су, у смислу члана 259 став 1 и члана 271 став 3 овог законика, државном тужиоцу и полицији дали грађани. Кад државни тужилац подигне оптужницу без спровођења истраге, доставиће списе у којима се налазе оваква обавјештења судији за истрагу, који ће поступити по одредбама овог члана.

Аудио и аудиовизуелно снимање

Члан 212

(1) Све предузете радње у току кривичног поступка се, по правилу, аудио или аудиовизуелно снимају. О томе ће се претходно обавијестити лице које

се саслушава и поучити да има право да затражи репродуковање снимка ради провјеравања дате изјаве.

(2) Вијеће може, из оправданих разлога, да одлучи да се поједини дијелови главног претреса не снимају.

(3) Снимак мора да садржи податке из члана 208 став 1 овог законика, податке потребне за идентификацију лица чија се изјава снима и податак у ком својству се саслушава. Кад се снимају изјаве више лица мора се обезбиједити да се из снимка може јасно разазнати ко је дао изјаву.

(4) На захтјев саслушаног лица снимак ће се одмах репродуковати, а исправке или објашњења тог лица ће се снимити.

(5) У записник о доказној радњи унијеће се да је извршено снимање, ко је снимање извршио, да је лице које се саслушава претходно обавијештено о снимању, да је снимак репродукован и гдје се снимак чува, ако није приложен списима предмета.

(6) Државни тужилац, судија за истрагу или предсједник вијећа може одредити да се снимак у цјелини или дјелимично препише. У том случају он ће препис прегледати, овјерити и прикључити записнику о предузимању доказне радње.

(7) Снимак се чува у суду до времена до којег се чува и кривични спис.

(8) Државни тужилац, судија за истрагу или предсједник вијећа може дозволити да учесници поступка који имају оправдани интерес, помоћу магнетофона, сниме извођење доказне радње.

(9) Снимци из ст. 1 до 8 овог члана не могу се јавно приказивати без претходно прибављене писане сагласности странака и учесника снимљене радње.

Друге одредбе овог законика које важе за записник о главном претресу

Члан 213

За записник о главном претресу важе и одредбе чл. 331 до 334 овог законика.

Записник о вијећању и гласању

Члан 214

(1) О вијећању и гласању саставиће се посебан записник.

(2) Записник о вијећању и гласању садржи ток гласања и одлуку која је донесена.

(3) Овај записник потписују сви чланови вијећа и записничар. Одвојена мишљења прикључиће се записнику о вијећању и гласању, ако нијесу унесена у записник.

(4) Записник о вијећању и гласању затвориће се у посебан омот. Овај записник може разгледати само виши суд кад рјешава о правном лијеку и у том случају дужан је да записник поново затвори у посебан омот и да на омоту назначи да је разгледао записник.

Глава XII

РОКОВИ

Рокови за предају поднесака

Члан 215

(1) Рокови прописани овим закоником не могу се продужити, осим кад то законик изричито дозвољава. Ако је у питању рок који је овим закоником одређен ради заштите права одбране и других процесних права окривљеног, тај рок се може скратити ако то захтијева окривљени писано или усмено на записник пред судом.

(2) Кад је изјава везана за рок сматра се да је дата у року, ако је прије него што рок истекне предата оном ко је овлашћен да је прими.

(3) Кад је изјава упућена преко поште препорученом пошиљком, дан предаје пошти сматра се као дан предаје ономе коме је упућена. Предаја војној пошти у мјестима гдје не постоји редовна пошта сматра се као предаја пошти препорученом пошиљком.

(4) Окривљени који се налази у притвору може изјаву која је везана за рок дати и на записник код суда који води поступак или је предати управи затвора, а лице које се налази на издржавању казне или се налази у установи ради примјене мјере безбједности или васпитне мјере може такву изјаву предати органу управе надлежном за извршење кривичних санкција или установе у којој је смјештено. Дан кад је састављен такав записник, односно кад је изјава предата органу управе надлежном за извршење кривичних санкција или установе, сматра се као дан предаје органу који је надлежан да је прими. Орган управе надлежан за извршење кривичних санкција или установа издаће притвореном лицу потврду о предаји изјаве.

(5) Ако је поднесак који је везан за рок, због незнања или очигледне омашке подносиоца, предат или упућен ненадлежном суду прије истека рока, а надлежном суду стигне послје истека рока, сматраће се да је поднесен у року.

Рачунање рокова

Члан 216

(1) Рокови се рачунају на часове, дане, мјесеце и године.

(2) Час или дан кад је достављање или саопштење извршено, односно у који пада догађај од кад треба рачунати трајање рока не урачунава се у рок, већ се за почетак рока узима први наредни час, односно дан. У један дан рачуна се 24 часа, а мјесец се рачуна по календарском времену.

(3) Рокови одређени по мјесецима, односно годинама завршавају се протеком оног дана посљедњег мјесеца, односно године који по свом броју одговара дану кад је рок отпочео. Ако нема тог дана у посљедњем мјесецу, рок се завршава посљедњег дана тог мјесеца.

(4) Ако посљедњи дан рока пада на државни празник или у суботу или у недјељу или у неки други дан кад државни орган није радио, рок истиче протеком првог наредног радног дана.

Повраћај у пређашње стање

Члан 217

(1) Окривљеном који из оправданих разлога пропусти рок за изјаву жалбе на пресуду или на рјешење о примјени мјере безбједности или васпитне мјере или о одузимању имовинске користи или приговор против рјешења о кажњавању, суд ће дозволити повраћај у пређашње стање ради изјављивања жалбе, односно приговора, ако у року од осам дана послије престанка узрока због којег је пропустио рок поднесе молбу за повраћај у пређашње стање и ако истовремено с молбом преда жалбу односно приговор.

(2) Послије протекла три мјесеца од дана пропуштања не може се тражити повраћај у пређашње стање.

Одлучивање о повраћају у пређашње стање

Члан 218

(1) О повраћају у пређашње стање одлучује предсједник вијећа које је донијело пресуду или рјешење које се побија жалбом, односно приговором.

(2) Против рјешења којим се дозвољава повраћај у пређашње стање није дозвољена жалба.

(3) Кад је окривљени изјавио жалбу на рјешење којим се не дозвољава повраћај у пређашње стање суд је дужан да ову жалбу, заједно са жалбом на пресуду или на рјешење о примјени мјере безбједности или васпитне мјере или о одузимању имовинске користи или приговором на рјешење о кажњавању, као и са одговором на жалбу и свим списима, достави вишем суду на рјешавање.

Дејство молбе за повраћај у пређашње стање

Члан 219

Молба за повраћај у пређашње стање, по правилу, не задржава извршење пресуде, односно рјешења о примјени мјере безбједности или васпитне мјере или о одузимању имовинске користи и рјешења о кажњавању, али суд надлежан за рјешавање молбе може одлучити да се са извршењем застане до доношења одлуке по молби.

Глава XIII

ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА

Правоснажност и извршност пресуде

Члан 220

(1) Пресуда постаје правоснажна кад се више не може побијати жалбом или кад жалба није дозвољена.

(2) Правоснажна пресуда постаје извршна од дана достављања, ако за извршење не постоје законске сметње. Ако није изјављена жалба или су се

странке одрекле или одустале од жалбе, пресуда је извршна истеком рока за жалбу, односно од дана одрицања или одустанка од изјављене жалбе.

(3) Ако суд који је донио пресуду у првом степену није надлежан за њено извршење, доставиће овјерени препис пресуде са потврдом о извршности суду који је надлежан за извршење.

(4) Ако је лице које је на служби у Војсци Црне Горе осуђено на казну, суд ће овјерени препис правоснажне пресуде доставити органу државне управе надлежном за послове одбране.

Извршење одлуке у погледу трошкова кривичног поступка, имовинскоправних захтјева, одузимања предмета и имовинске користи

Члан 221

(1) Извршење пресуде у погледу трошкова кривичног поступка, одузимања имовинске користи и имовинскоправних захтјева врши надлежни суд по одредбама закона којим је уређен извршни поступак.

(2) Трошкови кривичног поступка принудно се наплаћују по службеној дужности и уносе у посебан раздјел буџета за рад судова. Трошкови принудне наплате претходно се исплаћују из посебног раздјела буџета за рад судова.

(3) Ако је у пресуди изречена мјера безбједности одузимања предмета, суд који је изрекао пресуду у првом степену одлучиће да ли ће се такви предмети продати по одредбама закона којим је уређен извршни поступак или ће се предати криминалистичком музеју или другој установи или ће се уништити. Новац добијен продајом предмета уноси се у посебан раздјел буџета за рад судова.

(4) Одредба става 3 овог члана сходно ће се примијенити и кад се донесе одлука о одузимању предмета на основу члана 477 овог законика.

(5) Правоснажна одлука о одузимању предмета може се, мимо случаја понављања кривичног поступка, односно захтјева за заштиту законитости, измијенити у парничном поступку ако се појави спор о својини одузетих предмета.

Правоснажност и извршност других одлука

Члан 222

(1) Ако овим закоником није друкчије одређено, рјешења се извршавају кад постану правоснажна. Наредбе се извршавају одмах, ако орган који је наредбу донио не нареди друкчије.

(2) Правоснажност рјешења наступа кад се оно не може побијати жалбом или кад жалба није дозвољена.

(3) Рјешења и наредбе, ако није друкчије одређено, извршавају органи који су те одлуке донијели. Ако је суд рјешењем одлучио о трошковима кривичног поступка, ти трошкови се наплаћују у складу са одредбама члана 221 ст. 1 и 2 овог законика.

Сумња у дозвољеност извршења или сумња у односу на друга питања у правоснажној пресуди

Члан 223

(1) Ако се појави сумња у вези дозвољености извршења судске одлуке или рачунања казне или ако у правоснажној пресуди није одлучено о урачунавању притвора или раније издржане казне или урачунавање није правилно извршено, о томе ће одлучити посебним рјешењем предсједник вијећа суда који је судио у првом степену. Жалба задржава извршење рјешења, осим ако суд није друкчије одредио.

(2) Ако се у току извршења појави сумња у погледу тумачења судске одлуке, о томе одлучује предсједник вијећа које је донијело правоснажну одлуку.

(3) Ако извршење није дозвољено због наступања застаре извршења, о томе ће рјешењем одлучити предсједник суда надлежног за извршење. О жалби на рјешење предсједника суда одлучује предсједник вишег суда.

Издавање оштећеном потврде о извршности пресуде

Члан 224

Кад је одлука којом је одлучено о имовинскоправном захтјеву постала правоснажна, оштећени може захтијевати од суда који је одлучио у првом степену да му изда овјерени препис одлуке, са назначењем да је одлука извршна.

Казнена евиденција

Члан 225

(1) Казнену евиденцију о лицима осуђеним за кривична дјела извршена на територији Црне Горе, као и лицима осуђеним за кривична дјела од страних судова, води министарство надлежно за послове правосуђа.

(2) Начин вођења казнене евиденције прописује Влада.

Глава XIV

ТРОШКОВИ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

Врсте трошкова

Члан 226

(1) Трошкови кривичног поступка су издаци учињени поводом кривичног поступка од његовог покретања до његовог завршетка и издаци за предузете доказне радње прије истраге.

(2) Трошкови кривичног поступка обухватају:

1) трошкове за свједоке, вјештаке, тумаче, стручна лица, трошкове увиђаја, реконструкције, ексхумације и трошкове стенодактилографског и техничког снимања и копирања записника;

2) трошкове превоза окривљеног;

3) издатке за довођење осумњиченог, окривљеног, свједока и вјештака;

4) путне трошкове службених лица;

5) трошкове лијечења окривљеног за вријеме док се налази у притвору, као и трошкове порођаја, осим трошкова који се наплаћују из Фонда за здравствено осигурање;

6) трошкове техничког прегледа возила, анализе крви, анализе ДНК, анализе урина, односно друге медицинске анализе, као и трошкове превоза леша до мјеста обдукције;

7) награду и нужне издатке браниоца, нужне издатке приватног тужиоца и оштећеног као тужиоца и њихових законских заступника, као и награду и нужне издатке њихових пуномоћника;

8) нужне издатке оштећеног и његовог законског заступника, као и награду и нужне издатке његовог пуномоћника;

9) паушални износ за трошкове који нијесу обухваћени претходним тачкама овог става.

(3) Паушални износ се одређује према трајању и сложености поступка и имовном стању лица обавезног да плати тај износ.

(4) Трошкови из става 2 тач. 1 до 6 овог члана, као и награда и нужни издаци постављеног браниоца, постављеног пуномоћника оштећеног као тужиоца из члана 64 став 3, члана 69 став 9 и члана 70 овог законика и постављеног пуномоћника оштећеног из члана 58 став 6 овог законика, у поступку због кривичних дјела за која се гони по службеној дужности, исплаћују се из средстава органа који води кривични поступак по подношењу захтјева за накнаду трошкова, а награда постављеном браниоцу и пуномоћнику након њиховог разрјешења. Ови трошкови наплаћују се касније од лица која су дужна да их накнаде по одредбама овог законика. Орган који води кривични поступак дужан је да све трошкове који су унапријед исплаћени унесе у попис који ће се приложити списима.

(5) Ако не дође до покретања кривичног поступка, трошкове предузетих доказних радњи у извиђају сноси орган по чијем се налогу радње изводе.

(6) Трошкови превођења који настају примјеном одредаба овог законика о праву странака, свједока и других лица која учествују у поступку на употребу свог језика, неће се наплаћивати од лица која су по одредбама овог законика дужна да накнаде трошкове кривичног поступка.

Одлука о трошковима

Члан 227

(1) У пресуди, као и у одлуци којом се обуставља кривични поступак, односно одбацује оптужница, одлучиће се ко ће сносити трошкове поступка и колико они износе.

(2) Ако недостају подаци о висини трошкова, посебно рјешење о висини тих трошкова донијеће државни тужилац или предсједник вијећа кад се ти подаци прибаве. Подаци о висини трошкова који недостају и захтјев за

њихову накнаду могу се поднијети најкасније у року од 15 дана од дана пријема правоснажне пресуде или одлуке из става 1 овог члана.

(3) Кад је о трошковима кривичног поступка из става 2 овог члана одлучено посебним рјешењем, о жалби против тог рјешења одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика.

(4) Кад се кривични поступак не покрене или се обустави у истрази, о трошковима одлучује државни тужилац.

Скривљени трошкови

Члан 228

(1) Окривљени, оштећени, оштећени као тужилац, приватни тужилац, бранилац, законски заступник, пуномоћник, свједок, вјештак, тумач и стручно лице из члана 282 став 8 овог законика, без обзира на исход кривичног поступка, сnose трошкове свог довођења, одлагања доказне радње или главног претреса и друге трошкове поступка које су проузроковали својом кривицом, као и одговарајући дио паушалног износа.

(2) О трошковима из става 1 овог члана доноси се посебно рјешење, осим ако се о трошковима које сnose приватни тужилац и окривљени рјешава у одлуци о главној ствари.

(3) О жалби против посебног рјешења из става 2 овог члана одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика.

Трошкови поступка кад је окривљени оглашен кривим

Члан 229

(1) Кад суд окривљеног огласи кривим изрећи ће у пресуди да је дужан да накнади трошкове кривичног поступка, који су унапријед исплаћени, као и трошкове приватног тужиоца, оштећеног као тужиоца, оштећеног и њихових законских заступника и награду и нужне издатке њихових пуномоћника.

(2) Лице које је окривљено за више кривичних дјела неће се осудити на накнаду трошкова у погледу дјела за која је ослобођено од оптужбе, уколико се ти трошкови могу издвојити из укупних трошкова.

(3) У пресуди којом је више окривљених оглашено кривим суд ће одредити колики ће дио трошкова сносити сваки од њих, а ако то није могуће, осудиће све окривљене да солидарно сnose трошкове. Плаћање паушалног износа одредиће се за сваког окривљеног посебно.

(4) У одлуци којом рјешава о трошковима суд може ослободити окривљеног од дужности да накнади у цјелини или дјелимично трошкове кривичног поступка из члана 226 став 2 тач. 1 до 6 и тачка 9 овог законика, ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање окривљеног или лица која је он дужан да издржава. Ако се ове околности утврде послје доношења одлуке о трошковима, предсједник вијећа може, посебним рјешењем, ослободити окривљеног од дужности накнаде трошкова кривичног поступка.

Трошкови поступка у случају обуставе поступка, доношења ослобађајуће или одбијајуће пресуде

Члан 230

(1) Кад се кривични поступак обустави или кад се донесе пресуда којом се окривљени ослобађа од оптужбе или којом се оптужба одбија, у одлуци о обустави поступка, односно у пресуди изрећи ће се да се трошкови кривичног поступка из члана 226 став 2 тач. 1 до 6 овог законика, као и нужни издаци окривљеног и нужни издаци и награда браниоца исплаћују из посебног раздјела буџета за рад судова, осим у случајевима из ст. 2 и 3 овог члана.

(2) Лице које је оглашено кривим за кривично дјело лажног пријављивања обавезаће се да сноси трошкове кривичног поступка које је проузроковало лажним пријављивањем.

(3) Приватни тужилац је дужан да накнади трошкове кривичног поступка из члана 226 став 2 тач. 1 до 6 и тачка 8 овог законика, нужне издатке окривљеног, као и нужне издатке и награду његовог браниоца, ако је поступак окончан пресудом којом се окривљени ослобађа од оптужбе или пресудом којом се оптужба одбија или рјешењем о обустави поступка, осим ако је поступак обустављен, односно ако је донесена пресуда којом се оптужба одбија због смрти окривљеног или због тога што је наступила застарјелост кривичног гоњења усљед одуговлачења поступка које се не може приписати у кривицу приватног тужиоца. Ако је поступак обустављен усљед одустанка од тужбе, окривљени и приватни тужилац могу се поравнати у погледу њихових међусобних трошкова. Ако има више приватних тужилаца, сви ће сносити трошкове солидарно.

(4) Кад суд одбаца оптужбу због ненадлежности, одлуку о трошковима донијеће надлежни суд.

(5) О висини нужних издатака окривљеног и нужних издатака и награде браниоца одлучује предсједник вијећа посебним рјешењем. О жалби против тог рјешења одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика.

(6) Захтјев за накнаду трошкова из става 5 овог члана подноси се у року од петнаест дана од дана пријема правоснажне одлуке из става 1 овог члана.

Награда и нужни издаци браниоца

Члан 231

(1) Награду и нужне издатке браниоца и пуномоћника приватног тужиоца или оштећеног дужно је да плати заступано лице, без обзира ко је по одлуци суда дужан да сноси трошкове кривичног поступка, осим ако се по одредбама овог законика награда и нужни издаци браниоца исплаћују из посебног раздјела буџета за рад судова. Ако је окривљеном био постављен бранилац, а плаћањем награде и нужних издатака би било доведено у питање издржавање окривљеног или издржавање лица које је он обавезан да издржава, награда и нужни издаци браниоца исплатиће се из посебног раздјела буџета за рад судова. На исти начин ће се поступити и кад је оштећеном као тужиоцу био постављен пуномоћник.

(2) Пуномоћник који није адвокат или адвокатски приправник нема право на награду, већ само на накнаду нужних издатака.

Трошкови који настану код вишег суда

Члан 232

О дужности плаћања трошкова који настану код вишег суда одлучује тај суд сходно одредбама чл. 226 до 231 овог законика.

Посебни прописи о накнади трошкова

Члан 233

Висину накнаде трошкова кривичног поступка и паушалног износа, као и начин исплате уређује Влада.

Глава XV

ИМОВИНСКОПРАВНИ ЗАХТЈЕВИ

Предмет имовинскоправног захтјева

Члан 234

(1) Имовинскоправни захтјев који је настао усљед извршења кривичног дјела расправиће се на предлог лица из члана 235 овог законика, ако се тиме не би знатно одуговлачио поступак.

(2) Имовинскоправни захтјев може се односити на накнаду штете, повраћај ствари или поништај одређеног правног посла.

Лица овлашћена за подношење предлога за остваривање имовинскоправног захтјева

Члан 235

(1) Предлог за остваривање имовинскоправног захтјева у кривичном поступку може поднијети лице које је овлашћено да такав захтјев остварује у парничном поступку.

(2) Ако су усљед кривичног дјела оштећена средства у државној својини, орган који је законом овлашћен да се стара о заштити тих средстава може у кривичном поступку учествовати у складу са овлашћењима која има на основу тог закона.

Поступак за остваривање имовинскоправног захтјева

Члан 236

(1) Предлог за остваривање имовинскоправног захтјева подноси се државном тужиоцу, односно суду пред којим се води кривични поступак.

(2) Предлог се може поднијети најкасније до завршетка главног претреса пред првостепеним судом.

(3) Лице овлашћено за подношење предлога дужно је да одређено означи свој захтјев и да поднесе доказе.

(4) Ако овлашћено лице није поднијело предлог за остваривање имовинскоправног захтјева у кривичном поступку до подизања оптужбе, обавијестиће се да може тај предлог поднијети до завршетка главног претреса. Ако су услед кривичног дјела оштећена средства у државној својини, а предлог није поднесен, суд ће о томе обавијестити орган из члана 235 став 2 овог законика.

Одустанак од предлога

Члан 237

(1) Овлашћена лица из члана 235 овог законика могу, до завршетка главног претреса, одустати од предлога за остваривање имовинскоправног захтјева у кривичном поступку и остваривати га у парничном поступку. У случају одустанка од предлога, такав предлог се не може поново поднијети.

(2) Ако је право садржано у имовинскоправном захтјеву послије поднесеног предлога, а прије завршетка главног претреса прешло на друго лице по правилима имовинског права, то лице ће се позвати да се изјасни да ли остаје код предлога. Ако се уредно позвано лице не одазове, сматраће се да је одустало од поднесеног предлога.

Утврђивање имовинскоправног захтјева и прикупљање доказа

Члан 238

(1) Суд пред којим се води поступак саслушаће окривљеног о чињеницама наведеним у предлогу и испитаће околности које су од важности за утврђивање имовинскоправног захтјева. Суд је дужан да прикупи доказе и утврди шта је потребно за одлучивање о захтјеву и прије него што је поднесен такав предлог.

(2) Ако би се утврђивањем имовинскоправног захтјева знатно одуговлачио кривични поступак, суд ће се ограничити на прикупљање оних података чије утврђивање касније не би било могуће или би било знатно отежано.

Одлуке о имовинскоправном захтјеву

Члан 239

(1) О имовинскоправном захтјеву одлучује суд.

(2) У пресуди којом окривљеног оглашава кривим суд може овлашћеном лицу досудити имовинскоправни захтјев у цјелини или дјелимично, а за преостали дио упутити на парнични поступак. Ако чињенице утврђене у кривичном поступку не пружају поуздан основ ни за потпуно ни за дјелимично пресуђење, а њихово утврђивање би водило знатном одуговлачењу поступка, суд ће овлашћено лице упутити да имовинскоправни захтјев у цјелини може да остварује у парничном поступку.

(3) Кад суд донесе пресуду којом се окривљени ослобађа од оптужбе или којом се оптужба одбија или кад рјешењем обустави кривични поступак, упутиће овлашћено лице да имовинскоправни захтјев може остваривати у парничном поступку.

(4) Кад се суд огласи ненадлежним за кривични поступак, упутиће овлашћено лице да имовинскоправни захтјев може поднијети у кривичном поступку који ће отпочети или продужити надлежни суд.

(5) Суд може у току кривичног поступка или по његовом окончању, без обзира на врсту одлуке коју је донио, упутити оштећеног, односно лице које је поднијело имовинскоправни захтјев и окривљеног да покушају да свој спорни однос који је предмет тог захтјева ријеше у поступку посредовања у складу са законом којим се уређују правила поступка посредовања.

Одлука о предаји ствари оштећеном

Члан 240

Ако се имовинскоправни захтјев односи на повраћај ствари, а суд установи да ствар припада оштећеном и да се налази код окривљеног или код неког од учесника у кривичном дјелу или код лица коме су је они дали на чување, у пресуди ће одредити да се ствар преда оштећеном.

Поништај правног посла

Члан 241

Ако се имовинскоправни захтјев односи на поништај одређеног правног посла, а суд нађе да је захтјев основан, изрећи ће у пресуди потпун или дјелимични поништај тог правног посла, са посљедицама које отуда проистичу, не дирајући у права трећих лица.

Измјена одлуке о имовинскоправном захтјеву

Члан 242

(1) Правоснажну пресуду којом је одлучено о имовинскоправном захтјеву суд може у кривичном поступку измијенити само поводом понављања кривичног поступка или захтјева за заштиту законитости.

(2) Осим у случају из става 1 овог члана, осуђени, односно његови наслједници могу само у парничном поступку захтијевати да се правоснажна пресуда кривичног суда којом је одлучено о имовинскоправном захтјеву измијени, и то ако постоје услови за понављање поступка по одредбама закона којим се уређује парнични поступак.

Одређивање привремених мјера

Члан 243

(1) На предлог овлашћених лица из члана 235 овог законика у кривичном поступку се могу, по одредбама закона којим је уређен извршни поступак, одредити привремене мјере обезбјеђења имовинскоправног захтјева насталог услед извршења кривичног дјела.

(2) Рјешење из става 1 овог члана у истрази доноси судија за истрагу. Послије подигнуте оптужнице рјешење доноси, ван главног претреса, председник вијећа, а на главном претресу вијеће.

(3) Жалба против рјешења вијећа о привременим мјерама обезбјеђења није дозвољена. У осталим случајевима о жалби рјешава вијеће из члана 24 став 7 овог законика. Жалба не задржава извршење рјешења.

Враћање ствари у току поступка

Члан 244

(1) Ако се ради о стварима које несумњиво припадају оштећеном, а не служе као доказ у кривичном поступку, предаће се оштећеном и прије завршетка поступка.

(2) Ако се више оштећених споре о праву својине, упутиће се на парнични поступак, а суд ће у кривичном поступку одредити само чување ствари као привремену мјеру обезбјеђења.

(3) Ствари које служе као доказ одузеће се привремено и по окончању поступка вратити власнику. Ако је оваква ствар неопходно потребна власнику, она му се може вратити и прије окончања поступка, уз обавезу да је на захтјев донесе.

Мјере обезбјеђења према трећем лицу

Члан 245

(1) Ако оштећени има захтјев према трећем лицу због тога што се код њега налазе ствари прибављене кривичним дјелом или због тога што је оно услед кривичног дјела дошло до имовинске користи, суд може у кривичном поступку, на предлог лица из члана 235 овог законика и по одредбама закона којим је уређен извршни поступак, одредити привремене мјере обезбјеђења и према том трећем лицу. Одредбе члана 243 ст. 2 и 3 овог законика важе и у овом случају.

(2) У пресуди којом се окривљени оглашава кривим суд ће укинути мјере из става 1 овог члана ако већ раније нијесу укинуте или ће оштећеног упутити на парнични поступак и ове мјере укинути ако парнични поступак не буде покренут у року који одреди суд.

Глава XVI

ПРЕЈУДИЦИЈАЛНА ПИТАЊА И ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Рјешавање претходних питања

Члан 246

(1) Ако примјена Кривичног законика зависи од претходног рјешења неког правног питања за чије рјешавање је надлежан суд у другом поступку или неки други државни орган, суд који суди у кривичном предмету може сам ријешити и то питање по одредбама које важе за доказивање у кривичном поступку. Рјешавање овог правног питања од стране кривичног суда има дејство само за кривични предмет који овај суд расправља.

(2) Ако је о претходном питању из става 1 овог члана већ донио одлуку суд у неком другом поступку или други државни орган, таква одлука не веже кривични суд у погледу оцјене да ли је учињено одређено кривично дјело.

Одобрење за кривично гоњење

Члан 247

(1) Кад је законом одређено да је за гоњење појединих лица и кривичних дјела потребно претходно одобрење надлежног државног органа, државни тужилац не може донијети наредбу о спровођењу истраге нити подићи непосредну оптужницу, односно оптужни предлог, ако не поднесе доказ да је одобрење дато, осим ако је потврђеним међународним уговорима друкчије одређено.

(2) Кад се за кривично дјело гони по приватној тужби, односно по захтјеву оштећеног као тужиоца, одобрење прибавља суд.

(3) Лице које ужива право имунитета може се на њега позвати до почетка главног претреса. Ако оптужени стекне право имунитета после почетка главног претреса, на имунитет се може позвати одмах, а најкасније до завршетка главног претреса.

(4) Органи из ст. 1 и 2 овог члана могу од надлежног државног органа затражити одобрење за кривично гоњење и прије него што се лице које ужива право имунитета на њега позвало.

Обавјештење о притвору, ступању оптужнице на правну снагу и осуђујућој пресуди

Члан 248

О стављању у притвор, ступању оптужнице на правну снагу, односно о осуђујућој пресуди због кривичног дјела за које се гони на основу оптужног предлога, суд ће, у року од три дана, обавијестити орган или послодавца код кога је окривљени у радном односу.

Обустава поступка услед смрти окривљеног

Члан 249

Кад се у току кривичног поступка утврди да је окривљени умро, рјешењем судије за истрагу или предсједника вијећа обуставиће се кривични поступак.

Поступање у случају утврђивања неурачунљивости окривљеног

Члан 250

Ако суд у току поступка, а на основу изведених доказа утврди да је окривљени учинио кривично дјело и да је у вријеме извршења кривичног дјела био неурачунљив, донијеће одлуку у складу са чланом 470 овог законика.

Кажњавање због одуговлачења поступка

Члан 251

(1) Суд може у току поступка казнити новчаном казном до 1.000 € браниоца, пуномоћника или законског заступника, оштећеног, оштећеног као тужиоца или приватног тужиоца, ако су његови поступци очигледно управљени на одуговлачење кривичног поступка.

(2) О кажњавању адвоката обавијестиће се Адвокатска комора.

(3) Ако државни тужилац не подноси суду предлоге благовремено или друге радње у поступку предузима с великим закашњењем и тиме проузрокује одуговлачење поступка, обавијестиће се о томе виши државни тужилац.

Примјена правила међународног права

Члан 252

(1) На искључење кривичног гоњења странаца који уживају право имунитета у Црној Гори примјењују се правила међународног права.

(2) У случају сумње да ли се ради о лицима из става 1 овог члана, суд ће се за објашњење обратити органу државне управе надлежном за иностране послове.

Обавеза државних органа, судова и других органа у откривању кривичног дјела и учиниоца

Члан 253

Сви државни органи дужни су да судовима и другим органима који учествују у кривичном поступку пруже потребну помоћ, нарочито ако се ради о откривању кривичних дјела и проналажењу учинилаца.

Дио други

ТОК ПОСТУПКА

А. ИЗВИЂАЈ

Глава XVII

КРИВИЧНА ПРИЈАВА

Обавеза пријављивања кривичног дјела

Члан 254

(1) Службена и одговорна лица у државним органима, органима локалне самоуправе, јавним предузећима и установама дужни су да пријаве кривична дјела за која се гони по службеној дужности, о којима су обавијештена или за која сазнају у вршењу своје дужности.

(2) Дужност из става 1 овог члана имају и сва физичка и правна лица која на основу закона имају одређена јавна овлашћења или се професионално баве заштитом и обезбјеђењем људи и имовине, здравственом заштитом људи, односно пословима чувања, васпитања или образовања малолетних лица, ако су за кривично дјело сазнала у вези са својом дјелатношћу.

(3) Подносиоци кривичне пријаве из става 1 овог члана навешће доказе који су им познати и предузеће мјере да би се сачували трагови кривичног дјела, предмети на којима је или помоћу којих је учињено кривично дјело, предмети настали извршењем кривичног дјела и други докази.

Пријављивање кривичних дјела од стране грађана

Члан 255

(1) Свако треба да пријави кривично дјело за које се гони по службеној дужности, а дужан је да пријави кривично дјело чијим извршењем је оштећено малолетно лице.

(2) Кад суд у току кривичног поступка оцијени да постоји основана сумња да је одређено лице пропустило да изврши дужност из става 1 овог члана и да из тог пропуштања произилази основана сумња да је тиме учињено кривично дјело запуштање и злостављање малолетног лица обавијестиће о томе надлежног државног тужиоца.

Подношење пријаве

Члан 256

(1) Пријава се подноси надлежном државном тужиоцу, писано или усмено.

(2) Ако се пријава подноси усмено, подносилац пријаве ће се упозорити на последице лажног пријављивања. О усменој пријави саставиће се записник, а ако је пријава саопштена телефоном или другим средством електронске комуникације, сачиниће се службена забиљешка.

(3) Ако је пријава поднесена суду, полицији или ненадлежном државном тужиоцу, они ће пријаву примити и одмах доставити надлежном државном тужиоцу.

Рок за поступање по пријави

Члан 256а

(1) Руководилац државног тужилаштва или државни тужилац коме је предмет додијељен у рад дужан је да донесе одлуку, најкасније у року од три мјесеца од дана пријема предмета.

(2) Изузетно, у сложеним предметима због обима, чињеничних или правних питања, одлука се мора донијети најкасније у року од шест мјесеци, са изузетком предмета у којима се примјењују мјере тајног надзора кад одлука треба бити донијета у року од три мјесеца од завршетка мјере тајног надзора. У предметима у којима су прибављани докази по замолницама за међународну правну помоћ, одлука се мора донијети у року од мјесец дана од дана прибављања доказа по замолницама.

(3) У скраћеном поступку одлука о кривичној пријави се мора донијети најкасније у року од мјесец дана.

(4) Руководилац државног тужилаштва може уз писано образложење тражити одобрење за продужење рока најдуже мјесец дана од руководиоца непосредно вишег државног тужилаштва, а државни тужилац којем је предмет додијељен у рад може уз писано образложење тражити одобрење за продужење рока од руководиоца државног тужилаштва најдуже мјесец дана.

Овлашћења и радње полиције у извиђају

Члан 257

(1) Ако постоје основи сумње да је извршено кривично дјело за које се гони по службеној дужности, полиција је дужна да обавијести државног тужиоца и самоиницијативно или по захтјеву државног тужиоца предузме потребне мјере да се пронађе учинилац кривичног дјела, да се учинилац или саучесник не сакрије или не побјегне, да се открију и обезбиједе трагови кривичног дјела и предмети који могу послужити као доказ, као и да прикупи сва обавјештења која би могла бити од користи за успјешно вођење кривичног поступка.

(2) У циљу испуњења дужности из става 1 овог члана, полиција може да тражи обавјештења од грађана, примијени полиграфско тестирање, изврши анализирање гласа, изврши антитерористички преглед, ограничи кретање односно приступ одређених лица на одређеном простору за потребно вријеме, јавно распише награду у циљу прикупљања обавјештења, изврши потребан преглед превозних средстава, путника и пртљага, предузме потребне мјере у циљу проналажења лица, предузме потребне мјере у вези са утврђивањем идентитета лица и истовјетности предмета, узме узорак за ДНК анализу, распише потрагу за лицима и стварима за којима се трага, прегледа одређене објекте и просторије државних органа, привредних друштава, других правних лица и предузетника у присуству одговорног лица, оствари увид у њихову документацију и по потреби је одузме, као и да предузме и друге потребне радње и мјере у складу са овим закоником. О чињеницама и околностима које су утврђене приликом предузимања појединих радњи, а могу бити од интереса за кривични поступак, као и о предметима који су пронађени или одузети саставиће се записник или службена забиљешка. Извршење појединих радњи из овог става полиција може да забиљежи и уређајем за аудио или аудиовизуелно снимање и ови снимци се прилажу записнику, односно службеној забиљешци.

(3) Приликом увиђаја за кривично дјело против безбједности јавног саобраћаја за које постоје основи сумње да је проузроковало тешке посљедице или да је извршено са умишљајем, полиција може од осумњиченог привремено, а најдуже до три дана, одузети возачку дозволу.

(4) Лице према којем је примијењена нека од радњи или мјера из ст. 2 и 3 овог члана има право да поднесе притужбу надлежном државном тужиоцу.

Достављање података о електронском комуникацијском саобраћају

Члан 257а

(1) Ако постоје основи сумње да је регистровани власник или корисник телекомуникацијског средства извршио, врши или се припрема за вршење кривичних дјела за која се гони по службеној дужности, на основу наредбе судије за истрагу, а ради откривања учиниоца и прикупљања доказа или ради лоцирања или идентификације лица и трагања за лицем које се налази у бјекству или лица за којим је расписана међународна потјерница, полиција може:

1) од оператора комуникацијских услуга затражити провјеру истовјетности, трајања и учесталости комуникације са одређеним електронским комуникацијским адресама, утврђивање мјеста на којима се налазе лица која успостављају електронску комуникацију, као и идентификацијске ознаке уређаја;

2) техничким уређајем извршити идентификацију интернационалног идентификационог броја корисника (IMSI број) и интернационалног идентификационог броја мобилног уређаја (IMEI број) и лоцирање телефона и других средстава за електронску комуникацију.

(2) Полиција може на основу наредбе судије за истрагу:

1) затражити од оператора комуникацијских услуга провјеру из става 1 тачка 1 овог члана и за лица која су повезана са власником или корисником телекомуникацијског средства;

2) извршити идентификацију и лоцирање из става 1 тачка 2 овог члана и за лица која су повезана са власником или корисником телекомуникацијског средства.

(3) Уз наредбу из става 1 тачка 1 и става 2 тачка 1 овог члана, судија за истрагу ће издати посебан налог у којем ће навести само телефонски број, е-маил адресу или интернационални идентификациони број корисника (IMSI број), интернационални идентификациони број мобилног уређаја (IMEI број) и адресу интернет протокола (IP адреса) лица у односу на које се прикупљају подаци о електронском комуникацијском саобраћају.

(4) Наредбу из ст. 1 и 2 овог члана, судија за истрагу доноси на предлог државног тужиоца, у року од четири часа.

(5) Изузетно, ако се писана наредба не може издати на вријеме, а постоји опасност од одлагања, предузимање мјере из ст. 1 и 2 овог члана може започети на основу усмене наредбе судије за истрагу. У том случају писана наредба мора да буде прибављена у року од 24 часа од издавања усмене наредбе.

(6) Предлог државног тужиоца за доношење наредбе из ст. 1, 2 и 4 овог члана садржи личне податке лица из ст. 1 и 2 овог члана, ако је лице познато и разлоге за издавање наредбе.

(7) Ако државни тужилац одлучи да не покрене кривични поступак, односно кад се лице за којим се трага пронађе, прикупљени материјал ће се у затвореном омоту доставити судији за истрагу, који ће наредити да се материјал уништи у присуству државног тужиоца и судије за истрагу, о чему ће судија за истрагу сачинити записник.

(8) Судија за истрагу ће поступити у складу са ставом 7 овог члана и кад државни тужилац донесе наредбу о спровођењу истраге против осумњиченог, а прикупљени материјал или дио материјала није потребан за вођење кривичног поступка.

(9) Ако су подаци из ст. 1 и 2 овог члана прибављени противно одредбама овог члана, не могу се користити као доказ у кривичном поступку.

Прибављање података о банковним рачунима и банкарским трансакцијама

Члан 257б

(1) Ако постоје основи сумње да је одређено лице извршило, врши или се припрема за вршење кривичних дјела за која се гони по службеној дужности, на предлог државног тужиоца, судија за истрагу може рјешењем обавезати банку да, у одређеном року, достави податке о банковним рачунима и банкарским трансакцијама тог лица, а ради откривања учиниоца и прикупљања доказа или ради лоцирања, идентификације лица и трагања за лицем које се налази у бјекству или лица за којим је расписана међународна потјерница.

(2) За неизвршавање рјешења из става 1 овог члана, судија за истрагу може одговорно лице у банци казнити новчаном казном у износу до 5.000 еура, а банку новчаном казном у износу до 50.000 еура.

(3) Ако и након изрицања новчане казне из става 2 овог члана банка не изврши рјешење судије за истрагу, одговорном лицу у банци може се одредити затвор до извршења рјешења, а најдуже два мјесеца.

(4) Против рјешења из ст. 1, 2 и 3 овог члана, може се изјавити жалба у року од 48 часова од часа пријема рјешења.

(5) О жалби из става 4 овог члана одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика, у року од три дана од дана достављања одлуке суда.

(6) Жалба против рјешења о затвору не задржава извршење рјешења.

Задржавање на мјесту извршења кривичног дјела и друге радње

Члан 258

(1) Овлашћени полицијски службеник има право да лице затечено на мјесту извршења кривичног дјела упути државном тужиоцу или да га задржи на мјесту извршења кривичног дјела до његовог доласка, ако би то лице могло дати податке важне за кривични поступак и ако је вјероватно да се његово саслушање касније не би могло извршити или би било скопчано са знатним одуговлачењем или другим тешкоћама. Задржавање овог лица на мјесту извршења кривичног дјела не може трајати дуже од шест сати.

(2) Кад је то неопходно ради утврђивања идентитета или у другим случајевима од интереса за успјешно вођење поступка, полиција може фотографисати осумњиченог и узети отиске његових прстију, као и предузети друге радње потребне за утврђивање идентитета, а уз претходно одобрење државног тужиоца и јавно објавити фотографију осумњиченог.

(3) Ако је потребно да се утврди од кога потичу отисци прстију на појединим предметима, полиција може узимати отиске прстију од лица за која постоји вјероватноћа да су могла доћи у додир с тим предметима.

(4) Лице према коме је предузета нека од радњи из овог члана има право да поднесе притужбу надлежном државном тужиоцу или непосредно вишем органу полиције.

Прикупљање обавјештења од грађана

Члан 259

(1) Полиција може позивати грађане ради прикупљања обавјештења о кривичном дјелу и учиниоцу. У позиву се мора назначити разлог позивања и да грађанин има право да у просторије полиције дође заједно са адвокатом. Принудно се може довести лице које се није одазвало позиву само ако је у позиву било на то упозорено.

(2) Прикупљање обавјештења од стране полиције од истог лица може трајати онолико колико је неопходно да се добије потребно обавјештење, а најдуже шест сати.

(3) Обавјештења од грађана не смију се прикупљати принудно нити уз обману или исцрпљивање, а полиција мора да поштује личност и достојанство грађана. Ако грађанин одбије да пружи обавјештења он се не може даље задржавати и у том случају се не примијењује правило о року из става 2 овог члана.

(4) Ако позвани грађанин дође у просторије полиције заједно са адвокатом, полиција ће допустити да адвокат присуствује прикупљању обавјештења од грађанина.

(5) Службена забиљешка или записник о датом обавјештењу прочитаће се лицу које је обавјештење дало. То лице може ставити примједбе које је полиција дужна да унесе у службену забиљешку или записник. Копија службене забиљешке или записника о датом обавјештењу издаће се грађанину, ако то захтијева.

(6) Грађанин се може поново позивати ради прикупљања обавјештења о околностима другог кривичног дјела или учиниоца, а ради прикупљања обавјештења о истом кривичном дјелу може се поново позвати уз сагласност државног тужиоца.

(7) Приликом поступања у складу са ст. 1 до 6 овог члана полиција не може грађане саслушавати у својству окривљеног, свједока или вјештака.

Прикупљање обавјештења од лица у притвору

Члан 260

(1) По одобрењу судије за истрагу, односно председника вијећа, државни тужилац, а изузетно и полиција кад јој то повјери државни тужилац, могу прикупљати обавјештења од лица која се налазе у притвору ако је то потребно ради откривања или разјашњавања других кривичних дјела и учинилаца.

(2) Обавјештења из става 1 овог члана ће се прикупљати у затвору у којем се окривљени налази у притвору, у вријеме које одреди судија за истрагу или председник вијећа и у његовом присуству, или у присуству судије кога он одреди. Прикупљању ових обавјештења има право да присуствује бранилац окривљеног ако то притворено лице захтијева.

(3) Прикупљање обавјештења ће се одложити до доласка браниоца окривљеног, али не дуже од четири часа, а ако у том року бранилац не дође обавјештења се могу прикупити и без присуства браниоца.

Саслушање осумњиченог у извиђају

Члан 261

(1) Ако полиција у току прикупљања обавјештења оцијени да позвани грађанин може бити осумњичени, дужна је да о томе одмах обавијести државног тужиоца који ће затражити од полиције да му доведе осумњиченог уколико оцијени да је његово саслушање прије доношења наредбе о спровођењу истраге неопходно.

(2) Осумњичени се обавјештава о дјелу које му се ставља на терет и о основама сумње, да не мора да даје никакве изјаве нити да одговара на постављена питања, као и да се све његове изјаве могу употрејевити као доказ против њега у кривичном поступку, као и о праву да узме браниоца који ће присуствовати његовом саслушању.

(3) Осумњиченом ће се омогућити да употребом телефона или другог средства електронске комуникације непосредно или посредством чланова породице или трећег лица чији идентитет мора бити познат успостави контакт са браниоцем, а државни тужилац може осумњиченом помоћи да нађе браниоца.

(4) Ако у случају обавезне одбране из члана 69 став 1 овог законика осумњичени сам не узме браниоца или бранилац не дође у року од четири часа након што је осумњичени у смислу става 3 овог члана са њим успоставио контакт, државни тужилац ће по службеној дужности осумњиченом поставити браниоца по редосљеду са списка Адвокатске коморе и без одлагања га саслушати.

(5) По одобрењу државног тужиоца, а уз присуство браниоца, полиција и службеници органа државне управе надлежног за послове царина могу да саслушају осумњиченог. Ако осумњичени сам не узме браниоца, надлежни државни тужилац ће му по службеној дужности поставити браниоца по редосљеду са списка Адвокатске коморе и без одлагања га саслушати.

(6) Бранилац постављен по службеној дужности у смислу ст. 4 и 5 овог члана остаје у поступку док постоје услови за обавезну одбрану, односно док окривљени сам не изабере браниоца.

(7) На саслушање осумњиченог од стране државног тужиоца, односно полиције примјењују се одредбе овог законика о саслушању окривљеног.

(8) О саслушању осумњиченог саставља се записник који се осумњиченом чита и који он потписује и у записник се уносе све примједбе које је осумњичени дао. Ток саслушања може се снимити и уређајем за аудио, односно аудиовизуелно снимање. Записник о саслушању осумњиченог не издаја се из списка и може се користити као доказ у кривичном поступку.

(9) Ако након саслушања осумњиченог државни тужилац оцијени да постоји основана сумња да је осумњичени учинио кривично дјело које му се ставља на терет, наредбом ће одредити спровођење истраге.

(10) Кад донесе наредбу из става 9 овог члана, државни тужилац може, ако оцијени да су испуњени услови из члана 267 став 1 овог законика, донијети рјешење о задржавању осумњиченог, а у том случају државни тужилац ће судији за истрагу предложити одређивање притвора. Судија за истрагу поступа у складу са чланом 268 овог законика.

Саслушање свједока у извиђају

Члан 262

(1) Ако у току извиђаја државни тужилац оцијени да је ради доношења наредбе о спровођењу истраге потребно неко лице саслушати у својству свједока, саслушање ће обавити у складу са чланом 113 овог законика.

(2) Приликом предузимања радње из става 1 овог члана, осумњиченом ако је познат и његовом браниоцу ће се омогућити да присуствују саслушању, осим кад постоји опасност од одлагања или то није могуће из других важних разлога, при чему они могу постављати питања свједоку и износити своје примједбе.

(3) О саслушању свједока саставља се записник који потписује свједок. У записнику ће се навести разлог због којег је саслушање свједока извршено без присуства осумњиченог и његовог браниоца. Ток саслушања може се снимити уређајем за аудио, односно аудиовизуелно снимање. Записник о саслушању свједока се не издваја из списка и може се користити као доказ у кривичном поступку.

Привремено одузимање предмета, увиђај и вјештачење

Члан 263

(1) Полиција може, и прије покретања истраге, привремено одузети предмете у складу са чланом 85 став 9 овог законика, ако постоји опасност од одлагања и претрести стан и лица под условима из члана 83 овог законика.

(2) Полиција је дужна да привремено одузете предмете одмах врати власнику или држаоцу, ако кривични поступак не буде покренут, односно ако у року од три мјесеца не поднесе кривичну пријаву државном тужиоцу.

(3) Ако државни тужилац није у могућности да одмах изађе на лице мјеста, полиција може сама извршити увиђај и одредити потребна вјештачења која не трпе одлагање, осим обдукције и ексхумације леша. Ако државни тужилац стигне на лице мјеста у току вршења увиђаја, он може предузети вршење ових радњи.

(4) О радњама из ст. 1 до 3 овог члана полиција, односно судија за истрагу ће без одлагања обавијестити државног тужиоца.

Лишење слободе од стране полиције

Члан 264

(1) Овлашћени полицијски службеници могу неко лице лишити слободе, ако постоји неки од разлога за одређивање притвора из члана 175 овог законика, али су дужни да о томе одмах обавијесте државног тужиоца, сачине службену забиљешку која обавезно садржи вријеме и мјесто лишења слободе и да то лице, без одлагања спроведу државном тужиоцу. Приликом довођења овлашћени полицијски службеник ће државном тужиоцу предати службену забиљешку, а државни тужилац ће у записник унијети и изјаву лица лишеног слободе о времену и мјесту лишења слободе.

(2) Лице лишено слободе мора бити упознато са правима из члана 5 овог законика.

(3) У случају да лице лишено слободе не буде спроведено државном тужиоцу у року од 24 часа од часа лишења слободе, полиција је дужна да то лице пусти на слободу одмах.

(4) Лице лишено слободe у складу са ставом 1 овог члана не може бити поново лишено слободe за исто кривично дјело.

(5) Овлашћени полицијски службеници могу лишити слободe лице за којим је расписана међународна потјерница. Лице лишено слободe ће се без одлагања спровести судији за истрагу, а најкасније у року од 24 часа од часа лишења слободe.

Лишење слободe лица затеченог у извршењу кривичног дјела

Члан 265

Лице затечено у извршењу кривичног дјела за које се гони по службеној дужности може свако лишити слободe. Лице лишено слободe се мора одмах предати државном тужиоцу или полицији, а ако се то не може учинити, мора се одмах обавијестити један од тих органа. Полиција ће поступити у складу са чланом 264 овог законика.

Поступање државног тужиоца након довођења лица лишеног слободe

Члан 266

(1) Државни тужилац је дужан да лицу лишеном слободe одмах саопшти да може узети браниоца и омогући му да у његовом присуству, уз коришћење телефона или другог средства електронске комуникације, обавијести браниоца непосредно или посредством чланова породице или трећег лица, чији идентитет државном тужиоцу мора бити откривен, а ако је потребно и помогне му да нађе браниоца.

(2) Ако лице из става 1 овог члана не обезбиједи присуство браниоца у року од 12 часова од кад му је то, у смислу става 1 овог члана, омогућено или изјави да не жели да узме браниоца, државни тужилац је дужан да га без одлагања саслуша, а најкасније у року од наредних 12 часова.

(3) Ако у случају обавезне одбране из члана 69 став 1 овог законика лице из става 1 овог члана не узме браниоца у року од 12 часова од часа кад је поучено о овом праву или изјави да неће узети браниоца, поставиће му се бранилац по службеној дужности по редосљеду са списка Адвокатске коморе и без одлагања ће се саслушати.

(4) Одмах послѣ саслушања државни тужилац ће лице из става 1 овог члана пустити на слободу, осим ако оцијени да постоје разлози за задржавање.

Задржавање од стране државног тужиоца

Члан 267

(1) Осумњиченог лишеног слободe државни тужилац може изузетно, а најдуже 72 часа од часа лишења слободe, задржати ако оцијени да постоји неки од разлога из члана 175 став 1 овог законика.

(2) Задржаном лицу и браниоцу државни тужилац ће одмах, а најкасније у року од два часа донијети и уручити рјешење о задржавању. У рјешењу мора бити наведено дјело за које се осумњичени терети, основаност сумње, разлог задржавања, дан и час лишења слободe, као и вријеме почетка задржавања.

(3) Против рјешења о задржавању осумњичени и бранилац могу изјавити жалбу, у року од осам часова од часа пријема рјешења из става 2 овог члана, која се са списима предмета одмах доставља судији за истрагу. Судија за истрагу је дужан да о жалби одлучи у року од четири часа од кад је примио жалбу. Жалба не задржава извршење рјешења.

Одређивање притвора у извиђају

Члан 268

(1) Кад државни тужилац донесе рјешење о задржавању, а оцијени да и даље постоје разлози за одређивање притвора, предложиће судији за истрагу да осумњиченом одреди притвор.

(2) Предлог из става 1 овог члана доставиће се судији за истрагу прије истека рока задржавања. У овом року судији за истрагу мора бити доведено задржано лице.

(3) Судија за истрагу ће, у присуству државног тужиоца, саслушати лице из става 1 овог члана о свим околностима од значаја за доношење одлуке о одређивању притвора и одмах послје саслушања, а најкасније у року од 24 часа од кад му је то лице доведено, одлучити да ли ће одредити притвор или одбити предлог за одређивање притвора.

(4) Лице из става 1 овог члана има право да његовом саслушању пред судијом за истрагу присуствује бранилац. У погледу остваривања овог права примјењиваће се одредбе члана 266 ст. 2 и 3 овог законика.

(5) Ако државни тужилац у току задржавања није донио и суду предао наредбу о спровођењу истраге, нити то учини у року од 48 часова од часа одређивања притвора, судија за истрагу ће притворено лице пустити на слободу.

(6) Кад је лице лишено слободе доведено државном тужиоцу, то лице има право на здравствени преглед од стране доктора медицине кад то затражи или када то затраже његов бранилац, члан његове породице или лице са којим живи у ванбрачној заједници. Извјештај о обављеном здравственом прегледу прилаже се списима предмета.

Судско обезбјеђење доказа

Члан 269

(1) Уколико постоји опасност да се лице услед старости, болести или других важних разлога неће моћи саслушати на главном претресу, државни тужилац ће предложити судији за истрагу да саслуша то лице као свједока у складу са чланом 113 овог законика.

(2) Ако се судија за истрагу не сагласи са предлогом из става 1 овог члана, одлуку о томе донијеће вијеће из члана 24 став 7 овог законика.

Подношење кривичне пријаве од стране полиције

Члан 270

(1) На основу прикупљених обавјештења полиција саставља и подноси државном тужиоцу кривичну пријаву, обавјештава га о предузетим радњама

у извиђају и наводи доказе за које је сазнала приликом прикупљања обавјештења. Уз пријаву достављају се и предмети, скице, фотографије, аудио и аудиовизуелни снимци, прибављени извјештаји, списи о предузетим мјерама и радњама, записници, службене забиљешке, изјаве и други материјали који могу бити корисни за успјешно вођење кривичног поступка.

(2) Ако полиција послје подношења кривичне пријаве сазна за нове чињенице, доказе или трагове кривичног дјела, дужна је да прикупи потребна обавјештења и да извјештај о томе као допуну кривичне пријаве достави државном тужиоцу.

Одбацивање и допуна кривичне пријаве

Члан 271

(1) Државни тужилац ће образложеним рјешењем одбацити пријаву ако из саме пријаве проистиче да пријављено дјело није кривично дјело, или није кривично дјело за које се гони по службеној дужности, ако је наступила застарјелост или је дјело обухваћено амнестијом или помиловањем или ако постоје друге околности које искључују гоњење.

(2) О одбацивању кривичне пријаве обавијестиће се подносилац кривичне пријаве, оштећени у складу са чланом 59 овог законика, као и лице против кога је поднијета кривична пријава, ако оно то захтијева. Оштећени и подносилац кривичне пријаве у обавјештењу ће се поучити о праву на подношење притужбе на рјешење о одбацивању кривичне пријаве.

(3) Ако државни тужилац из саме пријаве не може оцијенити да ли су вјероватни наводи пријаве или ако подаци у пријави не пружају довољно основа ни за доношење наредбе о спровођењу истраге нити рјешења о одбацивању пријаве, а нарочито ако је извршилац непознат, државни тужилац ће, сам или посредством других органа, прикупити потребна обавјештења. У ту сврху државни тужилац може позвати подносиоца пријаве, пријављено лице и друга лица за која оцијени да могу пружити релевантне податке од значаја за доношење одлуке по пријави. Ако није у могућности да то предузме сам, државни тужилац ће захтијевати од полиције да прикупи потребна обавјештења и предузме друге мјере ради откривања кривичног дјела и учиниоца у складу са чл. 257, 258 и 259 овог законика.

(4) Ради разјашњења одређених стручних питања која се постављају код одлучивања о кривичној пријави, државни тужилац може затражити од лица одговарајуће струке да му о тим питањима да потребна објашњења.

(5) Државни тужилац може увијек тражити да га полиција обавијести о мјерама које су предузете. Полиција је дужна да му без одлагања одговори.

(6) Ако и послје предузетих радњи из ст. 3, 4 и 5 овог члана постоје неке од околности из става 1 овог члана или ако не постоји основана сумња да је осумњичени извршио кривично дјело за које се гони по службеној дужности, државни тужилац ће одбацити пријаву.

(7) Државни тужилац и други државни орган, привредна друштва и друга правна лица дужни су да приликом прикупљања обавјештења, односно давања података, поступају обазриво, водећи рачуна да се не нашкоди части и угледу лица на које се ови подаци односе.

Притужба на рјешење о одбацивању кривичне пријаве

Члан 271а

(1) Оштећени или подносилац кривичне пријаве кад нема оштећеног или је оштећени непознат имају право да, у року од осам дана од дана пријема обавјештења из члана 271 став 2 овог законика, непосредно вишем државном тужилаштву поднесу притужбу којом захтијевају преиспитивање рјешења о одбацивању кривичне пријаве.

(2) Непосредно више државно тужилаштво ће о свом поступању по притужби из става 1 овог члана обавијестити оштећеног, односно подносиоца кривичне пријаве у року од 30 дана од дана подношен притужбе.

Одлагање кривичног гоњења

Члан 272

(1) Државни тужилац може одложити кривично гоњење за кривична дјела за која је прописана новчана казна или казна затвора до пет година кад нађе да не би било цјелисходно да се води кривични поступак, с обзиром на природу кривичног дјела и околности под којима је учињено, ранији живот учиниоца и његова лична својства, ако осумњичени прихвати испуњење једне или више од сљедећих обавеза:

1) да отклони штетну посљедицу насталу извршењем кривичног дјела или да накнади причињену штету;

2) да испуни доспјеле обавезе издржавања, односно друге обавезе утврђене правоснажном судском одлуком;

3) да плати одређени новчани износ у корист хуманитарне организације, фонда или јавне установе;

4) да обави одређени друштвено корисни или хуманитарни рад.

(2) Осумњичени је дужан да прихваћену обавезу изврши у року који не може бити дужи од шест мјесеци.

(3) Обавезе из става 1 овог члана државни тужилац утврђује рјешењем. Рјешење се доставља осумњиченом, оштећеном ако га има, односно хуманитарној организацији или јавној установи у чију се корист налаже извршење.

(4) Прије доношења рјешења из става 3 овог члана, државни тужилац може, уз помоћ посебно обучених лица - посредника, спровести поступак посредовања између оштећеног и осумњиченог на који се сходно примјењују одредбе закона којим се уређују правила поступка посредовања за обавезе из става 1 тач. 1 и 2 овог члана, односно прибавиће сагласност оштећеног за мјере из става 1 тач. 3 и 4 овог члана.

(5) Ближи начин испуњења обавеза из става 1 тач. 1 до 4 овог члана, садржај рјешења из става 3 овог члана, као и ближи начин спровођења радњи у примјени одредаба овог члана прописује министарство надлежно за послове правосуђа.

(6) Ако осумњичени изврши обавезу из става 1 овог члана, у року из става 2 овог члана државни тужилац ће одбацити кривичну пријаву. У овом случају одредбе члана 59 овог законика неће се примјењивати, са чиме ће државни тужилац упознати оштећеног прије прибављања сагласности из става 4 овог члана.

(7) Трошкови кривичног поступка из члана 226 став 1 ово законика падају на терет државног тужилаштва.

Одбацивање кривичне пријаве из разлога правичности

Члан 273

За кривична дјела за која је прописана новчана казна или казна затвора до три године државни тужилац може одбацити кривичну пријаву, ако је осумњичени услед стварног кајања спријечио наступање штете или је штету у потпуности већ накнадио, а државни тужилац, према околностима случаја, оцијени да изрицање кривичне санкције не би било правично. У овом случају одредбе члана 59 овог законика неће се примјењивати.

Б. ПРЕТХОДНИ ПОСТУПАК

Глава XVIII

ИСТРАГА

Сврха истраге

Члан 274

(1) Истрага се спроводи на основу наредбе о спровођењу истраге против одређеног лица кад постоји основана сумња да је учинило кривично дјело.

(2) У истрази ће се прикупити докази и подаци који су потребни државном тужиоцу за доношење одлуке о подизању оптужнице или о обустави истраге и докази за које постоји опасност да се неће моћи поновити на главном претресу или би њихово извођење било отежано, као и други докази који могу бити од користи за поступак, а чије се извођење, с обзиром на околности случаја, показује цјелисходним.

Наредба о спровођењу истраге

Члан 275

(1) Наредбу о спровођењу истраге доноси државни тужилац кад оцијени да наводи у кривичној пријави и прилози уз кривичну пријаву указују да постоји основана сумња да је осумњичени учинио кривично дјело које му се ставља на терет.

(2) Прије доношења наредбе из става 1 овог члана, државни тужилац ће саслушати осумњиченог, осим ако га већ у извиђају није саслушао у складу са чланом 261 овог законика или ако постоји опасност од одлагања. Ако то налажу посебне околности случаја или ако је поновно саслушање осумњиченог неопходно ради прикупљања доказа у прилог његовој одбрани, државни тужилац може, прије доношења наредбе о спровођењу истраге, поново саслушати осумњиченог кога је већ саслушао у извиђају.

(3) У наредби о спровођењу истраге ће се назначити лични подаци окривљеног, опис дјела из којег произилазе његова законска обиљежја,

законски назив кривичног дјела и докази из којих произилази основана сумња.

(4) У наредби за спровођење истраге државни тужилац може предложити судији за истрагу да се окривљеном изрекне једна или више мјера из члана 166 став 2 овог законика или да се окривљеном који је задржан, односно лишен слободе одреди притвор.

(5) Наредба о спровођењу истраге доставља се окривљеном и његовом браниоцу.

Надлежност за спровођење истраге

Члан 276

(1) **Истрагу спроводи државни тужилац.**

(2) На захтјев државног тужиоца, односно окривљеног одређене доказне радње у истрази може, у складу са правилима овог законика, спровести судија за истрагу ако посебне околности очигледно указују да такве радње неће моћи да се понове на главном претресу или би извођење доказа на главном претресу било немогуће, односно знатно отежано.

(3) Ако се судија за истрагу не сагласи са захтјевом из става 2 овог члана, одлуку о томе, у року од 24 часа, доноси вијеће из члана 24 став 7 овог законика.

(4) Истрагу може спроводити једно државно тужилаштво за подручје више тужилаштава (истражни центар), у складу са законом.

Повјеравање извођења доказних радњи

Члан 277

(1) Државни тужилац може повјерити извршење појединих доказних радњи државном тужиоцу на чијем подручју треба предузети те радње, а ако је за подручја више државних тужилаштава одређено једно државно тужилаштво за спровођење истраге, онда том државном тужилаштву.

(2) На захтјев или по одобрењу државног тужиоца полиција ће фотографисати окривљеног, узети му отиске прстију или узорак пљувачке ради обављања ДНК анализе ако је то потребно за сврхе кривичног поступка у складу са чланом 154 ст. 3 и 4 овог законика .

(3) Државни тужилац коме је повјерено извршење појединих доказних радњи предузеће по потреби и друге доказне радње које са доказним радњама које су му повјерене стоје у вези или из њих проистичу.

(4) Ако државни тужилац коме је повјерено предузимање појединих доказних радњи није надлежан за њихово спровођење, доставиће предмет надлежном државном тужиоцу и о томе ће обавијестити државног тужиоца који му је предмет доставио.

Доказне радње за чије је наређивање искључиво надлежан судија за истрагу

Члан 278

(1) Наредбу за претресање стана, других просторија и лица, као и наредбу за привремено одузимање предмета, на предлог државног тужиоца, доноси судија за истрагу.

(2) На захтјев државног тужиоца судија за истрагу доноси наредбу за спровођење ексхумације леша.

(3) Ако се судија за истрагу не сагласи са предлогом из става 1 овог члана, односно са захтјевом из става 2 овог члана, одлуку о томе, у року од 24 часа, доноси вијеће из члана 24 став 7 овог законика.

Одређивање притвора у истрази

Члан 279

(1) Кад је у складу са чланом 275 став 4 овог законика предложио одређивање притвора окривљеном, јер је нашао да се другим мјерама из члана 163 став 1 овог законика не може обезбиједити присуство окривљеног, односно створити услови за несметано вођење кривичног поступка, државни тужилац доноси рјешење о задржавању окривљеног у складу са чланом 267 овог законика, ако прије доношења наредбе о спровођењу истраге није одредио задржавање.

(2) Судија за истрагу ће у току рока задржавања саслушати окривљеног и одлучити да ли ће одредити притвор или одбити предлог за одређивање притвора.

(3) Ако судија за истрагу, у случају из става 2 овог члана, не донесе рјешење о одређивању притвора прије истека рока задржавања, окривљени се без одлагања пушта на слободу.

Обим истраге

Члан 280

(1) Истрага се води само у вези оног кривичног дјела и против оног окривљеног на које се односи наредба о спровођењу истраге.

(2) Ако се у току истраге покаже да је треба проширити на друго кривично дјело или против другог лица, државни тужилац ће донијети наредбу о проширењу истраге за коју важе одредбе члана 275 овог законика.

Доказни предлози окривљеног, браниоца, оштећеног и пуномоћника оштећеног у истрази

Члан 281

(1) Окривљени, бранилац, оштећени и пуномоћник оштећеног могу у току истраге давати државном тужиоцу предлоге да се предузму поједине радње.

(2) Окривљени, бранилац, оштећени и пуномоћник оштећеног могу предлоге из става 1 овог члана давати и државном тужиоцу коме је повјерено предузимање појединих доказних радњи. Ако се државни тужилац не сагласи са предлогом, обавијестиће о томе предлагача, који може предлог поново дати државном тужиоцу из става 1 овог члана.

Отвореност истраге

Члан 282

(1) Оштећени, пуномоћник оштећеног и бранилац могу присуствовати саслушању окривљеног.

(2) Оштећени, пуномоћник оштећеног, окривљени и бранилац могу присуствовати увиђају, реконструкцији и саслушању вјештака.

(3) Оштећени и пуномоћник оштећеног и бранилац могу присуствовати претресању стана.

(4) Саслушању свједока могу да присуствују окривљени, бранилац, оштећени и пуномоћник оштећеног.

(5) Државни тужилац је дужан да на погодан начин обавијести браниоца, оштећеног, пуномоћника оштећеног и окривљеног о времену и мјесту спровођења доказних радњи којима они могу присуствовати, осим кад постоји опасност од одлагања. Ако окривљени има браниоца, државни тужилац ће, по правилу, обавјештавати само браниоца. Ако је окривљени у притвору, а доказна радња се предузима ван сједишта суда, државни тужилац ће одлучити да ли је потребно присуство окривљеног.

(6) Ако лице коме је упућено обавјештење о доказној радњи није присутно, радња се може предузети и у његовом одсуству.

(7) Лица која присуствују доказним радњама могу предложити државном тужиоцу да, ради разјашњења ствари, постави одређена питања окривљеном, свједоку или вјештаку, а по дозволи државног тужиоца могу постављати питања и непосредно. Ова лица имају право да захтијевају да се у записник унесу и њихове примједбе у погледу предузимања појединих радњи, а могу и предлагати извођење појединих доказа.

(8) Ради разјашњења појединих техничких или других стручних питања која се постављају у вези с прибављеним доказима или приликом саслушања окривљеног или предузимања других доказних радњи, државни тужилац може затражити од лица одговарајуће струке да му о тим питањима да потребна објашњења. Ако су приликом давања објашњења присутне странке, оне могу тражити да то лице пружи ближа објашњења. У случају потребе, државни тужилац може тражити објашњење и од одговарајуће стручне установе.

(9) Одредбе ст. 1 до 8 овог члана примјењују се и ако се доказна радња предузима прије доношења наредбе о спровођењу истраге.

Обавеза пружања помоћи у истрази

Члан 283

Ако је државном тужиоцу или судији за истрагу потребна помоћ полиције (криминалистичко-техничка и др.) или других државних органа у вези са спровођењем истраге, они су дужни да му на његов захтјев ту помоћ пруже. Кад се оцијени да извршење доказне радње не трпи одлагање може се затражити помоћ привредног друштва или другог правног лица.

Обавеза чувања тајне у истрази

Члан 284

Ако то захтијевају интереси кривичног поступка, интереси чувања тајни, интереси јавног реда, морала или заштите личног или породичног живота оштећеног или окривљеног, службено лице које предузима доказну радњу наредиће лицима која саслушава или која присуствују доказним радњама или разгледају списе истраге да чувају као тајну одређене чињенице или податке које су том приликом сазнала и указаће им да одавање тајне представља кривично дјело. Ова наредба унијеће се у записник о доказној радњи, односно забиљежиће се на списима који се разгледају, уз потпис лица које је упозорено.

Одржавање реда током истраге

Члан 285

(1) Државни тужилац односно судија за истрагу је дужан да за вријеме предузимања доказних радњи одржава ред, да учеснике поступка заштити од увреде, пријетње и сваког другог напада.

(2) Учесника поступка или друго лице које за вријеме предузимања доказних радњи и последице опомене нарушава ред, вријеђа учеснике поступка, пријети им или угрожава њихову безбједност, судија за истрагу може сам или на предлог државног тужиоца казнити новчаном казном до 1.000 €. Ако учешће таквог лица није неопходно, оно може бити удаљено са мјеста гдје се предузима доказна радња.

(3) Окривљени не може бити кажњен новчаном казном, али може да буде удаљен са мјеста предузимања доказне радње.

(4) Ако државни тужилац нарушава ред, судија за истрагу ће поступити сходно одредби члана 321 став 5 овог законика.

Прекид истраге

Члан 286

(1) Државни тужилац ће наредбом прекинути истрагу:

- 1) ако је код окривљеног наступила привремена душевна поремећеност;
- 2) ако се не зна боравиште окривљеног;
- 3) ако је окривљени у бјекству или иначе није достижан државним органима.

(2) Прије прекида истраге из става 1 овог члана прикупиће се сви докази о кривичном дјелу и кривици окривљеног до којих се може доћи.

(3) Кад престану сметње које су проузроковале прекид државни тужилац ће наставити истрагу.

Оптужница оштећеног као тужиоца

Члан 287

(1) Кад оштећени, у складу са чланом 59 овог законика, преузима гоњење може подићи непосредну оптужницу.

(2) Ако оштећени оцијени да је, прије подизања непосредне оптужнице, неопходно спровести одређене доказне радње може поднијети предлог судији за истрагу да он те радње и предузме.

(3) Ако судија за истрагу прихвати предлог из става 2 овог члана, без одлагања ће предузети потребне доказне радње и о томе обавијестити оштећеног.

(4) Ако судија за истрагу не прихвати предлог из става 2 овог члана затражиће да о томе одлучи вијеће из члана 24 став 7 овог законика, које је дужно да одлуку о томе донесе у року од три дана.

(5) Против одлуке вијећа из става 4 овог члана жалба није дозвољена.

Подизање непосредне оптужнице

Члан 288

Државни тужилац неће спроводити истрагу ако прикупљени подаци који се односе на кривично дјело и окривљеног, који је претходно саслушан, пружају довољно основа за подизање непосредне оптужнице.

Прибављање података о окривљеном

Члан 289

(1) Државни тужилац ће прије завршене истраге прибавити податке о окривљеном из члана 100 став 1 овог законика, ако недостају или их треба провјерити, као и податке о ранијим осудама окривљеног, а ако окривљени још издржава казну или другу санкцију која је везана за лишење слободе и податке о његовом понашању за вријеме издржавања казне или друге санкције. По потреби, државни тужилац ће прибавити податке о ранијем животу окривљеног и о приликама у којима живи, као и о другим околностима које се тичу његове личности. Државни тужилац може одредити здравствене прегледе или психолошка испитивања окривљеног кад је потребно да се допуне подаци о личности окривљеног.

(2) Ако долази у обзир изрицање јединствене казне којом ће се обухватити и казне из ранијих пресуда, државни тужилац ће затражити овјерене преписе правоснажних пресуда.

Окончање истраге

Члан 290

(1) Државни тужилац завршава истрагу кад нађе да је стање ствари у истрази довољно разјашњено и о томе сачињава службену забиљешку.

(2) Државни тужилац ће након завршене истраге у року од 15 дана подићи оптужницу или обуставити истрагу.

(3) Ако се истрага не заврши у року од шест мјесеци, државни тужилац је дужан да одмах обавијести непосредно вишег државног тужиоца о разлозима због којих истрага није окончана. Непосредно виши државни тужилац ће предузети потребне мјере да се истрага оконча.

(4) Државни тужилац ће наредбом обуставити истрагу, ако у току истраге или по њеном окончању нађе да:

1) дјело које се ставља на терет окривљеном није кривично дјело или кривично дјело које се гони по службеној дужности;

2) је наступила застарјелост кривичног гоњења или је дјело обухваћено амнестијом или помиловањем;

3) постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење;

4) не постоје докази из којих произилази основана сумња да је окривљени учинио кривично дјело.

(5) Наредба из става 4 овог члана ће се у року од осам дана доставити оштећеном, заједно са упутством да у року од 30 дана од дана кад му је наредба достављена може преузети кривично гоњење подизањем непосредне оптужнице. Наредба се доставља и окривљеном и његовом браниоцу.

Глава XIX

ОПТУЖНИЦА И ПРЕИСПИТИВАЊЕ ОПТУЖНИЦЕ

Оптужница

Члан 291

Кад је завршена истрага, као и кад се по овом закону оптужба може подићи без спровођења истраге у складу са чланом 288 овог законика, поступак пред судом може да се води само на основу оптужнице државног тужиоца, односно оштећеног као тужиоца.

Садржај оптужнице

Члан 292

(1) Оптужница садржи:

1) име и презиме окривљеног са личним подацима из члана 100 став 1 овог законика и подацима о томе да ли се и од кад налази у притвору или се налази на слободи, а ако је прије подизања оптужнице пуштен из притвора, колико је времена провео у притвору;

2) опис дјела из којег произилазе законска обиљежја кривичног дјела, вријеме и мјесто извршења кривичног дјела, предмет на којем је и средство којим је извршено кривично дјело, као и друге околности потребне да се кривично дјело што тачније одреди;

3) законски назив кривичног дјела, са навођењем одредаба закона које се по предлогу тужиоца имају примијенити;

4) означање суда пред којим ће се одржати главни претрес;

5) предлог о доказима које треба извести на главном претресу, уз назначење имена и адресе свједока и вјештака, списка које треба прочитати и предмета који служе као доказ;

6) образложење у којем ће се према резултату истраге описати стање ствари, навести докази којима се одлучне чињенице утврђују, изнијети одбрана окривљеног и становиште тужиоца о наводима одбране.

(2) Ако се окривљени налази на слободи, у оптужници се може предложити да се одреди притвор или мјере из члана 166 став 2 овог законика, а ако се налази у притвору може се предложити да се пусти из

притвора, а може се предложити одређивање других мјера из члана 166 став 2 овог законика. У оптужници се може предложити продужење притвора окривљеном при чему тужилац мора учинити извјесним да се другим мјерама не могу постићи циљеви због којих се предлаже продужење притвора.

(3) Једном оптужницом може се обухватити више кривичних дјела или више окривљених само ако се по одредбама члана 31 овог законика може спровести јединствени поступак и донијети једна пресуда.

Контрола оптужнице

Члан 293

(1) Оптужница се доставља суду ради контроле и потврђивања.

(2) Контролу и потврђивање оптужнице за кривична дјела за која у првом степену суди судија појединац врши **предсједник вијећа** из члана 24 став 7 овог законика, а **за кривична дјела за која суди вијеће контролу и потврђивање оптужнице врши вијеће** из члана 24 став 7 овог законика.

(3) **По пријему оптужнице предсједник вијећа из члана 24 став 7 овог законика, у року од 15 дана, заказује рочиште ради испитивања и оцјене законитости и оправданости оптужнице. На рочиште се позива тужилац, окривљени и бранилац и у позиву се упозоравају да ће се рочиште одржати и у њиховом одсуству уколико се на уредан позив не одазову.**

(4) Предсједник вијећа, након што провјери да ли су се сви позвани одазвали на позив и да ли су им позиви уредно уручени, отвара рочиште и упознаје присутне са оптужницом која је суду достављена ради контроле и потврђивања. Тужилац износи доказе на којима се оптужница заснива, а окривљени и бранилац могу да укажу на пропусте у истрази или на незаконите доказе или да нема довољно доказа за основану сумњу да је окривљени извршио кривично дјело које је предмет оптужбе, као и да укажу на доказе који иду у корист окривљеном.

(5) Рочиште ће се одржати и кад се позив окривљеном није могао уручити на његову до тада познату адресу.

(6) Кад суд утврди да постоје грешке или недостаци у оптужници из члана 292 овог законика или у самом поступку или је потребно боље разјашњење стања ствари да би се испитала оправданост оптужнице вратиће оптужницу да се запажени недостаци отклоне или да се истрага допуни, односно спроведе. Тужилац је дужан да, у року од три дана од дана кад му је саопштена одлука суда, поднесе исправљену оптужницу или да у року од два мјесеца допуни истрагу или је спроведе. Из оправданих разлога, на захтјев тужиоца, овај рок се може продужити. Ако државни тужилац пропусти рок, дужан је да о разлозима пропуштања обавијести непосредно више државно тужилаштво. Ако оштећени као тужилац пропусти поменути рок, сматраће се да је одустао од гоњења и поступак ће се обуставити.

(7) Ако је потребно боље разјашњење ствари да би се испитала оправданост оптужнице оштећеног као тужиоца, суд ће оптужницу доставити судији за истрагу да у року од два мјесеца предузме одређене доказне радње.

(8) Ако суд утврди да је за кривично дјело које је предмет оптужбе надлежан други суд, огласиће ненадлежним суд којем је поднесена оптужница и по правоснажности рјешења упутиће предмет надлежном суду.

(9) Ако суд утврди да се у списима налазе записници или обавјештења из члана 211 овог законика, донијеће рјешење о њиховом издвајању из списка. Против овог рјешења дозвољена је посебна жалба о којој одлучује вијеће непосредно вишег суда. По правоснажности рјешења, предсједник вијећа из члана 24 став 7 овог законика обезбиједиће да се издвојени записници и обавјештења затворе у посебан омот и предају судији за истрагу ради чувања одвојено од осталих списка. Издвојени записници и обавјештења се не могу разгледати нити се могу користити у кривичном поступку.

Обустава поступка по основу контроле оптужнице

Члан 294

(1) Поступајући у смислу члана 293 став 1 овог законика суд ће одлучити да нема мјеста оптужби и да се кривични поступак обуставља, ако установи:

- 1) да дјело које је предмет оптужбе није кривично дјело;
- 2) да је кривично гоњење застарјело или да је дјело обухваћено амнестијом или помиловањем или да постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење;
- 3) да нема довољно доказа да је окривљени основано сумњив за дјело које је предмет оптужбе.

(2) Ако суд установи да нема оптужбе овлашћеног тужиоца или одобрења за кривично гоњење или да постоје друге околности које привремено спречавају гоњење, рјешењем ће оптужницу одбацити.

Невезаност за правну оцјену дјела

Члан 295

Приликом доношења рјешења из члана 293 став 8 и члана 294 овог законика суд није везан за правну оцјену дјела коју је тужилац навео у оптужници.

Потврђивање оптужнице

Члан 296

(1) Ако не донесе рјешење из члана 293 став 8 и члана 294 овог законика, суд ће у року од осам дана, а у сложеним предметима у року од 15 дана од дана одржавања рочишта из члана 293 став 3 овог законика, донијети рјешење којим се оптужница потврђује.

(2) Доношењем рјешења о потврђивању оптужница ступа на правну снагу.

(3) У истом рјешењу суд ће одлучити и о предлозима за спајање или раздвајање поступка.

Жалба на одлуку

Члан 297

(1) Против одлуке суда из члана 293 став 8 овог законика жалба је дозвољена, а против одлука из члана 294 овог законика жалбу може изјавити

тужилац и оштећени. Против осталих одлука суда донесених поводом контроле оптужнице жалба није дозвољена.

(2) Ако је против одлуке суда жалбу изјавио само оштећени, а жалба буде усвојена сматраће се да је изјављивањем жалбе оштећени преузео гоњење.

Подизање оптужнице и притвор

Члан 298

(1) Ако је у оптужници предложено да се против окривљеног одреди притвор или да се пусти на слободу, о томе рјешава вијеће из члана 24 став 7 овог законика одмах, а најкасније у року од 48 часова.

(2) Ако се окривљени налази у притвору, а у оптужници није предложено да се пусти на слободу, вијеће из става 1 овог члана ће по службеној дужности, у року од три дана од дана пријема оптужнице, испитати да ли још постоје разлози за притвор и донијети рјешење о продужењу или укидању притвора. Жалба против овог рјешења не задржава извршење рјешења.

Достављање оптужнице окривљеном

Члан 299

(1) Суд доставља оптужницу окривљеном који је на слободи без одлагања, а ако се налази у притвору, у року од 24 часа од потврђивања оптужнице.

(2) Ако је против окривљеног одређен притвор рјешењем суда из члана 298 овог законика, оптужница се предаје окривљеном приликом његовог лишавања слободе, заједно са рјешењем којим се одређује притвор.

Глава XX

СПОРАЗУМ О ПРИЗНАЊУ КРИВИЦЕ

Закључивање споразума о признању кривице

Члан 300

(1) За кривична дјела за која се гони по службеној дужности, осим кривичних дјела тероризма и ратних злочина, осумњиченом, окривљеном и браниоцу може се дати предлог за закључење споразума о признању кривице, односно осумњичени, окривљени и бранилац могу државном тужиоцу предложити закључење таквог споразума.

(2) Кад се упути предлог из става 1 овог члана, странке и бранилац могу преговарати о условима признања кривице за кривично дјело, односно кривична дјела која се осумњиченом, односно окривљеном стављају на терет.

(3) Споразум о признању кривице мора бити закључен у писаном облику и потписан од странака и браниоца, а може се поднијети најкасније на првом рочишту за одржавање главног претреса пред првостепеним судом.

(4) Споразум о признању кривице подноси се, ако оптужница још није подигнута, односно није поднијет оптужни предлог или приватна тужба предсједнику вијећа из члана 24 став 7 овог законика, а након подизања

оптужнице, односно подношења оптужног предлога или приватне тужбе предсједнику вијећа.

(5) Ако је споразум о признању кривице закључен прије подизања оптужнице, односно подношења оптужног предлога или приватне тужбе, државни тужилац ће заједно са споразумом доставити суду и оптужницу, односно оптужни предлог који чини саставни дио овог споразума.

(6) На оптужницу, односно оптужни предлог из става 5 овог члана, не примјењују се одредбе о контроли оптужнице, односно одредбе о претходном испитивању оптужног предлога.

Предмет споразума о признању кривице

Члан 301

(1) Споразумом о признању кривице окривљени у потпуности признаје кривично дјело за које се терети, односно признаје једно или више кривичних дјела учињених у стицају која су предмет оптужбе, а окривљени и државни тужилац се саглашавају о:

1) висини казне и другим кривичним санкцијама које ће окривљеном бити изречене у складу са одредбама Кривичног законика;

2) трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтјеву;

3) одрицању странака и браниоца од права на жалбу против одлуке суда донесене на основу споразума о признању кривице кад је суд у потпуности прихватио споразум.

(2) Споразум о признању кривице садржи и обавезу окривљеног да у одређеном року врати имовинску корист стечену извршењем кривичног дјела, као и предмете који се по Кривичном законiku имају одузети.

(3) Окривљени се споразумом о признању кривице може обавезати на испуњење обавеза из члана 272 став 1 овог законика под условом да је, с обзиром на природу обавеза, могуће да их окривљени до подношења споразума о признању кривице суду испуни, односно започне са испуњавањем обавеза.

Одлучивање о споразуму о признању кривице

Члан 302

(1) О споразуму о признању кривице одлучује суд који споразум рјешењем може одбацити, одбити или усвојити.

(2) Кад је споразум о признању кривице поднесен прије подизања оптужнице, односно подношења оптужног предлога или приватне тужбе, о њему одлучује предсједник вијећа из члана 24 став 7 овог законика.

(3) Кад је споразум о признању кривице поднесен након подизања оптужнице, односно подношења оптужног предлога или приватне тужбе, о њему одлучује предсједник вијећа.

(4) Предсједник вијећа ће споразум о признању кривице одбацити ако је поднесен по истеку рока из члана 300 став 3 овог законика. Против рјешења о одбацивању споразума о признању кривице жалба није дозвољена.

(5) Суд о споразуму о признању кривице одлучује, без одлагања, на рочишту којем присуствују државни тужилац, окривљени и бранилац, а о рочишту се обавјештавају оштећени и његов пуномоћник.

(6) На одржавање рочишта из става 5 овог члана примјењиваће се одредбе чл. 313 до 316 овог законика.

(7) Суд ће рјешењем одбацити споразум о признању кривице ако на рочиште није дошао уредно позвани окривљени. Против рјешења о одбацивању споразума о признању кривице жалба није дозвољена.

(8) Суд ће рјешењем усвојити споразум о признању кривице и донијети одлуку која одговара садржини споразума, ако утврди:

1) да је окривљени свјесно и добровољно признао кривично дјело, односно кривична дјела која су предмет оптужбе, да је признање у складу са доказима садржаним у списима предмета и да је искључена могућност признања окривљеног у заблуди;

2) да је споразум закључен у складу са чланом 301 овог законика;

3) да окривљени потпуно разумије посљедице закљученог споразума, а нарочито да се одриче права на суђење и права на жалбу против одлуке суда донесене на основу споразума;

4) да споразумом нијесу повријеђена права оштећеног и

5) да је споразум у складу са интересима правичности, а санкција одговара сврси изрицања кривичних санкција.

(9) Кад није испуњен један или више услова из става 8 овог члана, суд ће донијети рјешење којим се споразум о признању кривице одбија, а признање окривљеног дато у споразуму не може се користити као доказ у кривичном поступку. Споразум и све списе предмета који чине саставни дио споразума уништава предсједник вијећа, о чему сачињава записник.

(10) Рјешење којим се споразум о признању кривице усваја, одбацује или одбија суд уноси у записник. Против рјешења којим се споразум о признању кривице усваја жалбу може изјавити оштећени, а против рјешења којим се споразум одбија државни тужилац и окривљени.

(11) О жалби из става 10 овог члана одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика, у чијем саставу не може бити судија који је донио рјешење из става 10 овог члана.

Пресуда донесена на основу споразума о признању кривице

Члан 303

(1) Кад рјешење о усвајању споразума о признању кривице постане правоснажно суд, без одлагања, а најкасније у року од три дана, доноси пресуду којом се оптужени оглашава кривим у складу са усвојеним споразумом.

(2) Против пресуде из става 1 овог члана дозвољена је жалба само у случају кад пресуда није у складу са закљученим споразумом.

В. ГЛАВНИ ПРЕТРЕС И ПРЕСУДА

Глава XXI

ПРИПРЕМЕ ЗА ГЛАВНИ ПРЕТРЕС

Одређивање времена главног претреса

Члан 304

(1) Предсједник вијећа наредбом одређује дан, час и мјесто главног претреса.

(2) Предсједник вијећа ће одредити главни претрес најкасније у року од два мјесеца након потврђивања оптужнице. Ако у овом року не одреди главни претрес, предсједник вијећа ће обавијестити предсједника суда о разлозима због којих главни претрес није одређен. Предсједник суда ће, по потреби, предузети мјере да се главни претрес одреди.

(3) Ако предсједник вијећа утврди да се у списима налазе записници или обавјештења из члана 211 овог законика, донијеће рјешење о њиховом издвајању прије одређивања главног претреса и по правоснажности рјешења издвојиће их у посебан омот и предати судији за истрагу ради чувања одвојено од осталих списа.

Припремно рочиште за главни претрес

Члан 305

(1) Ако сматра да је потребно ради утврђивања будућег тока главног претреса и планирања који ће се докази, на који начин и у којем времену извести на главном претресу, предсједник вијећа ће у року из члана 304 став 2 овог законика позвати на припремно рочиште странке, браниоца, оштећеног, пуномоћника оштећеног, а по потреби вјештака и друга лица.

(2) На рочишту из става 1 овог члана, које се одржава без присуства јавности и о чијем се одржавању саставља записник који потписују странке и остала присутна лица, предсједник вијећа ће присутне упознати са планираним током главног претреса и од њих затражити да се изјасне о томе, као и да изнесу своје доказне предлоге, а нарочито да се изјасне о томе да ли су у могућности да се у одређеним данима и у одређеном времену, планираном од стране предсједника вијећа, одазову позиву суда и присуствују главном претресу.

(3) Странке се на рочишту из става 1 овог члана посебно упозоравају да све доказне предлоге, по правилу, морају изнијети на припремном рочишту, а да ће бити дужне да, ако на главном претресу изнесу нове доказне предлоге, детаљно образложе зашто их нијесу изнијели на припремном рочишту, као и да ће суд одбити те предлоге ако странке не учине извјесним да у вријеме одржавања припремног рочишта нијесу знале или нијесу могле знати за одређене доказе или чињенице које је потребно доказивати.

(4) Лица из става 1 овог члана се на припремном рочишту могу усмено обавијестити о времену одржавања једног или више планираних рочишта одржавања главног претреса, што се уноси у записник и сматра се да су на тај начин та лица уредно позвана на главни претрес.

(5) Ако је одржано припремно рочиште, рок из члана 304 став 2 овог законика почиње да тече након што је припремно рочиште завршено.

Мјесто одржавања главног претреса

Члан 306

(1) Главни претрес се одржава у сједишту суда и у судској згради.

(2) Ако су у појединим случајевима просторије у судској згради неподесне за одржавање главног претреса, предсједник суда може одредити да се претрес одржи у другој згради.

(3) Главни претрес може се одржати и у другом мјесту на подручју надлежног суда, ако то, на образложени предлог предсједника суда, дозволи предсједник вишег суда.

Позивање на главни претрес

Члан 307

(1) На главни претрес позваће се оптужени и његов бранилац, тужилац и оштећени и њихови законски заступници и пуномоћници, као и тумач. На главни претрес позваће се предложени свједоци и вјештаци осим оних за које предсједник вијећа сматра да њихово саслушавање на главном претресу није потребно.

(2) У погледу садржине позива за оптуженог и свједоке примијениће се одредбе члана 112 став 1 и члана 164 став 2 овог законика. Кад одбрана није обавезна, оптужени ће се у позиву поучити да има право да узме браниоца, али да главни претрес неће морати да се одложи због тога што бранилац није дошао на главни претрес или што је оптужени узео браниоца тек на главном претресу.

(3) Позив оптуженом мора се доставити тако да између достављања позива и дана главног претреса остане довољно времена за припремање одбране, а најмање осам дана. На предлог оптуженог, односно тужиоца, а по пристанку оптуженог, овај рок се може скратити.

(4) Оштећеног који се не позива као свједок суд ће у позиву обавијестити да ће се главни претрес одржати и без њега, а да ће се његова изјава о имовинскоправном захтјеву прочитати. Оштећени ће се упозорити на то да ће се, ако не дође, сматрати да није вољан да настави гоњење, ако државни тужилац одустане од оптужбе.

(5) Оштећени као тужилац и приватни тужилац упозориће се у позиву да ће се, ако на главни претрес не дођу, нити пошаљу пуномоћника, сматрати да су одустали од оптужбе.

(6) Оптужени, свједок и вјештак упозориће се у позиву на посљедице недоласка на главни претрес из чл. 324 и 327 овог законика.

Прибављање нових доказа

Члан 308

(1) Странке и оштећени могу и послје заказивања главног претреса захтијевати да се на главни претрес позову нови свједоци или вјештаци или прибаве други нови докази. У свом образложеном захтјеву странке морају означити које би се чињенице имале доказати и којим од предложених доказа.

(2) Предсједник вијећа може, и без предлога странака, наредити прибављање нових доказа за главни претрес.

(3) О одлуци којом се наређује прибављање нових доказа обавијестиће се странке прије почетка главног претреса.

Одређивање допунских судија

Члан 309

Ако је у изгледу да ће главни претрес дуже трајати, предсједник вијећа може затражити од предсједника суда да одреди једног или двоје судија да присуствују главном претресу, како би замијенили чланове вијећа у случају њихове спријечености.

Саслушање свједока и вјештака ван главног претреса

Члан 310

(1) Ако се сазна да неки свједок или вјештак који је позван на главни претрес, а још није саслушан, неће моћи да дође на главни претрес због дуготрајне болести или због других сметњи, може се саслушати у мјесту гдје се налази.

(2) Свједока, односно вјештака саслушаће и по потреби узети заклетву предсједник вијећа или судија-члан вијећа или ће се његово саслушање обавити преко судије за истрагу суда на чијем се подручју свједок, односно вјештак налази.

(3) О времену и мјесту саслушања обавијестиће се странке и оштећени, ако је с обзиром на хитност поступка то могуће. Ако је оптужени у притвору, о потреби његовог присуствовања саслушању одлучује предсједник вијећа. Кад странке и оштећени присуствују саслушању имају права из члана 282 став 7 овог законика.

Одлагање главног претреса

Члан 311

Предсједник вијећа може наредбом, из важних разлога, на предлог странака и браниоца или по службеној дужности, одложити дан главног претреса, најдуже до 15 дана. О одлагању ће се одмах обавијестити сва позвана лица.

Одустанак од оптужнице прије почетка главног претреса

Члан 312

(1) Ако државни тужилац одустане од оптужнице прије него што главни претрес почне, предсједник вијећа ће о томе обавијестити сва лица која су била позвана на главни претрес. Оштећени ће се посебно упозорити на његово право да може наставити гоњење у складу са чл. 59 и 61 овог законика.

(2) Ако оштећени не настави гоњење, предсједник вијећа ће рјешењем обуставити кривични поступак и рјешење доставити странкама и оштећеном.

(3) Ако је од оптужнице прије започињања главног претреса одустао оштећени као тужилац, предсједник вијећа ће рјешењем обуставити кривични поступак и рјешење доставити странкама и браниоцу.

Глава XXII

ГЛАВНИ ПРЕТРЕС

1. ЈАВНОСТ ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА

Општа јавност

Члан 313

- (1) Главни претрес је јаван.
- (2) Главном претресу могу присуствовати пунољетна лица.
- (3) Лица која присуствују главном претресу не смију носити оружје или опасно оруђе, осим чувара окривљеног који може бити наоружан.

Искључење јавности

Члан 314

Од отварања засиједања до завршетка главног претреса вијеће може, у свако доба, по службеној дужности или по предлогу странака, али увијек по њиховом саслушању, искључити јавност за цио главни претрес или један његов дио, ако је то потребно ради чувања тајне, чувања јавног реда, заштите морала, заштите интереса малољетног лица или заштите личног или породичног живота окривљеног или оштећеног.

Ограничена јавност

Члан 315

- (1) Искључење јавности не односи се на странке, оштећеног, њихове заступнике, пуномоћнике и браниоца.
- (2) Вијеће може дозволити да главном претресу на којем је јавност искључена присуствују поједина службена лица и научни радници, а на захтјев оптуженог, може то дозволити и његовом брачном другу и његовим блиским сродницима и лицу са којим живи у ванбрачној заједници.
- (3) Предсједник вијећа ће упозорити лица која присуствују главном претресу на којем је јавност искључена да су дужна да као тајну чувају све што су на претресу сазнала и указаће им да одавање тајне представља кривично дјело.

Рјешење о искључењу јавности

Члан 316

- (1) Одлуку о искључењу јавности доноси вијеће рјешењем, које мора бити образложено и јавно објављено.
- (2) Рјешење о искључењу јавности може се побијати само у жалби на пресуду.

2. РУКОВОЂЕЊЕ ГЛАВНИМ ПРЕТРЕСОМ

Обавезност присуства на главном претресу

Члан 317

(1) Предсједник, чланови вијећа, записничар и судије одређене у складу са чланом 309 овог законика морају непрекидно бити на главном претресу.

(2) Дужност је предсједника вијећа да утврди да ли је вијеће састављено у складу са овим закоником и да ли постоје разлози због којих се чланови вијећа и записничар морају изузети у смислу члана 38 тач. 1 до 5 и члана 43 став 1 овог законика.

Руковођење главним претресом

Члан 318

(1) Предсједник вијећа руководи главним претресом, саслушава оптуженог, свједоке и вјештаке и даје ријеч члановима вијећа, странкама, оштећеном, законским заступницима, пуномоћницима, браниоцу и вјештацима.

(2) Странке имају право приговора у току извођења доказа.

(3) Предсједник вијећа одлучује о предлозима и приговорима странака, ако о њима не одлучује вијеће.

(4) О предлогу о којем не постоји сагласност странака и о сагласним предлозима странака које предсједник не усвоји одлучује вијеће. Вијеће, такође, одлучује о приговору против мјера предсједника вијећа које се односе на руковођење главним претресом.

(5) Рјешење вијећа се објављује и са кратким образложењем уноси у записник о главном претресу.

(6) Дужност је предсједника вијећа да се стара за свестрано претресање предмета, утврђивање истине и отклањање свега што одуговлачи поступак, а не служи разјашњењу ствари.

Одређивање редосљеда којим се изводе радње главног претреса

Члан 319

Главни претрес тече редом који је одређен у овом закоником, али вијеће може одредити да се одступи од редовног тока расправљања због посебних околности, а нарочито због броја оптужених, броја кривичних дјела и обима доказног материјала.

Чување угледа суда и учесника у поступку

Члан 320

(1) Суд је дужан да свој углед, углед странака и других учесника поступка заштити од увреде, пријетње и сваког другог напада.

(2) Дужност је предсједника вијећа да се стара о одржавању реда у судници. Он може одредити претресање лица која присуствују главном претресу, а одмах послѣ отварања засиједања упозорити присутна лица да се пристojно понашају и не ометају рад суда.

(3) Вијеће може наредити да се са засиједања удаље сва лица која као слушаоци присуствују главном претресу, ако се мјерама за одржавање реда предвиђеним у овом закону не би могло обезбиједити неометано одржавање главног претреса.

(4) Аудио и аудиовизуелна средства не могу се уносити у судницу, осим кад за поједини главни претрес то одобри предсједник Врховног суда. Ако је снимање на главном претресу одобрено, вијеће може из оправданих разлога одлучити да се поједини дијелови главног претреса не снимају.

Одржавање реда и кажњавање због непоштовања реда и процесне дисциплине

Члан 321

(1) Ако оптужени, бранилац, оштећени, законски заступник, пуномоћник, свједок, вјештак, тумач или друго лице које присуствује главном претресу омета ред, вријећа суд, странке или друге учеснике у поступку или не поштује наређења предсједника вијећа за одржавање реда, предсједник вијећа ће га опоменути. Ако опомена буде безуспјешна, вијеће може наредити да се оптужени удаљи из суднице, а остала лица може удаљити и казнити новчаном казном до 1.000 €.

(2) По одлуци вијећа, оптужени може бити удаљен из суднице за одређено вријеме, а ако је већ саслушан на главном претресу, онда и за вријеме док траје доказни поступак. Прије завршетка доказног поступка предсједник вијећа ће позвати оптуженог и обавијестити га о току главног претреса. Ако би оптужени наставио да нарушава ред и да вријећа достојанство суда, вијеће га може поново удаљити са засиједања. У том случају, главни претрес ће се завршити без присуства оптуженог, а пресуду ће му саопштити предсједник или судија-члан вијећа, у присуству записничара.

(3) Браниоцу или пуномоћнику који послѣ казне настави да нарушава ред, вијеће може ускратити даљу одбрану, односно заступање на главном претресу и у том случају странка ће се позвати да узме другог браниоца, односно пуномоћника. Ако оптужени који није саслушан то није у могућности да учини, односно ако у случају обавезне одбране суд није у могућности да без штете за одбрану постави новог браниоца, главни претрес ће се прекинути или одложити, а браниоцу ће се наложити плаћање трошкова који су настали због прекида или одлагања главног претреса. Ако приватни тужилац или оштећени као тужилац не узму другог пуномоћника, вијеће може одлучити да главни претрес настави без пуномоћника, ако нађе да његово одсуство не би било штетно за интересе заступаног. Рјешење о томе, са образложењем, уноси се у записник о главном претресу. Против овог рјешења посебна жалба није дозвољена.

(4) Ако суд удаљи из суднице оштећеног као тужиоца или приватног тужиоца или њиховог законског заступника, главни претрес ће се наставити и у њиховој одсућности, али ће их суд упозорити да могу узети пуномоћника.

(5) Ако државни тужилац или лице које га замјењује нарушава ред, о томе ће предсједник вијећа обавијестити надлежног државног тужиоца, а може и прекинути главни претрес и од надлежног државног тужиоца затражити да одреди друго лице да заступа оптужницу.

(6) Кад адвоката који нарушава ред суд казни, обавијестиће о томе Адвокатску комору.

(7) Против рјешења о казни дозвољена је жалба. Вијеће може ово рјешење да опозове.

(8) Против других одлука које се односе на одржавање реда и управљање главним претресом жалба није дозвољена.

3. ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА

Отварање засиједања

Члан 322

Предсједник вијећа отвара засиједање и објављује предмет главног претреса и састав вијећа, након чега утврђује да ли су дошла сва позвана лица, а ако нијесу дошла провјерава да ли су им позиви уручени и да ли су свој изостанак оправдала.

Недолазак тужиоца на главни претрес

Члан 323

(1) Ако на главни претрес, који је заказан на основу оптужнице државног тужиоца, не дође државни тужилац или лице које га замјењује, одржавање главног претреса ће се одложити. Предсједник вијећа ће о томе обавијестити државног тужиоца.

(2) Ако на главни претрес не дође оштећени као тужилац или приватни тужилац, односно њихов пуномоћник иако су уредно позвани, вијеће ће рјешењем обуставити поступак.

Недолазак оптуженог на главни претрес и суђење у одсуству

Члан 324

(1) Ако је оптужени уредно позван, а не дође на главни претрес нити свој изостанак оправда, вијеће ће наредити да се принудно доведе. Ако се довођење не би могло одмах извршити, суд ће одлучити да се одржавање главног претреса одложи и наредити да се оптужени на наредни претрес принудно доведе. Ако до привођења оптужени оправда изостанак, предсједник вијећа ће опозвати наредбу о принудном довођењу.

(2) Оптуженом се може судити у одсуству само ако је у бјекству или на други начин није достижан државним органима, а постоје нарочито важни разлози да му се суди иако је одсутан.

(3) Рјешење о суђењу у одсуству оптуженог доноси вијеће на предлог државног тужиоца. Жалба не задржава извршење рјешења.

Недолазак браниоца

Члан 325

(1) Ако на главни претрес не дође бранилац који је уредно позван, а не обавијести суд о разлогу спријечености чим је за овај разлог сазнао или ако бранилац, без одобрења, напусти главни претрес, оптужени ће се позвати да одмах узме другог браниоца. Ако оптужени то не учини, вијеће може одлучити да се главни претрес одржи и без присуства браниоца, ако се оптужени са тим сагласи. Ако у случају обавезне одбране не постоји могућност да оптужени одмах узме другог браниоца, односно да га суд постави без штете за одбрану, главни претрес ће се одложити.

(2) У случају из става 1 овог члана, бранилац је дужан да без одлагања достави суду доказ о спријечености да дође на главни претрес.

(3) Под оправданом спријеченошћу браниоца да дође на главни претрес у смислу става 1 овог члана, не може се сматрати спријеченост која траје дуже вријеме нити заузетост браниоца у другом судском предмету. У тим случајевима бранилац је дужан да обезбиједи замјену из реда адвоката.

(4) Уредно позваног браниоца чији је неоправдани недолазак довео до одлагања главног претреса вијеће ће казнити новчаном казном до 1.000 € и обавезати да плати трошкове одлагања главног претреса. Рјешење о томе са кратким образложењем уноси се у записник о главном претресу.

Одржавање главног претреса у очекивању доношења пресуде којом се оптужба одбија

Члан 326

Ако постоје услови за одлагање главног претреса због недоласка оптуженог, односно браниоца из члана 324 став 1 и члана 325 став 1 овог законика, вијеће може одлучити да се главни претрес одржи, ако би се према доказима који се налазе у списима очигледно морала донијети пресуда којом се оптужба одбија или рјешење из члана 367 овог законика.

Недолазак свједока и вјештака

Члан 327

(1) Ако свједок или вјештак, и поред уредног позива, неоправдано изостане, вијеће може наредити да се одмах принудно доведе.

(2) Главни претрес може почети и без присуства позваног свједока или вјештака и у том случају вијеће ће у току главног претреса одлучити да ли услед одсуства свједока или вјештака главни претрес треба прекинути или одложити.

(3) Свједока или вјештака који је уредно позван, а изостанак није оправдао, вијеће може казнити новчаном казном до 1.000 €, а може наредити да се на нови главни претрес принудно доведе. Вијеће може, у оправданом случају, опозвати одлуку о казни.

4. ОДЛАГАЊЕ И ПРЕКИДАЊЕ ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА

Одлагање

Члан 328

(1) Поред случајева из чл. 311, члана 324 став 1 и члана 325 став 1 овог закона, главни претрес ће се одложити рјешењем вијећа ако треба прибавити нове доказе или ако се у току главног претреса утврди да је код оптуженог послије учињеног кривичног дјела наступила привремена душевна поремећеност или ако постоје друге сметње да се главни претрес успјешно спроведе.

(2) Рјешењем којим се одлаже главни претрес одредиће се, по правилу, дан и час кад ће се главни претрес наставити.

(3) Рјешењем из става 2 овог члана вијеће може одредити да се прикупе докази који би у међувремену могли да се изгубе.

(4) Против рјешења из става 2 овог члана није дозвољена жалба.

Одржавање одложеног главног претреса

Члан 329

(1) Главни претрес који је одложен мора изнова почети, ако се измијенио састав вијећа.

(2) Након саслушања странака у случају из става 1 овог члана, вијеће може одлучити да се свједоци и вјештаци не саслушавају поново и да се не предузима нови увиђај. У том случају, прочитаће се искази свједока и вјештака дати на ранијем главном претресу као и записник о увиђају.

(3) Ако се главни претрес који је био одложен држи пред истим вијећем, он ће се наставити, а предсједник вијећа ће укратко изнијети ток ранијег главног претреса, али и у овом случају вијеће може одредити да главни претрес почне изнова.

(4) Ако се главни претрес одржава пред другим предсједником вијећа, главни претрес мора изнова почети и сви докази се морају поново извести.

Прекид главног претреса

Члан 330

(1) Осим случајева посебно прописаних овим закоником, предсједник вијећа може прекинути главни претрес због одмора или истека радног времена, прибављања одређених доказа у кратком времену или припремања оптужбе или одбране.

(2) Прекинути главни претрес наставља се пред истим вијећем.

(3) Ако се главни претрес не може наставити пред истим вијећем или ако је прекид главног претреса трајао дуже од осам дана, поступиће се по одредбама члана 329 овог закона.

5. ЗАПИСНИК О ГЛАВНОМ ПРЕТРЕСУ

Начин вођења записника

Члан 331

(1) О главном претресу води се записник у који се, у битном, уноси садржај рада и цио ток главног претреса.

(2) Предсједник вијећа може наредити да се цио ток главног претреса или поједини његови дјелови биљеже стенографски. Стенографске забиљешке ће се у року од 48 часова преписати, прегледати и прикључити записнику.

(3) На аудио или аудиовизуелно снимање тока главног претреса примјењују се одредбе члана 212 овог законика.

(4) Предсједник вијећа може, по предлогу странке или по службеној дужности, наредити да се у записник дословно унесу изјаве које сматра нарочито важним.

(5) Ако је потребно, а нарочито ако се у записник дословно унесе изјаве неког лица, предсједник вијећа може наредити да се тај дио записника одмах прочита, а прочитаће се и у случају кад то захтијева странка, бранилац или лице чија се изјава уноси у записник.

Исправке записника и увид у записник

Члан 332

(1) Записник мора бити завршен са закључењем засиједања. Записник потписују предсједник вијећа и записничар.

(2) Странке, бранилац и саслушана лица имају право да прегледају завршени записник и његове прилоге, да ставе примједбе у погледу садржине и да траже исправку записника. Странке и бранилац имају право да после завршеног засиједања у штампаном или електронском облику добију копију записника, ако то захтијевају.

(3) Исправке погрешно уписаних имена, бројева и других очигледних грешака у писању може наредити предсједник вијећа по предлогу странака или саслушаног лица или по службеној дужности. Друге исправке и допуне записника може наредити само вијеће.

(4) Примједбе и предлози странака у вези записника, као и исправке и допуне записника, морају се унијети у наставку завршеног записника. У наставку записника унијеће се и разлози због којих поједини предлози и примједбе нијесу усвојени. Предсједник вијећа и записничар потписују и наставак записника.

Садржај записника

Члан 333

(1) У уводу записника мора се назначити суд пред којим се одржава главни претрес, мјесто и вријеме засиједања, име и презиме предсједника вијећа, чланова вијећа и записничара, тужиоца, оптуженог и браниоца, оштећеног и његовог законског заступника или пуномоћника, тумача, кривично дјело које

је предмет претресања, као и да ли је главни претрес јаван или је јавност искључена.

(2) Записник мора нарочито да садржи податке о томе која је оптужница на главном претресу прочитана, односно усмено изложена и да ли је тужилац измијенио оптужбу, које су предлоге поднијеле странке и које је одлуке донио предсједник вијећа или вијеће, који су докази изведени, да ли су прочитани други записници и друга писмена, да ли су репродуковани звучни или други снимци и које су примједбе изнијеле странке у погледу прочитаних записника, писмена или репродукованих снимака. Ако је на главном претресу искључена јавност, у записник се мора назначити да је предсједник вијећа упозорио присутне на посљедице неовлашћеног откривања тајне или другог податка за који су сазнали на главном претресу, а због којих је искључена јавност са главног претреса.

(3) Искази оптуженог, свједока и вјештака уносе се у записник тако да се прикаже њихова битна садржина. Ови искази уносе се у записник само уколико садрже одступање или допуну њихових ранијих исказа. На захтјев странке, а након саслушања ових лица, предсједник вијећа наредиће да се дјелимично или у цјелини прочита записник о њиховом ранијем исказу.

(4) На захтјев странке, у записник ће се унијети и питање, односно одговор који је вијеће одбило као недозвољен.

Изрека пресуде

Члан 334

(1) У записник о главном претресу уноси се потпуна изрека пресуде из члана 379 ст. 3, 4 и 5 овог законика, уз назначење да ли је пресуда јавно објављена. Изрека пресуде садржана у записнику о главном претресу представља изворник.

(2) Ако је донесено рјешење о притвору из члана 376 овог законика и то рјешење се мора унијети у записник о главном претресу.

6. ПОЧЕТАК ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА И САСЛУШАЊЕ ОПТУЖЕНОГ

Улазак судије, односно вијећа у судницу

Члан 335

(1) Приликом уласка судије или вијећа у судницу и приликом њиховог изласка из суднице, сви присутни, на позив овлашћеног лица, треба да устану.

(2) Странке и други учесници у поступку дужни су да устану кад се обраћају суду, осим ако за то постоје оправдане препреке или ако је саслушање уређено на други начин.

Утврђивање идентитета оптуженог и давање упутстава

Члан 336

(1) Кад предсједник вијећа утврди да су на главни претрес дошла сва позвана лица или кад вијеће одлучи да се главни претрес одржи у одсуству неког од позваних лица или остави да о тим питањима касније одлучи, позваће оптуженог и од њега узети податке из члана 100 став 1 овог законика да би утврдио његов идентитет.

(2) Након што идентитет оптуженог буде утврђен, предсједник вијећа упутиће свједоке и вјештаке на мјесто које је за њих одређено, гдје ће сачекати да буду позвани ради саслушања. У случају потребе, предсједник вијећа може задржати вјештаке да прате ток главног претреса.

(3) Ако је оштећени присутан, а још није поднио имовинскоправни захтјев, предсједник вијећа ће га упутити да предлог за остваривање тог захтјева може поднијети у кривичном поступку и поучити га о правима из члана 58 овог законика.

(4) Ако оштећени као тужилац или приватни тужилац треба да буде саслушан као свједок, неће се удаљити са засиједања, а биће саслушан одмах након саслушања оптуженог.

(5) Предсједник вијећа може предузети потребне мјере да спријечи договарање између свједока, вјештака, окривљеног, оштећеног као тужиоца и приватног тужиоца.

Поуке о доказним предлозима на главном претресу

Члан 337

(1) Оптуженог ће предсједник вијећа упозорити да пажљиво прати ток главног претреса и упутиће га да може износити чињенице и предлагати доказе у своју одбрану, постављати питања саоптуженим, свједоцима и вјештацима, износити примједбе и давати објашњења у погледу њихових исказа.

(2) Предсједник вијећа ће упозорити странке, оштећеног, пуномоћника оштећеног и браниоца да су дужни да све своје предлоге о извођењу појединих доказа саопште одмах, а најкасније до завршетка главног претреса, а посебно ће их упозорити на одредбу члана 399 овог законика.

Почетак главног претреса и читање оптужнице

Члан 338

(1) Главни претрес почиње читањем оптужнице из члана 292 став 1 тач. 1, 2 и 3 овог законика или приватне тужбе.

(2) Оптужницу и приватну тужбу чита, по правилу, тужилац, али предсједник вијећа може, умјесто тога, ако се ради о оптужници оштећеног као тужиоца или о приватној тужби, усмено изложити њихов садржај. Тужиоцу ће се дозволити да допуни излагање предсједника вијећа.

(3) Ако је оштећени присутан, може образложити имовинскоправни захтјев, а ако није присутан, његов захтјев ће прочитати предсједник вијећа.

Појашњење оптужнице и изјашњавање о кривици

Члан 339

(1) Након што је оптужница или приватна тужба прочитана или је усмено изложен њихов садржај, предсједник вијећа упитаће оптуженог да ли је разумио оптужбу. Ако се предсједник вијећа увјери да оптужени није разумио оптужбу, поново ће му изложити њену садржину на начин који је за оптуженог најлакши за разумијевање.

(2) Након појашњења оптужнице, предсједник вијећа ће позвати оптуженог да се, ако то жели, изјасни поводом сваке тачке оптужбе, да ли признаје да је учинио дјело за које је оптужен и да ли признаје своју кривицу као и да, у случају признања, пружи потребна објашњења, а у случају порицања, изнесе своју одбрану.

(3) Оптужени није дужан да се изјасни о оптужби нити да износи своју одбрану.

(4) Саслушању оптуженог не могу присуствовати саоптужени који још нијесу саслушани.

Признање оптуженог

Члан 340

Ако је оптужени признао све тачке оптужбе, вијеће, по саслушању оптуженог, а након што се о томе изјасне тужилац и бранилац, може одлучити да не изводи доказе који се односе на дјело које је предмет оптужбе и кривицу оптуженог, већ само оне од којих зависи одлука о кривичној санкцији, ако нађе да је признање:

1) јасно и потпуно и да је оптужени недвосмислено објаснио све одлучне чињенице које се односе на дјело и кривицу;

2) дато свјесно и добровољно, а да је оптужени у потпуности разумио све могуће посљедице свог признања, укључујући и оне посљедице које се односе на одлуку о имовинскоправном захтјеву и трошковима кривичног поступка;

3) у складу са доказима садржаним у оптужби и да нема доказа који би говорили у прилог лажном признању.

Саслушање оптуженог и читање раније датог исказа

Члан 341

(1) Приликом саслушања оптуженог на главном претресу сходно ће се примјењивати одредбе о саслушању окривљеног из чл. 100 до 106 овог закона.

(2) Ако оптужени уопште неће да одговара на постављена питања или неће да одговара на поједина питања, прочитаће се његов ранији исказ или дио тог исказа.

(3) Ако оптужени одступи од свог ранијег исказа, предочиће му се ранији исказ, односно указаће му се на одступања и упитаће се зашто на главном претресу даје друкчији исказ, а по потреби прочитаће се записник о његовом ранијем исказу.

(4) По завршеном саслушању предсједник вијећа је дужан да упита оптуженог да ли има још нешто да наведе у своју одбрану.

Постављање питања оптуженом

Члан 342

(1) Након што оптужени изнесе одбрану могу му се постављати питања. Питања први поставља тужилац, а након њега бранилац. Послије њих предсједник вијећа и чланови вијећа могу постављати питања оптуженом ради отклањања празнина, противрјечности и нејасноћа у исказу. Оштећени, његов законски заступник или пуномоћник, саоптужени и вјештак могу непосредно постављати питања оптуженом уз одобрење предсједника вијећа. Питања оптуженом, по истом редосљеду из овог става, могу се постављати и више пута.

(2) Предсједник вијећа ће забранити питања или одговор на већ постављено питање, ако је оно недозвољено у смислу члана 101 став 1 овог законика или се не односи на предмет кривичног поступка. Ако предсједник вијећа забрани постављање одређеног питања или давање одговора, странке могу захтијевати да о томе одлучи вијеће.

Саслушање саоптужених и њихово суочење

Члан 343

(1) Кад се заврши саслушање првог оптуженог приступиће се редом саслушању саоптужених, ако их има. Послије сваког саслушања предсједник вијећа ће упознати саслушаног са исказима раније саслушаних саоптужених и упитаће га да ли има шта да примијети. Раније саслушаног саоптуженог предсједник вијећа ће упитати да ли има шта да примијети на исказ касније саслушаног саоптуженог. Сваки од саоптужених има право да поставља питања другим саслушаним саоптуженим.

(2) Ако се искази појединих саоптужених о истој околности разликују, предсједник вијећа може суочити саоптужене.

Привремено удаљавање оптуженог због одбијања саоптуженог или свједока да дају исказ

Члан 344

Вијеће може, изузетно, одлучити да се оптужени привремено удаљи из суднице, ако саоптужени или свједок одбија да даје исказ у његовом присуству или ако околности указују да у његовом присуству неће говорити истину. По повратку оптуженог на засиједање прочитаће му се исказ саоптуженог, односно свједока. Оптужени има право да поставља питања саоптуженом, односно свједоку, а предсједник вијећа ће га упитати да ли има шта да примијети на њихов исказ.

Договарање оптуженог са браниоцем

Члан 345

Оптужени се може у току главног претреса договарати са својим браниоцем по одобрењу предсједника вијећа.

7. ДОКАЗНИ ПОСТУПАК

Извођење доказа

Члан 346

(1) Након што се оптужени саслуша поступак се наставља извођењем доказа.

(2) Доказивање обухвата све чињенице за које суд сматра да су важне за правилно пресуђење.

(3) Докази се изводе оним редом који утврди предсједник вијећа. По правилу, прво се изводе докази које предложи тужилац, након тога докази које предложи одбрана, а на крају докази чије извођење суд одреди по службеној дужности. Ако оштећени који је присутан треба да се саслуша као свједок, његово саслушање ће се обавити одмах после саслушања оптуженог.

(4) Странке и оштећени могу, до завршетка главног претреса, предложити да се разјасне нове чињенице и прибаве нови докази, а могу поновити и оне предлоге које је предсједник вијећа или вијеће раније одбило.

(5) Вијеће може одлучити да се изведу докази који нијесу предложени или од којих је предлагач одустао.

(6) Ако је одржано припремно рочиште за главни претрес, странке и друга лица која подносе предлоге из става 3 овог члана морају поступити у складу са чланом 305 став 3 овог законика, а ако услови из тог члана нијесу испуњени, предсједник вијећа ће одбити извођење предложених доказа.

Саслушање свједока и вјештака

Члан 347

(1) Приликом саслушања свједока и вјештака на главном претресу сходно ће се примјењивати одредбе овог законика које важе за њихово саслушање.

(2) Свједок који није саслушан неће, по правилу, присуствовати извођењу доказа.

(3) Ако се као свједок саслушава малолетно лице, вијеће може одлучити да се за вријеме његовог саслушања искључи јавност.

(4) Ако малолетно лице присуствује главном претресу као свједок или оштећени, удаљиће се из суднице чим његово присуство није више потребно.

Дужност свједока

Члан 348

(1) Прије саслушања свједока, предсједник вијећа ће га опоменути на дужност да изнесе суду све што му је о предмету познато, а лице старије од 14 година ће упозорити да лажно свједочење представља кривично дјело.

(2) Предсједник вијећа може позвати свједока који није заклет у истрази да прије саслушања положи заклетву, а ако је заклетву положио у истрази, може га опоменути на већ положену заклетву.

Предочавање налаза и мишљења вјештака и дужности вјештака

Члан 349

(1) Прије саслушања вјештака предсједник вијећа ће га опоменути на дужност да налаз и мишљење да по најбољем знању и упозориће га да давање лажног налаза и мишљења представља кривично дјело.

(2) Предсједник вијећа може позвати вјештака да прије вјештачења положи заклетву у складу са чланом 140 став 2 овог законика.

(3) Вјештак излаже усмено на главном претресу свој налаз и мишљење. Ако је вјештак прије главног претреса припремио писани налаз и мишљење, може му се дозволити да га прочита, након чега ће се његов налаз и мишљење приложити записнику.

(4) Вијеће може одлучити да се, умјесто позивања стручњака установе или државног органа којима је повјерено вјештачење, само прочита налаз и мишљење, ако се због природе вјештачења не може очекивати потпуније објашњење њиховог писаног налаза и мишљења. Ако оцијени да је то потребно, с обзиром на остале изведене доказе и примједбе странака у смислу члана 358 овог законика, вијеће може одлучити да се и непосредно саслушају стручњаци који су вјештачили.

Постављање питања свједоку и вјештаку

Члан 350

(1) Након што се свједок, односно вјештак саслуша питања му могу непосредно постављати странке, предсједник и чланови вијећа, редосљедом из члана 342 став 1 овог законика. Оштећени, законски заступник, пуномоћник и вјештаци могу непосредно постављати питања уз одобрење предсједника вијећа.

(2) Предсједник вијећа ће забранити питање и одбити одговор на већ постављено питање ако је оно недозвољено у смислу члана 101 овог законика или се не односи на предмет поступка. Ако предсједник вијећа забрани постављање одређеног питања или давање одговора, странке могу захтијевати да о томе одлучи вијеће.

Измјена исказа свједока и вјештака и предочавање ранијих исказа

Члан 351

Ако је свједок или вјештак приликом ранијег саслушања навео чињенице којих се више не сјећа или ако одступи од свог ранијег исказа, предочиће му се ранији исказ, односно указаће му се на одступање и упитаће се зашто на главном претресу даје друкчији исказ, а по потреби, прочитаће се његов ранији исказ или дио тог исказа.

Отпуштање, привремено удаљавање и позивање свједока и вјештака

Члан 352

(1) Саслушани свједоци и вјештаци остају у судници ако их предсједник вијећа по саслушању странака сасвим не отпусти или не нареди да се привремено удаље из суднице.

(2) По предлогу странака или по службеној дужности предсједник вијећа може наредити да се саслушани свједоци и вјештаци удаље из суднице и да се касније поново позову и још једном саслушају у присуству или одсуству других свједока и вјештака.

Саслушавање свједока или вјештака ван суднице

Члан 353

(1) Ако се на главном претресу сазна да свједок или вјештак не може доћи пред суд или му је долазак знатно отежан, вијеће може, ако сматра да је његов исказ важан, наредити да га ван главног претреса саслуша предсједник вијећа или судија-члан вијећа или да саслушање обави судија за истрагу суда на чијем се подручју свједок, односно вјештак налази.

(2) Ако је потребно да се изврши увиђај или реконструкција ван главног претреса, то ће учинити предсједник вијећа или судија-члан вијећа.

(3) Странке, бранилац и оштећени обавијестиће се увијек кад ће се и на којем мјесту саслушати свједок, односно извршити увиђај или реконструкција, са упозорењем да могу присуствовати тим радњама. Ако је оптужени у притвору, о потреби његовог присуства тим радњама одлучује вијеће. Кад странке и оштећени присуствују извођењу тих радњи, имају права прописана у члану 282 став 7 овог законика.

Доказне радње које ван главног претреса предузима судија за истрагу

Члан 354

(1) Вијеће може, у току главног претреса, по саслушању странака, одлучити да затражи од судије за истрагу да предузме одређене радње ради разјашњења одређених чињеница, ако би предузимање тих радњи на главном претресу било повезано са знатним одуговлачењем поступка или са другим знатним тешкоћама.

(2) Кад судија за истрагу поступа по захтјеву из става 1 овог члана, примјењују се одредбе које се односе на предузимање доказних радњи.

Читање записника о доказним радњама предузетим ван главног претреса и увид у исправе и предмете који служе као доказ

Члан 355

(1) Записници о увиђају ван главног претреса, претресању стана и лица и одузимању ствари, као и исправе, књиге, списи и друга писмена која служе као доказ прочитаће се на главном претресу ради утврђивања њихове садржине, а по оцјени вијећа, може се њихова садржина укратко усмено изнијети. Писмена која имају значај доказа, уколико је то могуће, подносе се у изворнику.

(2) Предмети који могу служити разјашњењу ствари у току главног претреса показује се оптуженом, а по потреби свједоцима и вјештацима. Ако

на главном претресу треба извршити препознавање предмета поступиће се у складу са чланом 115 овог законика.

Изузеци од непосредног извођења доказа

Члан 356

(1) Осим у случајевима који су посебно прописани овим закоником, записници о исказима свједока, саопштених или већ осуђених учесника у кривичном дјелу, као и записници или друга писмена о налазу и мишљењу вјештака могу се, по одлуци вијећа, прочитати ако:

1) је саслушано лице умрло, душевно обољело или се не може пронаћи или је његов долазак пред суд немогућ или знатно отежан због старости, болести и других важних разлога;

2) свједоци или вјештаци, без законских разлога, одбију да дају исказ на главном претресу;

3) се странке сагласе да се прочита записник о исказима већ саслушаних свједока, односно записник о налазу и мишљењу вјештака;

4) се у току главног претреса окривљени користи правом да не износи своју одбрану или да одговара на постављена питања, записник о исказу окривљеног који је дат у истрази може се по одлуци вијећа прочитати и користити као доказ на главном претресу само ако је окривљени приликом саслушања у истрази био упозорен у складу са чланом 100 став 2 овог законика, али се пресуда не може заснивати само на овом доказу.

(2) Изузетно, без сагласности странака, али по њиховом саслушању, вијеће може одлучити да се прочита записник о саслушању свједока или вјештака на ранијем главном претресу, који је одржан пред истим предсједником вијећа, ако је свједок или вјештак на ранијем главном претресу саслушан на све околности и ако би њихово поновно позивање водило само одуговлачењу кривичног поступка.

(3) У случајевима из става 1 овог члана биће репродукован и аудио, односно аудиовизуелни снимак саслушања ако је саслушање забиљежено у складу са чланом 212 овог законика.

(4) Записници о ранијем саслушању лица која су ослобођена од дужности свједочења из члана 109 став 1 овог законика не смију се прочитати, ако та лица нијесу уопште позвана на главни претрес или су на главном претресу, прије првог саслушања, изјавила да неће да свједоче. По завршеном доказном поступку вијеће ће одлучити да се ови записници издвоје из списка и одвојено чувају у складу са чланом 211 овог законика. Овако ће вијеће поступати и у погледу других записника и обавјештења наведених из члана 211 овог законика, ако није раније донесена одлука о њиховом издвајању. Против рјешења о издвајању записника и обавјештења дозвољена је посебна жалба. По правоснажности рјешења, издвојени записници и обавјештења затварају се у посебан омот и предају судији за истрагу ради чувања одвојено од осталих списка и не могу се разгледати ни користити у поступку. Записници и обавјештења морају бити издвојени прије него што се списи, поводом жалбе против пресуде, доставе вишем суду.

(5) Разлози због којих се читају записник и друга писмена навешће се у записник о главном претресу, а приликом читања ће се саопштити да ли је свједок или вјештак заклет.

Читање записника и репродуковање снимка саслушања

Члан 357

У случајевима из чл. 341 и 351 овог законика, као и у другим случајевима кад је то потребно, вијеће може одлучити да се на главном претресу, поред читања записника, репродукује и снимак саслушања ако је саслушање забиљежено у складу са чланом 212 овог законика.

Примједбе странака и оштећеног

Члан 358

Послије завршеног саслушања сваког свједока или вјештака и после је читања сваког записника или другог писмена, односно репродуковања аудио или аудиовизуелног снимка, предсједник вијећа ће упитати странке и оштећеног да ли имају нешто да примијете.

Предлози за допуну доказа

Члан 359

(1) По завршеном доказном поступку предсједник вијећа ће упитати странке и оштећеног имају ли неке предлоге за допуну доказног поступка.

(2) Ако нико не предложи допуну доказног поступка или предлог буде одбијен, а вијеће сматра да је стање ствари довољно разјашњено, предсједник ће објавити да је доказни поступак завршен.

Измјена оптужбе

Члан 360

(1) Ако докази изведени на главном претресу указују да се измијенило чињенично стање изнесено у оптужници, тужилац може на главном претресу усмено измијенити оптужницу, а може предложити да се главни претрес прекине ради припремања нове оптужнице.

(2) У случају подизања нове оптужбе, суд је дужан да окривљеном и браниоцу обезбиједи довољно времена за припремање одбране, а на њихов захтјев, ако је то потребно, и у случају измијењене оптужбе.

(3) Ако вијеће дозволи прекид главног претреса ради припремања нове оптужнице, одредиће рок у којем тужилац мора подићи оптужницу. Примјерак нове оптужнице доставиће се оптуженом, али се у овом случају не врши потврђивање оптужнице. Ако тужилац у остављеном року не подигне оптужницу, вијеће ће наставити главни претрес на основу раније оптужнице.

8. ЗАВРШНЕ РИЈЕЧИ

Редосљед завршних ријечи

Члан 361

По завршеном доказном поступку предсједник вијећа даје ријеч странкама, оштећеном и браниоцу. Прво говори тужилац, након њега оштећени и његов пуномоћник ако га има, бранилац и на крају оптужени.

Завршна ријеч тужиоца

Члан 362

(1) Тужилац ће у завршној ријечи изнијети оцјену доказа изведених на главном претресу, након тога ће изложити закључке о чињеницама важним за одлуку и изнијети и образложити предлог о кривици оптуженог, одредбама Кривичног законика и другог закона које би требало примијенити, као и о олакшавајућим и отежавајућим околностима које би требало узети у обзир приликом одмјеравања казне.

(2) Тужилац у завршној ријечи предлаже врсту и висину казне, а може предложити судску опомену или условну осуду или мјере безбједности у складу са Кривичним закоником.

Завршна ријеч оштећеног

Члан 363

Оштећени или његов пуномоћник може у завршној ријечи образложити имовинскоправни захтјев и указати на доказе о кривици оптуженог.

Завршна ријеч одбране

Члан 364

(1) Бранилац или сам оптужени изложиће у завршној ријечи одбрану и може се осврнути на наводе тужиоца, оштећеног и пуномоћника оштећеног.

(2) Послије браниоца оптужени има право да сам говори, да се изјасни да ли усваја одбрану браниоца и да је допуни.

(3) Тужилац, оштећени и пуномоћник оштећеног имају право да одговоре на одбрану, а бранилац, односно оптужени да се осврне на те одговоре.

(4) Посљедња ријеч увијек припада оптуженом.

Завршне ријечи и процесна дисциплина

Члан 365

(1) Завршна ријеч странака, браниоца, оштећеног и пуномоћника оштећеног не може се ограничити на одређено вријеме.

(2) Предсједник вијећа може, по претходној опомени, прекинути лице које у својој завршној ријечи вријеђа јавни ред и морал или вријеђа другог или се упушта у понављања или излагања која очигледно немају везе са предметом поступка. У записнику о главном претресу мора се навести да је ријеч била прекинута и зашто је била прекинута.

(3) Кад оптужбу заступа више лица или одбрану више бранилаца, излагања се не могу понављати. Заступник оптужбе, односно одбране, по међусобном споразуму, одабраће питања о којима ће говорити.

(4) Послије свих завршних ријечи предсједник вијећа је дужан да упита жели ли још неко нешто да изјави.

Завршетак главног претреса

Члан 366

(1) Ако вијеће, по завршеним излагањима странака, браниоца, оштећеног и пуномоћника оштећеног не одлучи да изведе још неке доказе, предсједник вијећа ће објавити да је главни претрес завршен.

(2) Ако одлучи да изведе још неке доказе, вијеће ће наставити доказни поступак и након његовог завршетка поново поступити по одредби члана 361 овог законика. Тужилац, оштећени, пуномоћник оштећеног, бранилац и оптужени могу своје завршне ријечи само допунити у вези са накнадно изведеним доказима.

(3) Послије објављивања да је главни претрес завршен вијеће ће се повући на вијећање и гласање ради доношења судске одлуке.

9. ОДБАЦИВАЊЕ ОПТУЖНИЦЕ

Члан 367

У току или по завршетку главног претреса вијеће ће рјешењем одбацити оптужницу, ако утврди да:

- 1) суд није стварно надлежан;
- 2) је поступак вођен без оптужбе овлашћеног тужиоца, без одобрења надлежног државног органа или је надлежни државни орган одустао од датог одобрења;
- 3) постоје друге околности које привремено спрјечавају гоњење.

Глава XXIII

ПРЕСУДА

1. ИЗРИЦАЊЕ ПРЕСУДЕ

Изрицање и објављивање пресуде

Члан 368

(1) Ако суд у току вијећања не оцијени да треба поново отворити главни претрес ради допуне поступка или разјашњења појединих питања, изрећи ће пресуду.

(2) Пресуда се изриче и објављује у име Црне Горе.

Идентитет пресуде и оптужбе

Члан 369

(1) Пресуда се може односити само на лице које је оптужено и само на дјело које је предмет оптужбе садржане у подигнутој, односно на главном претресу измијењеној оптужници.

(2) Суд није везан за предлоге тужиоца у погледу правне оцјене дјела.

Докази на којима се пресуда заснива

Члан 370

(1) Суд заснива пресуду само на чињеницама и доказима који су непосредно изведени на главном претресу или су садржани у записницима, односно другим материјалима који су у складу са овим закоником на главном претресу прочитани и на одговарајући начин изнесени.

(2) Пресуда се не може заснивати искључиво на исказу свједока који је прибављен на начин прописан у члану 262 овог законика и прочитан у складу са чланом 356 став 1 тачка 1 овог законика.

(3) Суд је дужан да савјесно оцијени сваки доказ појединачно и у вези са осталим доказима и да на основу такве оцјене изведе закључак да ли је нека чињеница утврђена.

2. ВРСТЕ ПРЕСУДА

Мериторне и процесне пресуде

Члан 371

(1) Пресудом се оптужба одбија или се оптужени ослобађа од оптужбе или се оглашава кривим.

(2) Ако оптужба обухвата више кривичних дјела, у пресуди ће се изрећи да ли се и за које дјело оптужба одбија или се оптужени ослобађа од оптужбе или се оглашава кривим.

Пресуда којом се оптужба одбија

Члан 372

Пресуду којом се оптужба одбија суд ће изрећи, ако је:

1) тужилац од започињања до завршетка главног претреса одустао од оптужбе;

2) оптужени за исто дјело већ правоснажно осуђен, ослобођен оптужбе или је оптужба против њега правоснажно одбијена или је поступак против њега рјешењем правоснажно обустављен;

3) оптужени актом амнестије или помиловања ослобођен од гоњења или се кривично гоњење не може предузети због застарјелости или неке друге околности која трајно искључује кривично гоњење.

Пресуда којом се оптужени ослобађа од оптужбе

Члан 373

Пресуду којом се оптужени ослобађа од оптужбе суд ће изрећи, ако:

- 1) дјело за које је оптужен по закону није кривично дјело;
- 2) није доказано да је оптужени учинио дјело за које је оптужен.

Пресуда којом се оптужени оглашава кривим

Члан 374

(1) У пресуди у којој се оптужени оглашава кривим суд ће изрећи:

1) за које се дјело оглашава кривим, уз назначење чињеница и околности које чине обиљежја кривичног дјела, као и оних од којих зависи примјена одређене одредбе Кривичног законика;

2) законски назив кривичног дјела и које су одредбе Кривичног законика примијењене;

3) на коју се казну осуђује оптужени или се по одредбама Кривичног законика ослобађа од казне;

4) одлуку о условној осуди;

5) одлуку о мјерама безбједности и одузимању имовинске користи;

6) одлуку о урачунавању притвора или већ издржане казне, као и сваког другог лишења слободе у вези са кривичним дјелом;

7) одлуку о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтјеву.

(2) Ако је оптужени осуђен на новчану казну, у пресуди ће се назначити рок у којем ће се новчана казна платити и начин замјене новчане казне.

3. ОБЈАВЉИВАЊЕ ПРЕСУДЕ

Вријеме, мјесто и начин објављивања пресуде

Члан 375

(1) Након што суд изрекне пресуду, предсједник вијећа ће је одмах објавити. Ако суд није у могућности да истог дана по завршетку главног претреса изрекне пресуду, одложиће објављивање пресуде најдуже за три дана и одредиће вријеме и мјесто објављивања пресуде. Ако пресуда не буде објављена у року од три дана од завршетка главног претреса, предсједник вијећа је дужан да одмах по истеку рока о томе обавијести предсједника суда и саопшти му разлоге.

(2) Предсједник вијећа ће у присуству странака, њихових законских заступника, пуномоћника и браниоца јавно прочитати изреку и саопштити укратко разлоге пресуде.

(3) Пресуда ће бити објављена и кад странка, законски заступник, пуномоћник или бранилац није присутан. Вијеће може наредити да оптуженом који је одсутан пресуду усмено саопшти предсједник вијећа или да му се пресуда само достави.

(4) Ако је јавност на главном претресу била искључена, изрека пресуде ће се прочитати на јавном засиједању. Вијеће ће одлучити да ли ће искључити јавност приликом саопштавања разлога пресуде.

(5) Сви присутни саслушаће читање изреке пресуде стојећи.

Притвор након изрицања пресуде

Члан 376

(1) Кад изрекне пресуду на казну затвора испод пет година, вијеће ће оптуженом који се брани са слободе одредити притвор ако постоје разлози из члана 175 став 1 тач. 1 и 3 овог законика, а оптуженом коме је пресудом првостепеног суда изречена казна затвора од пет година или тежа казна и ако постоје разлози из члана 175 став 1 тачка 4. Оптуженом који се налази у притвору вијеће ће укинути притвор, ако за притвор више не постоје разлози због којих је био одређен.

(2) Вијеће ће укинути притвор и наредити да се оптужени пусти на слободу, ако је ослобођен од оптужбе или је оптужба одбијена или ако је оглашен кривим, а ослобођен од казне или је осуђен само на новчану казну, односно на казну рада у јавном интересу или му је изречена условна осуда или судска опомена или је због урачунавања притвора или другог облика лишења слободе казну већ издржао или је оптужба одбачена у складу са чланом 367 овог законика, осим због стварне ненадлежности.

(3) За одређивање или укидање притвора последице објављивања пресуде, до њене правоснажности, примјењиваће се одредба става 1 овог члана. Одлуку доноси вијеће првостепеног суда из члана 24 став 7 овог законика.

(4) Прије доношења рјешења којим се одређује или укида притвор у случајевима из ст. 1 и 3 овог члана, прибавиће се мишљење државног тужиоца кад се поступак води по његовој оптужби.

(5) Ако се оптужени већ налази у притвору, а вијеће нађе да још постоје разлози због којих је притвор био одређен или да постоје разлози из става 1 овог члана, донијеће посебно рјешење о продужењу притвора. Посебно рјешење вијеће доноси и кад треба одредити или укинути притвор. Жалба против рјешења не задржава извршење рјешења, а о жалби суд одлучује у року од три дана.

(6) Притвор који је одређен или продужен у складу са ст. 1 до 5 овог члана може трајати до правоснажности пресуде, а најдуже док не истекне вријеме трајања казне изречене у првостепеној пресуди.

(7) На захтјев оптуженог који се последице изрицања казне затвора налази у притвору, предсједник вијећа може оптуженог упутити на издржавање казне и прије правоснажности пресуде.

(8) Ако је пресуда донесена на основу споразума о признању кривице, оптужени који се налази у притвору упућује се на издржавање казне затвора, ако је вријеме проведено у притвору краће од дужине изречене казне затвора.

Поука о праву на жалбу и друга упозорења

Члан 377

(1) По објављивању пресуде предсједник вијећа ће поучити странке о праву на жалбу, као и о праву на одговор на жалбу.

(2) Ако је оптуженом извршење изречене казне одложено, предсједник вијећа ће га упозорити на значај условне осуде и на услове којих се мора придржавати.

(3) Предсједник вијећа ће упозорити странке да до правноснажног окончања поступка о свакој промјени адресе обавијесте суд.

4. ПИСМЕНА ИЗРАДА И ДОСТАВЉАЊЕ ПРЕСУДЕ

Рок за израду пресуде и субјекти којима се пресуда доставља

Члан 378

(1) Пресуда која је објављена мора се писано израдити и отпремити у року од мјесец дана по објављивању, а у сложеним стварима, изузетно у року од два мјесеца. Ако пресуда није израђена у тим роковима, предсједник вијећа је дужан да писано обавијести предсједника суда због чега то није учињено. Предсједник суда ће предузети мјере да се пресуда што прије изради.

(2) Пресуду потписују предсједник вијећа и записничар.

(3) Овјерени препис пресуде доставиће се тужиоцу, као и оптуженом и браниоцу сагласно члану 195 овог законика. Ако се оптужени налази у притвору, овјерени преписи пресуде морају бити послати у роковима предвиђеним у ставу 1 овог члана.

(4) Оптуженом, приватном тужиоцу и оштећеном као тужиоцу даје се поука о праву на жалбу.

(5) Овјерени препис пресуде са поуком о праву на жалбу суд ће доставити оштећеном, ако има право на жалбу, лицу коме је том пресудом изречена мјера безбједности одузимање предмета, као и правном лицу према којем је изречено одузимање имовинске користи. Оштећеном који нема право на жалбу препис пресуде ће се доставити у случају из члана 60 став 2 овог законика, са поуком о праву на тражење повраћаја у пређашње стање. Правоснажна пресуда ће се доставити оштећеном, ако он то захтијева.

(6) Ако је суд, примјеном одредаба о одмјеравању јединствене казне за кривична дјела у стицају, изрекао казну, узимајући у обзир и пресуде које су донијели и други судови, доставиће овјерени препис правоснажне пресуде тим судовима.

Садржај пресуде

Члан 379

(1) Писано израђена пресуда мора потпуно да одговара пресуди која је објављена. Пресуда мора имати увод, изреку и образложење.

(2) Увод пресуде садржи: грб Црне Горе, назив суда, назначење да се пресуда изриче у име Црне Горе, име и презиме предсједника и чланова вијећа и записничара, име и презиме оптуженог, кривично дјело за које је оптужен и да ли је био присутан на главном претресу, дан главног претреса и да ли је главни претрес био јаван, име и презиме тужиоца, браниоца, законског заступника и пуномоћника који су били присутни на главном претресу и дан објављивања изречене пресуде.

(3) Изрека пресуде садржи податке о оптуженом из члана 100 став 1 овог законика и одлуку којом се оптужени оглашава кривим за дјело за које је

оптужен или којом се ослобађа од оптужбе за то дјело или којом се оптужба одбија.

(4) Ако је оптужени оглашен кривим, изрека пресуде мора обухватити и податке из члана 374 овог законика, а ако је ослобођен од оптужбе или је оптужба одбијена, изрека пресуде мора обухватити опис дјела за које је оптужен и одлуку о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтјеву, ако је био поднесен.

(5) У случају стицаја кривичних дјела суд ће у изреци пресуде унијети казне утврђене за свако поједино кривично дјело, а затим казну која је изречена за сва дјела у стицају.

(6) У образложењу пресуде суд ће изнијети разлоге за сваку тачку пресуде.

(7) Суд ће одређено и потпуно изнијети које чињенице и из којих разлога узима као доказане или недоказане, дајући при томе нарочито оцјену вјеродостојности противрјечних доказа, из којих разлога није уважио поједине предлоге странака, из којих разлога је одлучио да се не саслуша непосредно свједок или вјештак чији је исказ, односно писани налаз и мишљење прочитан у складу са чланом 356 овог законика, којим разлозима се руководио приликом рјешавања правних питања, а нарочито приликом утврђивања да ли постоји кривично дјело и кривица оптуженог и о примјени одређених одредаба закона на оптуженог и његово дјело као и о разлозима упућивања оштећеног на парницу.

(8) Ако је оптужени осуђен на казну, у образложењу ће се навести које је околности суд узео у обзир приликом одмјеравања казне. Суд ће посебно образложити којим се разлозима руководио кад је нашао да треба у случају вишеструког поврата у смислу Кривичног законика изрећи строжију казну од прописане или кад је нашао да казну треба ублажити или оптуженог ослободити од казне или условно осудити или да треба изрећи мјеру безбједности или одузимање имовинске користи или опозвати условни отпуст.

(9) Ако се оптужени ослобађа од оптужбе, у образложењу ће се нарочито навести разлог из члана 373 овог законика због којег се то чини.

(10) У образложењу пресуде којом се оптужба одбија и у образложењу рјешења којим се оптужба одбацује суд ће се ограничити само на разлоге за одбијање, односно одбацивање оптужбе, без упуштања у оцјену главне ствари.

Исправке у пресуди

Члан 380

(1) Грешке у именима и бројевима, као и друге очигледне грешке у писању и рачунању, недостатке у облику и несагласности писано израђене пресуде са изворником, председник вијећа ће исправити посебним рјешењем, на захтјев странака или по службеној дужности.

(2) Ако постоји несагласност између писано израђене пресуде и њеног изворника у погледу података из члана 374 став 1 тач. 1 до 5 и тачка 7 овог законика, рјешење о исправци доставиће се лицима из члана 378 овог законика. У том случају рок за жалбу против пресуде тече од дана достављања тог рјешења, против којег посебна жалба није дозвољена.

Г. ПОСТУПАК ПО ПРАВНИМ ЛИЈЕКОВИМА

Глава XXIV

РЕДОВНИ ПРАВНИ ЛИЈЕКОВИ

1. ЖАЛБА НА ПРЕСУДУ ПРВОСТЕПЕНОГ СУДА

1) Право на изјављивање жалбе

Право на жалбу и жалбени рок

Члан 381

(1) Против пресуде донесене у првом степену може се изјавити жалба у року од петнаест дана од дана достављања преписа пресуде.

(2) Благовремено изјављена жалба одлаже извршење пресуде.

Субјекти жалбе

Члан 382

(1) Жалбу могу изјавити странке, бранилац, законски заступник оптуженог и оштећени.

(2) У корист оптуженог жалбу могу изјавити и његов брачни друг, сродник по крви у правој линији, усвојилац, усвојеник, брат, сестра, хранилац и лице са којим живи у ванбрачној заједници. Рок за жалбу и у том случају тече од дана кад је оптуженом, односно његовом браниоцу достављен препис пресуде.

(3) Државни тужилац може изјавити жалбу на штету или у корист оптуженог.

(4) Оштећени може побијати пресуду само због одлуке суда о трошковима кривичног поступка, осим кад је државни тужилац преузео гоњење од оштећеног као тужиоца у складу са чланом 62 став 2 овог законика или је донесена ослобађајућа пресуда, кад оштећени може изјавити жалбу због свих основа из члана 385 овог законика.

(5) Жалбу може изјавити и лице коме је изречена мјера безбједности одузимање предмета или од кога је одузета имовинска корист прибављена кривичним дјелом.

(6) Бранилац и лица из става 2 овог члана могу изјавити жалбу и без посебног овлашћења оптуженог, али не и против његове воље, осим кад је оптуженом изречена најдужа казна затвора.

Одрицање од права на жалбу и одустанак од жалбе

Члан 383

(1) Оптужени се може одрећи права на жалбу само након што му је пресуда достављена. Оптужени се и прије тога може одрећи права на жалбу

кад има право да изјави жалбу због свих основа из члана 385 овог законика, ако су се тужилац и оштећени одрекли права на жалбу, осим ако би оптужени по пресуди имао да издржава казну затвора. До доношења одлуке другостепеног суда оптужени може одустати од изјављене жалбе. Оптужени може одустати и од жалбе коју су изјавили његов бранилац или лица из члана 382 став 2 овог законика.

(2) Тужилац и оштећени могу се одрећи права на жалбу од часа објављивања пресуде до истека рока за изјављивање жалбе, а могу до доношења одлуке другостепеног суда одустати од изјављене жалбе.

(3) Одрицање и одустајање од жалбе не може се опозвати.

(4) Оптужени се не може одрећи права на жалбу нити одустати од изјављене жалбе ако му је изречена најдужа казна затвора.

(5) Ако се оптужени, тужилац или оштећени, кад има право да изјави жалбу и из других основа, а не само због трошкова, одрекне права на жалбу прије него што је пресуда писано израђена, у образложењу пресуде ће се само укратко навести разлози којима се суд руководио у оцјени да треба изрећи одређену кривичну санкцију, односно врсту и мјеру казне, без навођења свих података из члана 379 ст. 6, 7 и 8 овог законика.

2) Садржај жалбе

Садржај жалбе и поступање по непотпуној жалби

Члан 384

Жалба треба да садржи:

- 1) означавање пресуде против које се изјављује жалба;
- 2) основ за побијање пресуде из члана 385 овог законика;
- 3) образложење жалбе;
- 4) предлог да се побијана пресуда потпуно или дјелимично укине или преиначи;
- 5) потпис лица које изјављује жалбу.

(2) Ако је жалбу изјавио оптужени или друго лице из члана 382 став 2 овог законика, а оптужени нема браниоца или ако је жалбу изјавио оштећени, оштећени као тужилац или приватни тужилац који нема пуномоћника или пуномоћник није адвокат, а жалба није састављена у складу са одредбама става 1 овог члана, првостепени суд ће позвати жалиоца да у одређеном року допуни жалбу писаним поднеском или на записнику код тога суда. Ако се жалилац овом позиву не одазове, суд ће одбацити жалбу ако не садржи потпис лица које изјављује жалбу, а жалбу која не садржи означавање пресуде против које се изјављује жалба, одбациће само под условом да се не може утврдити на коју се пресуду односи.

(3) Ако је жалбу изјавио државни тужилац, бранилац или оштећени, оштећени као тужилац или приватни тужилац који има за пуномоћника адвоката, а жалба не садржи податке из става 1 овог члана, суд ће жалбу одбацити.

(4) У жалби се могу износити нове чињенице и нови докази, али је жалилац дужан да наведе разлоге зашто их раније није изнио. Оптужени који је у цјелости признао основаност оптужбе у складу са чланом 340 овог законика може у жалби изнијети само оне нове чињенице и доказе који су важни за

одлуку о казни. Позивајући се на нове чињенице, жалилац је дужан да наведе доказе којима би се те чињенице имале доказати, а позивајући се на нове доказе, дужан је да наведе чињенице које помоћу тих доказа жели да докаже.

3) Основи због којих се пресуда може побијати

Члан 385

Пресуда се може побијати због:

- 1) битне повреде одредаба кривичног поступка;
- 2) повреде Кривичног законика;
- 3) погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања;
- 4) одлуке о кривичним санкцијама, одузимању имовинске користи, трошковима кривичног поступка, имовинскоправним захтјевима.

Битне повреде кривичног поступка

Члан 386

(1) Битна повреда одредаба кривичног поступка постоји, ако је:

- 1) суд био непрописно састављен или је у изрицању пресуде учествовао судија који није учествовао на главном претресу или који је правоснажном одлуком изузет од суђења;
 - 2) главни претрес одржан без лица чије је присуство на главном претресу по овом закону обавезно;
 - 3) суд повриједио прописе кривичног поступка у погледу постојања оптужбе овлашћеног тужиоца или одобрења надлежног органа;
 - 4) пресуду донио суд који због стварне ненадлежности није могао судити у тој ствари;
 - 5) оптужба прекорачена у смислу члана 369 став 1 овог законика;
 - 6) пресудом повријеђена одредба члана 400 овог законика;
 - 7) пресуда заснована на доказу на којем се по одредбама овог законика не може заснивати пресуда, осим ако није, с обзиром на друге доказе, очигледно да би и без тог доказа била донесена иста пресуда;
 - 8) изрека пресуде неразумљива, противрјечна сама себи или разлозима пресуде;
 - 9) пресуда нема уопште разлога или у њој нијесу наведени разлози о одлучним чињеницама или су ти разлози потпуно нејасни или у знатној мјери противрјечни или ако о одлучним чињеницама постоји знатна противрјечност између оног што се наводи у разлозима пресуде о садржини исправа или записника о исказима датим у поступку и самих тих исправа.
- (2) Битна повреда одредаба кривичног поступка постоји и кад суд за вријеме припремања главног претреса или у току главног претреса или приликом доношења одлуке није примијенио или је неправилно примијенио неку одредбу овог законика, а то је било од утицаја на законито и правилно доношење одлуке.

Повреде Кривичног законика

Члан 387

Повреда Кривичног законика постоји ако је Кривични законик повријеђен у односу на то да ли:

- 1) је дјело за које се оптужени гони кривично дјело;
- 2) има околности које искључују кривично гоњење, а нарочито да ли је наступила застарјелост кривичног гоњења или је гоњење искључено усљед амнестије или помиловања или је ствар правоснажно пресуђена;
- 3) је у погледу кривичног дјела које је предмет оптужбе примијењен закон који се не може примијенити;
- 4) је одлуком о кривичној санкцији, одузимању имовинске користи или опозивању условног отпуста прекорачено овлашћење које суд има по закону;
- 5) су повријеђене одредбе о урачунавању притвора, издржане казне затвора и сваког другог облика лишења слободе у вези са кривичним дјелом.

Погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање

Члан 388

(1) Пресуда се може побијати због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања кад је суд неку одлучну чињеницу погрешно утврдио или је није утврдио.

(2) Непотпуно утврђено чињенично стање постоји и кад на то указују нове чињенице или нови докази.

Побијање пресуде због одлуке о кривичним санкцијама, одузимању имовинске користи, трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтјеву

Члан 389

(1) Пресуда, односно рјешење о судској опоми може се побијати због одлуке о казни, условној осуди и судској опоми кад том одлуком није прекорачено законско овлашћење из члана 387 тачка 4 овог законика, али суд није правилно одмјерио казну, с обзиром на околности које утичу да казна буде већа или мања и због тога што је суд примијенио или није примијенио одредбе о ублажавању казне, ослобођењу од казне, условној осуди, опозивању условног отпуста или судској опоми, иако су за то постојали законски услови.

(2) Одлука о мјери безбједности или одузимању имовинске користи може се побијати ако не постоји повреда закона из члана 387 тачка 4 овог законика, али је суд неправилно донио ову одлуку или није изрекао мјеру безбједности, односно одузимање имовинске користи, иако су за то постојали законски услови.

(3) Одлука о трошковима поступка може се побијати ако је неправилна или супротна закону.

(4) Одлука о имовинскоправним захтјевима може се побијати ако је донесена супротно закону.

4) Поступак по жалби

Подношење жалбе

Члан 390

(1) Жалба се подноси суду који је изрекао првостепену пресуду у довољном броју примјерака за суд, као и за противну странку и браниоца.

(2) Неблаговремену и недозвољену жалбу у смислу чл. 404 и 405 овог законика одбациће рјешењем предсједник вијећа првостепеног суда.

Одговор на жалбу

Члан 391

Ако жалба не буде одбачена примјерак жалбе доставиће првостепени суд противној странци у складу са чл. 195 и 196 овог законика, која може у року од осам дана од дана пријема поднијети суду одговор на жалбу. Жалбу и одговор на жалбу, са свим списима, првостепени суд ће доставити другостепеном суду.

Поступање пред другостепеним судом

Члан 392

(1) Кад списи са жалбом стигну другостепеном суду одмах се, на прописан начин, одређује судија извјестилац.

(2) Ако судија извјестилац утврди да постоје грешке у именима и бројевима, као и друге очигледне грешке у писању и рачунању, недостаци у облику и несагласности писано израђене пресуде са изворником у погледу података из члана 374 став 1 тач. 1 до 5 и тачка 7 овог законика, доставиће списе првостепеном суду прије одржавања сједнице другостепеног вијећа, да предсједник првостепеног вијећа донесе посебно рјешење о исправци првостепене пресуде, у складу са чланом 380 овог законика.

(3) Судија извјестилац може, по потреби, од првостепеног суда прибавити извјештај о повредама одредаба кривичног поступка, а може преко тог суда или судије за истрагу суда на чијем се подручју радња има извршити или на други начин провјерити наводе жалбе у погледу нових доказа и нових чињеница или од других органа или организација прибавити потребне извјештаје или списе.

(4) Ако судија извјестилац утврди да се у списима налазе записници и обавјештења из члана 211 овог законика, доставиће списе првостепеном суду, прије одржавања сједнице другостепеног вијећа, да предсједник првостепеног вијећа донесе рјешење о њиховом издавању из списка и да их, по правоснажности рјешења, у затвореном омоту преда судији за истрагу ради чувања одвојено од осталих списка.

(5) Ако се ради о кривичном дјелу за које се гони по оптужби државног тужиоца, судија извјестилац ће списе доставити државном тужиоцу, који је дужан да их размотри и поднесе свој предлог или изјави да ће предлог поднијети на сједници вијећа и да их без одлагања врати суду.

Сједница вијећа

Члан 393

(1) О сједници вијећа обавијестиће се овлашћени тужилац, оптужени или његов бранилац који је у року предвиђеном за жалбу или за одговор на жалбу захтијевао да буде обавијештен о сједници или је предложио одржавање претреса пред другостепеним судом у складу са чланом 395 овог законика. Предсједник вијећа или вијеће може одлучити да се о сједници вијећа обавијесте странке и кад нијесу то захтијевале или да се о сједници обавијести и странка која то није захтијевала, ако би њихово присуство било корисно за разјашњење ствари.

(2) Ако се о сједници вијећа обавјештава оптужени који је у притвору или на издржавању казне затвора, предсједник вијећа наредиће да се обезбиједи његово присуство.

(3) Сједница вијећа почиње извјештајем судије извјестиоца о стању ствари. Вијеће може од странака које присуствују сједници затражити потребна објашњења у вези са жалбеним наводима. Странке могу предложити да се ради допуне извјештаја прочитају поједини списи и могу, по дозволи предсједника вијећа, дати потребна објашњења за своје ставове из жалбе, односно одговора на жалбу, не понављајући оно што је садржано у извјештају.

(4) Недолазак странака које су уредно обавијештене не спрјечава одржавање сједнице вијећа. Ако оптужени није обавијестио суд о промјени боравишта или адресе стана, може се одржати сједница вијећа, иако оптужени о сједници није био обавијештен.

(5) На сједници вијећа којој присуствују странке јавност се може искључити, односно ограничити под условима из чл. 314 и 315 овог законика.

(6) Записник о сједници вијећа прикључује се списима првостепеног и другостепеног суда.

(7) Рјешења из чл. 404 и 405 овог законика могу се донијети и без обавјештавања странака о сједници вијећа.

Одлучивање на сједници вијећа или на претресу

Члан 394

(1) Другостепени суд доноси одлуку на сједници вијећа или на основу одржаног претреса.

(2) Вијеће другостепеног суда одлучује да ли ће одржати претрес, осим ако је друкчије одређено овим закоником.

Претрес пред другостепеним судом и позивање одређених лица

Члан 395

(1) Претрес пред другостепеним судом одржаће се само ако је потребно да се, због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, изведу нови докази или понове раније изведени докази и ако постоје оправдани разлози да се предмет не врати првостепеном суду на поновни главни претрес.

(2) На претрес пред другостепеним судом позивају се оптужени и његов бранилац, тужилац, оштећени, законски заступници и пуномоћници оштећеног, оштећеног као тужиоца и приватног тужиоца, као и свједоци и вјештаци за које суд одлучи да се саслушају.

(3) Ако је оптужени у притвору, предсједник вијећа другостепеног суда предузеће потребне мјере да се оптужени доведе на претрес.

(4) Ако оштећени као тужилац или приватни тужилац не дође на претрес пред другостепеним судом, неће се примијенити одредба члана 323 став 2 овог законика.

Редосљед радњи на претресу пред другостепеним судом

Члан 396

(1) Претрес пред другостепеним судом почиње извјештајем судије извјестиоца, који излаже стање ствари, не дајући своје мишљење о основаности жалбе.

(2) По предлогу или по службеној дужности прочитаће се пресуда или дио пресуде на који се односи жалба, а по потреби и записник о главном претресу.

(3) Послије тога позваће се жалилац да образложи жалбу, а онда противна странка да му одговори. Оптужени и његов бранилац имају посљедњу ријеч.

(4) Странке могу на претресу износити нове доказе и чињенице.

(5) Тужилац може, с обзиром на резултат претреса, у цјелини или дјелимично, одустати од оптужнице или измијенити оптужницу у корист оптуженог. Ако је државни тужилац одустао од оптужнице у цјелини, оштећени има права из члана 60 овог законика.

Сходна примјена одредаба о главном претресу на претрес пред другостепеним судом

Члан 397

Одредбе о главном претресу пред првостепеним судом сходно ће се примјењивати и на претрес пред другостепеним судом, уколико одредбама чл. 395 и 396 овог законика није друкчије прописано.

5) Границе испитивања првостепене пресуде

Границе испитивања

Члан 398

(1) Другостепени суд испитује пресуду у оном дијелу који се побија жалбом, а по службеној дужности мора испитати да ли:

1) постоји повреда одредаба кривичног поступка из члана 386 став 1 овог законика;

2) је на штету оптуженог повријеђен Кривични законик у смислу члана 387 овог законика.

(2) Ако жалба изјављена у корист оптуженог не садржи основ за побијање пресуде из члана 385 овог законика и образложење жалбе, другостепени суд ће се ограничити на испитивање повреда из става 1 тач. 1 и 2 овог члана, као и на испитивање одлуке о казни, мјерама безбједности и одузимању имовинске користи из члана 389 овог законика.

Ограничење позивања на жалбени разлог

Члан 399

Жалбу из разлога прописаног у члану 388 став 2 овог законика жалилац може изјавити само ако у жалби учини извјесним да за доказе на којима заснива жалбу није знао у вријеме одржавања главног претреса или да је на главном претресу, одмах чим је сазнао за одређени доказ, предложио његово извођење, а предсједник вијећа је то одбио.

Забрана преиначења на штету оптуженог

Члан 400

Ако је изјављена жалба само у корист оптуженог, пресуда се не смије измијенити на његову штету у погледу правне квалификације кривичног дјела и кривичне санкције.

Проширено дејство жалбе

Члан 401

Жалба због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања или због повреде Кривичног законика изјављена у корист оптуженог обухвата и жалбу због одлуке о кривичној санкцији и одузимању имовинске користи из члана 389 овог законика.

Повластица повезаности (Beneficium cohaesionis)

Члан 402

Ако другостепени суд поводом жалбе утврди да су разлози због којих је донио одлуку у корист оптуженог од користи и за неког од саоптужених који није изјавио жалбу или је није изјавио у том правцу, поступиће по службеној дужности као да таква жалба постоји.

6) Одлуке другостепеног суда по жалби

Другостепене одлуке

Члан 403

(1) Другостепени суд може, на сједници вијећа или на основу одржаног претреса:

- 1) одбацити жалбу као неблаговремену или као недозвољену;
- 2) одбити жалбу као неосновану и потврдити пресуду првостепеног суда;
- 3) укинути пресуду првостепеног суда и упутити предмет првостепеном суду на поновно суђење;
- 4) преиначити првостепену пресуду.

(2) О свим жалбама против исте пресуде другостепени суд одлучује једном одлуком.

Одбацивање жалбе као неблагоприятне

Члан 404

Жалба ће се одбацити рјешењем као неблагоприятна ако се утврди да је поднијета после законског рока.

Одбацивање жалбе као недозвољене

Члан 405

Жалба ће се одбацити рјешењем као недозвољена ако се утврди да је жалбу изјавило лице које није овлашћено за подношење жалбе или лице које се одрекло права на жалбу или ако се утврди одустанак од жалбе или да је после одустанка поново изјављена жалба или ако жалба по закону није дозвољена.

Одбијање жалбе

Члан 406

Другостепени суд ће пресудом одбити жалбу као неосновану и потврдити пресуду првостепеног суда кад утврди да не постоје разлози због којих се пресуда побија нити повреде закона из члана 398 став 1 овог законика.

Укидање првостепене пресуде и враћање предмета на поновно суђење

Члан 407

(1) Другостепени суд ће, уважавајући жалбу или по службеној дужности, рјешењем укинути првостепену пресуду и вратити предмет на поновно суђење, ако утврди да постоји битна повреда одредаба кривичног поступка, осим случајева из члана 409 став 1 овог законика или ако сматра да због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања треба наредити нови главни претрес пред првостепеним судом.

(2) Другостепени суд ће, уважавајући жалбу или по службеној дужности, рјешењем укинути првостепену пресуду, ако утврди да постоји битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 386 став 1 тачка 9 овог законика и наложити првостепеном суду да, без отварања главног претреса, отклони наведену повреду израдом новог писменог отправка пресуде.

(3) Другостепени суд може наредити да се нови главни претрес пред првостепеним судом одржи пред потпуно измијењеним вијећем.

(4) Другостепени суд може и дјелимично укинути првостепену пресуду ако се поједини дјелови пресуде могу издвојити без штете за правилно пресуђење.

(5) Ако се оптужени налази у притвору, другостепени суд ће испитати да ли још постоје разлози за притвор и донијеће рјешење о продужењу или укидању притвора. Против овог рјешења није дозвољена жалба.

(6) Кад је првостепена пресуда једном укинута, другостепени суд ће у сједници вијећа или након одржаног претреса сам донијети пресуду.

Остале одлуке другостепеног суда

Члан 408

(1) Ако другостепени суд утврди да постоји неки од разлога из члана 367 овог законика, рјешењем ће укинути пресуду првостепеног суда и одбацити оптужницу.

(2) Ако другостепени суд, приликом разматрања жалбе, утврди да је за суђење у првом степену стварно надлежан, укинуће првостепену пресуду, предмет упутити вијећу тог суда и о томе обавијестити првостепени суд.

(3) Ако је жалба изјављена само у корист оптуженог, а утврди се да је за суђење у првом степену надлежан виши суд, не може се само из тог разлога укинути првостепена пресуда.

Преиначење првостепене пресуде

Члан 409

(1) Другостепени суд ће, уважавајући жалбу или по службеној дужности, пресудом преиначити првостепену пресуду, ако утврди да су одлучне чињенице у првостепеној пресуди правилно утврђене и да се, с обзиром на утврђено чињенично стање, по правилној примјени закона има донијети друкчија пресуда, а према стању ствари и у случају повреде из члана 386 став 1 тач. 3, 5 и 6 овог законика.

(2) Ако другостепени суд нађе да постоје законски услови за изрицање судске опомене, преиначиће рјешењем првостепену пресуду и изрећи судску опомену.

(3) Ако су се због преиначења првостепене пресуде стекли услови да се одреди, односно укине притвор на основу члана 175 став 1 тачка 4 и члана 376 став 2 овог законика, другостепени суд ће о томе донијети посебно рјешење, против којег није дозвољена жалба.

Образложење одлуке другостепеног суда

Члан 410

(1) У образложењу пресуде, односно рјешења другостепени суд треба да оцијени жалбене наводе и да изнесе повреде законика које је узео у обзир.

(2) Кад се првостепена пресуда укида због битних повреда одредаба кривичног поступка, у образложењу треба навести које су одредбе повријеђене и у чему се састоје повреде из члана 386 овог законика.

(3) Кад се првостепена пресуда укида због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, навешће се у чему се састоје недостаци у утврђивању чињеничног стања, односно зашто су нови докази и чињенице важни и од утицаја за доношење правилне одлуке, а може се указати и на пропусте странака који су утицали на одлуку првостепеног суда.

Враћање списка првостепеном суду

Члан 411

(1) Другостепени суд вратиће све списе првостепеном суду, са довољним бројем овјерених преписа своје одлуке, ради достављања странкама и другим заинтересованим лицима.

(2) Другостепени суд је дужан да своју одлуку са списима достави првостепеном суду најкасније у року од четири мјесеца, а ако је оптужени у притвору, најкасније у року од три мјесеца од дана кад је примио списе од тог суда.

Поновно одржавање главног претреса пред првостепеним судом

Члан 412

(1) Првостепени суд којем је предмет упућен на суђење узеће за основу ранију оптужницу. Ако је пресуда првостепеног суда дјелимично укинута, првостепени суд ће за основу узети само онај дио оптужбе који се односи на укинута дио пресуде.

(2) На новом главном претресу странке могу истицати нове чињенице и износити нове доказе.

(3) Првостепени суд је дужан да изведе све процесне радње и расправи сва спорна питања на која је указао другостепени суд у својој одлуци.

(4) Приликом изрицања нове пресуде првостепени суд је везан забраном из члана 400 овог законика.

(5) Ако је оптужени у притвору, вијеће првостепеног суда дужно је да поступи у складу са чланом 179 став 2 овог законика.

2. ЖАЛБА НА ПРЕСУДУ ДРУГОСТЕПЕНОГ СУДА

Жалба суду трећег степена

Члан 413

(1) Против пресуде другостепеног суда дозвољена је жалба суду који одлучује у трећем степену, ако је:

1) другостепени суд изрекао најдужу казну затвора или ако је потврдио пресуду првостепеног суда којом је изречена таква казна;

2) другостепени суд на основу одржаног претреса утврдио чињенично стање другачије него првостепени суд и на тако утврђеном чињеничном стању засновао своју пресуду;

3) другостепени суд преиначио пресуду првостепеног суда којом је оптужени ослобођен од оптужбе и изрекао пресуду којом се оптужени оглашава кривим.

(2) О жалби против другостепене пресуде рјешава суд трећег степена сходно одредбама овог законика које важе за поступак у другом степену.

(3) На саоптуженог који није имао право да изјави жалбу или није изјавио жалбу против другостепене пресуде примјењују се одредбе члана 402 овог законика.

3. ЖАЛБА НА РЈЕШЕЊЕ

Допуштеност жалбе на рјешење

Члан 414

(1) Против рјешења судије за истрагу и против других рјешења суда донесених у првом степену странке и лица чија су права повријеђена могу изјавити жалбу ако овим законом није одређено да жалба није дозвољена.

(2) Против рјешења вијећа донесеног прије и у току истраге није дозвољена жалба, ако овим законом није друкчије одређено.

(3) Против рјешења државног тужиоца одлучује судија за истрагу, осим кад је овим законом друкчије одређено.

(4) Рјешења која се доносе ради припремања главног претреса и пресуде могу се побијати само у жалби на пресуду.

(5) Против рјешења Врховног суда жалба није дозвољена.

Општи рок за изјављивање жалбе

Члан 415

(1) Жалба се подноси суду који је донио рјешење.

(2) Ако овим законом није друкчије одређено, жалба на рјешење подноси се у року од три дана од дана достављања рјешења.

Одлагање извршења рјешења

Члан 416

Ако овим законом није друкчије одређено, подношењем жалбе на рјешење одлаже се извршење рјешења против којег је изјављена жалба.

Одлучивање о жалби на рјешење

Члан 417

(1) О жалби на рјешење првостепеног суда одлучује другостепени суд у сједници вијећа, ако овим законом није друкчије одређено.

(2) О жалби на рјешење судије за истрагу одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог закона, ако овим законом није друкчије одређено.

(3) Рјешавајући о жалби суд може рјешењем одбацити жалбу као неблаговремену или као недозвољену, одбити жалбу као неосновану или уважити жалбу и рјешење преиначити или укинути и, по потреби, предмет упутити на поновно одлучивање.

(4) Испитујући жалбу суд ће, по службеној дужности, пазити да ли постоје повреде одредаба кривичног поступка из члана 386 став 1 овог закона.

Сходна примјена других одредаба

Члан 418

(1) На поступак по жалби на рјешење сходно ће се примјењивати одредбе чл. 382, 384, 390, члана 392 ст. 1, 3 и 4, чл. 400 и 402 овог закона.

(2) Ако је жалба изјављена на рјешење из члана 471 овог законика, о сједници вијећа обавјештава се државни тужилац, а друга лица под условима из члана 393 овог законика.

(3) Ако овим законом није друкчије одређено, суд је дужан да одлуку о жалби са списима достави суду који је донио рјешење, најкасније у року од мјесец дана од дана пријема списка од тог суда.

Примјена одредаба овог законика

Члан 419

Ако овим законом није друкчије одређено, одредбе чл. 414 и 418 овог законика примијениће се и на сва остала рјешења која се доносе по овом закону.

Глава XXV

ВАНРЕДНИ ПРАВНИ ЛИЈЕКОВИ

1. ПОНАВЉАЊЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

Општа одредба

Члан 420

Кривични поступак који је окончан правоснажним рјешењем или правоснажном пресудом може се, на захтјев овлашћеног лица, поновити само у случајевима и под условима прописаним овим законом.

Преиначење пресуде без понављања поступка (неправо понављање кривичног поступка)

Члан 421

(1) Правоснажна пресуда може се преиначити и без понављања кривичног поступка ако:

1) је у двије или више пресуда против истог осуђеног правоснажно изречено више казни, а нијесу примијењене одредбе о одмјеравању јединствене казне за дјела у стицају;

2) је приликом изрицања јединствене казне, примјеном одредаба о стицају кривичних дјела из Кривичног законика, узета као утврђена и казна која је већ обухваћена у казни изреченој по одредбама о стицају у ранијој пресуди;

3) се правоснажна пресуда којом је за више кривичних дјела изречена јединствена казна не би могла у једном дијелу извршити због амнестије, помиловања или из других разлога.

4) у пресуди није урачунато вријеме проведено у екстрадиционом притвору.

(2) У случају из става 1 тачка 1 овог члана, суд ће новом пресудом преиначити раније пресуде у дијелу одлуке о казни и изрећи јединствену казну. За доношење нове пресуде надлежан је првостепени суд који је судио

у предмету у којем је изречена најстрожија врста казне, код истоврсних казни суд који је изрекао највећу казну, а ако су казне једнаке суд који је посљедњи изрекао казну.

(3) У случају из става 1 тачка 2 овог члана суд који је, приликом изрицања јединствене казне погрешно узео у обзир казну, која је већ обухваћена у ранијој пресуди ће преиначити своју пресуду.

(4) У случају из става 1 тачка 3 овог члана суд који је судио у првом степену преиначиће ранију пресуду у дијелу одлуке о казни и изрећи нову казну или ће утврдити колико се од казне изречене ранијом пресудом има извршити.

(5) У случају из става 1 тачка 4 овог члана, суд који је судио у првом степену ће преиначити пресуду у дијелу одлуке о казни, на начин што ће у изречену казну урачунати вријеме проведено у екстрадиционом притвору.

(6) Нову пресуду доноси суд на сједници вијећа, на предлог државног тужиоца или осуђеног, а по саслушању противне странке.

(7) Ако су у случају из става 1 тач. 1 и 2 овог члана, приликом изрицања казне узете у обзир и пресуде других судова, овјерени препис нове правоснажне пресуде доставиће се и тим судовима.

Настављање поступка

Члан 422

(1) Ако је оптужница одбачена зато што није било оптужбе овлашћеног тужиоца или потребног одобрења државног органа или су постојале друге околности које привремено спрјечавају гоњење, кривични поступак ће се наставити чим престану разлози због којих је донесена наведена одлука.

(2) Ако је правоснажним рјешењем оптужница одбачена у складу са чланом 367 став 1 тачка 1 овог законика због стварне ненадлежности суда, поступак ће се, по оптужби овлашћеног тужиоца, наставити пред стварно надлежним судом.

Понављање поступка окончаног рјешењем

Члан 423

(1) Ако је мимо случајева из члана 422 овог законика кривични поступак правоснажно обустављен у истрази или прије почетка главног претреса, по оптужби овлашћеног тужиоца, понављање кривичног поступка може се дозволити у складу са чланом 428 став 3 овог законика, кад се поднесу нови докази на основу којих се суд може увјерити да су се стекли услови за поновно покретање кривичног поступка.

(2) Кривични поступак правоснажно обустављен до почетка главног претреса може се поновити кад је државни тужилац одустао од гоњења, а оштећени гоњење није предузео, ако се докаже да је до одустанка дошло услед кривичног дјела злоупотребе службеног положаја државног тужиоца. На доказивање да је државни тужилац учинио кривично дјело злоупотреба службеног положаја примјењује се одредба члана 424 став 2 овог законика.

(3) Ако је поступак обустављен због тога што је оштећени као тужилац одустао од гоњења или што се по закону сматра да је одустао, оштећени као тужилац не може тражити понављање поступка.

Понављање кривичног поступка у корист окривљеног

Члан 424

(1) Кривични поступак окончан правоснажном пресудом може се поновити у корист окривљеног, ако:

1) је пресуда заснована на лажној исправи или на лажном исказу свједока, вјештака или тумача;

2) је до пресуде дошло усљед кривичног дјела судије или лица које је вршило доказне радње;

3) се изнесу нове чињенице или се поднесу нови докази који сами за себе или у вези са ранијим доказима могу да доведу до ослобођења лица које је било осуђено или до његове осуде по блажем кривичном закону;

4) је неком за исто кривично дјело више пута суђено или ако је више лица осуђено за кривично дјело које је могло учинити само једно лице или нека од њих;

5) се у случају осуде за продужено кривично дјело или за друго кривично дјело које по закону обухвата више истоврсних или више разноврсних радњи изнесу нове чињенице или поднесу нови докази који указују да осуђени није учинио радњу која је обухваћена дјелом из осуде, а постојање ових чињеница би довело до примјене блажег закона или би било од битног утицаја на одмјеравање казне;

5а) је одлуком Уставног суда Црне Горе утврђено да су у току кривичног поступка повријеђена људска права и основне слободе и да је пресуда заснована на таквој повреди, а да је понављањем поступка могуће исправити учињену повреду;

6) је одлуком Европског суда за људска права или другог суда основаног потврђеним међународним уговором утврђено да су у току кривичног поступка повријеђена људска права и основне слободе и да је пресуда заснована на таквој повреди, а да је понављањем поступка могуће исправити учињену повреду.

(2) У случајевима из става 1 тач. 1 и 2 овог члана мора се правоснажном пресудом доказати да су поменута лица оглашена кривим за кривична дјела у вези наведених радњи. Ако се поступак против тих лица не може спровести због тога што су умрла или што постоје околности које искључују њихово гоњење, чињенице из става 1 тач. 1 и 2 овог члана се могу утврђивати и другим доказима.

Понављање кривичног поступка на штету окривљеног

Члан 425

(1) Кривични поступак окончан правоснажном пресудом може се поновити на штету окривљеног, ако:

1) се докаже да је до пресуде дошло усљед кривичног дјела судије или лица које је вршило доказне радње;

2) је пресуда којом се оптужба одбија донесена због одустанка државног тужиоца од оптужбе, а докаже се да је до овог одустанка дошло усљед кривичног дјела злоупотребе службеног положаја државног тужиоца;

3) се изнесу нове чињенице или поднесу нови докази који су сами за себе или у вези са ранијим доказима подобни да проузрокују осуду лица које је било ослобођено или његову осуду по строжијем кривичном закону.

(2) Понављање кривичног поступка на штету ослобођеног или осуђеног лица није дозвољено, ако је протекло више од шест мјесеци од дана кад је тужилац сазнао за нове чињенице или нове доказе.

Лица овлашћена за подношење захтјева за понављање кривичног поступка

Члан 426

(1) Захтјев за понављање кривичног поступка могу поднијети странке и бранилац, а после смрти осуђеног захтјев у његову корист могу поднијети државни тужилац и лица из члана 382 став 2 овог законика.

(2) Захтјев за понављање кривичног поступка у корист окривљеног може се поднијети и након што је осуђени издржао казну затвора и без обзира на застарјелост, амнестију или помиловање.

(3) Ако суд који би био надлежан за одлучивање о понављању кривичног поступка из члана 427 став 1 овог законика сазна да постоји разлог за понављање кривичног поступка обавијестиће о томе осуђеног, односно лице које је овлашћено да у корист осуђеног поднесе захтјев.

Садржај захтјева и суд надлежан за одлучивање о захтјеву

Члан 427

(1) О захтјеву за понављање кривичног поступка одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика суда који је у ранијем поступку судио у првом степену.

(2) У захтјеву се мора навести по којем се законском основу тражи понављање и којим се доказима поткрјепљују чињенице на којима се захтјев заснива. Ако захтјев не садржи ове податке, суд ће позвати подносиоца да у одређеном року захтјев допуни.

(3) Приликом рјешавања о захтјеву, у вијећу по могућности неће учествовати судија који је учествовао у доношењу пресуде у ранијем поступку.

Одлучивање о захтјеву

Члан 428

(1) Суд ће рјешењем захтјев одбацити, ако на основу самог захтјева и списка ранијег поступка утврди да је захтјев поднијело неовлашћено лице или да нема законских услова за понављање поступка или да су чињенице и докази на којима се захтјев заснива изнесени у ранијем захтјеву за понављање поступка који је одбијен правоснажним рјешењем суда или да чињенице и докази очигледно нијесу подобни да се на основу њих дозволи понављање или да подносилац захтјева није поступио у складу са чланом 427 став 2 овог законика.

(2) Ако суд не одбаци захтјев, препис захтјева ће се доставити противној странци која има право да, у року од осам дана, одговори на захтјев. Кад суду стигне одговор на захтјев или кад протекне рок за давање одговора, предсједник вијећа ће одредити да се разјасне чињенице и прибаве докази на које се позива у захтјеву и у одговору на захтјев.

(3) Послије разјашњења чињеница и прибављања доказа из става 2 овог члана, суд ће рјешењем одмах одлучити о захтјеву за понављање поступка у складу са чланом 423 овог законика. У осталим случајевима, кад су у питању кривична дјела за која се гони по службеној дужности, предсједник вијећа одредиће да се списи доставе државном тужиоцу, који ће их без одлагања, а најкасније у року од мјесец дана, вратити са својим мишљењем.

Дозвола за понављање поступка

Члан 429

(1) Кад државни тужилац врати списе, суд ће, ако не одреди да се допуни утврђивање чињеница и прибављање доказа из члана 428 став 2 овог законика, захтјев за понављање кривичног поступка уважити или ће захтјев одбити.

(2) Ако суд нађе да разлози због којих је дозволио понављање поступка постоје и за неког од саоптужених који није поднио захтјев за понављање поступка, поступиће по службеној дужности као да такав захтјев постоји.

(3) У рјешењу којим се дозвољава понављање кривичног поступка суд ће одлучити да се одмах одреди нови главни претрес или да се предмет врати у поступак истраге, односно да се спроведе истрага ако је није било.

(4) Ако је захтјев за понављање кривичног поступка поднесен у корист осуђеног, а суд сматра, с обзиром на поднесене доказе, да осуђени може у поновљеном поступку бити осуђен на такву казну да би се урачунавањем већ издржане казне имао пустити на слободу или да може бити ослобођен од оптужбе или да оптужба може бити одбијена, одредиће да се извршење пресуде одложи, односно прекине.

(5) Кад рјешење којим се дозвољава понављање кривичног поступка постане правоснажно, извршење казне ће се обуставити, а суд ће, по предлогу државног тужиоца, одредити притвор ако постоје услови из члана 175 овог законика.

Правила поновљеног поступка

Члан 430

(1) На нови поступак који се води на основу рјешења којим је дозвољено понављање кривичног поступка примјењују се одредбе закона које су примијењене на раније правоснажно окончан поступак. У новом поступку суд није везан рјешењима донесеним у ранијем поступку.

(2) Ако се нови поступак обустави до почетка главног претреса, суд ће рјешењем о обустављању поступка укинути и ранију пресуду.

(3) Кад суд у новом поступку донесе пресуду, одлучиће да се ранија пресуда дјелимично или у цјелини ставља ван снаге или да се оставља на снази. У казну коју одреди новом пресудом суд ће оптуженом урачунати издржану казну, а ако је понављање одређено само за неко од дјела за које је

оптужени био осуђен, суд ће изрећи нову јединствену казну по одредбама Кривичног законика.

(4) Ако је захтјев за понављање поступка поднесен у корист осуђеног, суд је у новом поступку везан забраном из члана 400 овог законика.

Понављање поступка кад је суђење обављено у одсуству окривљеног

Члан 431

(1) Кривични поступак у којем је неко лице осуђено у одсуству у складу са чланом 324 ст. 2 и 3 овог законика, поновиће се и мимо услова прописаних чланом 424 овог законика, ако:

1) осуђени и његов бранилац поднесу захтјев за понављање поступка у року од шест мјесеци од дана кад се стекну услови да се осуђеном суди у његовом присуству;

2) је његово издавање страна држава одобрила под условом да се поступак понови.

(2) По истеку рока из става 1 тачка 1 овог члана понављање поступка је дозвољено само под условима из чл. 424 и 426 овог законика.

(3) У рјешењу којим се дозвољава понављање кривичног поступка у случајевима из става 1 овог члана суд ће одредити да се осуђеном достави оптужница ако му раније није достављена, а може одредити да се предмет врати у поступак истраге, односно да се спроведе истрага ако је није било.

(4) Приликом изрицања нове пресуде у случајевима из става 1 овог члана суд је везан забраном из члана 400 овог законика.

Сходна примјена

Члан 432

Одредбе овог законика које се односе на понављање кривичног поступка сходно се примјењују и кад је поднесен захтјев за измјену правоснажне судске одлуке засноване на закону или другом пропису који је престао да важи на основу одлуке Уставног суда Црне Горе (у даљем тексту: Уставни суд).

2. ВАНРЕДНО УБЛАЖАВАЊЕ КАЗНЕ

Дозвољеност захтјева

Члан 433

Ублажавање правоснажно изречене казне која није извршена, односно издржана, дозвољено је кад се по правоснажности пресуде појаве околности којих није било кад се изрицала пресуда или суд за њих није знао иако су постојале, а оне би очигледно довеле до блаже осуде.

Лица овлашћена за подношење захтјева

Члан 434

(1) Захтјев за ванредно ублажавање казне могу поднијети државни тужилац, осуђени и његов бранилац, као и лица из члана 382 став 2 овог законика.

(2) Захтјев за ванредно ублажавање казне не задржава извршење казне.

Одлучивање о захтјеву

Члан 435

(1) О захтјеву за ванредно ублажавање казне одлучује суд одређен законом.

(2) Захтјев за ванредно ублажавање казне подноси се суду који је донио првостепену пресуду.

(3) Предсједник вијећа првостепеног суда рјешењем ће одбацити захтјев који је поднесен од лица које није овлашћено на подношење захтјева.

(4) Првостепени суд ће утврдити да ли постоје разлози за ублажавање и, по прибављеном мишљењу државног тужиоца, ако се поступак водио по његовој оптужби, списе са својим образложеним предлогом ће доставити суду надлежном за одлучивање о захтјеву за ванредно ублажавање казне.

(5) Ако се ради о кривичном дјелу за које се поступак водио по оптужби државног тужиоца, суд који одлучује о захтјеву за ванредно ублажавање казне ће прије доношења рјешења списе доставити државном тужиоцу који поступа пред тим судом. Државни тужилац може поднијети писани предлог суду.

(6) Суд ће рјешењем захтјев одбити, ако нађе да нијесу испуњени законски услови за ванредно ублажавање казне. Ако захтјев усвоји, суд ће пресудом преиначити правоснажну пресуду у дијелу одлуке о казни.

Опозивање пресуде

Члан 436

Пресуду којом је усвојио захтјев за ванредно ублажавање казне суд ће опозвати ако се, у складу са чланом 424 став 2 овог законика, докаже да се заснива на лажној исправи или на лажном исказу свједока или вјештака.

3. ЗАХТЈЕВ ЗА ЗАШТИТУ ЗАКОНИТОСТИ

Разлози за подизање захтјева за заштиту законитости

Члан 437

(1) Против правоснажних судских одлука и против судског поступка који је претходио тим правоснажним одлукама Врховно државно тужилаштво може подићи захтјев за заштиту законитости, ако је повријеђен закон.

(2) Захтјев из става 1 овог члана Врховно државно тужилаштво може подићи и кад је одлуком Европског суда за људска права или другог суда основаног потврђеним међународним уговором утврђено да су у току кривичног поступка повријеђена људска права и основне слободе и да је судска одлука заснована на таквој повреди, а надлежни суд није дозволио

понављање кривичног поступка или се повреда учињена судском одлуком може отклонити укидањем одлуке или њеним преиначењем, а без поновног вођења поступка.

(3) Захтјев из става 1 овог члана Врховно државно тужилаштво може подићи и кад је судска одлука заснована на закону или другом пропису који је престао да важи на основу одлуке Уставног суда, уколико суд није дозволио понављање кривичног поступка или се повреда учињена у судској одлуци може отклонити укидањем одлуке или њеним преиначењем, а без понављања поступка.

Предлог окривљеног за подношење захтјева за заштиту законитости

Члан 438

(1) Окривљени који је осуђен на безусловну казну затвора од једне године или тежу казну или казну малолетничког затвора и његов бранилац могу, у року од 30 дана од дана кад је окривљени примио правоснажну пресуду, писаним и образложеним предлогом тражити од Врховног државног тужилаштва да подигне захтјев за заштиту законитости против правоснажне пресуде, због:

1) повреде Кривичног законика на штету окривљеног из члана 387 овог законика;

2) повреде одредаба кривичног поступка из члана 386 став 1 тач. 1, 3, 5, 6 и 7 овог законика, или због учествовања у рјешавању у другом, односно трећем степену судије који се морао изузети (члан 38 став 1 тач. 1 до 5) или због тога што је окривљеном на главном претресу или претресу пред другостепеним судом ускраћено право да употребљава свој језик;

3) повреде права окривљеног на одбрану;

4) повреде одредаба кривичног поступка у жалбеном поступку, ако је та повреда била од утицаја на доношење правилне пресуде.

(2) Предлог из става 1 овог члана, не може поднијети окривљени који није поднио жалбу против пресуде, осим ако је пресудом другостепеног суда умјесто ослобађања од казне, судске опомене, условне осуде или новчане казне, изречена безусловна казна затвора, односно казна малолетничког затвора умјесто васпитне мјере.

(3) Врховно државно тужилаштво ће предлог из става 1 овог члана рјешењем одбити као неоснован ако оцијени да нема разлога за подизање захтјева за заштиту законитости, а одбацити ако је предлог поднијет неблаговремено или од стране неовлашћеног лица.

(4) Против рјешења из става 3 овог члана, окривљени и његов бранилац могу, у року од осам дана од дана пријема рјешења поднијети жалбу Врховном суду, преко Врховног државног тужилаштва.

(5) О жалби из става 4 овог члана рјешава вијеће састављено од троје судија Врховног суда, које ће жалбу одбацити као неблаговремену или недозвољену, ако је изјављена ван законског рока, односно од стране неовлашћеног лица, или одбити као неосновану и потврдити рјешење из става 3 овог члана.

(6) Вијеће из става 5 овог члана ће жалбу уважити и укинути побијано рјешење ако то рјешење нема разлога или су дати разлози нејасни, због чега

је предлог неоснован и предмет вратити Врховном државном тужилаштву на поновни поступак и одлучивање.

(7) Ако вијеће из става 5 овог члана одбаци или одбије жалбу, вратиће списе предмета Врховном државном тужилаштву, са довољним бројем овјерених преписа своје одлуке.

(8) Вијеће из става 5 овог члана уважиће жалбу ако утврди да разлози на које се позива окривљени или бранилац окривљеног чине оправданим поступање суда по предлогу за подизање захтјева за заштиту законитости. Ако вијеће уважи жалбу, предлог окривљеног и његовог браниоца за подизање захтјева за заштиту законитости сматраће се захтјевом за заштиту законитости.

(9) У случају из става 8 овог члана, Врховно државно тужилаштво наставиће као овлашћени тужилац да учествује у поступку као да је подигнут захтјев за заштиту законитости.

Суд надлежан за одлучивање

Члан 439

(1) О захтјеву за заштиту законитости одлучује Врховни суд.

(2) Захтјев за заштиту законитости није дозвољен против пресуде коју је поводом захтјева за заштиту законитости донио Врховни суд.

Одлучивање о захтјеву за заштиту законитости

Члан 440

(1) О захтјеву за заштиту законитости Врховни суд одлучује на сједници.

(2) Прије него што предмет буде изнесен на одлучивање, судија одређен за извјестиоца доставиће примјерак захтјева за заштиту законитости окривљеном и браниоцу, а може, по потреби, прибавити додатна обавјештења о повредама закона истакнутим у захтјеву.

(3) О сједници ће се обавијестити државни тужилац.

(4) Врховни суд може, с обзиром на садржај захтјева за заштиту законитости, одредити да се одложи, односно прекине извршавање правоснажне судске одлуке.

(5) Врховни суд је дужан да своју одлуку о захтјеву за заштиту законитости са списима достави првостепеном или другостепеном суду, најкасније у року од четири мјесеца од дана подношења захтјева.

Ограниченост одлучивања, привилегија повезаности и забрана преиначења на горе

Члан 441

(1) Приликом одлучивања о захтјеву за заштиту законитости Врховни суд ће се ограничити само на испитивање повреда закона на које се државни тужилац позива у свом захтјеву.

(2) Ако Врховни суд нађе да разлози због којих је донио одлуку у корист осуђеног постоје и за неког од саоптужених у односу на кога није подигнут

захтјев за заштиту законитости поступиће по службеној дужности као да такав захтјев постоји.

(3) Суд је приликом доношења одлуке везан забраном из члана 400 овог законика.

Одбијање захтјева

Члан 442

Врховни суд ће пресудом одбити захтјев за заштиту законитости као неоснован, ако утврди да не постоји повреда закона на коју се државни тужилац позива у свом захтјеву.

Усвајање захтјева за заштиту законитости

Члан 443

(1) Кад Врховни суд утврди да је захтјев за заштиту законитости основан донијеће пресуду којом ће, према природи повреде, преиначити правоснажну одлуку или укинути у цјелини или дјелимично одлуке првостепеног и другостепеног суда или само одлуку другостепеног суда и предмет вратити на поновно одлучивање или суђење првостепеном или другостепеном суду или ће се ограничити само на то да утврди повреду закона.

(2) Ако је захтјев за заштиту законитости подигнут на штету окривљеног, а Врховни суд нађе да је основан, утврдиће само да постоји повреда закона, не дирајући у правоснажну одлуку.

(3) Ако другостепени суд по одредбама овог законика није био овлашћен да отклони повреду закона која је учињена у првостепеној одлуци или у судском поступку који јој је претходио, а Врховни суд приликом одлучивања о захтјеву за заштиту законитости подигнутом у корист окривљеног нађе да је захтјев основан и да ради отклањања учињене повреде закона треба првостепену одлуку укинути или преиначити, укинуће или ће преиначити и другостепену одлуку иако том одлуком није повријеђен закон.

Понављање кривичног поступка по основу захтјева за заштиту законитости

Члан 444

Ако се приликом одлучивања о захтјеву за заштиту законитости који је подигнут у корист окривљеног појави знатна сумња о истинитости одлучних чињеница утврђених у одлуци против које је захтјев подигнут, због чега није могуће одлучити о захтјеву за заштиту законитости, Врховни суд ће пресудом којом одлучује о захтјеву за заштиту законитости укинути ту одлуку и наредити да се одржи нови главни претрес пред истим или другим стварно надлежним првостепеним судом.

Поновно суђење

Члан 445

(1) Ако је правоснажна пресуда укинута и предмет враћен на поновно суђење, за основу ће се узети ранија оптужница или њен дио који се односи на укинати дио пресуде.

(2) Суд је дужан да изведе све процесне радње и да расправи питања на која му је указао Врховни суд у одлуци по захтјеву за заштиту законитости.

(3) Пред првостепеним, односно другостепеним судом странке могу истицати нове чињенице и подносити нове доказе.

(4) Суд је приликом доношења нове одлуке везан забраном прописаном из члана 400 овог законика.

(5) Ако је поред одлуке првостепеног суда укинута и одлука другостепеног суда, предмет се доставља првостепеном суду преко другостепеног суда.

Д. ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О СКРАЋЕНОМ ПОСТУПКУ, ПОСТУПКУ ЗА КАЖЊАВАЊЕ БЕЗ ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА И ИЗРИЦАЊУ СУДСКЕ ОПОМЕНЕ

Глава XXVI

СКРАЋЕНИ ПОСТУПАК

Случајеви кад се води скраћени поступак

Члан 446

У поступку за кривична дјела за која је као главна казна прописана новчана казна или затвор до пет година примјењиваће се одредбе чл. 447 до 460 овог законика, а на питања поступка која нијесу посебно уређена овим одредбама, примјењиваће се сходно остале одредбе овог законика.

Оптужни акти у скраћеном поступку

Члан 447

(1) Кривични поступак покреће се на основу оптужног предлога државног тужиоца, односно оштећеног као тужиоца или на основу приватне тужбе.

(2) Оптужни предлог и приватна тужба подносе се у потребном броју примјерака за суд и окривљеног.

Притвор у скраћеном поступку

Члан 448

(1) Притвор се може одредити, у циљу несметаног вођења кривичног поступка, против лица за које постоји основана сумња да је учинило кривично дјело, ако:

1) се крије или се не може утврдити његов идентитет или постоје друге околности које очигледно указују на опасност од бјекства;

2) посебне околности указују да ће окривљени довршити покушано кривично дјело или извршити кривично дјело којим пријети или поновити кривично дјело;

3) постоје околности које указују да ће окривљени уништити, сакрити, измијенити или фалсификовати доказе или трагове кривичног дјела или да ће ометати поступак утицањем на свједоке, саучеснике или прикриваче;

4) уредно позвани окривљени избјегава да дође на главни претрес.

(2) Прије подношења оптужног предлога притвор може трајати само онолико колико је потребно да се спроведу доказне радње, али не дуже од 30 дана. О жалби против рјешења о притвору рјешава вијеће из члана 24 став 7 овог законика.

(3) На одређивање, продужење и укидање притвора од предаје оптужног предлога до изрицања првостепене пресуде примјењују се сходно одредбе члана 179 овог законика, при чему је вијеће дужно да сваких мјесец дана испита да ли постоје разлози за притвор.

(4) Кад се окривљени налази у притвору суд је дужан да поступа са нарочитом хитношћу.

Преузимање гоњења

Члан 449

(1) Ако је кривичну пријаву поднио оштећени, а државни тужилац у року од мјесец дана по пријему пријаве не поднесе оптужни предлог, нити обавијести оштећеног да је одбацио пријаву, оштећени има право да као тужилац предузме гоњење, подношењем оптужног предлога суду.

(2) Ако у случају из става 1 овог члана оштећени одустане од гоњења или се по закону сматра да је од гоњења одустао, државни тужилац може, без обзира на услове прописане за понављање поступка, поново покренути поступак, ако није одбацио пријаву оштећеног.

Садржај оптужног акта

Члан 450

(1) Оптужни предлог, односно приватна тужба треба да садржи: име и презиме окривљеног, надимак, ако га има, име и презиме родитеља, датум и мјесто рођења, мјесто пребивалишта и боравишта, држављанство ако га има, кратак опис кривичног дјела и законски назив кривичног дјела, означање суда пред којим се има одржати главни претрес, предлог које доказе треба извести на главном претресу, предлог да се окривљени огласи кривим и осуди у складу са законом и потпис тужиоца.

(2) У оптужном предлогу може се предложити да се окривљеном одреди притвор. Ако се окривљени налази у притвору или се за вријеме спровођења доказних радњи налазио у притвору, назначиће се у оптужном предлогу колико је времена у притвору.

(3) Кад државни тужилац оцијени да одржавање главног претреса није неопходно може у оптужном предлогу предложити да се донесе рјешење о кажњавању, односно изрицању кривичне санкције у складу са чл. 461 и 462 овог законика.

Претходно испитивање оптужног предлога

Члан 451

(1) Кад суд прими оптужни предлог или приватну тужбу, судија ће претходно испитати да ли је суд надлежан, да ли је стање ствари довољно разјашњено за одлучивање по оптужном предлогу и да ли постоје услови за одбацивање оптужног предлога, односно приватне тужбе.

(2) Ако судија утврди да постоје грешке или недостаци у оптужном предлогу, односно приватној тужби, вратиће их тужиоцу да те недостатке у року од три дана отклони. Ако оштећени као тужилац или приватни тужилац не отклони недостатке у прописаном року сматраће се да је одустао од кривичног гоњења и поступак ће се обуставити.

(3) Ако судија утврди да је потребно боље разјашњење стања ствари да би се испитала основаност оптужног предлога, вратиће оптужни предлог државном тужиоцу да у року од 30 дана спроведе одређене доказне радње. На захтјев државног тужиоца, из оправданих разлога, овај рок може се продужити. Ако државни тужилац пропусти рок, дужан је да о разлозима пропуштања обавијести вишег државног тужиоца.

(4) Ако судија не донесе рјешење из ст. 2 и 3 овог члана, доставиће оптужни предлог односно приватну тужбу окривљеном и заказаће, одмах, главни претрес. Ако се главни претрес не закаже у року од 30 дана од дана пријема оптужног предлога или приватне тужбе, судија је дужан да о разлозима извијести предсједника суда који ће предузети мјере да се главни претрес што прије одржи.

Уступање предмета надлежном суду

Члан 452

(1) Ако судија утврди да је за суђење надлежан други суд, огласиће се ненадлежним и по правоснажности рјешења уступити предмет том суду, а ако утврди да је за суђење надлежан виши суд, уступиће предмет на даљи поступак државном тужиоцу који поступа пред вишим судом. Ако државни тужилац сматра да је за суђење надлежан суд који му је доставио предмет, затражиће одлуку вијећа суда пред којим поступа.

(2) Послије заказивања главног претреса суд се не може по службеној дужности огласити мјесно ненадлежним.

Одбијање или одбацивање оптужног акта

Члан 453

(1) Судија ће рјешењем одбити оптужни предлог или приватну тужбу, ако нађе да постоје разлози из члана 294 став 1 овог законика.

(2) Судија ће рјешењем одбацивати оптужни предлог или приватну тужбу, ако нађе да постоје разлози из члана 294 став 2 овог законика.

(3) Рјешење са кратким образложењем доставља се државном тужиоцу, оштећеном као тужиоцу, приватном тужиоцу и окривљеном.

Позивање на главни претрес

Члан 454

(1) Судија позива на главни претрес окривљеног и његовог браниоца, тужиоца, оштећеног и њихове законске заступнике и пуномоћнике, свједоке, вјештаке и тумача, а по потреби прибавља и предмете који треба да служе као доказ на главном претресу.

(2) Окривљеном ће се у позиву назначити да на главни претрес може доћи са доказима за своју одбрану или да доказе благовремено саопшти суду како би се могли прибавити за главни претрес. У позиву ће се окривљени упозорити да ће се главни претрес одржати и у његовом одсуству, ако за то постоје услови из члана 457 овог законика. Окривљеном ће се уз позив доставити и оптужни предлог, односно приватна тужба и поучиће се да има право да узме браниоца, али да се, у случају кад одбрана није обавезна, због недоласка браниоца на главни претрес или узимања браниоца тек на главном претресу, главни претрес не мора одложити.

(3) Окривљеном се позив мора доставити тако да од дана достављања позива до дана главног претреса остане довољно времена за припремање одбране, а најмање осам дана. По престанку окривљеног овај рок се може скратити.

Мјесто одржавања главног претреса

Члан 455

Главни претрес се одржава у мјесту суда. У хитним случајевима, нарочито кад треба извршити увиђај или кад је то у интересу лакшег спровођења доказног поступка, може се, по одобрењу предсједника суда, главни претрес одржати и у мјесту гдје је кривично дјело учињено или гдје се има спровести увиђај, ако је то мјесто на подручју тог суда.

Приговор мјесне ненадлежности

Члан 456

(1) Приговор мјесне ненадлежности може се поднијети најкасније до почетка главног претреса.

(2) Судија који је спроводио доказне радње није изузет да поступа на главном претресу.

Недолазак окривљеног

Члан 457

Ако окривљени не дође на главни претрес, иако је уредно позван или му се позив није могао уручити због непријављивања суду промјене адресе или боравишта, суд може одлучити да се главни претрес одржи и у његовом одсуству под условом да његово присуство није нужно и да је прије тога био саслушан.

Ток претреса

Члан 458

(1) Главни претрес почиње објављивањем главне садржине оптужног предлога или приватне тужбе. Започети главни претрес завршиће се, по могућности, без прекидања.

(2) У случају потпуног признања окривљеног датог на главном претресу суд ће, уз сагласан предлог странака, прекинути доказни поступак и прећи на изрицање кривичне санкције, осим ако посумња у истинитост признања.

(3) Под условима из става 2 овог члана суд може изрећи судску опомену, условну осуду, новчану казну, казну рада у јавном интересу и казну затвора до једне године, а уз њих једну или више следећих мјера безбједности: одузимање предмета, забрану употребе моторног возила и одузимање имовинске користи.

(4) Ако у току или по завршетку главног претреса судија нађе да је за суђење надлежан виши суд, доставиће списе надлежном државном тужиоцу. Кад утврди да постоји неки од разлога из члана 367 овог законика судија ће рјешењем одбацити оптужбу.

(5) По закључењу главног претреса суд ће одмах изрећи пресуду и објавити је са битним разлозима. Пресуда се мора израдити писано, у року од осам дана од дана објављивања.

(6) Против пресуде жалба се може изјавити у року од осам дана од дана достављања преписа пресуде.

(7) Странке и оштећени се могу одрећи права на жалбу одмах по објављивању пресуде. У том случају препис пресуде доставиће се странци и оштећеном само ако то захтијевају. Ако су се обје странке и оштећени по објављивању пресуде одрекли права на жалбу и ако нико од њих није захтијевао достављање пресуде, писано израђена пресуда не мора да садржи образложење.

(8) На укидање притвора послије изрицања пресуде сходно ће се примјењивати одредбе члана 376 овог законика.

(9) Кад суд изрекне казну затвора окривљеном се може одредити притвор, односно продужење притвора, ако постоје разлози из члана 448 став 1 овог законика. У том случају притвор може трајати до правоснажности пресуде, али најдуже док окривљеном не истекне казна затвора коју је изрекао првостепени суд.

Рочиште ради мирења

Члан 459

(1) Прије заказивања главног претреса за кривична дјела за која се гони по приватној тужби судија може позвати само приватног тужиоца и окривљеног да одређеног дана дођу у суд ради претходног разјашњавања ствари, ако сматра да би то било цјелисходно за брже окончање поступка. Окривљеном се уз позив доставља и препис приватне тужбе.

(2) Ако не дође до измирења странака и повлачења приватне тужбе, судија ће узети изјаве од странака и позвати их да дају своје предлоге у вези прибављања доказа.

(3) Ако судија не нађе да постоје услови за одбацивање тужбе, донијеће одлуку о томе који ће се докази извести на главном претресу и заказаће, по правилу, одмах главни претрес и саопштиће то странкама.

(4) Ако приватни тужилац и окривљени прије доласка у суд, а ни пред судом не предложи извођење доказа, а судија сматра да није потребно прибављање доказа и не постоје неки други разлози за посебно заказивање главног претреса, судија може одмах отворити главни претрес и по извођењу доказа који се налазе пред судом донијети одлуку поводом приватне тужбе. На ово ће се посебно упозорити приватни тужилац и окривљени приликом достављања позива.

(5) У случају неодазивања приватног тужиоца на позив из става 1 овог члана примјениће се одредба члана 57 овог законика.

(6) У случају недоласка окривљеног, ако је судија одлучио да отвори главни претрес примјениће се одредба члана 457 овог законика.

Изузетно присуство странака на сједници жалбеног вијећа

Члан 460

(1) Кад другостепени суд рјешава о жалби против пресуде првостепеног суда донесене по скраћеном поступку обје странке ће се обавијестити о сједници вијећа другостепеног суда само ако предсједник вијећа или вијеће нађе да би присуство странака или једне од њих било корисно за разјашњење ствари.

(2) Ако је ријеч о кривичном дјелу за које се поступак води по захтјеву државног тужиоца, предсједник вијећа ће, прије сједнице вијећа, доставити списе државном тужиоцу, који може поднијети свој писани предлог.

Глава XXVII

ПОСТУПАК ЗА ИЗРИЦАЊЕ КРИВИЧНЕ САНКЦИЈЕ БЕЗ ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА

Рјешење о кажњавању

Члан 461

(1) За кривична дјела за која је као главна казна прописана новчана казна или затвор до три године судија може, на предлог државног тужиоца, а уз пристанак окривљеног, донијети рјешење о кажњавању без одржавања главног претреса.

(2) Предлог за доношење рјешења из става 1 овог члана државни тужилац даје у оптужном предлогу, кад оцијени да одржавање главног претреса није потребно.

(3) Ако је поднесен имовинскоправни захтјев, овлашћено лице ће бити упућено на парницу.

Изрицање санкција, односно мјера

Члан 462

(1) Рјешењем из члана 461 став 1 овог законика судија може изрећи новчану казну, рад у јавном интересу, условну осуду или судску опомену и уз њу одузимање имовинске користи и једну или више од сљедећих мјера безбједности: одузимање предмета и забрана управљања моторним возилом.

(2) Новчана казна може бити изречена у износу до 3.000 €, а забрана управљања моторним возилом у трајању до двије године.

Претпоставке за доношење и садржај рјешења о кажњавању

Члан 463

(1) Прије него што утврди да ли постоје претпоставке за доношење рјешења о кажњавању судија ће испитати оптужни предлог у складу са чланом 451 став 1 и утврдити да ли постоје разлози за поступање из чл. 452 и 453 овог законика. Ако утврди да претпоставке за доношење рјешења о кажњавању нијесу испуњене, судија ће доставити оптужбу окривљеном и одмах ће заказати главни претрес.

(2) Ако се судија сагласи са предлогом државног тужиоца прибавиће податке о ранијим осудама, а по потреби и о личности окривљеног, а након саслушања окривљеног и уз његов пристапак донијеће рјешење о кажњавању.

(3) Рјешење о кажњавању садржи: да је предлог државног тужиоца прихваћен, личне податке окривљеног, дјело за које се оглашава кривим, чињенице и околности које чине обиљежја кривичног дјела и од којих зависи примјена одређене одредбе Кривичног законика, законски назив кривичног дјела и које су одредбе Кривичног законика и другог закона примијењене, одлуку о изреченој новчаној казни и мјери, одлуку о упућивању овлашћеног лица на остваривање имовинскоправног захтјева у парничном поступку и образложење изречене казне и мјере.

Достављање рјешења и право на жалбу

Члан 464

(1) Рјешење о кажњавању се доставља државном тужиоцу и окривљеном.

(2) На рјешење о кажњавању дозвољена је жалба у року од осам дана. Жалба се може изјавити само због одлуке о казни и због повреде одредаба члана 461 овог законика.

Глава XXVIII

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О ИЗРИЦАЊУ СУДСКЕ ОПОМЕНЕ

Изрицање судске опомене

Члан 465

(1) Судска опомена се изриче рјешењем.

(2) Уколико у овој глави није друкчије прописано, одредбе овог законика које се односе на пресуду којом се оптужени оглашава кривим примјењују се сходно и на рјешење о судској опомени.

Садржај рјешења о судској опомени

Члан 466

(1) Рјешење о судској опомени објављује се одмах по завршетку главног претреса, са битним разлозима. Том приликом окривљени ће се упозорити да му се за кривично дјело које је учинио не изриче казна, јер се очекује да ће и судска опомена на њега довољно утицати да више не врши кривична дјела. Ако се рјешење о судској опомени објављује у одсуству окривљеног, суд ће ово упозорење унијети у образложење рјешења. На одрицање од права на жалбу и писану изразу рјешења сходно се примјењује одредба члана 458 став 7 овог законика.

(2) У диспозитиву рјешења о судској опомени, поред личних података о окривљеном, навешће се само да се окривљеном изриче судска опомена за дјело које је предмет оптужбе и законски назив кривичног дјела. Диспозитив рјешења о судској опомени обухвата и податке из члана 374 став 1 тач. 5 и 7 овог законика.

(3) У образложењу рјешења суд ће изнијети којим се разлозима руководио приликом изрицања судске опомене.

Основи за побијање рјешења о судској опомени

Члан 467

(1) Рјешење о судској опомени може се побијати због основа из члана 385 тач. 1, 2 и 3 овог законика, као и због тога што нијесу постојале околности које оправдавају изрицање судске опомене.

(2) Ако рјешење о судској опомени садржи одлуку о мјерама безбједности, одузимању имовинске користи, трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтјеву, ова одлука може се побијати из разлога што суд није правилно примијенио мјеру безбједности или одузимање имовинске користи, односно што је одлуку о трошковима кривичног поступка или имовинскоправном захтјеву донио противно законским одредбама.

Повреде Кривичног законика

Члан 468

Повреда Кривичног законика у случају изрицања судске опомене постоји ако је Кривични законик повријеђен по питањима из члана 387 тач. 1 до 4 овог законика.

Одлука другостепеног суда о жалби

Члан 469

(1) Ако је жалбу против рјешења о судској опоми изјавио тужилац на штету окривљеног, другостепени суд може донијети пресуду којом се окривљени оглашава кривим и изриче му се казна или условна осуда, ако нађе да је првостепени суд правилно утврдио одлучне чињенице, а да се правилном примјеном закона може изрећи казна или условна осуда.

(2) Поводом жалбе против рјешења о судској опоми другостепени суд може донијети рјешење којим се оптужба одбацује или пресуду којом се оптужба одбија или се окривљени ослобађа од оптужбе, ако нађе да је првостепени суд правилно утврдио одлучне чињенице и да се правилном примјеном закона може изрећи једна од ових одлука.

(3) Кад постоје услови из члана 406 овог законика, другостепени суд ће донијети рјешење којим се одбија жалба као неоснована и потврђује рјешење првостепеног суда о судској опоми.

Део трећи

ПОСЕБНИ ПОСТУПЦИ

Глава XXIX

ПОСТУПАК ЗА ПРИМЈЕНУ МЈЕРА БЕЗБЈЕДНОСТИ, ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ, ТРАЈНО ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНЕ ЧИЈЕ ЗАКОНИТО ПОРИЈЕКЛО НИЈЕ ДОКАЗАНО И ОПОЗИВАЊЕ УСЛОВНЕ ОСУДЕ

1. ПОСТУПАК ЗА ПРИМЈЕНУ МЈЕРА БЕЗБЈЕДНОСТИ

Опште одредбе о изрицању мјере безбједности обавезног лијечења и чувања у здравственој установи, односно психијатријског лијечења на слободи

Члан 470

(1) Ако је окривљени учинио дјело у стању неурачунљивости, државни тужилац ће поднијети суду предлог да изрекне мјеру безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања тог учиниоца у здравственој установи, односно предлог за обавезно психијатријско лијечење учиниоца на слободи, ако за изрицање такве мјере постоје услови прописани Кривичним закоником.

(2) У случају из става 1 овог члана окривљени који се налази у притвору ће се до завршетка поступка за примјену мјера безбједности привремено смјестити у одговарајућу психијатријску установу или у неку другу одговарајућу просторију.

(3) Послије подношења предлога из става 1 овог члана окривљени мора имати браниоца.

Изрицање мјере безбједности обавезног лијечења и чувања у здравственој установи, односно обавезног психијатријског лијечења на слободи и обустава поступка за изрицање тих мјера

Члан 471

(1) О изрицању мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи или обавезног психијатријског лијечења на слободи одлучује, последије одржаног главног претреса, суд надлежан за суђење у првом степену.

(2) Поред лица која се морају позвати на главни претрес, позваће се као вјештаци и психијатри из психијатријске установе којој је било повјерено вјештачење о урачунљивости окривљеног. Окривљени ће се позвати ако је његово стање такво да може присуствовати главном претресу. О главном претресу ће се обавијестити брачни друг окривљеног и његови родитељи, односно старалац, а према околностима и други блиски сродници.

(3) Ако суд на основу спроведених доказа утврди да је окривљени учинио одређено кривично дјело и да је у вријеме извршења кривичног дјела био неурачунљив одлучиће, на основу саслушања позваних лица и налаза и мишљења вјештака, да ли ће окривљеном изрећи мјеру безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи, односно обавезног психијатријског лијечења на слободи. Приликом одлучивања коју ће од тих мјера безбједности изрећи суд није везан за предлог државног тужиоца.

(4) Ако суд нађе да окривљени није био неурачунљив, обуставиће поступак за изрицање мјера безбједности.

(5) Против рјешења суда могу, у року од осам дана од дана пријема рјешења, изјавити жалбу сва лица из члана 382 овог законика, осим оштећеног.

Изрицање мјера након измјене оптужног акта на главном претресу

Члан 472

Мјере безбједности из члана 470 став 1 овог законика могу се изрећи и кад државни тужилац на главном претресу измијени подигнуту оптужницу, односно оптужни предлог, подношењем предлога за изрицање тих мјера.

Изрицање казне и мјере безбједности

Члан 473

Кад суд изрекне казну лицу које је извршило кривично дјело у стању битно смањене урачунљивости, том пресудом ће изрећи и мјеру безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи ако утврди да за то постоје законски услови прописани Кривичним закоником.

Достављање одлуке суду који одлучује о лишавању пословне способности

Члан 474

Правоснажна одлука којом је изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи, односно обавезног психијатријског лијечења на слободи из чл. 471 и 473 овог законика доставиће се суду који је надлежан да одлучи о лишењу пословне способности. О одлуци ће се обавијестити и орган старатељства.

Испитивање оправданости изречених мјера

Члан 475

(1) Суд који је изрекао мјеру безбједности испитиваће, по службеној дужности, сваких девет мјесеци, да ли је престала потреба за лијечењем и чувањем у психијатријској установи. Психијатријска установа, орган старатељства и лице коме је изречена мјера безбједности могу том суду поднијети предлог за обуставу мјере. По саслушању државног тужиоца суд ће ову мјеру обуставити и одредити отпуштање учиниоца из психијатријске установе, ако на основу мишљења психијатра утврди да је престала потреба за лијечењем и чувањем у тој установи, а може одредити и његово обавезно психијатријско лијечење на слободи. Ако предлог за обуставу мјере буде одбијен може се поново поднијети по протеклу шест мјесеци од дана доношења те одлуке.

(2) Кад се из психијатријске установе отпушта учинилац чија је урачунљивост била битно смањена, а у тој установи је провео мање времена него што износи казна затвора на коју је осуђен, суд ће рјешењем о отпуштању одлучити да ли ће то лице издржати остатак казне или ће бити пуштено на условни отпуст. Учиниоцу који се пушта на условни отпуст може се изрећи и мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења на слободи, ако за то постоје законски услови.

(3) По службеној дужности или на предлог психијатријске установе у којој се окривљени лијечи или је требало да се лијечи, а по саслушању државног тужиоца, суд може учиниоцу према коме је примијењена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења на слободи изрећи мјеру безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи, ако установи да се учинилац није подвргао лијечењу или га је самовољно напустио или да је и поред лијечења остао тако опасан за своју околину да је потребно његово чување и лијечење у психијатријској установи. Прије доношења одлуке суд ће, по потреби, прибавити и мишљење психијатра, а окривљени ће се саслушати, ако то његово стање дозвољава.

(4) Одлуке из ст. 1, 2 и 3 овог члана доноси суд на сједници вијећа из члана 24 став 7 овог законика. О сједници вијећа се обавјештавају државни тужилац и бранилац. Прије доношења одлуке саслушаће се учинилац, ако је то потребно и могуће.

Поступак у случају предлога за изрицање мјере безбједности обавезно лијечење алкохоличара или обавезно лијечење наркомана

Члан 476

(1) О изрицању мјере безбједности обавезно лијечење алкохоличара и обавезно лијечење наркомана суд одлучује након што прибави налаз и мишљење вјештака. Вјештак треба да се изјасни и о могућностима лијечења окривљеног.

(2) Ако је условном осудом учиниоцу одређено лијечење на слободи, а он се није подвргао лијечењу или га је самовољно напустио, суд може, по службеној дужности или на предлог установе у којој се учинилац лијечио или је требало да се лијечи, а по саслушању државног тужиоца и учиниоца, одредити опозивање условне осуде или принудно извршење изречене мјере обавезно лијечење алкохоличара или обавезно лијечење наркомана у здравственој установи или другој специјализованој установи. Прије доношења одлуке суд ће, по потреби, прибавити и мишљење вјештака.

Поступак за изрицање мјере безбједности одузимање предмета

Члан 477

(1) Предмети који се у складу са Кривичним закоником могу одузети, одузеће се и кад се кривични поступак не заврши пресудом којом се оптужени оглашава кривим, ако то захтијевају разлози безбједности људи и имовине или разлози морала или ако и даље постоји опасност да ће бити употребљени за извршење кривичног дјела.

(2) Посебно рјешење о томе доноси орган пред којим се водио поступак у часу кад је поступак завршен, односно кад је обустављен.

(3) Рјешење о одузимању предмета из става 1 овог члана доноси вијеће из члана 24 став 7 овог законика и кад је у пресуди којом је оптужени оглашен кривим пропуштено да се донесе та одлука.

(4) Овјерени препис одлуке о одузимању предмета доставиће се власнику предмета, ако је власник познат.

(5) Против одлуке из ст. 2 и 3 овог члана власник предмета има право на жалбу због непостојања законског основа за одузимање предмета. Ако рјешење из става 2 овог члана није донио суд, о жалби одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика суда који је био надлежан за суђење у првом степену. Ако је рјешење о одузимању предмета донијело вијеће из члана 24 став 7 овог законика провостепеног суда у случају из става 3 овог члана, о жалби на то рјешење одлучује вијеће непосредно вишег суда.

2. ПОСТУПАК ЗА ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ

Опште одредбе о одузимању имовинске користи

Члан 478

(1) Имовинска корист прибављена извршењем кривичног дјела утврђује се у извиђају, претходном поступку и на главном претресу по службеној дужности.

(2) Суд и други органи дужни су да у извиђају, претходном поступку и на главном претресу прикупљају доказе и утврђују околности које су од важности за утврђивање имовинске користи.

(3) Ако је оштећени поднио имовинскоправни захтјев за повраћај ствари прибављених кривичним дјелом, односно за исплату износа који одговара вриједности ствари, имовинска корист ће се утврђивати само у оном дијелу који није обухваћен имовинскоправним захтјевом.

Одузимање имовинске користи од другог лица

Члан 479

(1) У случају одузимања имовинске користи прибављене кривичним дјелом од другог лица на које је имовинска корист пренесена или за које је имовинска корист прибављена, то лице као и представник правног лица позваће се ради саслушања у истрази и на главном претресу. У позиву ће се то лице упозорити да ће се поступак спровести и без његовог присуства.

(2) Представник правног лица саслушаће се на главном претресу после окривљеног. На тај начин поступиће се у односу на друго лице из става 1 овог члана, ако није позвано као свједок.

(3) Лице на које је имовинска корист пренесена или лице за које је имовинска корист прибављена, односно представник правног лица, овлашћено је да у вези са утврђивањем имовинске користи предлаже доказе и да, по овлашћењу предсједника вијећа, поставља питање окривљеном, свједоцима и вјештацима.

(4) Искључење јавности на главном претресу не односи се на лице на које је имовинска корист пренесена или за које је имовинска корист прибављена, односно представника правног лица.

(5) Ако суд тек у току главног претреса утврди да постоје услови за одузимање имовинске користи, прекинуће главни претрес и позвати лице на које је имовинска корист пренесена или за које је имовинска корист прибављена, односно представника правног лица.

Утврђивање износа имовинске користи по слободној оцјени

Члан 480

Суд ће висину износа имовинске користи одмјерити по слободној оцјени, ако би њено утврђивање изазвало несразмјерне тешкоће или знатно одуговлачење поступка.

Одређивање привремених мјера обезбјеђења

Члан 481

Кад постоје услови за одузимање имовинске користи, суд ће, по службеној дужности или на предлог државног тужиоца, одредити привремене мјере обезбјеђења по одредбама закона којим је уређен извршни поступак. У том случају сходно се примјењују одредбе члана 243 овог законика.

Изрицање одузимања имовинске користи

Члан 482

(1) Одузимање имовинске користи суд може изрећи у пресуди којом се оптужени оглашава кривим, у рјешењу о кажњавању без главног претреса, у рјешењу о судској опоми или у рјешењу о примјени васпитне мјере, као и у рјешењу којим се изриче мјера безбједности обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи и обавезно психијатријско лијечење на слободи.

(2) У изреци пресуде или у диспозитиву рјешења, суд ће навести који се предмети од вриједности, новчани износ или нека друга имовинска корист одузимају.

(3) Овјерени препис пресуде, односно рјешења доставља се и лицу на које је имовинска корист пренесена или за које је имовинска корист прибављена, односно представнику правног лица, ако је суд изрекао одузимање имовинске користи од тог лица или од правног лица.

Захтјев за понављање поступка у вези одузимања имовинске користи

Члан 483

Лице из члана 479 овог законика може поднијети захтјев за понављање кривичног поступка у вези одлуке о одузимању имовинске користи.

Сходна примјена одредаба о жалби

Члан 484

На жалбу против одлуке о одузимању имовинске користи сходно ће се примјењивати одредбе члана 383 ст. 2 и 3 и чл. 391 и 395 овог законика.

Примјена других одредаба законика

Члан 485

На поступак за изрицање мјера безбједности или за одузимање имовинске користи сходно ће се примјењивати друге одредбе овог законика, ако одредбама ове главе није друкчије одређено.

3. - потпоглавље брисано -

Чл. 486 - 489

- престали да важе -

4. ПОСТУПАК ЗА ОПОЗИВАЊЕ УСЛОВНЕ ОСУДЕ

Члан 490

(1) Кад је условном осудом одређено да ће се казна извршити ако осуђени не врати имовинску корист, не накнади штету или не испуни друге обавезе, а осуђени у одређеном року није испунио те обавезе, суд који је судио у првом

степену спровешће поступак за опозивање условне осуде на предлог овлашћеног тужиоца или по службеној дужности.

(2) Судија који за то буде одређен саслушаће осуђеног, ако је доступан и спровешће потребне радње ради утврђивања чињеница и прикупљања доказа важних за одлуку.

(3) Послије тога ће предсједник вијећа заказати сједницу вијећа, о којој ће обавијестити тужиоца, осуђеног и оштећеног. Недолазак странака и оштећеног, ако су уредно обавијештени, не спрјечава одржавање сједнице вијећа.

(4) Ако суд утврди да осуђени није испунио обавезу која му је била одређена пресудом, донијеће пресуду којом ће опозвати условну осуду и одредити да се утврђена казна изврши или одредити нови рок за испуњење обавезе или укинути тај услов или одређену обавезу замијенити другом обавезом. Ако суд нађе да нема основа за доношење неке од тих одлука, рјешењем ће обуставити поступак за опозивање условне осуде.

(5) Против пресуде из става 4 овог члана жалбу може изјавити и оштећени, ако се пресудом дира у његове интересе.

Глава XXX

ПОСТУПАК ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЈУ, ПРЕСТАНАК ПРАВНИХ ПОСЉЕДИЦА ОСУДЕ И МЈЕРА БЕЗБЈЕДНОСТИ

Доношење рјешења о законској рехабилитацији по службеној дужности

Члан 491

(1) Кад по Кривичном законуку рехабилитација настаје протеком одређеног времена и под условом да осуђени у том времену не учини ново кривично дјело, рјешење о рехабилитацији доноси по службеној дужности орган надлежан за вођење казнене евиденције, изузев у случају кад је изречена условна осуда.

(2) Прије доношења рјешења о рехабилитацији извршиће се потребна провјеравања, а нарочито ће се прикупити подаци о томе да ли је против осуђеног у току кривични поступак за неко ново кривично дјело учињено прије завршетка поступка рехабилитације.

Доношење рјешења о законској рехабилитацији осуђеног по његовом захтјеву

Члан 492

(1) Ако надлежни орган не донесе рјешење о рехабилитацији, осуђено лице може захтијевати да се утврди да је рехабилитација настала по Кривичном законуку.

(2) Ако надлежни орган не поступи по захтјеву осуђеног у року од мјесец дана од дана пријема захтјева, осуђени може тражити да суд који је у првом степену изрекао пресуду донесе рјешење о рехабилитацији.

(3) О захтјеву осуђеног одлучује суд по прибављеном мишљењу државног тужиоца.

Рехабилитација лица коме је изречена условна осуда

Члан 493

Ако условна осуда не буде опозвана ни после једне године од истека рока провјеравања, суд који је судио у првом степену донијеће рјешење о рехабилитацији. Ово рјешење доставиће се осуђеном, државном тужиоцу и органу надлежном за вођење казнене евиденције.

Рехабилитација на основу судске одлуке

Члан 494

- (1) Поступак за судску рехабилитацију покреће се по молби осуђеног.
- (2) Молба се подноси суду који је судио у првом степену.
- (3) Судија који за то буде одређен претходно ће испитати да ли је истекло вријеме провјеравања по закону, након чега ће спровести потребне радње ради утврђивања чињеница на које се позива осуђени и прибавити доказе о свим околностима које су важне за доношење одлуке.
- (4) О понашању осуђеног судија може тражити извјештај од полиције на чијем је подручју осуђени боравио после издржане казне, а може такав извјештај тражити и од органа управе надлежног за извршење кривичних санкција у којем је осуђени издржао казну затвора.
- (5) После спровођења радњи из става 3 овог члана, а по саслушању државног тужиоца, судија ће доставити списе са образложеним предлогом вијећу суда који је судио у првом степену.
- (6) Против одлуке суда по молби за рехабилитацију жалбу може изјавити осуђени и државни тужилац.
- (7) Ако суд одбије молбу зато што осуђени својим понашањем није заслужио рехабилитацију, осуђени може молбу поновити по истеку једне године од дана правоснажности рјешења о одбијању молбе.

Забрана давања података о рехабилитацији и престанку правних посљедица осуде

Члан 495

У увјерењу које се издаје на основу казнене евиденције одлука о рехабилитацији и престанку правних посљедица осуде не смију се помињати.

Престанак мјера безбједности

Члан 496

- (1) Молба за престанак мјере безбједности забрана вршења позива, дјелатности и дужности или забрана управљања моторним возилом или молба за престанак правне посљедице осуде која се односи на забрану стицања одређеног права подноси се суду који је судио у првом степену.

(2) Судија који за то буде одређен претходно ће испитати да ли је истекло вријеме провјерања по закону, након чега ће спровести потребне радње ради утврђивања чињеница на које се позива осуђени и прибавити доказе о свим околностима које су важне за доношење одлуке.

(3) О понашању осуђеног судија може тражити извјештај од полиције на чијем је подручју осуђени боравио послје издржане, опрштене или застарјеле главне казне, а може такав извјештај тражити и од органа управе надлежног за извршење кривичних санкција у којем је осуђени издржао казну затвора.

(4) Послије спровођења радњи из става 2 овог члана, а по прибављеном мишљењу државног тужиоца, судија ће доставити списе са образложеним предлогом вијећу суда који је судио у првом степену.

Поновно подношење молбе за престанак мјера безбједности

Члан 497

Кад суд одбије молбу за престанак мјера безбједности или правних последица осуде, нова молба се може поднијети по истеку једне године од дана правоснажности рјешења којим је раније поднесена молба одбијена.

Глава XXXI

ПОСТУПАК ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ, РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ОСТВАРИВАЊЕ ДРУГИХ ПРАВА ЛИЦА НЕОСНОВАНО ОСУЂЕНИХ, НЕЗАКОНИТО ИЛИ НЕОСНОВАНО ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ

Лица која имају право на накнаду штете због неосноване осуде

Члан 498

(1) Право на накнаду штете због неосноване осуде има лице коме је правоснажно изречена кривична санкција или које је оглашено кривим, а ослобођено од казне, а касније је поводом ванредног правног лијека нови поступак правоснажно обустављен или је правоснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена, осим ако је:

1) до обуставе поступка или пресуде којом се оптужба одбија дошло због тога што је у новом поступку оштећени као тужилац, односно приватни тужилац одустао од гоњења, а до одустанка је дошло на основу споразума са окривљеним;

2) у новом поступку рјешењем оптужба одбачена због ненадлежности суда, а овлашћени тужилац је предузео гоњење пред надлежним судом.

(2) Осуђени, односно ослобођени нема право на накнаду штете, ако је својим лажним признањем у извиђају или на други начин проузроковао вођење кривичног поступка, односно таквим изјавама у поступку проузроковао своју осуду, осим ако је на то био принуђен.

(3) У случају осуде за кривична дјела у стицају право на накнаду штете може се односити и на поједина кривична дјела у вези којих су испуњени услови за признање накнаде.

Застара потраживања

Члан 499

(1) Право на накнаду штете застаријева за три године од дана правоснажности првостепене пресуде којом је окривљени ослобођен од оптужбе или којом је оптужба одбијена, односно правоснажности првостепеног рјешења којим је поступак обустављен, а ако је поводом жалбе рјешавао виши суд, од дана пријема одлуке вишег суда.

(2) Прије подношења суду тужбе за накнаду штете оштећени је дужан да се захтјевом обрати министарству надлежном за послове правосуђа, ради постизања споразума о постојању штете и врсти и висини накнаде.

(3) У случају из члана 498 став 1 тачка 2 овог законика о захтјеву се може рјешавати само ако овлашћени тужилац није предузео гоњење пред надлежним судом у року од три мјесеца од дана пријема правоснажне одлуке. Ако по истеку овог рока овлашћени тужилац предузме гоњење, прекинуће се поступак за накнаду штете до окончања кривичног поступка.

Накнада штете путем тужбе

Члан 500

(1) Ако захтјев за накнаду штете не буде усвојен или министарство надлежно за послове правосуђа не донесе одлуку у року од три мјесеца од дана подношења захтјева, оштећени може код надлежног суда поднијети тужбу за накнаду штете. Ако је постигнут споразум само за дио захтјева, оштећени може поднијети тужбу и за преостали дио захтјева.

(2) За вријеме трајања поступка из става 1 овог члана не тече рок застарјелости из члана 499 став 1 овог законика.

(3) Тужба за накнаду штете подноси се против Црне Горе.

Насљеђивање права на накнаду штете

Члан 501

(1) Насљедници насљеђују само право оштећеног лица на накнаду имовинске штете. Ако је оштећени поднио захтјев, насљедници могу наставити поступак само у границама поднесеног захтјева за накнаду имовинске штете.

(2) Насљедници оштећеног лица могу послје његове смрти наставити поступак за накнаду штете, односно покренути поступак, ако је оштећено лице умрло прије истека рока застарјелости и од захтјева се није одрекло, у складу са правилима о накнади штете прописаним Законом о облигационим односима.

Лица којима припада право на накнаду штете

Члан 502

(1) Право на накнаду штете припада и лицу које је:

1) било у притвору или које је од стране полиције или државног тужиоца лишено слободе или му је слобода одлуком суда ограничена у вези са кривичним дјелом, а није дошло до покретања кривичног поступка или је поступак обустављен правоснажним рјешењем или је правоснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена;

2) издржавало казну затвора, а поводом понављања кривичног поступка, односно захтјева за заштиту законитости, изречена му је казна затвора у трајању краћем од казне коју је издржало или је изречена кривична санкција која се не састоји у лишењу слободе или је оглашено кривим, а ослобођено од казне;

3) усљед грешке или незаконитог рада органа неосновано лишено слободе или је задржано дуже у притвору или у органу управе надлежном за извршење кривичних санкција или установи за извршавање мјере;

4) у притвору провело дуже времена него што траје казна затвора на коју је осуђено.

(2) Лицу које је по члану 264 овог законика лишено слободе без законског основа припада право на накнаду штете, ако против њега није одређен притвор, нити му је вријеме за које је лишено слободе урачунато у изречену казну за кривично дјело или за прекршај.

(3) Накнада штете не припада лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе, односно одређивање притвора. У случајевима из става 1 тачка 1 овог члана искључено је право на накнаду штете и кад су постојале околности из члана 498 став 1 овог законика или ако је поступак обустављен на основу члана 249 овог законика.

(4) У поступку за накнаду штете у случајевима из ст. 1 и 2 овог члана сходно се примјењују одредбе ове главе.

Објављивање одлуке из које произилази неоснованост раније осуде у средствима јавног информисања

Члан 503

(1) Ако је случај на који се односи неоснована осуда или неосновано лишење слободе неког лица објављен у средствима јавног информисања и тиме био повријеђен углед тог лица, суд ће, на његов захтјев, објавити у средствима јавног информисања саопштење о одлуци из које произилази неоснованост раније осуде, односно неоснованост лишења слободе. Ако случај није објављен у средствима јавног информисања, овакво саопштење ће се, на захтјев тог лица, доставити државном органу, органу локалне самоуправе, привредном друштву, другом правном или физичком лицу код којег је лице у радном односу, а ако је то за његову рехабилитацију потребно и другој организацији. Послије смрти осуђеног лица право на подношење овог захтјева припада његовом брачном другу, дјечи, родитељима, браћи и сестрама.

(2) Захтјев из става 1 овог члана може се поднијети и ако није поднесен захтјев за накнаду штете.

(3) Поред услова из члана 493 овог законика, захтјев из става 1 овог члана може се поднијети и кад је поводом ванредног правног лијека измијењена правна квалификација дјела, ако је усљед правне квалификације у ранијој пресуди био теже повријеђен углед осуђеног лица.

(4) Захтјев из ст. 1, 2 и 3 овог члана подноси се у року од шест мјесеци од дана правоснажности одлуке из члана 499 став 1 овог законика суду који је у кривичном поступку судио у првом степену. О захтјеву одлучује вијеће из члана 24 став 7 овог законика. Приликом рјешавања о захтјеву сходно се примјењују одредбе члана 498 ст. 2 и 3 и члана 502 став 3 овог законика.

Поништавање уписа неоправдане осуде у казненој евиденцији

Члан 504

Суд који је у кривичном поступку судио у првом степену донијеће, по службеној дужности, рјешење којим се поништава упис неосноване осуде у казненој евиденцији. Рјешење се доставља органу надлежном за вођење казнене евиденције. О поништеном упису не смију се ником давати подаци из казнене евиденције.

Ограничење приликом разматрања, преписивања или снимања појединих списа

Члан 505

Лице коме је дозвољено разматрање, преписивање или снимање списа у складу са чл. 203, 203а и 203б овог законика који се односе на неосновану осуду или неосновано лишење слободе не може употријебити податке из тих списа на начин који би био штетан за рехабилитацију лица против кога је вођен кривични поступак. Предсједник суда је дужан да на ово упозори лице коме је дозвољено разматрање, преписивање или снимање, што ће се забиљежити на спису уз потпис тог лица.

Признавање права из радног односа

Члан 506

(1) Лицу коме је због неосноване осуде или неоснованог лишења слободе престао радни однос или својство осигураника социјалног осигурања признаје се радни стаж, односно стаж осигурања као да је било на раду за вријеме за које је због неосноване осуде или неоснованог лишења слободе стаж изгубило. У стаж се урачунава и вријеме незапослености до које је дошло због неосноване осуде или неоснованог лишења слободе, а која није настала кривицом тог лица.

(2) Приликом рјешавања о праву на које утиче дужина радног стажа, односно стажа осигурања, надлежни орган или организација узеће у обзир стаж признат одредбом става 1 овог члана.

(3) Ако орган или организација из става 2 овог члана не узме у обзир стаж признат одредбом става 1 овог члана, оштећено лице може захтијевати да суд из члана 500 став 1 овог законика утврди да је признавање стажа наступило по закону. Тужба се подноси против органа или организације која оспорава признати стаж и против Црне Горе.

(4) На захтјев органа, односно организације код које се право из става 2 овог члана остварује, исплатиће се из буџетских средстава прописани допринос за вријеме за које је одредбом става 1 овог члана стаж признат.

(5) Стаж осигурања признат одредбом става 1 овог члана у цјелини се урачунава у пензијски стаж.

Глава XXXII

ПОСТУПАК ЗА ИЗДАВАЊЕ ПОТЈЕРНИЦЕ И ОБЈАВЕ

Проналажење окривљеног и обавјештавање о његовој адреси

Члан 507

Ако се не зна пребивалиште или боравиште окривљеног, кад је то по одредбама овог законика неопходно, суд или државни тужилац ће затражити од полиције да окривљеног потражи и да их обавијести о његовој адреси.

Услови за издавање потјернице

Члан 508

(1) Издавање потјернице може се наредити кад се окривљени налази у бјекству и кад је против њега покренут кривични поступак због кривичног дјела за које је по закону прописана казна затвора од једне године или тежа казна, а постоји наредба за његово довођење или рјешење о одређивању притвора.

(2) Издавање потјернице наређује суд пред којим се води кривични поступак.

(3) Издавање потјернице наредиће се и у случају бјекства окривљеног из органа управе надлежног за извршење кривичних санкција у којем издржава казну, без обзира на висину казне или бјекства из установе у којој издржава заводску мјеру. Наредбу у таквом случају издаје руководиоца те установе.

(4) Наредба суда или руководиоца установе за издавање потјернице доставља се полицији ради извршења.

(5) Приликом расписивања потјернице и трагања за лицима за којима је расписана потјерница могу се предузети радње и овлашћења из члана 257 овог законика.

Издавање објаве

Члан 509

(1) Ако су потребни подаци о појединим предметима који су у вези са кривичним дјелом или ове предмете треба пронаћи, а нарочито ако је то потребно ради идентификације пронађеног непознатог леша, наредиће се издавање објаве којом ће се затражити да се подаци или обавјештења доставе органу који води поступак.

(2) Полиција може објављивати и фотографије лешева и несталих лица, ако постоје основи сумње да је до смрти, односно нестанка тих лица дошло усљед кривичног дјела.

Повлачење наредбе о издавању потјернице и објаве

Члан 510

Орган који је наредио издавање потјернице или објаве дужан је да је одмах повуче кад се пронађе тражено лице или предмет или кад наступи застарјелост кривичног гоњења или извршења казне или други разлози због којих потјерница или објава није више потребна.

Расписивање потјернице и објаве

Члан 511

- (1) Потјерницу и објаву расписује полиција.
- (2) Ради обавјештавања јавности о потјерници или објави могу се користити и средства јавног информисања.
- (3) Ако је вјероватно да се лице за којим је издата потјерница налази у другој држави, уз сагласност министарства надлежног за послове правосуђа, може се расписати и међународна потјерница.
- (4) На молбу органа друге државе може се расписати потјерница и за лицем за које се сумња да се налази у Црној Гори, ако је у молби дата изјава да ће се у случају проналажења тог лица затражити његово издавање.

Глава XXXIII

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Посебне одредбе о рачунању рокова

Члан 512

Ако на дан ступања на снагу овог законика тече неки рок, тај рок ће се рачунати по одредбама овог законика, осим ако је према ранијим прописима рок био дужи.

Примјена одредаба раније важећег законика

Члан 513

- (1) Ако је до дана почетка примјене овог законика поднесен захтјев за спровођење истраге по одредбама Законика о кривичном поступку ("Службени лист РЦГ", бр. 71/03 и 47/06), истрага ће се окончати у складу са тим одредбама.
- (2) Ако је до дана почетка примјене овог законика донесена одлука против које је по одредбама Законика о кривичном поступку ("Службени лист РЦГ", бр. 71/03 и 47/06) био дозвољен правни лијек, а та одлука још није достављена или је у току рок за изјављивање правног лијека или по изјављеном правном лијеку још није одлучено, на право на правни лијек и поступак по правном лијеку примјењиваће се одредбе тог законика.

Доношење подзаконских прописа

Члан 514

Подзаконски акти предвиђени овим законом донијеће се у року од девет мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Престанак важења ранијег прописа

Члан 515

Даном почетка примјене овог закона престаје да важи Законик о кривичном поступку ("Службени лист РЦГ", бр. 71/03 и 47/06), осим одредаба главе XXIX која ће се примјењивати до доношења закона којим ће се уредити поступак према малољетницима и друга питања у вези положаја малољетних учинилаца кривичних дјела.

Примјена појединих одредаба

Члан 516

(1) Одредбе чл. 90, 486, 487, 488 и 489 овог закона примјењиваће се од дана почетка примјене одредаба Кривичног закона којима ће се уредити проширено одузимање имовине.

(2) Одредбе главе XX овог закона ће се примјењивати након шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

(3) Одредбе чл. 109, 158, 272, 273 и 461 овог закона ће се примјењивати од дана ступања на снагу овог закона.

(4) У поступцима за кривична дјела организованог криминала, корупције, тероризма и ратних злочина овај законик ће се примјењивати од 26. августа 2010. године.

Ступање на снагу

Члан 517

Овај законик ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе", а примјењиваће се од 1. септембра 2011. године.